

KARAYOLLARI TRAFİK YÖNETMELİĞİ

(16.06.1985-18786 Yür. Kaldırıldı)
(18.07.1997-23053 Mükerrer)

Değişiklik Tarihleri

(D:26.07.1997-23061/09.09.1997-23105/D:11.09.1997-23107)
(D:27.09.1997-23123/25.06.1998-23383/12.01.2000-23931/D:02.11.2000/24218)

BİRİNCİ KISIM Genel Esaslar

BİRİNCİ BÖLÜM Amaç ve Kapsam

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca, can ve mal güvenliği yönünden; karayollarında trafik düzeninin sağlanması ve trafik güvenliğini ilgilendiren hususlarda alınacak tedbirler ile ilgili olarak, Yönetmelikte düzenlenmesi işaret edilen ve gerekli görülen diğer hükümleri ve bunların uygulanmasına ait esas ve usulleri belirlemektir.

Kapsam ve Dayanak

Madde 2- Bu Yönetmelik, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa dayanılarak çıkarılmış ve bu Kanun hükümleri çerçevesinde karayollarında ve aksine bir hüküm bulunmadıkça da, Kanunun 2 nci maddesinde sayılan yerlerde de uygulanmak üzere;

- Trafikle ilgili kurallara ve bunların uygulanmasına,
 - Trafiğin düzenlenmesi ve denetimine,
 - Araçların tescili, teknik durumları, muayenelerine ve karayollarında sürülmeleri sırasında alınacak tedbirlere,
 - Araç sürücülerinin sınavları ve belgelerinin verilmesine,
 - Karayolundan faydalananların hak ve yükümlülüklerine, eğitimine,
 - Uygulayıcı kurul ve kuruluşların görev, yetki ve sorumlulukları ile işbirliği ve koordinasyon düzenine,
 - Trafikle ilgili diğer hususlara,
- İlişkin konulardaki esas, usul, şekil ve şartlara ait hükümleri kapsar.

İKİNCİ BÖLÜM Tanımlar

Tanımlar

Madde 3- 2918 sayılı Kanunda ve bu Yönetmelikte kullanılan terimlerin tanımları aşağıda gösterilmiştir.

- Genel tanımlar
 - Trafik:** Yayaaların, hayvanların ve araçların karayolları üzerindeki hal ve hareketleridir.
 - Karayolu:** Trafik için, kamunun yararlanmasına açık olan arazi şeridi, köprüler ve alanlardır.
 - Araç:** Karayollarında kullanılabilen motorlu, motorsuz ve özel amaçlı taşıtlar ile iş makineleri ve lastik tekerlekli traktörlerin genel adıdır.
 - Taşıt:** Karayolunda insan, hayvan ve yük taşımaya yarayan araçlardır. Bunlardan makine gücü ile yürütülenlere "motorlu taşıt" insan ve hayvan gücü ile yürütülenlere "motorsuz taşıt" denir. Ayrıca, bir kazanç kaydı olmaksızın kullanılanlara "hususî taşıt", çeşitli şekillerde kazanç sağlamak amacıyla kullanılanlara "ticari taşıt", Taşıt Kanunu kapsamına girenlere "resmî taşıt", resmî olmakla birlikte ticarîlik niteliği taşıyanlara da "resmî ticari taşıt" denir.
 - Sürücü:** Karayolunda, motorlu veya motorsuz bir aracı veya taşıtı sevk ve idare eden kişidir.
 - Şoför:** Karayolunda, ticari olarak tescil edilmiş bir motorlu taşıtı süren kişidir.
 - Araç Sahibi:** Araç için adına yetkili idarece tescil belgesi verilmiş veya sahiplik veya satış belgesi düzenlenmiş kişidir.
 - İşleten:** Araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hallerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişidir. Ancak, ilgili tarafından başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunduğu ispat edilirse, bu kimse işleten sayılır.
 - Yolcu:** Aracı kullanan sürücü ile hizmetliler dışında araçta bulunan kişilerdir.
 - Hizmetli:** Araçlarda, sürücü hariç, araç veya taşıma hizmetlerinde süreli veya süresiz çalışan kişiler ile iş makinelerinde sürücüden gayri kişilerdir.
 - Trafik İşaretleri:** Trafiği düzenleme amacı ile kullanılan işaret levhaları, ışıklı ve sesli işaretler, yer işaretlemeleri ile trafik zabıtası veya diğer yetkililerin trafiği yönetmek için yaptıkları hareketlerdir.

12) **Geçiş Üstünlüğü:** Görev sırasında, belirli araç sürücülerinin can ve mal güvenliğini tehlikeye sokmamak şartı ile trafik kısıtlama veya yasaklarına bağlı olmamalarıdır.

13) **Geçiş Hakkı:** Yayaların ve araç kullananların diğer yaya ve araç kullananlara göre, yolu kullanmak sırasındaki öncelik hakkıdır.

14) **Durma:** Kırmızı ışık, yetkililerin dur işareti, yol kapanması gibi her türlü trafik zorunlulukları nedeni ile aracın durdurulmasıdır.

15) **Duraklama:** Trafik zorunlulukları dışında araçların, insan indirmek ve bindirmek, eşya yüklemek, boşaltmak veya beklemek amacı ile kısa bir süre için durdurulmasıdır.

16) **Parketme:** Araçların, durma ve duraklaması gereken haller dışında bırakılmasıdır.

17) **Trafik Kazası:** Karayolu üzerinde hareket halinde olan bir veya birden fazla aracın karıştığı ölüm, yaralanma ve/veya zararlar sonuçlanmış olan olaydır.

18) **Mülk:** Devlete, kamuya, gerçek ya da tüzel kişilere ait olan taşınmaz mallardır.

19) **Yerleşim Yeri (Birimi):** Kendisine ulaşan karayolları üzerinde sınırının başlangıcı ve bitimi bir işaret levhası ile belirlenmiş olan yerleşme, çalışma ve barınma amacı ile insanların yararlandıkları yapı ve tesislerin bir arada bulunduğu ve karayolu trafiğine etkileri tespit edilmiş ve idari taksimatla belirlenmiş olan il, ilçe, köy veya mezra gibi yerlerdir.

20) **Yaya:** Araçlarda bulunmayan, karayolunda hareketsiz veya hareket halinde bulunan insandır.

21) **Trafikten Men:** Trafik zabıtası veya yetkililerce Kanunda ve yönetmelikte belirtilen hallerde araçla ilgili belgelerin alınması ve aracın belirli bir yere çekilerek trafikten alıkonulmasıdır.

b) Karayoluna, karayolu üzerinde ve kenarındaki tesislere ilişkin tanımlar

1) **Karayolu Yapısı:** Karayolunun kendisi ile karayolunun üstünde, yanında, altında veya yukarısındaki; ada, ayırıcı, oto korkuluk, istinat duvarı, köprü, tünel, menfez ve benzeri yapılarıdır.

2) **Karayolu Sınır Çizgisi:** Kamulaştırma yoluyla veya kanunlarla kamuya terk veya tahsis edilmiş karayolunda, mülkle olan sınır çizgisi, diğer karayollarında, yarmada, şevden sonra hendek varsa hendek dış kenarı, hendek yoksa şev üstü kenarı, dolguda şev etek çizgisi, yaya yolu ayrılmış karayolunda ise, yaya yolunun mülkle birleştiği çizgidir.

3) **İki Yönlü Karayolu:** Taşıt yolunun her iki yöndeki taşıt trafiği için kullanıldığı karayoludur.

4) **Tek Yönlü Karayolu:** Taşıt yolunun yalnız bir yöndeki taşıt trafiği için kullanıldığı karayoludur.

5) **Bölünmüş Karayolu:** Bir yöndeki trafiğe ait taşıt yolunun bir ayırıcı ile belirli şekilde diğer taşıt yolundan ayrılması ile meydana gelen karayoludur.

6) **Erişme Kontrollü Karayolu (Otoyol):** Özellikle transit trafiğe tahsis edilen, belirli yerler ve şartlar dışında giriş ve çıkışın yasaklandığı, yaya, hayvan ve motorsuz araçların giremediği, ancak izin verilen motorlu araçların yararlandığı ve trafiğin özel kontrole tabi tutulduğu karayoludur.

7) **Ekspres Yol:** Sınırlı erişme kontrollü ve önemli kesişme noktalarının köprülü kavşak olarak teşkil edildiği bölünmüş bir ana karayoludur.

8) **Geçiş Yolu:** Araçların bir mülke girip çıkması için yapılmış olan yolun, karayoluna bağlanan ve karayolu sınır çizgisi içinde kalan kısmıdır.

9) **Bağlantı Yolu:** Bir kavşak yakınında karayolu taşıt yollarının birbirine bağlanmasını sağlayan, kavşak alanı dışında kalan ve bir yönlü trafiğe ayrılmış olan karayolu kısmıdır.

10) **Taşıt Yolu (Kaplama):** Karayolunun genel olarak taşıt trafiğince kullanılan kısmıdır.

11) **Bisiklet Yolu:** Karayolunun, sadece bisikletlilerin kullanmalarına ayrılan kısmıdır.

12) **Yaya Yolu (Yaya Kaldırımı):** Karayolunun, taşıt yolu kenarı ile gerçek veya tüzel kişilere ait mülkler arasında kalan ve yalnız yayaların kullanımına ayrılmış olan kısmıdır.

13) **Banket:** Yaya yolu ayrılmamış karayolunda, taşıt yolu kenarı ile şev başı veya hendek iç üst kenarı arasında kalan ve olağan olarak yayaların ve hayvanların kullanacağı, zorunlu hallerde de araçların faydalanabileceği kısım.

14) **Platform:** Karayolunun, taşıt yolu (kaplama) ile yaya yolu kaldırım veya banketinden oluşan kısmıdır.

15) **Anayol:** Ana trafiğe açık olan ve bunu kesen karayolundaki trafiğin, bu yolu geçerken veya bu yola girerken, ilk geçiş hakkını vermesi gerektiği işaretlerle belirlenmiş karayoludur.

16) **Tali Yol:** Genel olarak üzerindeki trafik yoğunluğu bakımından, bağlandığı yoldan daha az önemde olan yoldur.

17) **Tehlikeli Eğim:** Araçların emniyetle seyrine devam için, vites küçültmeyi gerektiren uzunluk veya açıldaki yol eğimidir.

18) **Kavşak:** İki veya daha fazla karayolunun kesişmesi veya birleşmesi ile oluşan ortak alandır.

19) **Kavşak Ortak Alanı:** Kavşaklarda kavşağı teşkil eden kollardan ayrı ayrı yaklaşıldığında, kavşaktaki geometrik veya fiziki değişikliğin başladığı çizgiler ile çevrelenmiş alandır.

20) **Yaya Geçidi:** Taşıt yolunda, yayaların güvenli geçebilmelerini sağlamak üzere, trafik işaretleri ile belirlenmiş alandır.

21) **Okul Geçidi:** Genel olarak okul öncesi, ilköğretim ve orta dereceli okulların çevresinde özellikle öğrencilerin geçmesi için taşıt yolundan ayrılmış ve bir trafik işareti ile belirlenmiş alandır.

22) **Alt Geçit:** Karayolunun diğer bir karayolu veya demiryolunu alttan geçmesini sağlayan yapıdır.

23) **Üst Geçit:** Karayolunun diğer bir karayolu veya demiryolunu üstten geçmesini sağlayan yapıdır.

24) **Demiryolu Geçidi (Hemzemin Geçit):** Karayolu ile demiryolunun aynı seviyede kesiştiği bariyerli veya bariyersiz geçitlerdir.

25) **Ada:** Yayaların geçme ve durmalarına, taşıtlardan inip binmelerine yarayan, trafik akımını düzenleme ve trafik güvenliğini sağlama amacıyla yapılmış olan, araçların bulunamayacağı, koruyucu tertibatla belirlenmiş bölüm ve alanlardır.

26) **Ayırıcı:** Taşıt yollarını veya yol bölümlerini birbirinden ayıran bir taraftaki taşıtların diğer tarafa geçmesini engelleyen veya zorlaştıran karayolu yapısı, trafik tertibatı veya gereçtir.

27) **Şerit:** Taşıtların bir dizi halinde güvenli seyredabilmeleri için taşıt yolunun çizgilerle ayrılmış bölümüdür.

28) **Park Yeri (Otopark):** Araçların parketmesi için kullanılan açık veya kapalı alandır.

29) **Karayolu Üzeri Park Yeri:** Taşıt yolundaki veya buna bitişik alanlardaki park yeridir.

30) **Karayolu Dışı Park Yeri:** Karayolu sınır çizgisi dışında olan ve bir geçiş yolu veya servis yolu ile taşıt yoluna bağlanan park yeridir.

31) **Durak:** Kamu hizmeti yapan yolcu taşıtlarının yolcu veya hizmetlileri bindirmeleri, indirmeleri veya duraklamaları için yatay ve düşey işaretlerle belirlenmiş yerdir.

32) **Garaj:** Araçların, genellikle uzun süre durmaları için kullanılan, bakım veya servisinin de yapılabileceği kapalı veya açık olan yerlerdir.

33) **Terminal:** İnsan veya eşya taşımalarında, araçların indirme, bindirme, yükleme, aktarma yaptıkları ve ayrıca bilet satışı ile bekleme, haberleşme, şehir ulaşımı ve benzeri hizmetlerin de sağlandığı yerdir.

Bunlardan sadece, insan taşımalarında kullanılanlara "Yolcu Terminali", eşya taşımalarında kullanılanlara "Eşya Terminali" denir.

34) **Servis İstasyonu:** Karayolunda seyreden araçların bakım, onarım, yağlama ve yıkama gibi işlerinin yapıldığı tesislerdir.

35) **Akaryakıt İstasyonu:** Araçların esas itibarıyla akaryakıt, LPG, yağ ve basınçlı hava gibi ihtiyaçları ile ayrıca kişilerin ilk yardım ve zorunlu diğer ihtiyaçlarının sağlandığı yerdir.

36) **Muayene İstasyonu:** Araçların niteliklerini tespit ve kontrol edebilecek cihaz ve personel bulunan ve teknik kontrolü yapılan yerdir.

37) **Araç Tartı İstasyonu:** Araçların yüklü veya yüksüz olarak sabit veya taşınabilir cihazlarla tartıldığı yerdir.

38) **İşaret Levhası:** Sabit veya taşınabilir bir mesnet üzerine yerleştirilmiş ve üzerindeki sembol, renk ve yazı ile özel bir talimatın aktarılmasını sağlayan trafik tertibatıdır.

39) **İşik ve Sesli İşaretler:** Trafik düzenlemede kullanılan ışıklı ve sesli, sabit veya taşınabilir, elle kumanda edilebilen veya otomatik çalışan, üzerinde çeşitli renk, sembol, yazı bulunan ve belirli yanma süresi olan, ışık veya sesli özel bir talimatın aktarılmasını sağlayan trafik tertibatıdır.

40) **İşaretleme:** Taşıt yolu ile bordür, ada, ayırıcı, oto korkuluk gibi karayolu elemanları üzerindeki çeşitli renkte çizgi, şekil, sembol, yazı ve yansıtıcı ve benzerleri ile özel bir talimatın aktarılmasını sağlayan tertibattır.

c) Araçlara ilişkin tanımlar

1) **Otomobil:** Yapısı itibarıyla, sürücüsünden başka en çok 7 oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır.

Bunlardan taksimetre veya tarife ile yolcu taşıyanlara "taksi otomobil" adam başına ücretle yolcu taşıyanlara "dolmuş otomobil" denir.

2) **Minibüs:** Yapısı itibarıyla sürücüsünden başka 8 ila 14 oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır.

3) **Otobüs:** Yapısı itibarıyla sürücüsünden başka en az 15 oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır.

Trolleybüsler de bu sınıfa dahildir.

4) **Kamyonet:** İzin verilebilen azami yüklü ağırlığı 3.500 kg.'ı geçmeyen ve yük taşımak için imal edilmiş motorlu taşıttır.

5) **Kamyon:** İzin verilebilen azami yüklü ağırlığı 3.500 kg.'dan fazla olan ve yük taşımak için imal edilmiş motorlu taşıttır.

6) **Çekici:** Römork ve yarı römorkları çekmek için imal edilmiş olan ve yük taşımayan motorlu taşıttır.

7) **Arazi Taşıtı:** Karayolunda yolcu veya yük taşıyabilecek şekilde imal edilmiş olmakla beraber bütün tekerlekleri motordan güç alan veya alabilen motorlu taşıtlardır.

8) **Motosiklet:** 2 veya 3 tekerlekli sepetli veya sepetsiz motorlu araçlardır. Bunlardan karoserisi yük taşıyabilecek şekilde sandıklı veya özel biçimde yapılmış olan ve yolcu taşımalarında kullanılmayan 3 tekerlekli motosikletlere yük motosikleti (triportör) denir.

9) **Motorlu Bisiklet:** Silindir hacmi 50 santimetre küpü geçmeyen, içten patlamalı motorla donatılmış ve imal hızı saatte 50 km.'den az olan bisiklettir.

10) **Bisiklet:** En çok 3 tekerleği olan ve üzerinde bulunan insanın adale gücü ile pedal veya el ile tekerleği döndürmek suretiyle hareket eden ve yolcu taşımalarında kullanılmayan motorsuz taşıttır.

11) **Lastik Tekerlekli Traktör:** Belirli şartlarda römork ve yarı römork çekebilen, ancak ticari amaçla taşımada kullanılmayan tarım araçlarıdır.

12) **İş Makineleri:** Yol inşaat makineleri ile benzeri tarım, sanayi, bayındırlık, milli savunma ile çeşitli kuruluşların iş ve hizmetlerinde kullanılan; iş amacına göre üzerine çeşitli ekipmanlar monte edilmiş; karayolunda insan, hayvan, yük taşımada kullanılmayan motorlu araçlardır.

13) **Tramvay:** Genellikle yerleşim birimleri içerisinde insan taşımada kullanılan, karayolunda tekerlekleri raylar üzerinde hareket eden ve hareket gücünü dışarıdan sağlayan taşıttır.

14) **Özel Amaçlı Taşıt:** Özel amaçla insan veya eşya taşımak için imal edilmiş olan ve itfaiye, cankurtaran, cenaze, naklen yayın ve kayıt (radyo, sinema, televizyon), kütüphane, araştırma araçları ile bozuk veya hasara uğramış taşıt ve araçları çekmek, taşımak veya kaldırmak gibi özel işlerde kullanılan motorlu araçtır.

15) **Okul Taşıtı:** Genel olarak okul öncesi, ilköğretim ve orta dereceli okulların öğrencileri ile sadece gözetici ve hizmetlilerin taşınmalarında kullanılan taşıttır.

16) **Kamu Hizmeti Taşıtı:** Kamu hizmeti için yük veya yolcu taşımada yapan bütün taşıtlardır.

17) **Personel Servis Aracı:** Herhangi bir kamu kurum ve kuruluşu veya özel veya tüzel kişilerin personelini bir akit karşılığı taşıyan şahıs veya şirketlere ait minibüs ve otobüs türündeki ticari araçlardır. Kamu kurum ve kuruluşları ile özel ve tüzel kişilere ait araçların kendi personelini veya yolcusunu taşıma işi bu tanımın kapsamına girmez.

18) **Umum Servis Aracı:** Okul taşıtları ile personel servis araçlarının birlikte değerlendirilmesidir.

19) **Kamp Taşıtı:** Yük taşımada kullanılmayan; iç dizaynı tatil yapmaya uygun teçhizatlarla donatılmış, hizmet edebileceği kadar yolcu taşıyabilen motorlu taşıttır.

20) **Römork:** Motorlu araçla çekilen insan veya yük taşımak için imal edilmiş motorsuz taşıttır.

21) **Yarı Römork:** Bir kısmı motorlu taşıt veya araç üzerine oturan, taşıdığı yükün ve kendi ağırlığının bir kısmı motorlu araç tarafından taşınan römorktür.

22) **Hafif Römork:** Azami yüklü ağırlığı 750 kg.'ı geçmeyen römork veya yarı römorktür.

23) **Taşıt Katarı:** Karayolunda bir birim olarak seyretmek üzere birbirine bağlanmış en çok 2 römorktan oluşan taşıttır.

24) **Taşıma Sınırı (Kapasite):** Bir aracın güvenle taşıyabileceği, en çok yük ağırlığı veya yolcu ve hizmetli sayısıdır.

25) **Gabari:** Araçların yüklü veya yüksüz olarak karayolunda güvenli seyirlerini temin amacı ile uzunluk, genişlik ve yüksekliklerini belirleyen ölçülerdir.

26) **Azami Ağırlık:** Taşıtın güvenle taşıyabileceği azami yük ile birlikte ağırlığıdır.

27) **Yüksüz Ağırlık:** Üzerinde insan veya eşya (yük) bulunmayan ve akaryakıt deposu dolu olan bir aracın taşınması zorunlu alet, edevat ve donatımı ile birlikte toplam ağırlığıdır.

28) **Yüklü Ağırlık:** Bir taşıtın yüksüz ağırlığı ile taşımakta olduğu sürücü, hizmetli, yolcu ve eşyanın toplam ağırlığıdır.

29) **Dingil Ağırlığı:** Araçların karayolu yapılarından güvenle ve yapıya zarar vermeden geçebilmeleri için saptanan dingil ağırlığıdır.

30) **Azami Toplam Ağırlık:** Araçların karayolu yapılarından güvenle ve yapıya zarar vermeden geçebilmeleri için saptanan toplam ağırlıktır.

İKİNCİ KISIM

Kurullar, Kuruluşlar, Komisyonlar, Görev ve Yetkileri

BİRİNCİ BÖLÜM

Görevli Kurullar ve Kuruluşlar

Karayolu Güvenliği Yüksek Kurulu Ve Karayolu Trafik Güvenliği Kurulu

Madde 4- Karayolu güvenliği konusunda hedefleri tespit etmek, uygulamak ve koordinasyonu sağlamak amacıyla aşağıdaki kurullar oluşturulmuştur.

a) Karayolu Güvenliği Yüksek Kurulu;

Karayolu Güvenliği Yüksek Kurulu Başbakanın başkanlığında, Adalet, İçişleri, Maliye, Milli Eğitim, Bayındırlık ve İskan, Sağlık, Ulaştırma, Orman Bakanları ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün Bağlı Olduğu Bakan ile Jandarma Genel Komutanı, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı, Emniyet Genel Müdürü ve Karayolları Genel Müdürlüğünden oluşur.

Gereği halinde diğer bakanlar da Kurula çağrılabilir.

Karayolu Güvenliği Yüksek Kurulu, Trafik Hizmetleri Başkanlığınca hazırlanarak, Karayolu Trafik Güvenliği Kurulunca uygun görülen önerileri değerlendirerek karara bağlar ve kararların yaşama geçirilmesi için gerekli koordinasyon önlemlerini belirler.

Kurul yılda iki defa olağan, Başbakanın gerek görmesi halinde de olağanüstü olarak, gündemle toplanır.

Kurulun sekreteryası görevi Emniyet Genel Müdürlüğünce yapılır.

Kurulun çalışmasına ilişkin esas ve usuller, Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

b) Karayolu Trafik Güvenliği Kurulu;

Karayolu Trafik Güvenliği Kurulu, Emniyet Genel Müdürlüğü Trafik Hizmetleri Başkanının başkanlığında, Karayolu Güvenliği Yüksek Kuruluna katılan kamu kurumlarının en az daire başkanı seviyesinde görevlileri, Jandarma Genel Komutanlığı, Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu temsilcisi ile İçişleri Bakanlığınca uygun görülen trafikle ilgili üniversite, Türkiye Mimar ve Mühendis Odaları Birliği, Türkiye Trafik Kazalarını Önleme Derneği ve Trafik Kazaları Yardım Vakfının birer temsilcisi ve Başkent Büyükşehir Belediye Başkanından oluşur. İhtiyaç duyulan konularda bilgilerine başvurmak üzere diğer kurum ve kuruluşlardan temsilci çağrılabilir.

Kurul ayda bir kez toplanır, zorunlu hallerde başkan tarafından toplantıya çağrılabilir.

Karayolu Trafik Güvenliği Kurulu, Trafik Hizmetleri Başkanlığınca trafik hizmetlerinin çağdaş ve güvenli bir şekilde yürütülmesi amacıyla önerilen veya katılacak temsilcilerce önerilecek önlemlerin uygulanabilirliğini tartışarak karara bağlar.

Kurul, katılması gereken üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların çoğunluğu ile karar verir.

Kurulun sekreteryaya görevi, Trafik Hizmetleri Başkanlığı Kurullar Şube Müdürlüğüne yerine getirilir.

Kurulun görev ve yetkileri şunlardır ;

- 1) Trafikle ilgili kuruluşlar arasında koordinasyon sağlanmasına ilişkin önerilerde bulunmak,
- 2) Trafik kazalarının azaltılmasına ilişkin önerilerde bulunmak,
- 3) Uygulamada görülen aksaklıkları tespit edip, giderilmesine yönelik önerilerde bulunmak,
- 4) Yasal düzenlemelerden kaynaklanan eksiklikleri belirlemek ve ilgili kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunmak,
- 5) Karayolu güvenliğinin geliştirilmesi için plan hazırlamak,
- 6) Hazırlanan planlar çerçevesinde bir ihtiyaç programı önermek ve çalışmalar için lazım olan kredi miktarı hakkında görüş bildirmek,
- 7) Sağlık Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesinin verdiği hizmetler için uygulayacağı fiat tarifesi hakkında görüş bildirmek,
- 8) Fahri trafik müfettişi adaylarını Karayolu Güvenliği Yüksek Kuruluna önermek,
- 9) Karayollarının bakım, yapım ve işletmesinden sorumlu tüm kurum ve özel kuruluşların projelerini yapan ve uygulayan yetkili ve sorumlu kişilere çağdaş ilim ve teknik esaslarına uymaları konusunda önerilerde bulunmak,

10) Gerektiği hallerde Türk Karayolu Güvenliği birimlerini temsilen yabancı heyetlerle görüşmek.

Bu Kanunla ve trafik hizmetleri konusunda diğer kanunlarla verilen görevler;

- a) İçişleri Bakanlığınca,
- b) Bu kanunla yetkili kılınan diğer bakanlık, kuruluş ve belediyelerce, İçişleri Bakanlığı ile işbirliği içerisinde,

Yürütülür.

Görevli bakanlık, kurum ve kuruluşların trafikle ilgili birimlerinin kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarına ait esaslar, Karayolları Trafik Kanununa ve teşkilat kanunlarına uygun olarak hazırlanan özel yönetmelik veya yönergelerinde gösterilir.

Askeri Mahallerde Trafiğin Düzenlenmesi

Madde 5- Silahlı Kuvvetlere ait her çeşit bina ve tesisin iç bölümlerindeki trafik düzenlemeleri dışında, mülki idari amirinin isteği ve garnizon komutanının uygun görmesi halinde, merkez komutanlıklarına aşağıdaki esas ve şartlara uyulmak suretiyle gerekli görülen yerlerde ve hallerde geçici olarak trafiği düzenleme yetkisi verilebilir.

a) Askeri bina, tesis veya birliklerin bulunduğu yerin, bu yerlere ulaşan yollar ile bağlantı ve geçiş yollarında veya giriş çıkışlardaki trafiğin yetkili trafik zabıtası veya genel zabitanın denetiminden uzak olmak,

b) Askeri bina ve tesisin konumu veya kullandığı hizmet amacı bakımından, bulunduğu yerdeki yol ve trafik durumu dolayısıyla trafik güvenliği açısından belli zamanlarda tedbirler alınmasının mecburi görülmesi, hallerinde, belirlenen yerlerde, belirtilen süre ve şartlara uygun şekilde uygulamak üzere, özel işaretli ve eğitilmiş askeri personel, geçici olarak trafiği düzenlemekle yetkili kılınabilir.

Ancak, bu yetki trafik zabıtasının görevine müdahale şeklinde kullanılamaz.

Yetkili kılınan personel, talimatlarına uymayan sürücülere ait araç plakalarını tespit ederek mahalli trafik birimine bildirirler.

İKİNCİ BÖLÜM

Emniyet Genel Müdürlüğü

Trafik Zabıtası Kuruluşları, Görev ve Yetkileri

Madde 6- Trafik kuruluşlarının çalışma şekil ve şartları, görevlendirilecek personelin nitelikleri, seçimi, çalışma usulleri görev, yetki ve sorumluluklarına ait hususlar "Emniyet Genel Müdürlüğü Trafik Hizmetleri Başkanlığı Merkez ve Taşra Trafik Kuruluşları Görev ve Çalışma Yönetmeliği"nde gösterilmiştir.

Trafik Zabıtası Dışındaki Polis Hizmet Birimlerinin Görev ve Yetkileri

Madde 7- Emniyet Teşkilatının trafik zabıtası dışındaki hizmet birimlerinde görevli emniyet hizmetleri sınıfı personelinin trafik hizmetlerine ilişkin görev esasları ile yetki sınırları aşağıda gösterilmiştir.

- a) Trafik denetleme birimlerinin kurulmuş olduğu yerlerde;

önleyici zabita olarak emniyet hizmetleri sınıfından her kademedeki personel, trafik düzeni ve güvenliği açısından görünür şekilde karşılaştıkları olaylara ve suçlara müdahaleye yetkilidir.

Bu yetki;

- 1) Trafik düzensizliğini yaratanları uyurma,
 - 2) Trafik suçu işleyenlerin araç plakalarını trafik zabitasına bildirme, gerekli hallerde duruma müdahale edilmesini isteme,
 - 3) Müdahalenin mümkün olamayacağının anlaşılması halinde durumu bir tutanakla tespit ederek trafik zabitasına iletme,
hallerine münhasır olmak üzere kullanılır.
- b) Trafik denetleme birimlerinin kurulmadığı yerlerde;
polis birim amirleri; trafiğin düzenlenmesi ve trafik suçlarına el konulmasına ilişkin hizmetlerin yerine getirilmesi ile görevli ve yetkilidirler.

Birim amirleri bu görevlerini; varsa, kadrosu trafik olan denetleme personeli ile yoksa kendi personeli arasından seçip trafik denetleme birimlerinden en az bir hafta kurs görmüş personeli görevlendirmek suretiyle aşağıdaki esas, usul ve şartlara uygun olarak yürütür.

- 1) Görev alanı içine giren belediye sınırları içindeki yollarda park düzeni, işaretleme, yaya ve okul geçitlerini belirleme ve benzeri konulardaki trafiğin düzenlenmesine ilişkin hususlarda yaptığı tespitleri teklif halinde yetki durumuna göre il veya ilçe trafik komisyonlarına ileterek, karara bağlanmasını ve uygulamaya konulmasını sağlar, uygulamayı izler ve denetler.
- 2) Trafik düzensizliğine neden olan; duraklama ve parketmelere engel olunmasını, trafik tıkanık ve sıkışıklıklarının giderilmesini, pazar kurulan yerlerde, bayram ve törenlerde tedbirler alınmasını sağlar.
- 3) Trafik suçu işleyenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek ve düzenlenen tutanaklardan; mahkemelik suçlara ait olanların ilgili mahkemeye, para cezası tahsil ve takibini gerektirenlerin de ilgili kuruluşuna iletilmesini sağlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Jandarma Genel Komutanlığı

Jandarma Teşkilatı Trafik Birimleri

Madde 8- Trafik zabitasının bulunmadığı veya yeterli olmadığı yerlerde polis; polisin ve trafik teşkilatının görev alanı dışında kalan yerlerde de jandarma, trafik eğitimi almış subay, astsubay ve uzman jandarmalar eliyle yönetmelikte belirtilen esas ve usullere uygun olarak trafiği düzenlemeye ve trafik suçlarına el koymaya görevli ve yetkilidir.

Bu madde hükümlerine göre jandarma ve polisin görev yapacağı karayolları, vali veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında, jandarma ve polis yetkililerinden oluşturulacak bir komisyon tarafından protokol ile tesbit edilir.

Jandarma Teşkilatının trafik hizmetlerine ilişkin çalışma şekil ve şartları, görevlendirilecek personelin nitelikleri, seçimi, çalışma usulleri ve sorumluluklarına ait hususlar Jandarma Genel Komutanlığınca belirlenir.

Trafik Hizmetlerinde Jandarma Teşkilatının Görev ve Yetkileri

Madde 9- Jandarmanın trafik hizmetlerinde görevli personeli; trafiğin düzenlenmesi ve trafik suçlarına el konulmasına ait olarak aşağıda gösterilen hizmetlerin yerine getirilmesi ile görevli ve yetkilidir.

- a) Kontrolundan sorumlu olduğu karayolları üzerinde araçları ve bu araçlarda bulundurulması gereken belge ve gereçleri, sürücülerini ve bunlara ait belgeleri, sürücülerin ve karayolunu kullanan diğer kişilerin kural dışı hareketlerini denetlemek, duran veya akan trafiğin düzenlenmesini ve yönetilmesini sağlamak,
- b) Meydana gelen trafik kazalarına elkoymak, kazanın oluş nedenlerini tüm kusurlu unsurlara göre incelenerek, iz ve delillerini tesbit etmek, adli işlemlere ve istatistiki bilgilere esas olmak üzere kaza tesbit tutanağı tanzim etmek veya ettirilmesini sağlamak,
- c) Trafik kazaları sonucu yolun trafiğe kapanmış olması halinde, kazaya ait iz ve delilleri kaybolmayacak şekilde işaretlemek, trafik güvenliği yönünden gerekli tedbirleri almak ve yolun trafiğe açılmasını sağlamak,
- d) Ölüm veya yaralanma ile sonuçlanan trafik kazalarında, kazazedelere ilk ve acil yardımın yapılmasını, en yakın sağlık kuruluşuna götürülmesini, götürülmesi sağlık yönünden sakıncası bulunan yaralıları için de, sağlık personelinin olay mahalline getirilmesini sağlamak,
- e) Şehirlerarası akaryakıt istasyonlarında bulundurulması mecburi görülen ilk yardım malzemeleri ile karayolları üzerinde açılacak tesislerle ilgili yönetmelik hükümleri uyarınca, taşıtlar için bulundurulması mecburi tutulan malzemeleri kontrol etmek, noksan veya uygun durumda bulundurmamaları hakkında gerekli yasal işlemlerin yapılmasını sağlamak,
- f) Meydana gelen trafik kazalarını oluş nedenlerine göre incelemek, tüm kusurlu unsurlara göre değerlendirmek ve sonuçlarına göre gereken tedbirleri almak ve gerektiğinde ilgili kuruluşlara bilgi vermek,
- g) Karayolları Trafik Kanununun suç saydığı bir fiilden dolayı sürücüler hakkında, suç veya ceza tutanağı düzenlemek, mahkemelik suç tutanaklarının bir örneğini 7 iş günü içinde yetkili mahkemeye, trafik para cezası tutanaklarını ise 7 iş günü içinde takip ve tahsili için ilgili mal sandığına göndermek, tutanakların kaydedildiği listeleri ise, örneğine uygun olarak tanzim ve tasdik ederek Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Merkezine intikal ettirilerek üzere ilgili trafik kuruluşuna gönderilmesini sağlamak,

h) Karayolları Trafik Kanununun 116 ncı maddesi uyarınca sürücüsü tespit edilemeyen araçların tescil plakalarına göre tutanak düzenlemek, işlenmiş olan suç mahkemece ceza tayinini gerektiriyorsa, tutanağın mahkemeye, trafik zabitasının yetki sınırları içerisinde kalan suçlardan ise adres tesbiti için sürücü veya sahibine tebligat yapılmak üzere aracın tescilinin yapıldığı il trafik kuruluşuna göndermek,

i) Sorumluluk sahaları üzerindeki karayollarında yapılacak milli ve milletlerarası yarış ve koşularla ilgili olarak bu Yönetmelikte belirlenen esaslar doğrultusunda gerekli trafik tedbirlerini almak ve koşuların güvenli şekilde yürütülmesini sağlamak,

i) Sorumluluk alanlarının kesin hatları ile belirlenmesini sağlamak, icabında trafik zabitası ile müşterek kontroller yapmak amacı ile mülki amire teklif ve önerilerde bulunmak, bu konuda hazırlanarak mülki amirce onaylanıp yürürlüğe konulan protokolle verilen görevleri yapmak,

j) Mevsim şartlarına, milli ve dini bayramlara, turizm bölgeleri ve mevsimlerine, haftanın günlerine ve günün muhtelif saatlerine göre trafiğin arzettiği genel durum dikkate alınarak, kontrol hizmetlerinin kendi sorumluluk sahasındaki tüm yollara yaygınlaştırılması ve devamının sağlanması amacıyla günlük, aylık veya mevsimlik kontrol programları hazırlamak ve uygulanmasını sağlamak,

k) Çeşitli kişi, kurum ve kuruluşlara, karayolu yapısında yapılacak çalışmalar sırasında ve çalışma mahalinde trafik akımı ve güvenliği yönünden, Karayolları Trafik Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılmış yönetmeliklerde belirlenen tedbirlerin alınması, yeterli ve uygun olmaması veya yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruluşun talebi halinde, gerekli tedbirleri aldırarak, bu çalışmalar sırasında meydana getirilen tehlikeli durum ve engelleri, bütün sorumluluk bunları yaratan kişilere ait olmak üzere, ortadan kaldırmak ve yapılan masrafları sorumluları ödettirilmesine ait işlemleri yürütmek,

l) Karayolları Genel Müdürlüğü yol ağı dışındaki yollarda trafik düzenlemede kullanılan işaret levhaları, ışıklı ve sesli işaretler, yer işaretlemeleri ile benzeri trafik işaretlerinin görülen eksikliklerini ilgili kuruluşlara bildirmek,

m) Ayrıca, Karayolları Trafik Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle jandarmaya verilen diğer görevleri yapmak.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bakanlıklar

Milli Eğitim Bakanlığının Görev ve Yetkileri

Madde 10- Milli Eğitim Bakanlığının görev ve yetkileri;

a) Okul öncesi, okul içi ve okul dışı trafik eğitimini düzenleyen trafik genel eğitim planı hazırlamak ve ilgili kuruluşlarla işbirliği yaparak uygulamak.

b) Motorlu araç sürücülerinin yetiştirilmesi için 123 üncü madde gereğince sürücü kursları açmak, özel sürücü kursu açılmasına izin vermek, bunları her safhada denetlemek.

c) Resmi ve özel kurslarda eğitilenlerin sınavlarını yapmak, başarılı olanlara sertifika verilmesini sağlamak.

d) Karayolları Trafik Kanununun 125 inci maddesi uyarınca ilköğretim ve orta öğretim okullarında, ders programlarına eğitim amacıyla zorunlu uygulamalı trafik ve ilk yardım dersleri koymak.

e) Çocuk trafik eğitim parklarının yapılıma, açılıma, eğitim, denetim ve çalışma esaslarını belirlemek.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğünün Görev ve Yetkileri

Madde 11- Karayolları Genel Müdürlüğünün trafikle ilgili görev ve yetkileri;

a) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak tedbirleri almak ve aldırarak.

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek.

c) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, gereğinde karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak.

d) Erişme Kontrollü Karayolları Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, bu Yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretleme.

e) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında gerekli önleyici teknik tedbirleri almak.

f) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek.

g) Yetkili birimlerce veya trafik zabitasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeyle dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak gerekli görülecek tedbirleri almak.

h) Araçların ağırlık kontrollerini yapmak veya yaptırmak ve aykırı görülen hususlar hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek.

ı) Tescile bağlı araçların muayenelerini yapmak veya yaptırmak.

i) Karayolları Trafik Kanununun 13, 14, 16, 17, 18, 35, 47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddesinin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek.

j) Arazi vitesi olmayan otomobillerle zirai traktörler dışındaki her cins aracın fenni muayeneleri yapılırken, aracın sefer görev emri belgelerinin kontrol edilmesinden fenni muayeneyi yapan makamlar sorumludur. Taşıt Sefer Görev Emri verildiği halde tatbikat çağrısına uymayan veya adresinde bulunmayan taşıtlar fenni muayene istasyonuna bildirilir; bu tür araçların muayenesi yapılmaz.

k) Karayolları Trafik Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak.

Sağlık Bakanlığının Görev ve Yetkileri

Madde 12- Sağlık Bakanlığının görev ve yetkileri aşağıda gösterilmiştir.

1) Karayollarında meydana gelen trafik kazaları ile ilgili ilk ve acil yardım hizmetlerini planlamak ve uygulamak.

2) Trafik kazalarında yaralananların en kısa zamanda sağlık hizmetlerinden istifadelerini temin etmek üzere, İçişleri Bakanlığının ve Karayolları Genel Müdürlüğünün uygun görüşü de alınarak karayolları üzerinde ilk yardım istasyonları kurmak, bu istasyonlara gerekli personeli, araç ve gereci sağlamak.

3) Her ilde trafik kazaları için eğitilmiş sağlık personeli ile birlikte yeteri kadar ilk ve acil yardım ambulansı bulundurmak.

4) Bu Kanunla ve mevzuatla verilen trafikle ilgili diğer görevleri yapmak.

Üniversitelere bağlı hastaneler ve diğer bütün resmi ve özel sağlık kurum ve kuruluşları, acil olarak kendilerine getirilen trafik kazası geçirmiş kişilere, Sağlık Bakanlığı tarifesini uygulamak suretiyle, vermiş oldukları hizmetlerin bedelinin tamamını yükümlü sigorta şirketlerinden tahsil ederler.

Sağlık Bakanlığı bu görevlerin yerine getirilmesi ile ilgili olarak; verilen hizmetlerin bedellerini yükümlü sigorta şirketlerinden tahsil etmek için Maliye Bakanlığının görüşünü alarak döner sermaye saymanlığı kurar. Bu amaçla döner sermaye saymanlığı tarafından tahsil edilen gelirin tamamı, bu Kanun ile Sağlık Bakanlığına verilen görevlerin yerine getirilmesinde kullanılır.

Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan harcamaların tamamı, Sağlık Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesine 8 iş günü içinde yükümlü sigorta şirketlerince ödenir. Sağlık Bakanlığı Trafik Hizmetleri Döner Sermaye İşletmesinin verdiği hizmetler için uygulayacağı fiyat tarifesi, Karayolu Trafik Güvenliği Kurulunun da uygun görüşü alınarak Sağlık Bakanlığınca belirlenir. Sigorta şirketleri, zorunlu mali sorumluluk sigortası geçerli teminat limitleri ve şartları dahilinde ödemekle yükümlü buldukları tutarı aşan kısmı için garanti fonuna başvurur. Buna ilişkin usul ve esaslar Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Ulaştırma Bakanlığının Görev ve Yetkileri

Madde 13- Karayoluyla şehirlerarası ve uluslararası yük ve yolcu taşımacılığına ait ikili ve çok taraflı anlaşma hükümleri saklı kalmak üzere gerekli kanuni ve idari düzenlemeler yapmak, tedbirler almak ve Karayolları Trafik Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmelikler açısından, karayolu taşımaya ait koordinasyonu sağlamak.

Tarım ve Köy İşleri ve Orman Bakanlıklarının Görev ve Yetkileri

Madde 14- Tarım ve Köy İşleri ve Orman Bakanlıklarının görev ve yetkileri;

a) Köy yollarında;

1) Trafik düzeni ve güvenliği açısından gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak, tedbir almak ve aldirmek,

2) Yol güvenliğini ilgilendiren konulardaki; kavşak, durak yeri, yol dışı park yeri, aydınlatma ve benzeri tesislerin projelerini incelemek ve gerekenleri onaylamak,

3) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, Karayolları Trafik Kanununun 17 nci maddesinde sayılan tesisler için bağlantıyı sağlayacak geçiş yolları yönünden izin vermek,

4) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu karayolu yapısı ve işaretlemeye dayalı kaza nedenleri göz önünde bulundurularak gerekli tedbirleri almak,

5) Karayolları Trafik Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle köy yolları için verilen trafikle ilgili diğer görevleri yapmak.

Köy yolları için sayılan görev ve hizmetlerden mecburi ve gerekli görülenler, orman yolları için de uygulanabilir.

b) Orman yollarında;

1) Trafik düzeni ve güvenliği açısından ana orman yolları ile gerekli görülen diğer orman yollarında işaretlemeler yaparak tedbirler almak ve aldirmek,

2) Karayolları Trafik Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle, orman yolları için verilen trafikle ilgili diğer görevleri yapmak.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Belediyeler

Belediyelerin Trafik Birimleri

Madde 15- Belediye başkanlıkları; Karayolları Trafik Kanunu, bu Yönetmelik ve Kanuna dayanılarak çıkarılan diğer yönetmeliklerle verilen görevleri, Kanunun 10 uncu maddesi uyarınca kurdukları trafik hizmetleri birimleri aracılığı ile yürütür.

Bu birimler, belediyelerin iş kapasitesine göre "Belediye trafik şube müdürlüğü", "Belediye trafik şefliği" veya "Belediye trafik memurluğu" olarak adlandırılır.

Büyük illerde belediye trafik şube müdürlüklerine bağlı belediye trafik büro amirlikleri de oluşturulabilir.

Bu birimlerde görevlendirilecek idari ve teknik personel sayısı, iş kapasitesine göre belediye başkanlıklarınca belirlenir.

Belediyelerin Görev ve Yetkileri

Madde 16- Belediye trafik hizmet birimlerinin görev, yetki ve sorumlulukları aşağıda gösterilmiştir.

Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında;

a) Yolun yapısını, trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmak,

b) Yol ve kavşak düzenlemeleri yapmak,

c) Trafiği düzenleme amacı ile,

1) Trafik işaret levhaları,

2) Işıklı ve sesli trafik işaretleri,

3) Yer işaretlemeleri,

Temin ve tesis etmek, bunların devamlılığını ve işlerliğini sağlamak,

d) Trafiğin akışını kolaylaştırma, gereksiz durma ve duraklamaları önleme bakımından, trafik akımı programları ile toplu taşıma araçlarının kalkış varış ve ara durakları için zaman tarifeli programlar yapmak ve uygulamaya koymak,

e) Karayolları yapısı üzerinde ve kenarında yapılan çalışmalarda Karayolları Trafik Kanununun 16 ncı maddesi ve bu maddesine göre çıkarılan Yönetmelik hükümleri uyarınca trafik düzen ve güvenliği için gereken tedbirleri almak, aldırarak ve çalışmaları denetlemek,

f) Açık ve kapalı park yerleri (otopark) alt ve üst geçitler yapmak, yaptırmak işletmek ve işletilmesine izin vermek,

g) Karayolları Trafik Kanununun 17 nci maddesinde sayılan ve belediye sınırları içerisindeki karayolları kenarında yapılacak veya açılacak olan tesisler için Yönetmeliğinde belirlenen şartlara göre izin vermek,

h) Halkın trafik eğitimine katkıda bulunmak üzere; çocuk trafik eğitim parkları yapmak ve yapılmasına izin vermek,

i) Yaya ve taşıt yollarında yayaların ve araçların hareketlerini zorlaştıran ve trafiği tehlikeye düşüren, motorlu araçlar dışındaki her türlü engeli ortadan kaldırmak,

trafik için tehlike teşkil eden ancak, kaldırılması mümkün olmayan engelleri gece veya gündüze göre kolayca görülebilecek şekilde işaretlemek,

(Yol işgaline ilişkin Belediye Mevzuatı hükümleri saklıdır.)

i) Yol yapısı veya işaretleme yetersizliği yüzünden trafik kazalarının vuku bulduğu yerlerde, yetkililerce teklif edilen tedbirleri almak,

j) Karayolları Trafik Kanununun 22 nci maddesi (d) bendine göre tarım kesiminde kullanılanlar hariç il trafik komisyonlarından karar almak şartıyla motorsuz taşıtlardan gerekli görülenlerin tescilini yapmak,

k) Karayolları Trafik Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak.

Belediyeler bu hizmetlerini; il ve ilçe trafik komisyonlarınca alınan kararlara da uyulmak suretiyle mahalli trafik zabıtası ile işbirliği ve koordinasyon halinde yürütürler.

Belediyeler bu madde ile görev verilen hizmetlerin denetimi dışında, trafiği denetleyemez ve hiçbir halde trafik suç ve ceza tutanağı düzenleyemezler.

Bu birimlerde hizmet gören personelden resmi kıyafetli olanlar özel işaret taşır.

Trafik zabıtası ile belediye trafik birimleri arasındaki işbirliği ve koordinasyon esaslarına ilişkin diğer hükümler beldenin özelliğine göre bir protokolle belirlenebilir.

ALTINCI BÖLÜM

Komisyonlar

İl ve İlçe Trafik Komisyonlarının Kuruluşu İle Görev ve Yetkileri

İl ve İlçe Trafik Komisyonları

Madde 17- İl sınırları içinde mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliği bakımından yönetmelikte gösterilen konular ve esaslar çerçevesinde, illerde vali veya yardımcısının başkanlığında, belediye, emniyet, jandarma, milli eğitim, karayolları ve Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonuna bağlı ilgili odanın temsilcileri; valilikçe uygun görülen trafikle ilgili üniversite, oda, vakıf ve kamuya yararlı dernek veya kuruluşların birer temsilcisinden oluşan il trafik komisyonu, ilçelerde kaymakamın başkanlığında, aynı kuruluşların yöneticileri veya görevlendirecekleri temsilcilerinin katıldığı ilçe trafik komisyonu kurulur.

Kurulduğu üniversite, vakıf ve kamuya yararlı dernek veya kuruluşların temsilcilerinin toplam sayısı 3'ü geçemez.

Kuruluşu bulunan yerler hariç, ilçe trafik komisyonlarına karayolları temsilcisinin katılması zorunlu değildir.

Gündem konuları vali veya kaymakamlar tarafından belirlenir.

Bu komisyonlara, oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere, diğer kuruluş temsilcileri de çağrılabilir.

Kararlar oy çokluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

İl trafik komisyonu kararları valinin onayı ile yürürlüğe girer.

İl ve ilçe trafik komisyonu kararlarını bütün resmi ve özel kuruluşlar uygulamakla yükümlüdür.

İlçe trafik komisyonu kararları, il trafik komisyonunca incelenip vali tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

İl ve İlçe Trafik Komisyonunun Görev ve Yetkileri

Madde 18- İl ve ilçe trafik komisyonunun görev ve yetkileri şunlardır;

a) İl sınırları içinde mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak,

b) Trafiğin düzenli bir şekilde akımını sağlamak bakımından alt yapı hizmetleri ile ilgili tedbirleri almak, trafikle ilgili sorunları çözümlenmek, bütün ülkeyi ilgilendiren Karayolu Trafik Güvenliği Yüksek Kurulunun müdahalesini gerektiren hususları İçişleri Bakanlığına iletmek,

c) Karayolu taşımacılığına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere, trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları, çalıştırılabileceği yerler ile güzergahlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek,

d) Gerçek ve tüzel kişiler ile resmi ve özel kurum ve kuruluşlara ait otopark olmaya müsait boş alan, arazi ve arsaları geçici otopark yeri olarak ilan etmek ve bunların sahiplerine veya üçüncü kişilere işletilmesi için izin vermek, izin verilen otoparklar ile karayolu üzerindeki diğer park yerlerinde özürölüler için işaretlerle belirlenmiş bölümler ayrılmasını sağlamak,

e) Karayollarının bir kısmının veya tamamının yoldan faydalananların bir kısmına veya tamamına kapatılmasına, parkedilecek yerler ile zaman ve süresinin ve araçların geliş ve gidiş yollarının ve yollara konulacak trafik işaretlerinin yerlerinin belirlenmesine karar vermek,

f) Karayollarında gerekli hal ve yerlerde en çok ve en az hız limitine göre yeniden hız sınırlarını belirlemek,

g) Karayolları Trafik Kanunu ve bu Yönetmelikle verilen diğer görevleri yapmak.

İl trafik komisyonları belediye sınırları içinden geçen devlet ve il yolları ile ilgili hususlarda Karayolları Genel Müdürlüğünün uygun görüşünü almak zorunludur.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Karayolu Trafik Güvenliği, Trafik İşaretleri,Yapı ve Tesisler

BİRİNCİ BÖLÜM

Karayolu Trafik Güvenliği

Yükümlülük

Madde 19- İlgili kuruluşlar, yapım ve bakımından sorumlu oldukları karayollarında;

a) Karayolu yapısını,

b) Trafik işaretlerini,

Trafik güvenliğini sağlayacak şekilde yapmak ve bulundurmakla yükümlüdürler.

Karayolu Yapısında Yapılacak Çalışmalar

Madde 20- Karayolu yapısında çeşitli kişi, kurum ve kuruluşlarca yapılacak çalışmalarda; Karayolları Trafik Kanunu hükümleri ile bu Kanuna göre Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca çıkarılan yönetmelik hükümleri uygulanır.

Bu çalışmalar sırasında meydana getirilen tehlikeli durum ve engeller, bütün sorumluluk bunları yaratan kişilere ait olmak üzere trafik zabıtasınca; bulunmadığı yerlerde genel zabıtaca, gerekli hallerde yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruluşla işbirliği yapılarak ortadan kaldırılır. Yapılan masraflar sorumlulara ödettilir.

Karayolu Yapısının ve Trafik İşaretlerinin Korunması

Madde 21- Karayolu yapısı ve trafik işaretleri ile ilgili olarak;

a) Karayolu yapısı üzerine;

1) Trafiği güçleştirecek, tehlikeye sokacak veya engel yaratacak,

2) Trafik işaretlerinin görülmesini engelleyecek veya güçleştirecek,

şekilde bir şey atmak, dökmek, bırakmak ve benzeri hareketlerde bulunmak,

b) Karayolu yapısını, trafik işaretlerini ve karayoluna ait diğer yapı ve güvenlik tesislerini;

1) Üzerine yazı yazarak, çizerek, kırarak, delerek, sökerek veya başka şekillerde bozmak,

2) Yerlerini değiştirmek veya ortadan kaldırmak,

Yasaktır.

Yaratılan tehlike ve engeller trafik zabıtasınca, bulunmadığı yerlerde genel zabıtaca kaldırılır, bozukluk ve eksiklikler yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruluşça derhal giderilir. Zarar karşılıkları ve masraflar sorumlulara ödetilir.

Işıklı trafik işaret cihazları, trafik işaret levhaları, kenar taşları, oto korkuluk ve benzeri yol ve trafik güvenliği elemanlarına zarar veren kişilerin yetkililerce tespiti halinde yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruluşça bildirilmesi zorunludur.

Karayolu Sınırı İçinde veya Dışındaki Levhalar, Işıklar, İşaretleme ve Benzerleri

Madde 22- Karayolu sınırı dışındaki yerlerde veya karayolu sınırı içinde, karayolu üzerinde veya kenarında;

a) Trafik işaretlerinin;

1) Görülmelerini engelleyecek,

2) Anlamalarını değiştirecek veya güçlendirecek, tereddüt doğuracak ve yanıltacak,

b) Trafik için tehlike ve engel yaratacak şekilde levhalar, ışıklar ve işaretlemeler ile ağaç, direk, yangın musluğu, çeşme, parmaklık gibi yapı elemanları ve benzerlerini dikmek, koymak ve bulundurmamak yasaktır.

Yönetmeliğinde belirtilen hususlara aykırı olarak dikilen, konulan ve bulundurulan ışıklar, işaretleme ve benzerleri bütün sorumluluk ve giderler mal sahibine ait olmak üzere yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruluşça kaldırılır ve yapılan masraflar sorumlulara ödetilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Trafik İşaretleri

Trafik İşaretlerinin Nitelikleri

Madde 23- Karayolundan yararlananlara yol, trafik durumu ve yakın çevre ile ilgili gerekli bilgileri vermek, yasaklama ve kısıtlamaları bildirmek ve genel olarak trafik düzen ve güvenliğini sağlamak amacıyla tüm karayollarında yapılacak işaretlemenin standartları İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Karayolları Genel Müdürlüğüne tespit edilir, yayımlanır ve ilgili kuruluşlara gönderilir.

İşaretleme standartlarına aykırı olarak uygulama yapılamaz, ancak il ve ilçe trafik komisyonlarının uygun görmesi halinde trafik işaretlerinin ölçülerinde, görülmeyi kolaylaştırmak amacıyla değişiklik yapılabilir.

İşaretlemenin standartlara uygun olarak yapılıp yapılmadığı Karayolları Genel Müdürlüğüne kontrol edilir. Tespit edilen standart dışı uygulamalar, ilgisince standarda uygun hale getirilmediği takdirde Karayolları Genel Müdürlüğüne ve gerektiğinde zabıta ile işbirliği yapılarak kaldırılır.

Trafik İşareti Koymaya Yetkililer

Madde 24- Trafik işaretlerinin bakım, onarım ve işletilmeleri dahil temin ve tesisine, yolun yapım ve bakımından sorumlu olan kuruluşlar görevli ve yetkilidir.

Ancak; trafiği düzenleme yetkisi olan kuruluş ve kişiler de geçici olarak aşağıda sayılan yer, hal ve durumlarda düzenleyici trafik işareti koymaya ve bunları kaldırmaya yetkilidir.

a) Trafik güvenliği nedeni ile,

b) Genel asayiş bakımından gerekli hallerde,

Konulan trafik işaretleri, iş veya hizmetin bitiminde derhal kaldırılır.

Bunun dışında hiçbir kuruluş veya kişi, standartlara uysun uymasın kendiliğinden herhangi bir yere trafik işareti koyamaz. Bu yasağa uymayanlar hakkında Karayolları Trafik Kanununun 16 ncı maddesi hükmüne göre işlem yapılır.

Görevli Kişilerin Trafiği Yönetme Hareketleri

Madde 25- Taşıt ve yaya trafiğinin düzenli ve güvenli bir şekilde muhtelif istikametlere kanalize edilmesini sağlamak amacı ile trafik polisinin vereceği işaret ve yön tayini aşağıdaki şekilde yapılır:

a) Yolun trafiğe açık olma hali;

1) Trafik polisinin duruş pozisyonuna göre sağ ve sol kol istikametinde kalan yollar trafiğe açıktır.

2) Bu pozisyonda her iki kol sağ ve sol koldan biri yere paralel biçimde yanlara açılacağı gibi her iki kol vücuda dik vaziyette aşağı bırakılabilecektir.

Bu durumlarda trafik, kolların istikametinde bulunan yollara açık olacaktır.

b) Trafiğin bütün istikametlere kapanma hali (Dikkat)

1) Trafik zabıtasının sağ ve sol kollarından biri yukarıda, diğeri aşağı pozisyonda ise, bu durumda yol bütün yönlere kapalı olup, daha önce kendisine açık olan yolun kapanacağı, kapalı olan yolun ise açılacağı anlamındadır.

2) Trafiğin kendisine açık veya kapalı olan yollardaki taşıt sürücüleri, trafik zabıtasının vereceği ikinci bir yön değiştirme hareketine kadar hareket edemezler.

3) Ancak bu pozisyonda, daha önce yol kendisine açık olupta, dönüş yapmak üzere, kavşak içerisine depolanan taşıtlar, kavşağı terketmek mecburiyetindedirler.

c) Yolun trafiğe kapalı olma hali;

1) Trafik polisinin duruş pozisyonuna göre, ön ve arka cephesinde kalan yol trafiğe kapalıdır.

2) Bu pozisyonda kolların her ikisi veya biri yanlara açılacağı gibi vücuda dik vaziyette aşağı istikamete salınabilir.

d) Trafiki hızlandırma ve yavaşlatma işareti;

1) Trafiki hızlandırma işareti;

Trafik polisi, hızlandırmak istediği yöne sol ya da sağ yanı dönük olarak, o istikamette bulunan kolunu yere paralel olacak şekilde ve dirsekten kırmak suretiyle eline kadar olan kısmı yukarıya kaldırıp, tekrar yere paralel hale getirir. Bu işaretin bir seri yapılması o yönde akan trafiğin hızlanması talimatını içerir.

2) Trafiki yavaşlatma işareti;

Trafik polisi, yavaşlatmak istediği yöne cephesi dönük durur ve sağ ya da sol kolunu (trafiğin akış istikametine göre) omuzdan, yere paralel oluncaya kadar kaldırıp, 45 derece ile 90 derece arasında yavaş yavaş sallar. Bu işaretin bir seri yapılması o yönde akan trafiğin yavaşlaması talimatını içerir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yapı ve Tesisler

Belediye Sınırları Dışında Karayolu Kenarındaki Yapı ve Tesisler

Madde 26- Karayollarında her iki taraftan sınır çizgisine 50 metre mesafe içinde bağlantıyı sağlayacak geçiş yolları yönünden; akaryakıt, servis, dolum ve muayene istasyonları, umuma açık park yeri ve garaj, terminal, fabrika, işhanı, çarşı, pazar yeri, eğlence yerleri, turistik yapı ve tesisler, inşaat malzemesi ocak ve harmanları, maden ve petrol tesisleri, araç bakım, onarım ve satım işyerleri ve benzeri trafik güvenliğini etkileyecek yapı ve tesisler için, o karayolunun yapım ve bakımı ile sorumlu kuruluşun izin alınması zorunludur.

Verilen izinler, ilgili valiliğe bildirilir.

İzinsiz yapılan bu gibi tesislerin yapımı ve işletilmesi yetkililerce durdurulacağı gibi, tesislerle ilgili yönetmelikteki şartlar yerine getirilmeden işletme izni verilmez ve bağlantı yolu, her türlü gider sorumlulara ait olmak üzere yolun yapım ve bakımı ile ilgili kuruluşca ortadan kaldırılır.

Belediye Sınırları İçinde Bulunan Karayolu Kenarındaki Yapı ve Tesisler

Madde 27- Belediye sınırları içindeki karayolları kenarında yapılacak veya açılacak, Karayolları Trafik Kanununun 17 nci maddesi ile bu Yönetmeliğin 26 ncı maddesinde sayılan yapı ve tesisler için,

a) Belediyelerden izin alınması,

b) Belediyelerce bu iznin verilmesinde, trafik güvenliği bakımından bu tesisler hakkındaki Yönetmelikte belirlenen şartların yerine getirilmesini sağlamaları ve ayrıca Karayolları Genel Müdürlüğü'nün yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayolu kenarında yapılacak ve açılacak olanların bu yollara bağlantıları için bu Genel Müdürlüğün ilgili bölge müdürlüğünden uygun görüş almaları,

Zorunludur.

İzinsiz yapılan bu gibi tesislerin yapımı ve işletilmesi yetkililerce durdurulacağı gibi tesislerle ilgili yönetmelikteki şartlar yerine getirilmeden işletme izni verilmez ve bağlantı yolu, her türlü gider sorumlulara ait olmak üzere yolun yapım ve bakımı ile ilgili kuruluşlarca ortadan kaldırılır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Araçların Tescil İşlemleri, Motorlu Araçlara Ait Şartlar İle Muayeneleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Araçların Tescil İşlemleri

Araçların Tescil Mecburiyeti

Madde 28- Bütün motorlu araçlar ile bu Yönetmelikte tescilli zorunlu kılınan motorsuz araçların sahipleri, araçlarını yetkili tescil kuruluşuna tescil ettirmek ve tescil belgesi almak mecburiyetindedirler.

(İkinci Fıkra Mülga:25.06.1998-23383)

Ancak;

a) Tescil edildiği ülkenin tescil belgesi ve plakası bulunanlardan;

1) Geçici olarak ülkemize girmesine izin verilen araçlar,

2) İkili veya çok taraflı anlaşmalara göre ülkemizde tescil mecburiyeti getirilmeyen araçlar,

b) Motorlu araçları imal, tadil, ihraç edenlerin ve satıcılığını yapanların; ithal, ihraç, depolama, sergileme ve satış amacı ile bu işlere ait yerlerde maliki olarak bulundurdukları araçlar.

c) Karayolu Trafik Kanununun 22 nci maddesinin (d) bendine göre belediyelerce tescilli mecburi kılınanlar dışındaki bütün motorsuz taşıtlar,

Bu hükmün dışındadır.

Tescile Yetkili Kuruluşlar, Tescil İçin Müracaat Etme ve Bildirme Mecburiyeti İle Süreleri

Madde 29- Bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre;

A) Tescile yetkili kuruluşlar,

- a) Askeri araçlar, iş makineleri ve raylı sistemle çalışanlar dışındaki bütün motorlu araçlar ile tescile tabi motorlu araçlara takılarak kullanılacak yapıda ve yüklü ağırlığı 750 kg.'ın üstünde olan römork ve yarı römorkların tescilleri trafik tescil kuruluşlarınca,
- b) Askeri araçlar ile çeşitli anlaşmalara göre askeri amaçla ülkemizde bulunan kuruluşlara ait araçların tescilleri Türk Silahlı Kuvvetlerince,
- c) Raylı sistemde çalışan araçların tescilleri, kullanıldığı yerlere göre ait olduğu kuruluşlarca,
- d) İş makinesi türünden araçların tescilleri;
- 1) Kamu kuruluşlarına ait olanlar ilgili kuruluşlarca,
- 2) Özel ve tüzel kişilere ait olanlardan;

Tarım kesiminde kullanılanlar ziraat odalarınca, tarım kesiminde kullanılanların dışında kalan ve sanayi, bayındırlık ve diğer kesimlerde kullanılanların tescilleri üyesi oldukları ticaret, sanayi veya ticaret ve sanayi odalarınca,

e) Tarım kesiminde kullanılanlar hariç, il trafik komisyonlarından karar alınmak şartı ile motorsuz taşıtlardan gerekli görülenlerin tescilleri belediyelerce, yapılır.

B) İlk defa tescili yapılacak ve hurdaya çıkacak araçlarla ilgili olarak;

a) Araç sahipleri, satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren 3 ay içinde tescil yaptırmak üzere, hurdaya çıkarma halinde de çıkarılış tarihinden itibaren 1 ay içinde yetkili tescil kuruluşuna tescilin silinmesi için gerekli bilgi ve belgelerle yazılı olarak müracaat etmek zorundadırlar.

b) Araçların giriş işlemini yapan gümrük idareleri, tescil işlemlerine esas olmak üzere düzenlediği Gümrük Trafik Şahadetnamesinin bir örneğini de tescilin yapılacağı beyan edilen tescil kuruluşuna, gümrük işleminin tamamlandığı tarihten itibaren 15 gün içinde göndermeye mecburdur.

c)(Değişik:09.09.1997-23105) Bu araçların tescilini yapan tescil kuruluşları, tescil işlemini takip eden 3 iş günü içerisinde, tescilin yapıldığına dair Gümrük Trafik Şahadetnamesini tanzim eden gümrük idaresine ve ilgili vergi dairesine yazılı bilgi verir.

Tescil İşlemleri Müşterek Hükümleri

Madde 30- Tescil işlemlerinin yapılmasında aşağıdaki esas ve usuller uygulanır.

1) Araçların tescilleri, sahipleri veya adına yetki belgesi olan kişinin ibrazı mecburi belgeleri göstererek üzerindeki bilgileri tam, okunaklı ve 4 nüsha olarak doldurulmuş örneğine uygun (Ek:1)'deki müracaat formunu yetkili memurun önünde imzalamaları suretiyle yapılır.

2) Araç sahipleri araçlarını iş veya ikametinin bulunduğu yerdeki tescil kuruluşunda tescil ettirmek zorundadır.

3) Araç sahibince müracaat formunda beyan edilen bilgilerden araca ait olanlar ibraz edilen belgelerle, kişiye ait olanlar ise nüfus hüviyet cüzdanı aslı veya sürücü belgesi ile karşılaştırılarak yetkili memurca doğruluğu tetkik ve tasdik edilir.

4) (Değişik:09.09.1997-23105) Tescil ve trafik belgesi almak için tescil kuruluşuna yapılacak müracaattan önce aracın Taşıt Alım vergisi ve/veya Motorlu Taşıtlar Vergisinin yatırılmış ve muayene süresinin dolması halinde ise yeniden özel ve teknik muayenesinin yaptırılmış olması mecburidir.

5) Vergi ve teknik muayene işlemlerinin ikmali için araç sahiplerinin, önceden tescil birimlerine havale için başvurmaları gerekmez.

Vergi daireleri ile araç muayene istasyonları görevlileri de bu işlemler için yapılan başvuruları, tescil birimlerince havale edilme mecburiyeti aranmadan sonuçlandırmak zorundadırlar.

Özel ve teknik muayenesi yapılan araçlarla ilgili husus muayene istasyonu yetkililerince müracaat formunun ilgili bölümüne kaydedilerek tasdik edilir.

6) Tescili yapılmak istenen araca ait daha önce verilmiş olan trafik belgesindeki muayene süresi dolmamış ise tekrar özel ve teknik muayene istenmez. Ancak, araç üzerinde teknik değişiklik yapılmış ise, bu değişikliğe ait belgelerin ibrazı ve özel ve teknik muayenesinin yaptırılması zorunludur.

7) İbraz edilen araca ait belgeleri "....." "plakaya tescil yapılmıştır" ve "iptal" ifadesine havi kaşe vurulur ve bu belgeler muhafaza edilmek üzere araç sahibine iade edilir.

İlgililerce tereddüde düşülüp, gerekli görülmesi halinde, sahibine iade edilen bu belgelerin satış ve devirle ilgili olarak adına yeni tescil yapılan kişi tarafından yetkililere ibrazı mecburidir.

8)Tescilli müteakip müracaat formuna göre düzenlenmiş olan "Motorlu Araç Tescil Belgesi"nin (Ek:3) ilgili bölümüne, bu belgeyi onaylayan veya kontrol eden görevlinin sicil numarası yazılır ve imzası alınır. Belgede yer alan bütün bilgiler tam, okunaklı, silinti ve kazıntı olmaksızın daktilo ile doldurulur. Düzenleme sırasında herhangi bir nedenle iptali gerekenler, seri nosu belirtilerek bir tutanakla tespit edilir. Makinada laminasyon ve mühürleme işlemleri yerine getirilerek araç sahibine verilir.

9) Müracaat formunun bir nüshası tescil plaka numarasına göre arşivlenir, bir nüshası Devlet İstatistik Enstitüsüne, bir nüshası tescili takip eden 3 iş günü içinde ilgili vergi dairesine gönderilir. Bir nüshası da her ayın ilk haftasında trafik tescil şube ve bürolarınca ve Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Merkezince de araçlara ait bilgiler manyetik ortamda Milli Savunma Bakanlığı Seferberlik Dairesi Başkanlığına gönderilir.

İçişleri Bakanlığının gerekli ve uygun göreceği tarihten itibaren, bir araç sahibi adına düzenlenmiş olan müracaat formları yeni sahip adına devir işlemi tamamlandıktan sonra imha edilir.

10) Tescili yapılarak trafik belgesi (Ek:4) verilen ve müracaat formu bilgisi Milli Savunma Bakanlığı Seferberlik Dairesi Başkanlığına gönderilen araçlardan, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacına elverişli olanlara Sefer Görev Emri verilir.

Sefer Görev Emri verilen araçlara Türk Silahlı Kuvvetleri Motorlu Kara Nakil Araçları Sefer Görev Emri (ARAÇ SEF. 3) (Ek:5) 4 suret olarak Milli Savunma Bakanlığınca tanzim edilir.

Milli Müdafaa Mükellefiyeti komisyon kararı alınmak ve araç sahiplerine tebliğ edilmek üzere mülki makamlara gönderilir.

Mülki makamlarca da sefer görev emirleri araç sahiplerine tebliğ edilmek üzere trafik tescil şube ve bürolarına gönderilir.

Sefer görev emirleri için "Seferberlik ve Savaş Hali Kanun ve Tüzüğü" ve "Türk Silahlı Kuvvetleri Seferberlik ve Savaş Hali Yönergesi" hükümlerine göre işlem yapılır.

11) Sefer görev emirlerine tabi araçlara, trafik tescil şube veya bürolarınca yapılacak işlemler (Ek:5) deki talimata göre yapılır.

12) Tescil için gerekli olan harç pulu müracaat formunun tescil kuruluşunda kalacak olan nüshasına yapıştırılır veya belirlenen harç miktarının ödendiğini gösteren makbuz tescili yapan kuruluşça tescil dosyasında muhafaza edilir, araç tescil defterine (Ek:2) kaydedilir ve plaka numarası ilgili bölümüne sahip değişikliği işlenerek, yeni sahibi adına tescili yapılır.

13) Yapılan her türlü tescil işlemleri tescil kuruluşlarınca derhal bilgisayar ortamına aktarılır.

14) Sadece tescil belgesi alınmış araçlar, trafik belgesi ve tescil plakası alınmadan trafiğe çıkarılamaz.

15) (Değişik:09.09.1997-23105) 11 yaşından küçük araçlar için (11 yaş dahil) Taşit Alım Vergisinin (kendi adına yapılacak tescil işlemleri dışında) ve tescil harcının ilgili vergi dairesine ödenmesine dair makbuzlar ibraz edilir.

16) Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının aracı satın alan kişi adına yaptırılmış olması zorunludur.

17) Araç tescil işlemleri sırasında ikamete ilişkin hususlar ile kullanılacak belgelerin tesbiti İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak talimatla belirlenir.

Yeni Kayıt

Madde 31- Yeni kayıt tescil işlemlerinin yapılmasında aşağıdaki esas ve usüller uygulanır.

a) Sadece tescil belgesi istenmesi halinde;

1) Müşterek hükümler uygulanır.

2) Tescil için müracaat sırasında, sahiplik belgesi, taşit alım vergi belgesi, teknik belge (karayolu uygunluk belgesi) ibraz edilir.

3) Tescil için gerekli olan harç pulu, müracaat formunun tescil kuruluşunda kalacak olan nüshasına yapıştırılır veya belirlenen harç miktarının ödendiğini gösteren makbuz tescili yapan kuruluşça tescil dosyasında muhafaza edilir, araç tescil defterine (Ek:2) kaydedilir ve plaka numarası tahsis edilerek tescili yapılır.

Tescili müteakip araca tahsis edilen tescil plaka numarası, tescil sildirilmedikçe hiçbir araca verilemez. Araç için trafik belgesi alındığında aynı plaka numarası tahsis edilir.

4)Tescili yapılmış araçların sahiplerince sonradan dilekçe ile tescil plakası ve trafik belgesi talep edilmesi halinde bu maddenin (b) bendindeki esaslar uygulanır.

Bu halde önceden verilmiş olan müracaat formunun ilgili bölümleri doldurulup tasdik edilerek işlem tamamlanır.

b) Tescil belgesi ile trafik belgesi ve tescil plakalarının aynı zamanda istenmesi halinde;

1) Müşterek hükümler uygulanır.

2) Müracaat sırasında, sahiplik belgesi, teknik belge (karayolu uygunluk belgesi), mali sorumluluk sigorta belgesi, taşit alım vergisinin ve çevre kirliliği önleme fonu hesabına yatırılması gereken miktarın ödendiğine dair bilgi veya belgeler ile aracın özel veya teknik muayenesinin yapıldığına dair belge ibraz edilir.

3) Araç tescil defterine (Ek:2) kaydedilir ve plaka numarası tahsis edilerek tescili yapılır.

Tescil Belgesi ve Geçerliliği

Madde 32- Tescil belgesi sürekli kullanılabilen bir belgedir.

Bu belge; aracın başkasına satışı veya devri, hurdaya çıkarılması, üzerinde teknik değişiklik yapılması ve kullanım amacının değişmesi, bir başka ile nakli hallerinde aşağıdaki hükümler saklı kalmak üzere geçersiz sayılır.

a) Başkasına satış ve devir halinde tescil belgeleri Trafik Kanununun 20 nci maddesinin (c) bendi gereğince 1 ay süre ile geçerliliğini korur.

b) Üzerinde renk ve teknik değişiklik yapılan veya kullanım amacı değiştirilen araçlara ait tescil belgeleri, sahiplerinin gerekli uygunluğu sağlamaları bakımından Trafik Kanununun 32 nci maddesi birinci fıkrası gereğince 30 gün süre ile geçerliliğini korur.

c) Hurdaya çıkarılan araçların "hurdaya çıkarılmıştır" damgası vurularak sahiplerine verilen tescil belgeleri araçların hurda olarak satışlarında sahiplik belgesi olarak kullanılır.

d) Tescil belgelerinin zayi, yıpranma veya benzeri şekillerde değiştirilmesi talebi aracın kayıtlı bulunduğu tescil kuruluşunca yapılır. Trafik kuruluşunda değiştirme işlemi yapılmadan önce aracın çalıntı kaydı olup olmadığı, aracın bilgi işlem kayıtlarından bir başkasına satışının yapıp yapılmadığı araştırılır.

e) Her türlü tescil değişikliği veya tescile ait belgelerin mecburi hallerde yenilenmemesi işlemlerinde müracaat formundaki bilgilerle araç tescil defterindeki bilgiler esas alınır.

Trafik Belgesi ve Geçerliliği

Madde 33- Trafik belgesi tescil işlemleri tamamlanmış araçların, trafiğe çıkarılmasına müsaade edilen ve muayene sürelerini belirleyen bir belgedir.

Trafik belgesi, ilk defa tescilli yapılan araçlara tescil kuruluşlarınca verilir ve veriliş tarihinden itibaren bu Yönetmeliğin öngörmüş olduğu muayene süresi içerisinde geçerlidir.

Trafik belgeleri, her muayene süresi sonunda yetkili kılınmış muayene istasyonu görevlilerince, taşıt cinslerine göre yönetmelikte belirtilen süre kadar uzatılır ve trafik belgesinin muayeneye ait bölümüne gerekli kayıtlar işlenerek tasdik ve imza edilir.

Trafik belgeleri, yıpranması, kaybolması veya muayene bölümlerinin bitmiş olması halinde, herhangi bir tescil biriminde yenilenir. Bu değiştirmelerde tescil belgesindeki bilgiler esas alınır.

Yenilenen belgelerin, eskileri alınarak iptal edilir.

İş Makinelerinin Tescil ve Trafik Belgeleri İle Tescil Plakaları

Madde 34- İş makinelerinin tescil işlemleri aşağıdaki esaslara göre yapılır.

a) Resmi kuruluşlara ait iş makineleri;

Kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan iş makinelerinin tescil işlemleri ait olduğu kurum veya kuruluşun ilgili birimlerinde (Ek:6)'da gösterilen tescil defterine işlenmek suretiyle yapılır ve her makine için ayrı ayrı (Ek:7)'de belirtilen tescil belgesi tanzim edilir.

Tescil işlemlerinin aynı kuruluşa ait ayrı ayrı birimlerde yapılması halinde tescile ait bilgilerin kurum veya kuruluşun merkez tescil biriminde toplanır ve makinelerin cinslerine göre ayrı ayrı kayıtları tutulur.

Bu araçlarla Karayoluna çıkılmasının gerekli olduğu hallerde, tescilini yapan kuruluşça (Ek:7)'de gösterilen tescil belgesinin trafiğe çıkış iznine ait bölümü doldurularak tasdik edilir.

Bu şekilde karayoluna çıkacak araçların zorunlu mali sorumluluk sigortası yaptırmış olmaları mecburidir.

b) Özel veya tüzel kişilere ait olan iş makineleri işletme amacıyla veya yerine göre bu Yönetmeliğin 29 uncu maddesinde belirtilen kuruluşlarca tescilleri araç sahibinin bir dilekçe ile ilgili kuruluşa müracaatı üzerine (Ek:6)'da gösterilen tescil defterine işlenmek suretiyle yapılır ve (Ek:7)'de gösterilen Maliye Bakanlığınca bastırılan tescil belgesi tanzim edilerek verilir.

Araç sahipleri dilekçelerine varsa iş makinesinin hususiyetlerini gösteren teknik belgeyi, yoksa araca ait teknik bilgileri ihtiva eden bir belgeyi sahiplik belgesi ile birlikte ibraz etmek zorundadırlar.

Bu iş makinesinin karayollarında sürülmesi, tescil belgesine ekli trafiğe çıkış izin belgesinin tescilli yapan kuruluşça tasdik edilerek makine sahibine verilmesi ile mümkündür.

Trafiğe çıkış izni verilirken makinenin zorunlu mali mesuliyet sigorta akdinin yapılmış olması ve Karayolları Genel Müdürlüğünden özel izin alınması mecburidir.

Motorsuz Taşıtların Tescili

Madde 35- Karayolları Trafik Kanununun 22 nci maddesi (d) bendi uyarınca gerekli görülmesi halinde belediyelerce tescilli yapılacak motorsuz taşıtlar için aşağıdaki esaslar uygulanır.

a) Taşıtların sahiplerinin kimlikleri ve taşıtların cins ve özelliklerinin kaydedildiği bir defter tutulur.

b) Her araç için, tescil ve trafik belgesi tek belge olarak düzenlenir ve "Tescil Belgesi" adı altında taşıt sahiplerine verilir. (Ek:8)

c) Bu araçlardan bisikletlerin plakaları 10x15 santimetre, hayvanla çekilen ve elle sürülenlerin 15x20 santimetre en ve boyunda olur ve saçtan veya uygun bir maddeden yapılır.

Tescil plakalarının zemini beyaz, harf ve rakamları siyah renkte olur, plaka numaraları belediyelerce belirlenir ve taşıtların arkalarına takılır.

Belediyelerce tescilli zorunlu kılınan araçların belge ve plaka alınmadan trafiğe çıkarılması yasaktır.

Bu araçları sürenlerin belgeleri ve belgelerinde gösterilen şartlara uyup uymadıkları belediye trafik birimlerince de denetlenebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Tescile Dair Diğer İşlemler

Satış ve Devirler

Madde 36- Araçların satış ve devirlerinde aşağıda gösterilen esas ve usuller uygulanır.

Satış ve devirlerin noterlerce yapılması zorunludur. Bunun dışında yapılan her türlü satış ve devirler geçersizdir.

Resmi araçlar hariç, trafik tescil şubelerine tescilli araçların satış ve devirlerinin araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi esas alınarak, noterlerce düzenlenen senetle yapılması mecburidir. Satış işleminden önce aracın motorlu taşıtlar vergisinin ödendiğine dair belgenin ibraz edilmesi zorunludur.

Noterlerce yapılan satış ve devirlerde;

a) Tescil belgesi esas alınarak yapılan satış ve devirlerde tescil belgesinin ilgili bölümüne, satış ve devir tarihi yazılarak tasdik edilir.

b) Tescil edilmiş araçların satış ve devir işlemleri noterler tarafından siciline işlenmek üzere, işlemin tekamülünü müteakip en geç 15 iş günü içinde ilgili tescil kuruluşuna bildirilir.

Bu bildirme, tanzim edilen senedin bir örneğinin aracın kayıtlı olduğu tescil kuruluşuna gönderilmek suretiyle yapılır.

Gönderme işlemi Posta İşletmesi kanalı ile yapılabileceği gibi, doğrudan tescil kuruluşuna iletilmek suretiyle de yapılabilir.

Noterler tarafından gönderilen bu belgeler aracın tescil dosyasına konulur.

c) Tescili silinmiş olan veya tescil edilmediğinden tescil belgesi bulunmayan araçların satış ve devirleri de sahiplik belgeleri esas alınarak noterlerce yapılır ve ayrıca satış işlemi sahiplik belgesine tarih konulup yazılarak tasdik edilir.

Bu satışlar hakkında tescil kuruluşuna bilgi verilmez.

Araç satın alanlar, satın alacakları aracın satışına dair hukuki bir ilişikinin mevcut olup olmadığını bir dilekçe ile ilgili tescil kuruluşundan öğrenebilirler.

Satış ve Devirlerde Araçların Tescil İşlemleri

Madde 37- Aynı ilde sadece tescil belgesi istenmesi halinde;

1) Müşterek hükümler uygulanır.

2) Tescilli araçları noter senedi ile satın veya devir alanlar, ilgili tescil kuruluşuna müracaat ederek, bu araçlarını 1 ay içinde tescil ettirmek ve adlarına tescil belgesi almak zorundadırlar.

3) Tescil için gerekli olan harç pulu müracaat formunun tescil kuruluşunda kalacak olan nüshasına yapıştırılır veya belirlenen harç miktarının ödendiğini gösteren makbuz tescili yapan kuruluşça tescil dosyasında muhafaza edilir, araç tescil defterinin ilgili bölümüne sahip değişikliği işlenerek, yeni sahibi adına tescili yapılır.

4) Müracaat sırasında noterlerce verilmiş satış veya devir senedi ibraz edilir.

5) Devirlerde, aracın yeni sahibinin, tescil ve trafik belgesinin bir arada istenmesi halinde; daha önce düzenlenerek bir önceki araç sahibine verilmiş olan trafik belgesi ile tescil plakaları yeni sahip adına devredilir.

6) Yeni tescil işlemleri tamamlanmış olan araçlara tescil birimlerince verilmiş trafik belgeleri, her devir işleminde yeniden tanzim edilmeyip eski sahipten yeni sahibe devredilir.

7) Devirlerdeki tescil işlemi sırasında araç sahiplerine, tescil kuruluşunca tahsis edilmiş tescil plakaları değiştirilmez, yeni sahiplerine devredilir.

8) Satış ve devirlerde de yeni sahibi tarafından sadece tescil belgesi istenmesi halinde, araca ait trafik belgesi ve tescil plakası alınarak iptal edilir.

9) Varsa araca ait sefer görev emri pusulası yeni sahibine tebliğ edilir.

Araçların Tescilinin Başka İl'e Nakli

Madde 38- Tescilli araçların tescillerinin bir başka ilde yenilenmesi için aşağıdaki esas ve usuller uygulanır.

a) Araç sahibinin değişmesi halinde,

1) Müşterek hükümler uygulanır.

2) Tescil için gerekli olan harç pulu, müracaat formunun tescil kuruluşunda kalacak olan nüshasına yapıştırılır veya belirlenen harç miktarının ödendiğini gösteren makbuz tescili yapan kuruluşça tescil dosyasında muhafaza edilir, araç tescil defterine kaydedilir ve plaka numarası tahsis edilerek tescili yapılır.

3) Önceki tescil kuruluşunca verilmiş olan tescil belgesi, trafik belgesi ve tescil plakası iptal ve imha edilir.

4) (Değişik:09.09.1997-23105) Yeni tescili yapan tescil kuruluşu, tescilin silinmesi için aracın kayıtlı olduğu daha önceki tescil kuruluşuna ve vergi dairesine en geç 7 iş günü içinde yazılı olarak bilgi verir. (Ek:9)

b) Aracın tescilinin aynı kişi adına başka il'e nakli halinde;

1) (Değişik:25.06.1998-23383) Taşıt Alım Vergisi dışında kalan diğer müşterek hükümler uygulanır.

2) Bu Yönetmeliğin 30 ve 31 inci maddesi hükümlerine uygun olarak tescil işlemleri tamamlanır ve tescil belgesi, trafik belgesi verilir ve tescil plaka numarası tahsis edilir. Ancak aracın muayene süresi dolmamışsa, tekrar özel ve teknik muayenesi istenmez.

3) Daha önceki tescil kuruluşunca verilmiş araca ait tescil belgesi, trafik belgesi ve tescil plakası iptal ve imha edilir.

4) Yeni tescili yapan tescil kuruluşu, tescilin silinmesi için aracın daha önce kayıtlı olduğu tescil kuruluşuna en geç müteakip 7 iş günü içinde yazılı olarak bilgi verir. (Ek:9)

Eski tescil kuruluşuna (Ek:9) formu geldikten sonra müracaat formları ile tescil defterlerinin nakil işlemleri ile ilgili bölümlerine kayıt konulur ve bu formlar 1 yıl sonra imha edilir.

Araçların Hurdaya Çıkarılması

Madde 39- Motorlu araçlar,

a) Ekonomik ömrünü doldurma veya herhangi bir kaza, yanma, tahrip edilme ve benzeri durumlar dolayısıyla kullanılamaz hale gelen araçlar muayeneye tabi tutulmadan sahiplerinin dilekçe ile isteği üzerine,

b) Ekonomik ömürlerini dolduranlardan eskime ve yıpranma nedeni ile trafik emniyeti bakımından muayene istasyonlarınca tehlikeli olacakları tespit edilenler ise, yetkililerin talebi üzerine,

Hurdaya çıkarılır,

Bunların kayıtlarına ve tescil belgelerine "hurdaya çıkarılmıştır" damgası vurularak kayıt konulur ve tescil belgesi sahiplerine verilir. Trafik belgesi ile tescil plakaları geri alınarak iptal edilir.

c) Hurdaya ayrılmış olan taşıtlar, onarımla yenilenseler bile tescil edilemezler.

Ancak, kullanılabilir durumdaki motoru ve diğer parçaları, başka araçlarda kullanılabilir. Gerekli görülenler aracın kayıtlarına işlenir.

Bu araçların tescile esas müracaat formları ile tescil kayıt defterine hurdaya çıkarıldıklarına dair gerekli bilgi yazılır ve bu müracaat formları 1 yıl sonra imha edilir.

d) Hurdaya ayırma işlemleri aracın en son tescilli olduğu ilde yapılır.

e) Hurdaya ayrılan taşıtlar bilgisayar ortamına aktarılır ve durum ilgili vergi dairesine de bildirilir. Bir nüshası da her ayın ilk haftasında trafik tescil şube ve bürolarınca ve Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Merkezince de araçlara ait bilgiler manyetik ortamda Milli Savunma Bakanlığı Seferberlik Dairesi Başkanlığına gönderilir.

Hurdaya Çıkarılan, Satılan veya Devredilen Resmi Araçlar

Madde 40- Resmi araçların hurdaya çıkarılması, satışı ve devirlerinde ilgili mevzuat gereğince aracın hizmet dışı bırakıldığını gösteren tutanağın eklendiği bir yazı ile yetkili tescil kuruluşuna müracaat edilir.

a) Tutanaktaki kayıtlara ve isteğe göre;

1) Hurdaya ayrıldığından resmi bir kurum veya kuruluşa hurda olarak devri gerekenlerin defter kayıtlarına, müracaat formuna ve tescil belgesine "hurdaya çıkarılmıştır",

2) Ekonomik ömrünü doldurduğundan hizmet dışı bırakılan ve satışı öngörülen araçların defter kayıtlarına, müracaat formuna ve tescil belgelerine "ekonomik ömrünü doldurmuştur",

kayıtları konulur, trafik belgeleri geri alınır ve tescil belgeleri sahibi olan kuruluşa verilir.

İlgili kamu kuruluşunca, aracın satışında, tescil belgesi, satış belgesi ile birlikte tescil kuruluşuna ibraz edilmek üzere satın alana verilir.

b) Hurdaya çıkarılan resmi araçlar hakkında 39 uncu maddenin (c) bendi hükmü uygulanır.

Araçların Trafikten Çekilmesi ve Trafikten Çekilen Araçların Yeniden Trafiğe Çıkarılmaları

Madde 41- Araçlarını trafikten çekmek isteyenler ile trafikten çekilen araçlarını yeniden trafiğe çıkarmak isteyenler hakkında aşağıdaki esas ve usuller uygulanır.

a) Araçların trafikten çekilmesi;

1) Müracaat, ilgili tescil kuruluşuna araç sahipleri veya adına yetki belgesi olan kişilerin bir dilekçeyle müracaatı ile yapılır.

2) Müracaat sırasında dilekçeye, vergi ile ilişkisi kesildiğine dair bilgi ve belgeler ile tescil belgesi, trafik belgesi ve tescil plakaları eklenir.

3) Tescil kuruluşundaki tescile esas müracaat formunun, tescil belgesinin ve tescil defterinin ilgili bölümüne "trafikten çekilmiştir" kaydı konularak, tescil belgesi araç sahibine iade edilir.

4) Trafik belgesi ve tescil plakası geri alınarak iptal edilir ve trafikten çekme işlemi tamamlanır.

b) Trafikten çekilen araçların yeniden trafiğe çıkarılması;

1) Müracaat, aracın trafikten çekme işleminin yapıldığı tescil kuruluşuna, araç sahiplerinin veya adına yetki belgesi olan kişinin bir dilekçeyle müracaatı ile yapılır.

2) Müracaat sırasında; tescil belgesi, geçerli mali sorumluluk sigorta belgesi, motorlu taşıt vergisinin ödendiğine dair bilgi ve belgeler, araç üzerinde değişiklik yapılmışsa, bu değişikliğe ait belgeler ile aracın özel ve teknik muayenesinin yapıldığına dair belge ibraz edilir.

3) Dilekçeyle ibraz edilen araca ait bilgi ve belgelerin doğruluğu, yetkili memurca tetkik ve tasdik edilir.

4) İbrahim edilen, motorlu taşıt vergisinin ödendiğine dair bilgi ve belge, geçerli mali mesuliyet sigorta belgesi, özel ve teknik muayene belgesi ile araç üzerinde değişiklik yapılmışsa buna ait belgelere "yeniden trafik belgesi verilmiştir" ifadesini havi kaşe vurulur ve bu belgeler muhafaza edilmek üzere araç sahibine iade edilir.

5) Tescil kuruluşundaki önceki tescile ait müracaat formu ile tescil belgesinin ve tescil kayıt defterinin ilgili bölümüne yeniden trafiğe çıktığına dair kayıt konulur.

6) Tescilli müteakip araca tahsis edilen plakalar, araç sahibi tarafından yönetmelikte belirlenen niteliklere göre yetkili kuruluştan mühürlenmiş olarak temin edilerek, tescil kuruluşunca mühürlendikten sonra araca takılır.

7) Trafikten çekilmiş olan araçlara, tescil edildikleri yer dışındaki tescil kuruluşlarınca trafik belgesi verilemez ve bu araçlar önceden verilmiş tescil plaka numarasını taşır. Ancak, satış, devir veya aracın sahibi adına bir başka ile tescilinin nakledilmek istenmesi halinde bu Yönetmeliğin 38 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Trafikten çekilen ve yeniden trafiğe çıkarılan araçlar bilgisayar ortamına aktarılır.

Çekici ve Römorkların Tescili

Madde 42- Çekici araçlar ile yüklü ağırlığı 750 kg.'ın üstündeki römork ve yarı römorklar (traktör römorkları hariç), bu Yönetmeliğin 29 uncu maddesindeki esas ve usullere uygun olarak ayrı ayrı tescil edilirler.

Çekici araçlar ile römork takacak araçların tescil belgelerine çekeceği römorkun taşıma sınırı yazılır.

Traktör römorkları ise, ayrı olarak tescil edilmeyip, bir dilekçe ile müracaat halinde, sahiplik ve teknik belgesindeki gerekli bilgiler, çekecek traktörün tescil ve trafik belgesinin ilgili bölümüne işlenir.

Traktör römorklarının arka kısımlarına; Avrupa Topluluğu Direktifleri ve Avrupa Ekonomik Komisyonu Regülasyonları ECE 69 ve ECE 70'e uygun iki adet işaret levhası takılması zorunludur.

Ayrıca, traktöre ait müracaat formu (Ek:1) ile motorlu araç tescil ve trafik belgesi kayıt defterindeki (Ek:2) bölümüne kayıt konur. Sahiplik ve teknik belgesine ".....plakalı traktörün plaka sayısı verilmiştir," şerhi konur.

Traktör römorklarının noter senedi ile başkasına satış veya devri halinde, belgelere ve deftere kayıt konularak verilen plaka geri alınıp iptal edilir.

Yeni sahibi adına tescil için yukarıdaki işlemler yapılır.

Çekiciler dışındaki araçların çekme sistemlerinin "Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmeliğe" uygun olup olmadığı muayene istasyonlarında tespit edilir tescil ve trafik belgelerine işlenir.

Hırsızlık veya Emniyeti Suistimal Suretiyle Çalınan Araçlar Hakkındaki İşlemler

Madde 43- Çalınan araçlar hakkında aşağıdaki işlemler yapılır.

a) Çalındığı tarihten itibaren aradan 1 ay geçmiş olması şartıyla araç sahibinin istemesi halinde;

1) Savcılık veya mahalli zabıttan aldığı, çalınma olayına ait belgeyi eklediği dilekçesi alınır.

2) (Değişik: 09.09.1997-23105) Trafik Kuruluşları, tescil kaydının kapatıldığını ilgili vergi dairesine işlemi müteakip en geç 7 iş günü içerisinde bir yazı ile bildirir.

3) Tescil defterine ve formuna "çalınmıştır" kaydı konur, trafik belgesi alınarak dosyasına konur, tescil belgesi sahibine verilir.

4) Araçla birlikte araca ait belgeler de çalınmışsa, sahibine isteği halinde aracın kayıtlarına çalınmıştır şerhi konulduğuna dair bir yazı verilir.

b) (Değişik:09.09.1997-23105) Çalınan araçların bulunması halinde,araç sahibinden yeniden dilekçe alınır. Aracın tescil kaydı üzerinde gerekli düzeltme işlemi yapıldıktan sonra durum ilgili vergi dairesine bildirilir ve vergi kaydı açıldıktan sonra;

1) Belgeler geçerliliğini koruyorsa trafik belgesi iade edilerek trafiğe çıkışına izin verilir.

2) Belgeler çalınmışsa yenileri düzenlenir.

3) Varsa eksik belgeler tamamlanır.

Kaybedilen, Kullanılamaz Hale Gelen Belge ve Plakalar

Madde 44- Araçlara ait belgelerin ve tescil plakalarının kaybedilmeleri veya kullanılamaz duruma gelmeleri halinde aşağıdaki işlemler yapılır.

a) **(Değişik:09.09.1997-23105)** Sahiplik belgelerinin **kaybedilmesi** halinde, belgeyi veren kuruluşun bir yazı ile bildirdiği onaylı örnekleri kabul edilir.

Gerek görülmesi halinde tescil işlemi durdurulmamak şartıyla, inceleme ve araştırma yapılabilir.

b) (Değişik: 02.11.2000-24218) Zayi, yıpranma, eskime veya çeşitli nedenlerle yenilenmesi gereken motorlu araç tescil ve trafik belgeleri ile tescil plakalarının yenilerinin verilmesi işlemleri, aracın tescilli olduğu trafik kuruluşunca yapılabileceği gibi, araç sahibi veya vekilinin yapacağı başvuru üzerine herhangi bir trafik kuruluşunca da yerine getirilir.

Yenilemenin aracın kayıtlı olduğu yer dışında yapılması esnasında; trafik belgesi ile plakalar tescil belgesi dikkate alınarak, tescil belgeleri ise aracın kayıtlı olduğu yerden en seri şekilde getirilecek tescil bilgileri esas alınarak düzenlenir.

Yukarıda yazılı işlemlerin aracın kayıtlı olduğu yerden başka bir trafik kuruluşu tarafından yapılması halinde, işlemi yapan kuruluş aracın kayıtlı olduğu yer trafik kuruluşuna yapılan işlemler hakkında hemen bilgi verir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Geçici Trafik Belgeleri

Geçici Trafik Belgelerinin Verilme Esasları

Madde 45- (Değişik:02.11.2000-24218) Tescil işlemlerinin gecikmesi, bir yerden diğer bir yere götürülme, prototip veya yol testi, gösteri yapılması gibi nedenlerle geçici olarak trafiğe çıkarılacak araçlar ile ithal ve ihraç edilenlere, ilgili maddelerindeki esas ve usullere göre geçici trafik belgesi (Ek:10) verilir. Geçici trafik belgesi ve geçici tescil plakaları, kayıt defterine (Ek:10/A) kaydedilir.

Bu belgeler, geçici plakaları ile birlikte kullanılır.

Geçici trafik belgelerinin süresini geçirerek veya başka araçlarda kullanılması halinde, belge ile birlikte plakalar da geri alınarak, araçlar trafikten men edilir ve yasal işlem yapılır.

"A" Geçici Trafik Belgesi ve Plakalar

Madde 46- (Değişik:02.11.2000-24218) "A" Geçici Trafik Belgesi (Ek:10/C) prototip veya yol testi ve gösterisi yapılacak araçlar ile fabrika, depo, gümrük satış yeri, teşhir yeri ve benzeri gibi yerler arasında sürülecek araçlar için imalatçı ve ithalatçı firmalara veya bu firmaların yetki verdiği araç satıcılığı yapan bayilere verilen belgedir.

“A” Geçici Trafik Belgesi verileceklerden, (ithal araçlar için) Bakım, Onarım ve Servis Garantisi Yeterlilik Belgesi ile Motorlu Araç Ticareti Faaliyet Belgesi istenir.

Bu belge ile sürülecek araçlardan prototip veya yol testi ve gösterisi için kullanılacaklara “T”, yukarıda belirtilen yerler arasında sürülecekler “G” harf grubu bulunan plaka verilir.

“A” Geçici Trafik Belgesi ve bu belge ile kullanılan plakaların geçerlilik süresi aynı il sınırları içerisinde 24 saat, şehirlerarası yollarda aracın götürüleceği yerin uzaklığına göre, tanzim edildiği tarihten itibaren en fazla 6 gündür. Prototip veya yol testi için verilen “A” Geçici Trafik Belgesi ve bu belge ile kullanılan plakalar bu hükmün dışındadır.

Bu belge ve plakaların tahsisi, ilgili tescil kuruluşundan alınmış ve 1 yıl süre ile geçerli “A” Sınıfı Geçici Trafik Belgesi Düzenleme Yetki Belgesi (Ek:10/B) ile yetkili kılınmış firmaca yapılır.

Bu belge ve plakalar yetkili trafik tescil kuruluşundan alınmış ve ilgili firmaca fotokopi edilerek onaylanmış “A” Sınıfı Geçici Trafik Belgesi Düzenleme Yetki Belgesi ile birlikte geçerlidir.

“A” Sınıfı Geçici Trafik Belgesi Düzenleme Yetki Belgesinin süresi sonunda yeniden talep edilmesi halinde önceden verilmiş yetki belgesi ile plakaların iadesi zorunludur. Süresi biten yetki belgesi ile önceden tahsis olunmuş geçici plakalar iade edilmedikçe yenisi verilmez.

“A” Sınıfı Geçici Trafik Belgesi Düzenleme Yetki Belgesine istinaden düzenlenecek (G) plakalar karton kağıttan olacaktır.

“A” Sınıfı Geçici Trafik Belgesi Düzenleme Yetki Belgesine istinaden düzenlenecek (G) ve (T) plakalara 8000-9999 arasındaki rakamlardan verilir.

“A” Sınıfı Geçici Trafik Belgesi Düzenleme Yetki Belgesi talebi ilgili firmanın ticari faaliyetini sürdürdüğü yerdeki tescil kuruluşu tarafından sağlanır.

“A” Sınıfı Geçici Trafik Belgesi Düzenleme Yetki Belgesi yeter sayıda araç için;
a) Dilekçelerinde her türlü hukuki ve mali sorumluluğu kabul ettiklerini beyan etmeleri,
b) Her araç için cinslerine göre plakaya bağlı olarak mali sorumluluk sigortası yaptırmış olmaları,
c) “G” harf grubu bulunan plakaların hangi araçlara takıldığını, kimlerin ve hangi yönde sürdüklerini gösteren kayıtları tutmaları,
d) “G” plakası takılmış araçlarla yük ve yolcu taşıtırmamaları,
e) “T” plakası alacak firmalardan Tip Onayı almamış araçlar için Sanayi ve Ticaret Bakanlığında “prototip yol testi izni” almış olmaları,
şartı aranır.

Tip Onayı olan araçlarda izin şartı aranmaz.

“G” plakası takılı araçlar sadece götürülebileceği yer istikametinde sürülebilir ve kabul edilebilir geçerli neden olmadıkça şehirlerarası yollarda 6 günden fazla sürülemez.

Prototip veya yol testi amacıyla “T” plakası verilen araçlar yüklü olarak da test edilebilirler. Ancak, hiçbir şekilde taşıma sınırı üstünde yükleme yapamazlar. Bu araçlarda, sürücünün dışında gereği kadar ek sürücü ve uzman bulunabilir.

“A” Geçici Yetki Belgesi’ne dayanılarak verilen “T” plakalar 1 yıl geçerlidir. “T” plakalı araçlar bu süre içerisinde ülke genelinde herhangi bir zaman ve yer kısıtlamasına tabi olmaksızın prototip veya yol testi amacı ile kullanılabilirler.

Prototip veya yol testi yapılan araçların satışı yapılamaz. Bu araçlar firmaların kendi bünyelerinde kullanılmak üzere trafiğe kayıt ve tescilleri yapılabilir.

“B” Geçici Trafik Belgesi

Madde 47- Tescili yapılmamış veya tescil ve trafik belgesi işlemleri tamamlanmamış araçlar için, dilekçe ile başvuruları halinde sahiplerine;

- Mali Sorumluluk Sigortası yaptırmış olması,
- Taşıt Alım Vergisinin ödenmiş olması,
- Teknik muayenelerinin yapılmış bulunması,

Şartı ile 30 gün için geçerli olmak üzere verilen belgedir. Bu süre hiçbir şekilde uzatılamaz. Sürenin bitiminde “B” Sınıfı Geçici Trafik Belgesi geçersiz sayılır.

“B” Sınıfı Geçici Trafik Belgesi bulunan araçlarla yük ve yolcu taşınabilir.

Trafik tescil birimi kurulmuş olan ilçelerde bu plakalar, ilçe trafik birimlerinde de verilebilir.

“C” Geçici Trafik Belgesi

Madde 48- Satıldığı veya bulunduğu yerden tescil edileceği ve bulundurulacağı veya onarımının yapılacağı yere kadar götürülecek araçlardan;

Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış araçlara, sahiplerinin bir dilekçe ile başvuruları halinde 6 gün süre ile verilen belgedir.

Trafik tescil birimi kurulmuş olan ilçelerde bu plakalar, ilçe trafik birimlerinde de verilebilir.

Tescil belgesi bulunup da trafik belgesi almamış olan araçlara da “C” Sınıfı Geçici Trafik Belgesi verilebilir.

“D” Geçici Trafik Belgesi

Madde 49- Yurt dışından satın alınan veya yurtdışına satılan araçların karayollarında sürülerek götürülmesi veya getirilmesi için verilen belgelerdir.

Bu belgeler, isteklilere; dilekçelerinde her türlü hukuki ve mali sorumluluğu kabul ettiklerini beyan etmeleri, araçların cins ve sayılarını, niteliklerini ve götürülüp getirileceği ülkeyi belirtmeleri şartıyla 30 gün süre ile verilir.

a) Yurtdışından getirilecek araçlar için verilecek dilekçeye;

- 1) Her araç için yurtdışında da geçerli mali sorumluluk sigortası,
 - 2) Proforma fatura örneği,
 - 3) İthal izin veya yetki belgesi,
- Eklenir.

“D” Geçici Trafik Belgesi verilen araçlarla, yük ve yolcu getirilmesi mümkündür.

Bu belge ile birlikte verilen plakalar, araçlara buldukları ülkede getirileceği gün takılır ve yurda gelişlerinde belge ile birlikte veren tescil kuruluşuna iade edilir.

b) Yurtdışına götürülecek araçlar için verilen dilekçeye;

- 1) Her araç için yurtdışında da geçerli mali sorumluluk sigortası,
 - 2) İhraç izin veya yetki belgesi,
- Eklenir.

Bu araçlar için verilen plakalar buldukları yerde araçlara takılır, ihraç edilen ülkeye tesliminde sökülüp ilgililerce iptal edilir.

“E” Geçici Trafik Belgesi

Madde 50- Türkiyeye kati olarak ithal edilmek üzere getirilen araçlar ile asıl ikametgahı yabancı memleketlerde olan Türk ve yabancı seyyahlar haricinde kalan ve resmi veya özel sektörlerde çalışmak üzere gelen ecnebi kişilere ve ilim adamlarına ait araçlara gümrüklerce, yabancı plakalarının sökülmesini müteakip, giriş işlemleri yapılacak gümrüğe kadar kullanılmak üzere mali mesuliyet sigortası yaptırılmış olmak şartıyla 6 gün süreyle verilen belgedir.

“F” Geçici Trafik Belgesi

Madde 51- Dış ülkelerde bulunan vatandaşlarımızın, buldukları ülke mevzuatı gereğince belge ve plakaları geri alınan plakasız araçları ile yurdumuza gelişlerinde giriş işlemi yapan gümrük idarelerince verilen giriş izin belgesi ile araç sahibinin başvuracağı tescil birimince en çok 3 ay süre ile verilen belgedir.

Mali sorumluluk sigortalarının yurttan kalış sürelerine göre yaptırılmış olması mecburidir.

Bu belge ve plakalar, araç sahibi tarafından gidilen ülkedeki Türk temsilciliklerine iptal edilmek üzere teslim edilir.

Günlü ve Saatli Olarak Trafığe Geçici Çıkış İzni Verilmesi

Madde 52 - Tescil ve trafik belgesi işlemleri yürütülmekte olan araçlara, mali sorumluluk sigortası yaptırılmış olmak kaydıyla, trafik tescil kuruluşlarınca günlük veya saatli olarak (Ek:11)'deki örneğine uygun izin belgesi verilir.

Bu süre 48 saati geçemez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tescil Plakaları

Nitelik ve Ölçüleri

Madde 53- Tescil plakalarının niteliklerine ve ölçülerine ait esaslar aşağıda gösterilmiştir. (Tablo 1, 2, 3, 4)

a) Nitelikleri

Tescil plakaları, 0.97 mm. kalınlığında DIN 1745 standardına uygun AL 99,5 F11 1/2 sertlikte, gerilme kuvveti 100-150 N/mm², 0.2% akıcılık sınırı, en az 90 N/mm², uzama direnci en az % 6 (a 10) standardında dikdörtgen biçiminde alüminyumdan yapılır.

Harf ve rakamlar ile plaka kenarları preste en az 1, en çok 3 milimetre kabartılır ve köşeleri 1 santimetre yarıçapla yuvarlatılır. Plaka kenarları (bordürü) genişliği 5 milimetre olur.

Geçici plakalardan gümrük plakaları ile 6 güne kadar verilen plakalar, plastik veya karton kağıttan yapılabilir. Bunların üzerinde ayrıca sol üst köşeden sağ alt köşeye doğru 2 santimetre genişlikte beyaz renkli bir bant bulunur.

b) Ölçüleri

1) Motorlu bisiklet, motosiklet, yük motosikleti ve lastik tekerlekli traktörlerde 15x24 santimetre,

2) Otomobil, kamyonet, minibüs, kamyon çekici ve otobüslerde, ön plaka 11x52, arka plaka 21x32 santimetre, ithal araçlarda plaka yerlerinin bu ölçülere uymaması halinde ölçüler 15x30 santimetre, en ve boyunda olur.

3) Harf ve rakam gruplarının plaka üzerindeki yerleri ile genişlik, yükseklik, çizgi kalınlığı ve aralıklarına ait ölçüler; (Ek:12, 12/A, 12/A-1, 12/B, 12/B-1, 12/C, 12/C-1, 12/D, 12/D-1, 12/E, 12/E-1, 12/F, 12/F-1, 12/G, 12/G-1, 12/H, 12/H-1, 12/J, 12/J-1, 12/K, 12/K-1, 12/L, 12/L-1, 12/M, 12/M-1, 12/N, 12/N-1, 12/N-2, 12/P, 12/P-1, 12/P-2, 12/R, 12/R-1, 12/R-2, 12/S, 12/S-1, 12/S-2, 12/T, 12/U, 12/V, 12/Z)'deki şekillerde gösterilmiştir.

4) İthaline izin verilen veya ülkemizde imal edilen malul ve sakatlara ait özel tertibatlı araçlara, örneği (Ek:12/Z)'de gösterilen, üzerinde sakatlara mahsus işaret bulunan plakalardan verilir.

Gerek ithal edilerek getirilecek olan ve gerekse ülkemizde imal ve montajı yapılarak satın alınan taşıtlar için, trafik kuruluşlarınca tescil işlemlerinin yapılması sırasında düzenlenecek motorlu araç tescil belgelerine "Araç sahibi malul veya sakat kişiden başkası tarafından kullanılması, devri, satışı veya hibesi, intifasının mülkiyeti muhafaza kaydıyla veya sair şekillerde akden devri, tasarruf hakkının vekaletname ile devredilmesi, özel tertibatının kaldırılması veya değiştirilmesi yasaktır" şeklinde kayıt konulur.

Malul veya sakatlar tarafından ithal edilerek getirilen araçların, malul ve sakat olmayanlara gümrük vergileri tahsil edilmeden satışı, hibesi ve devri mümkün değildir. Araçların intifasının mülkiyeti muhafaza kaydıyla veya sair şekillerde akden devri ile tasarruf hakkının vekaletnameye istinaden devredilmesi, satış hükmünde olup, noter ve trafik kuruluşları bu konuda herhangi bir işlem yapmadan önce Maliye Bakanlığının iznini aramak zorundadırlar.

Ancak bu şekilde malul ve sakatlar tarafından ithal edilerek getirilen araçların, aynı durumdaki başka bir malul veya sakata devri veya bunların ölümü sonucunda varislerine intikali halinde ise bu araçlar gümrük vergisinden muaf olup, devir ve tescil işlemi Maliye Bakanlığının iznine bağlıdır.

Malul ve sakatlara ait özel tertibatlı araçların her ne sebeple olursa olsun adına tescil işlemi yapılanların dışında, başkaları tarafından kullanıldığının tespiti halinde; araç trafikten men edilerek bu hususta düzenlenecek bir tutanakla mer'i mevzuat çerçevesinde işlem yapılmak üzere durum Maliye Bakanlığının ilgili gümrük ve maliye birimlerine intikal ettirilir.

c) (Değişik:02.11.2000-24218) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce, tescil işlemleri yapılmış ve kendilerine tescil plakası verilmiş olan araç sahiplerinin istekleri halinde veya tescil plakalarının zayı, yıpranma veya aracın bir başka tescil kuruluşuna nakli durumunda **(Ek:12/U ve 12/V)**'de nitelik ve ölçüleri gösteren tescil plakaları verilir.

Takılma Yerleri ve Sayıları

Madde 54- Tescil plakaları araçlara aşağıda gösterildiği şekilde ve sayıda takılır.

a) Motorlu bisiklet ve motosikletlere; arka çamurluk veya reflektör üzerinde ve araç eksenine dik olacak şekilde 1 adet,

b) Römork ve yarı römorklara arkada römork eksenine üzerine 1 adet,

c) Yük motosikletleri ile diğer motorlu araçlara; bir ön, diğeri arkada araç eksenine üzerine 2 adet,

Olmak üzere; yerden önde 20 ila 75, arkada 30 ila 125 santimetre yükseklikte, plaka alt kenarı aracın tampon alt seviyesinin üstünde kalacak, yanlarından taşmayacak, sallanmayacak, düşmeyecek, kolayca okunabilecek şekilde takılır.

d) Takılacak yerlerin uygun olmaması halinde tescil kuruluşunun izni ile;

1) 11x52 santimetre en ve boyundaki ön plaka arkaya,

2) Araç eksenine üzerine yerleştirilecek olanlar sol tarafa, mümkün olmayan durumlarda sağ tarafa, Takılabilir.

Ayrıca, yabancı menşeli olan ve plaka için özel yeri bulunanlara küçük ölçüde plaka takılmasına izin verilebilir.

e) Lastik tekerlekli traktör römorklarına, traktöre verilen numarayı taşıyan plaka, diğer araçlarla çekilen römork ve yarı römorklara kendileri için verilen plakalar takılır.

Tescile tabi olmamakla beraber, yüklü ağırlığı 750 kilograma kadar olan römork veya yarı römorkların arkasına çeken araca verilen numarayı taşıyan plaka takılır veya resmedilir.

f) İş makinelerine de bu Yönetmelikte gösterilen ölçü ve esaslara uygun plaka takılır. Plaka takılacak yeri olmayanların uygun kısımlarına aynı ölçülerde yazılarak resmedilir. Bu araçlar üzerinde ayrıca ilgili kuruluşu tanıtan tam veya kısaltılmış yazılar bulunur. (Ek:13)

Kartondan yapılmış geçici plakalar, araçların ön ve arka camı üzerine yada önden veya arkadan görülebilecek uygun yerine, görüşü engellemeyecek şekilde iliştilir veya yapıştırılır.

Harf ve Rakam Grupları

Madde 55- Tescil plakaları aşağıda gösterilen harf ve rakam gruplarından oluşur.

a) Her plakada il kod numarasından sonra ikili harf üçlü rakam, tekli harf dördü rakam ve üçlü harf ikili rakam ile ikili harf dördü rakam, tekli harf beşli rakam ve üçlü harf üçlü rakamdan oluşan harf ve rakam grupları bulunur.

Plakalar (Ek:14)'deki cetvellerde gösterilen il kod numaraları, harf ve rakam grupları esas alınarak cetvellerdeki sıraya göre tahsis edilir.

Her plakada, il kod numarasından önce gelmek üzere (Ek:12/V)'de gösterilen ve ülkemizin uluslararası tanıtım işaretini taşıyan ve bu Yönetmeliğin 56 ncı maddesi ile belirlenen renge uygun nitelikleri haiz (TR) rumuzu bulunur. (TR) rumuzu 4x10 cm'lik mavi bir dikdörtgen kutu içine yerleşmiş reflektif tabakanın imalat aşamasında işlenmiş, fiziksel veya kimyasal yolla plakaya zarar vermeden çıkarılamayacak nitelikte olacaktır.

b) Bütün illerde önce ikili sonra tekli, daha sonra da üçlü harf grubu bulunan (Ek:14/A, 14/B, 14/C)'deki plakalar verilir. Bu grupların bitmesi halinde (Ek:14/A-1, 14/B-1, 14/C-1)'de yer alan gruplar, bu grupların bitmesi halinde (Ek:14/A-2, 14/B-2 ve 14/C-2)'de yer alan gruplar sırası ile verilir.

Bunlardan;

- 1) Harf grubu A-AA-AAA olanlar, 237 sayılı Taşıt Kanununun 2 sayılı Cetvelinde makam hizmetlerine tahsis edilen araçlar ile emniyet araçlarına,
- 2) İkili gruplardan CA ile başlayan ve CZ' de biten harf grupları diplomatik muafiyeti bulunan kişilerin araçlarına,
- 3) 00' den 999'a kadar, (MA) ile başlayan ve (MZ)'de biten ikili harf gruplarının tamamı, çeşitli nedenlerle yurdumuzda bulunan yabancı kişilerin araçlarına verilir.
- c) Geçici trafik belgesi alınan araçlardan tecrübe ve gösterisi yapılacak olanlara takılmak üzere (T), diğerlerine (G) grupları ile dörtlü rakam grupları verilir.
- d) Geçici gümrük plakalarında GMR harf grubu ve üçlü rakam grubu bulunur.
- e) Gerekli görülen yerlerde, ticari amaçla çalışan araçlara trafik komisyonlarından karar almak şartıyla belirlenecek harf gruplarından plaka verilebilir.

Plaka Zeminleri İle Harf Ve Rakam Gruplarının Renkleri

Madde 56 - Plaka zeminleri ile harf ve rakam gruplarının renkleri (Tablo 1,2,3,4);

- a) Resmi araçlara takılacak plakalarda, zemin siyah, harf ve rakamlar beyaz,
- b) Resmi olmayan araçlara takılacak plakalarda, zemin beyaz, harf ve rakamlar siyah,
- c) Emniyet araçlarına takılacak plakalarda, zemin mavi harf ve rakamlar beyaz,
- d) Büyükelçiliklerde görevli, diplomatik muafiyeti olan kişilere ait araçlara takılacak plakalarda, zemin beyaz, harf ve rakamlar yeşil, başkonsolosluklarda görevli kişilere ait araçlara takılacak plakalarda, zemin yeşil, harf ve rakamlar beyaz,

e) (Değişik:02.11.2000-24218) Asıl ikametgahları yabancı memlekette olan (Türk turistler hariç) ve Türkiye'ye geçici bir süre için çalışmak, tetkik ve tahsilde bulunmak gayesiyle ve turistik amaçla veya çeşitli nedenlerle gelen yabancı kişiler ile **yabancı şirketlerin Ülkemizde** buldukları sürece, ithal işlemine tabi olmayan ve yurt dışından getirdikleri araçları ile Ülkemizde edinecekleri araçlarına verilen "MA"- "MZ" grubu plakalar, beyaz zemin üzerine, siyah harf ve rakamlardan oluşur.

Ancak bunlardan ülkemizde bulunan misyonlarda görevli yabancılardan diplomatik statüye haiz olmayan idari ve teknik personelin araçlarına verilecek tek harf "B" grubu plakalar, beyaz zemin üzerine mavi harf ve rakamlardan oluşur.

f) Geçici plakalardan, zemin sarı, harf ve rakamlar siyah,

g) Geçici gümrük plakalarında zemin yeşil, harf ve rakamlar kırmızı oluşur.

Plastik ve karton dışındaki plakalar, tabakasında 10x10 mm'lik bir alana sığacak şekilde (Ek:12/U)'da gösterildiği şekilde yatay 100 mm ve dikey 50 mm aralıkla tekrar eden kare kutucuklar içinde ay ve yıldız ve TR güvenlik işaretleri bulunan yansıtıcı folyo ile kaplanır. Güvenlik işaretleri, tescil plakalarının sahtelerinin veya kopyalarının yapılmasına engel olmak amacıyla reflektif üst tabakanın imalatı aşamasında reflektif tabakanın içinde ayrılmaz bir bütün olarak imal edilir. Güvenlik işaretleri; fiziksel ve kimyasal yollarla çıkarılamayacak, fotoğraf, fotokopi, baskı, hologram ve diğer görüntü işlemleri ile benzer şekilde üretilmeyecek, güvenlik işaretleri takılı tescil plakası üzerinde aracın yaklaşık 1.8 m. önünde veya arkasında ayakta durulduğunda ve 30 derecelik bir açı ile bakıldığında görülebilir. 1 m.'den fazla yaklaşıldığında ya da 4 m'den fazla uzaklaşıldığında (Ek:12/Y)'de şema ile gösterildiği şekilde görülemeyecek nitelikte olacaktır.

Tescil Plaka Sıra Numarası Verilmesi ve Bu Numarayı Taşıyan Tescil Plakalarının Kullanılması

Madde 57- Tescil plakası sıra numarasının verilmesi ve tahsisi hakkındaki aşağıdaki esas ve usuller uygulanır.

a) Tescili zorunlu bütün araçlar için tescili yapan kuruluşlarca bu Yönetmelikte gösterilen şartlara uygun olarak tescili yapılan her araca bir tescil plakası sıra numarası tahsisi mecburidir.

Bu numaralar araç ayrımı yapılmaksızın sıra esasına göre verilir.

Ancak, aynı ilde plaka basılması mümkün olmayan hallerde, değişik ölçülerdeki plakaların her birinden yeteri kadar kontenjan ayrılabilir.

b) Karayolları Trafik Kanununun 5 inci maddesi ve "Emniyet Genel Müdürlüğü Trafik Hizmetleri Başkanlığı Merkez ve Taşra Trafik Kuruluşları Görev ve Çalışma Yönetmeliği" hükümleri uyarınca tescil kuruluşu faaliyete geçirilen ilçelere tahsis edilecek olan tescil plaka grupları, aşağıdaki esaslara göre belirlenir.

1) Emniyet müdürünün teklifi, valinin onayı ile her ilçeye nüfus ve araç yoğunluğu dikkate alınarak bu Yönetmeliğin öngörmüş olduğu (Ek:14/A, 14/B, 14/C, 14/A-1, 14/B-1, 14/C-1 ve 14/A-2, 14/B-2, 14/C-2)'de belirtilen plaka ve harf gruplarından yeterli miktarda plaka grubu verilir.

2) İlçelere ayrılacak plakalar ayrı ayrı harf gruplarından seçilir ve bu ilçeye tahsis edilen harf grubu bir başka ilçeye verilemez.

3) İlçelere tahsis edilen harf gruplarının bitmesi halinde yeni bir harf grubu tahsis edilir.

4) İlçelere tahsis edilen plaka grupları bilgi işlem merkezine ve Milli Savunma Bakanlığı Seferberlik Dairesi Başkanlığına bildirilir.

Özel Tahsisli Plaka Verilecekler

Madde 58- (Değişik:02.11.2000-24218) Aşağıdaki özellikleri gösteren araçlarda, açıklanan esas ve usullere uyulmak şartıyla tescil plakası yerine değişik renk ve şekilde özel tahsisli plakalar kullanılır.

a) Cumhurbaşkanlığı araçları;

1) Cumhurbaşkanına tahsis edilen araçların plakalarında sadece cumhurbaşkanı forsu bulunur.

2) Cumhurbaşkanlığına ait diğer araçlara, koyu kırmızı zemin üzerine sarı madeni CB harfleri ile üçlü rakam grubu bulunan plakalar takılır (Ek:15). Bu plakaların zeminleri yeşil renkte de olabilir.

b)TBMM Başkanlık Divanı Üyeleri ile Komisyon Başkanları ve Grup Başkan Vekillerine tahsis edilen araçlara, kırmızı zemin üzerine sarı madeni TBMM amblemi ile sarı madeni TBMM harfleri ve üçlü rakam bulunan plakalar verilir. Bu plakaların numaralandırılması işlemleri ile sıralamasına dair düzenlemeler TBMM Başkanlığınca yerine getirilir.

c) Taşıt Kanununa göre zata ve emre tahsis edilen araçların plakaları da koyu kırmızı zemin üzerine sarı madeni dördü rakam grubundan (Ek:16) oluşur. Bunlardan il valilerine ait plakalarda dördü rakam grubunun önüne ilin sıra numarasını gösteren ikili rakam grubu gelir. (Ek:16/a il valileri)

Bu plakalardan hangi numaranın kime verileceği ve hangi tescil plakalı araçlarda kullanılacağı, Başbakanlık tarafından belirlenen protokol sırası esas alınarak İçişleri Bakanlığınca düzenlenir.

Emre ve zata birden fazla araç tahsis edilmiş ise, birinci araca verilen numaradan sonra gelen veya uygun görülen bir başka sıra numarasını taşıyan plaka tahsis edilir.

Birden fazla araca aynı sıra numarası bulunan özel tahsisli plaka takılamaz.

Tahsis edilen plakaların, trafik belgelerine işletilmesi mecburidir.

d) 237 sayılı Taşıt Kanununun 2 sayılı Cetveline göre kişilerin makam hizmetlerine tahsis edilen araçlara A-AA-AAA grubundaki plakalardan verilir.

Ancak, Başbakanlık ve Bakanlık Müsteşarları ile Emniyet Genel Müdürüne verilecek plakalar beyaz zemin üzerine kırmızı kabartma dördü rakam grubundan oluşur. Bu araçlara 12x36 santimetre ebadında plaka takılır.

Bu araçların tahsis amacının değişmesi halinde verilen tescil plakası, zemini siyah, harf ve rakamları beyaz boyalı plaka ile değiştirilir.

e) Devletin istihbarat ve gizlilik gerektiren hizmetlerini yürüten kuruluşları araçlarına bu Yönetmeliğin kamu araçları için öngörmüş olduğu renk ve şekilde plaka tahsis edilmekle beraber, yetkili kuruluşun yazılı talebi üzerine hizmetin özelliği ve gereği icabı bu araçlar için Yönetmeliğin 56 ncı maddesinin (b) bendinde belirtilen plakalar verilir.

Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı istihbarat ve gizlilik gerektiren hizmetleri yürüten araçlara, Emniyet Genel Müdürünün onayı ile sivil plaka tahsis edilir.

Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı'nın merkez ve taşra teşkilatının istihbarat ve gizlilik gerektiren hizmetlerinde kullanılan araçlarına, görev gereği herhangi bir başka il trafik kuruluşundan sivil plaka talep edilmesi halinde, Valinin onayı ile sivil plaka tahsis edilir.

Resmi plakalı olarak görev yapan emniyet araçlarına kayıtlı oldukları trafik birimlerince kayıt tescil defterine şerh konulmak suretiyle, o aracın telsiz kod numarasını karşılayan resmi plaka verilir.

f) Diplomatik muafiyeti haiz kişilerle misyonlarda görevli diplomatik statüye sahip olan personelin, ülkemizde özel veya tüzel kişilerden ya da leasing yoluyla kiralayacakları araçlarına mütakabiliyet esasları da göz önünde bulundurularak, noterlerce tanzim edilen kira sözleşmesiyle birlikte, Dışişleri Bakanlığı'nın yazılı teklifi İçişleri Bakanı'nın onayı ile geçici olarak CA 001'den CZ 999'a kadar olan plakalardan verilebilir. Sürenin bitiminde, tahsis edilen plakalar hiçbir tebligata gerek olmadan ilgililerce trafik kuruluşlarına iade edilir.

g)Diplomatik muafiyeti olan kişilerle, misyonlarda görevli diplomatik statüye haiz olan idari ve teknik personeli ile asıl ikametgahları yabancı memlekette olan (Türk ve yabancı turistler hariç) ve Türkiye'de geçici ve belirli bir süre için çalışmak, tetkik ve tahsilde bulunmak veya çeşitli nedenlerle gelen yabancı kişilerin araçlarına, güvenlik mülahazaları çerçevesinde, mütakabiliyet esasları da göz önünde bulundurularak, Dışişleri Bakanlığının yazılı teklifi ve İçişleri Bakanının onayı ile geçici olarak sivil plaka verilebilir. Sürenin bitiminde, tahsis edilen sivil plakalar hiçbir tebligata gerek olmadan ilgililerce trafik kuruluşlarına iade edilir.

Bu plakaların tahsisine ait bilgiler (Ek:17)'deki deftere işlenmek suretiyle ayrıca kaydedilir.

Hizmetin gereği olarak tahsis edilen bu plakalar da talep halinde başka bir plaka numarası ile değiştirilebilir.

Bu durumda daha önce tahsis edilmiş olan sivil plakalar, geri alınarak iptal edilir.

Yazılı talep halinde Askeri istihbarat amacı ile kullanılan araçlara da bu esaslara göre plaka verilebilir.

Özel hizmetler için tahsis edilen bu plaka numaraları iade edilmediği sürece başka araçlara verilemez.

Bu işlemlere ilişkin bilgi ve belgelerin gizliliği korunur.

Bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce söz konusu kuruluşlara ait araçlara verilmiş olan plakalarla ilgili işlemler bu Yönetmeliğin hükümlerine göre yenilenir.

Bu araçlara özel olarak tahsis edilen plakaların hizmet amacı sona erdikten sonra iade edilmesi zorunludur.

Bu plakaların talep üzerine ilgili kuruluşlara tahsisi, il emniyet müdürünün teklifi, valinin onayına bağlıdır.

İllerde Emniyet Teşkilatının özellik gösteren ve gizli yapılmasını gerektiren hizmetlerde çalıştırılacak araçlarına ise, sivil plaka tahsisi İl Emniyet Müdürünün onayına bağlıdır.

Yukarıdaki bentlerde sayılanlar dışında hiçbir kişi, kurum ve kuruluşa özel tahsisli plaka verilemez.

Ad, Soyad veya Ticari Ünvana Göre Verilecek Plakalar

Madde 59- Özel veya tüzel kişiliğe haiz motorlu taşıt sahiplerinin üzerine, taşıtlarına, kendi isim ve/veya soyadları veya şahısları adına tescilli yapılmış ticari ünvanlarını ihtiva eden tescil plakaları verilebilir.

Her plakada il kod numarası, isim ve/veya soyadları ticari ünvan ifade eden harfler veya kelimeler ile sıra numarasını ihtiva eden rakam grubu bulunur.

Özel veya tüzel kişiler adına tahsis edilecek tescil plakalarında kullanılacak olan isim ve ünvanlar, anayasal rejimimize, cumhuriyete, Atatürk İlke ve İnkılaplarına, milli ve manevi değerlere, dine, ahlaka ve adaba aykırı olamayacağı gibi, demokratik rejimimize ve milletin ve devletin bölünmez bütünlüğüne aykırı olarak her türlü yıkıcı ve bölücü nitelik ve mahiyet arzeden harfler veya kelimeler kullanılamaz.

Bu plakalar İçişleri Bakanlığınca belirlenecek miktar üzerinden belirli bir ücret mukabilinde verilir. Tahakkuk ettirilen paralar 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 129 uncu maddesi uyarınca kurulmuş bulunan Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonuna aktarılır.

Bu plakaların; nitelikleri, ölçüleri, harf ve rakam gruplarının boyutları, isim ve ünvan bölümüne yazılacak ifade ve kelimelerin azami sayı ve sınırı ile plaka zemini ve harf ve rakam gruplarının renkleri ile alınacak ücretlerin tespiti, tahsili ve diğer husus ve esaslar İçişleri Bakanlığınca belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Araçlara Ait Ayırım ve Tanınma İşaretleri ile Diğer İşaretler ve Şartlar

Ayırım İşaretleri

Madde 60 - Belirli araçlarda, bu Yönetmeliğe bağlı 1 ve 2 sayılı Cetvellerde yer alan ve çalışma yerini ve şeklini, kapasite ve diğer niteliklerini belirleyen plaka, ışık, renk, şekil, sembol ve yazı gibi ayırım işaretleri bulundurulması zorunludur.

Araçların dışında bulundurulması zorunlu işaretlerden başka, araçlara; reklam, yazı, işaret, resim, şekil, sembol, ilan, flama, bayrak ve benzerlerinin takılması, yazılması, sesli ve ışıklı donanımların bulundurulması ve izin verilmesine dair esas ve usuller ile diğer hususlar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Ticari araçlarda bulundurulmasına izin verilen reklamlar için bu kurumlarca alınan reklam bedelinin % 25'i Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu hesabına aktarılır. Bu madde uyarınca belirtilen fona aktarılan tutarların tamamı münhasıran trafik hizmetlerinde kullanılır.

Ayırım işareti bulunmayan araçlar trafikten men edilir.

İzin alınmadan bulundurulan diğer işaretlerle ilgili olarak bütün sorumluluk ve giderler işletene ait olmak üzere yazılan yazılar sildirilir ve takılan donanımlar söktürülür.

Tanınma İşaretleri

Madde 61 - Araçlarda tanınmalarına yarayan şasi ve motor seri numaralarının, gerekli olanlarda da yüklü ve yüksüz ağırlıklarını belirten işaretlerin bulunması mecburidir.

Araçların şasi ve motor numarasının bulunmaması, düşmüş veya tamir, tadil gibi nedenlerle silinmiş veya tahrip edilmiş olması halinde bu tanınma işaretleri tescil kuruluşlarınca belirlenir ve (Ek:37)'deki deftere kaydedilerek tescil defterine ve belgelerine de işlenir.

Verilen bu numaralar tescil kuruluşunun işaretini taşıyan çelik mühürle birlikte motor veya şasiye vurulur.

Tanım işareti bulunmayan araçlara trafik belgesi verilmez.

Devlet Malı Araçların Ayırım İşaretleri ve Tescil Plakaları

Madde 62- Devlet malı araçlara ayrı renkte plaka verilir.

Emniyet Teşkilatına ait araçlar da kullanılan ayırım işaretleri ile boyama şekli, diğer resmi ve özel kuruluşlarla, gerçek ve tüzel kişilere ait araçlarda kullanılamaz. Bu hükme aykırı olarak boyanan ve ayırım işareti kullanan araçlar, aykırılık giderilinceye kadar trafikten men edilir.

Araçlara Ait Teknik Şartlar ve Araçların Karayoluna Uygunluğu

Madde 63-(Değişik:09.09.1997-23105) Araçların; yapım, kullanma, karayoluna uygunluk ve trafik güvenliği bakımından Bayındırlık ve İskan Bakanlığının görüşü alınarak, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılan Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onay Yönetmeliği, Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelik ve buna paralel olarak çıkarılacak diğer yönetmelik hükümlerine uygun durumda olması mecburidir.

Yurtdışından getirilen ve birinci fıkrada adı geçen Yönetmelik hükümlerine uygun olarak imal, tadil ve monte edilen araçlara Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca veya bu Bakanlığın yetki vereceği kamu veya özel kuruluşlar tarafından "Karayolu Uygunluk Belgesi" verilir.

Askeri araçlarla, raylı sistemle çalışan ve iş makinesi türünden araçların, karayolu uygunluk belgeleri ilgili kuruluşlarca düzenlenir.

(Ek:09.09.1997-23105) Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onayı Yönetmeliği ve Araçların İmal Tadil Montajı Hakkındaki Yönetmelik hükümleri doğrultusunda imalatçı veya yetkili temsilcisi tarafından düzenlenen "Karayolu Uygunluk Belgesi" bulunmayan araçların tescili yapılmaz.

Ayrıca, taşıtların camlarının görüntüyü değiştirecek seviyede renkli kullanımı veya camların üzerine renkli film tabakaları yapıştırılması yasaktır.

Araçlarda Bulundurulması Mecburi Gereçler

Madde 64- Araçlarda (Değişik: 25.06.1998-23383);

a) Özelliklerine ve cinslerine göre nitelik ve nicelikleri 1 sayılı Cetvelde ve Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelikte gösterilen gereçlerin,

b) Ayrıca, kamyon, çekici ve otobüslerde Sanayi ve Ticaret Bakanlığının belirlediği ve İçişleri Bakanlığının uygun gördüğü takoğraf, taksi otomobillerinde taksimetre, bulundurulması ve bunların kullanılabilir durumda olması zorunludur.

Bunlardan (b) bendindeki şartlara uymayan araçların eksikliklerinin giderilmesi amacıyla 15 gün süre verilir. Bu süre sonunda eksikleri giderilmeyen araçlar trafikten men edilir.

Araçların Üzerinde Yapılan Değişiklikleri ve Adres Değişikliklerini Bildirme

Madde 65- Araçların üzerinde, Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte belirtilen şekillerde yapılan her türlü değişikliğin, renk ve adres değişikliklerinin 30 gün içinde tescili yapan kuruluşa bildirilmesi zorunludur.

Üzerinde değişiklik yapıp da süresi içinde bildirilmeyen araçlar, değişiklik belgelendirilip ilgili tescil kuruluşunca tescil edilinceye kadar trafikten men edilir.

Taşınması Özel İzne Bağlı Yükler

Madde 66- Ağırlık ve boyutları bakımından özelliği olan, başka ulaşım sistemleri ile taşınması mümkün olmayan ve taşıma sınırını aşmakta, taşınması zorunlu olan yüklerin taşınmasında, bu Yönetmeliğin 128 inci maddesi hükümlerine göre, Karayolları Genel Müdürlüğünden izin alınması ve taşımanın bu izindeki esaslara göre yapılması mecburidir.

ALTINCI BÖLÜM

Araçların Teknik Şartlara Uygunluğu ve Muayenesi İle Muayeneye Yetkili Kuruluşlar

Araçların Teknik Şartlara Uygunluğu ve Muayeneleri

Madde 67- Teknik şartlara uygun durumda olmayan araçların trafiğe çıkarılması yasaktır.

Araçlar cinslerine, kullanma amaç ve şekillerine göre;

a) Hususi otomobiller ile bunların her türlü römorkları ilk 3 yaş sonunda ve devamında her 2 yılda bir, yılda bir,

b) Resmi ve ticari plakalı otomobiller ile bunların her türlü römorkları ilk 2 yaş sonunda ve devamında yılda bir,

c) Lastik tekerlekli traktörler ile bunların her türlü römorkları ilk 3 yaş sonunda ve devamında 3 yılda bir,

d) Diğer bütün motorlu araçlar ile bunların her türlü römorkları ilk 1 yaş sonunda ve devamında yılda bir,

periyodik muayeneye tabi tutulur.

Askeri araçlarla, raylı sistemde çalışan veya iş makinesi türünden araçların muayeneleri, tescilini yapan kuruluşlarca ve muayene yönetmeliğinde belirtilen esaslara göre yapılır.

Muayene süresi dolmasa bile kazaya karışması sonucu yetkili zabıtaca muayenesi gerekli görülenler ile üzerinde değişiklik yapılan araçların ayrıca, özel muayenesi zorunludur.

Karayoluna çıkmış olan araçların, teknik şartlara uyup uymadığı trafik zabıtasınca kontrol edilerek her an muayene istasyonlarına sevk edilip muayeneleri yaptırılabilir.

Ayrıca, yetkililerin isteği halinde araçlarda bulunması zorunlu belge ve cihazların bulunup bulunmadığı muayene istasyonlarında kontrol edilir ve şartlara uymayanların muayeneleri yapılmaz.

Muayeneye Yetkili Kuruluşlar

Madde 68- Araçların muayeneleri, Karayolları Genel Müdürlüğüne ait muayene istasyonlarında, veya bu kuruluş tarafından işletme belgesiyle yetki verilen, gerçek veya tüzel kişilere ait muayene istasyonlarında, Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca çıkarılan "Araçların Muayeneleri İle Muayene İstasyonlarının Açılması ve İşletilmesi Hakkındaki Yönetmelik" esaslarına göre yapılır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Araçların Tesciline Dair Diğer Esaslar

Mülkiyeti Muhafaza Kaydıyla Araçların Satış ve Tescilleri

Madde 69- Mülkiyeti muhafaza kaydıyla yapılacak araç satışları Medeni Kanunun 688 inci maddesi gereğince alıcının ikametgahının bulunduğu yer noterlerinde yapılır.

Bu araçlar da, alıcısı adına tescil edilir ve tescil belgelerine, mülkiyeti muhafazalı olduğuna dair şerh verilir.

Milli Emlak Müdürlüğü ve Memurluklarınca Satışı Yapılan Araçlar Hakkında Yapılacak İşlemler

Madde 70- Milli Emlak Müdürlüğü veya memurluklarınca, hurda olarak veya ekonomik ömrünü doldurduğunda satışı yapılacak araçların, satıştan önce tescil kuruluşlarındaki kayıtlarının kurumca sildirilmesi mecburidir.

Bu şekilde satışı yapılan araçlardan hurdaya ayrılmış olanlar tamir edilmiş olsalar dahi yeniden tescil edilemezler.

Ekonomik ömrünü doldurduklarından dolayı satılan taşıtların ise, Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmeliğe uygun durumda olması ve yetkili muayene istasyonunca yapılacak muayenesi sonunda tescile engel bir durumun bulunmadığının anlaşılması halinde, alıcı adına tescili yapılır.

Ancak, bunlardan tescil kuruluşlarında tescile tabi olmayan (askeri araçlar gibi) araçların alıcı adına tescili esnasında Milli Emlak Müdürlüğü veya memurluklarınca verilen belge tescile esas alınır.

Toplu İthal Edilen Araçların Satıldıktan Sonraki Tescilleri

Madde 71- Toplu olarak ithal edilen araçlar için ilgili gümrük idarelerince ayrı ayrı tanzim edilen trafik şahadetnameleri ithali yapan gerçek veya tüzel kişiye gönderilmez.

Bu araçların ithalini yapan işletme, satışı sırasında tanzim ettiği faturada aracın menşeyini gösterir.

Faturaya istinaden tescil işlemi alıcısı adına yapıldıktan sonra, tescil kuruluşunca faturada belirtilen menşeyine istinaden ilgili gümrük idaresinden aracın cinsi, markası, modeli, motor, şasi ve plaka numarası belirtilerek trafik şahadetnamesi istenir.

Tanıtıcı İşaretlerle İlgili Olarak Adli Makamlara İntikal Ettirilen Kişilerin Araçları Hakkında Yapılacak İşlemler

Madde 72- Araçların tescilleri esnasında yapılan tespitlerde, motor veya şasi numaralarının sonradan vurma olduğu tespit edilip 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibi Hakkındaki Kanun hükümlerine göre adli makamlara intikal ettirilen araç sahibi hakkında, ilgili makamlarca takipsizlik kararı verilerek aracın sahibine teslim edilmesi halinde, araç sahibi, aracının kendisine mahkemece teslim edilmiş durumu ile tespitini ister ve bu talep doğrultusunda aracın son durumu tespit edilerek tescil kuruluşunun çelik mührüyle numaranın olduğu yer mühürlenip, araç dosyasına bu yönde kayıt konulur.

Zapt ve Müsadere Edilen Araçlar Hakkında Yapılacak İşlemler

Madde 73- Çeşitli nedenlerle zapt ve müsadere edilen taşıt üzerindeki mülkiyet ve tasarruf hakkı, sahibinin elinden alınmış olacağından;

a) Taşıtın, zapt ve müsadere edildiğinden bahisle kaydının silinmesine dair vaki olacak müracaatlarda, tescil kuruluşunca ilgili yargı organlarından durum resmen sorulmak suretiyle;

1) Zapt tarihi ve devam edip etmediği,

2) Müsaderesine karar verilen hallerde, zapt tarihi ile müsadere kararının infaz edildiği tarihler ve bu iki tarih arasında taşıtın yediemin ve sair suretlerle trafiğe çıkmasına izin verilip verilmediği, öğrenilir.

Taşıtın müsadere edildiğinin anlaşılması halinde, nitelikleri (plakası, cinsi, markası, modeli, rengi, motor ve şasi numaraları) belirtilerek ilgili mahkemeden plakaları ve belgeleri istenir ve zapt edildiği tarihten geçerli olmak üzere tescili silinir.

b) Taşıt sahibinin tasarruf hakkının elinden alındığı tarihten itibaren kaydının silindiği, bağlı bulunduğu vergi dairesine bir yazı ile bildirilir.

c) Aynı taşıtın sahibine iadesi veya başkasına satılması halinde buna dair ibraz edilecek belge ile yeniden tescil veya kayıt silme işlemi yapılır.

Reşit Olmayan Küçükler Adına Araç Tescili

Madde 74- Reşit olmayan küçüklerin sahibi buldukları aracın, tescil kuruluşlarında adlarına tescillerinin yapılabilmesi için, ileride doğabilecek hukuki ve cezai sorumlulukları kabul ettiklerine dair, kanuni mümessillerince noterde tanzim ve tasdik edilmiş taahhünameyi tescil anında vermeleri zorunludur.

BEŞİNCİ KISIM

Sürücü Belgeleri, Müracaat Esasları ve Sürücülere Dair Diğer Esaslar

BİRİNCİ BÖLÜM

Sürücü Belgeleri, Müracaat Esasları ve Verilme Şartları

Sürücü Belgelerinin Sınıfları

Madde 75- Sürücü belgeleri, Karayollarında sürülecek araçların cins ve gruplarına göre aşağıdaki sınıflara ayrılır.

-“A1” Sınıfı Sürücü Belgesi (Motorlu bisiklet kullanacaklar için),

-“A2” Sınıfı Sürücü Belgesi (Motosiklet kullanacaklar için),

-“B” Sınıfı Sürücü Belgesi (Otomobil, minibüs veya kamyonet kullanacaklar için),

-“C” Sınıfı Sürücü Belgesi (Kamyon kullanacaklar için),

-“D” Sınıfı Sürücü Belgesi (Çekici kullanacaklar için),

- “E” Sınıfı Sürücü Belgesi (Otobüs kullanacaklar için),
- “F” Sınıfı Sürücü Belgesi (Lastik tekerlekli traktör kullanacaklar için),
- “G” Sınıfı Sürücü Belgesi (İş makinesi türünden motorlu araçları kullanacaklar için),
- “H” Sınıfı Sürücü Belgesi (Hasta ve sakatların kullanabileceği şekilde özel tertibatlı olarak, imal, tadil veya teçhiz edilmiş motosiklet veya otomobil türünden araçları kullanacaklar için),
- “K” Sınıfı Sürücü Belgesi (Sürücü adaylarının alacağı sürücü belgesi sınıfına uyan araçları sürmeyi öğrenmeleri için),
- Uluslararası Sürücü Belgesi: Alındığı ülkenin sürücü belgesine dayanılarak bu Yönetmeliğin 80 inci maddesindeki esas ve usullere göre sınıfına uyan araçların sürülmesi için uluslararası kuruluşlarca verilen sürücü belgesidir.

Sürücü Adaylarında Aranacak Şartlar

Madde 76- Sürücü belgesi alacaklarda aşağıdaki şartlar aranır;

a) Yaş şartı

1) A1, A2, F ve H Sınıfı Sürücü Belgesi alacakların 17,

2) B ve G Sınıfı Sürücü Belgesi alacakların 18,

3) (Değişik:02.11.2000-24218) C, D ve E sınıfı sürücü belgesi alacakların 22 (Üniversitelerin sürücü eğitimi veren yüksek okulları ile Türk Silahlı Kuvvetlerinin askeri ihtisas görevleri için subay ve astsubay sınıf okullarında ve uzman jandarma okullarında açılan sürücü eğitimi kurslarından mezun olanlarda bu şart aranmaz),

Yaşını bitirmiş olmaları,

b) Öğrenim şartları

F,G ve H Sınıfı Sürücü Belgesi alacak olanların ilkokulu, diğerlerinin en az ortaokulu veya 8 yıllık temel eğitimi bitirmiş bulunmaları,

c) Sağlık şartları

Bu Yönetmelikte belirtilen hükümlere uygun olarak beden ve ruh sağlığı bakımından sürücülük yapmalarına engel durumlarının bulunmadığını sağlık raporu ile belgelendirilmiş olmaları,

d) Eğitim ve sınav şartı

Sürücü kursuna katılmış ve yapılan sınavları da başarıyla sertifikaya almış olmaları,

e) Hükümlü olmama şartları

Türk Ceza Kanununun; 403 ve 404 üncü maddeleri ile 572/2-3 maddelerinden ikiden fazla ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun 28 ve 29 uncu maddeleri, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin 3 üncü ve takip eden fıkralarındaki suçlardan hüküm giymemiş olmaları,

f) Aynı sınıf sürücü belgesinin bulunmaması veya belgelerin geri alınmamış olma şartı

Önceden verilmiş aynı sınıf bir başka sürücü belgesinin bulunmaması, sürücü belgelerinin süresiz geri alınmamış olması veya geçici olarak geri alınmış ise sürenin dolmuş bulunması,

Mecburidir.

Ayrıca, Emniyet Teşkilatının motorlu araç sürücüsü ihtiyacını karşılamak amacıyla, Emniyet Genel Müdürlüğünün belirleyeceği eğitim programları sonunda yapılacak olan sınavlarda başarılı olan personele sürücü belgesi verilir.

Bu sınavlar illerde emniyet müdürünün talebi valinin onayı ile yapılır. Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı kuruluşların sınavları, Trafik Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığının teklifi Trafik Hizmetleri Başkanının onayı üzerine, bu kuruluşların bulunduğu yer il emniyet müdürlükleri trafik tescil veya trafik tescil ve denetleme şube müdürlüklerince yapılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Sürücü Belgesi Alacakların Sağlık Muayenelerine Ait Esaslar

Sağlık Muayenesine Ait Esaslar

Madde 77- Karayolları Trafik Kanununun 38 inci maddesinde sınıfları belirtilen sürücü belgelerinden, herhangi birini veya sürücü aday belgesini almak isteyenler ile sürücü belgesi sahiplerinin vücut yapısı ve ruh sağlığı bakımından bu Yönetmeliğin 3 sayılı Cetvelinde gösterilen şartlara sahip olmaları zorunludur.

Sürücü belgesi alacakların, resmi ve özel sağlık kuruluşlarında İç Hastalıkları, Ortopedi, Göz, Kulak-Burun-Boğaz ve Psikiyatri uzmanları bulunan sağlık kuruluşuna, yönetmelikte belirtilen esaslara göre “Sürücü olur” raporu almaları gerekir. Ortopedist bulunmadığı takdirde Genel Cerrahtan, Psikiyatri uzmanı bulunmadığı durumlarda Nörolog veya Psikologdan görüş alınarak sağlık kurulu kararını verir. Sağlık kurul raporuna bir defaya mahsus olmak üzere itiraz halinde Sağlık Bakanlığı nihai karar için sürücü adayını bir başka devlet hastanesi sağlık kuruluna sevk edebilir. Ancak, sağlık kuruluşunda veya özel kuruluşlarda görevli tabiplerce verilen sağlık raporlarının eksik veya gerçeğe uygun olmamasının tespiti halinde, sorumlular hakkında Türk Ceza Kanununa göre işlem yapılmakla birlikte, bu tabiplerin daha sonra verecekleri raporlar da geçersiz sayılır.

Ayrıca gerekli görülen hallerde sürücüler, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan 4 sayılı Cetvel esaslarına göre psiko-teknik muayenesine tabi tutulurlar.

Sağlık Kurulunca Düzenlenecek Sürücü Olur Raporları

Madde 78- Sürücü belgesi alacak sürücü adaylarının, sağlık kurulu raporu düzenlemeye yetkili resmi ve özel sağlık kuruluşlarından 3 sayılı Cetvelde belirtilen esaslara göre düzenlenmiş "Sürücü olur" raporu almaları zorunludur.

Sağlık kurulu raporları; İç Hastalıkları, Ortopedi, Göz, Kulak-Burun-Boğaz ve Psikiyatri uzmanları bulunan ve Sağlık Bakanlığı veya il sağlık müdürlükleri tarafından sürücü belgesi alacak sürücü adaylarına sağlık kurulu raporu düzenlemeye yetkilendirilmiş resmi ve özel sağlık kuruluşlarınca verilir. İl sağlık müdürlüğünce, söz konusu yetkilendirilmiş sağlık kuruluşlarına ait güncelleştirilmiş listeler Ocak ve Temmuz aylarında olmak üzere yılda iki kez il emniyet müdürlüğüne bildirilir. İl sağlık müdürlükleri aracılığı ile yürütülecek yetkilendirme işlemlerine ait usul ve esaslar ile, resmi ve özel sağlık kuruluşlarında, Kanunda belirtilen bütün uzmanların bulunmadığı küçük yerleşim birimlerindeki sürücü adaylarının mağdur olmamaları için özel muayenehanede hizmet veren tabiplerin de, oluşturulacak sağlık kurullarında görevlendirilmesine ilişkin hususlar Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak genelge ile belirlenir.

Yetkilendirilmiş sağlık kuruluşunda sağlık kurulunun İç Hastalıkları, Ortopedi, Göz, Kulak-Burun-Boğaz ve Psikiyatri uzmanlarından oluşturulması esastır. Ancak Ortopedi ve Psikiyatri uzmanlarının geçici süre ile bulunmamaları durumunda, Ortopedi uzmanının yerine Genel Cerrahi uzmanından, Psikiyatri uzmanının yerine Nöroloji uzmanı veya Psikologdan görüş alınarak Sağlık kurulu kararı oluşturulabilir.

Sürücü adayının sağlık kurulu raporuna itiraz hakkı vardır. Sürücü aday, itirazını ilk raporu düzenleyen sağlık kuruluşunun bağlı bulunduğu, il sağlık müdürlüğüne yapar. İl sağlık müdürlüğü nihai karar için sürücü adayını bir başka devlet hastanesi sağlık kuruluna sevk eder. Bir önceki hastanenin de devlet hastanesi olması durumunda, sevk edilen hastanenin o ilde hakem hastane niteliğinde olması şartı aranır. Bir önceki hastanenin o ilin hakem hastanesi olması durumunda ise, sürücü adayının itirazının değerlendirilebilmesi için sürücü aday, en yakın ildeki referans niteliğindeki devlet hastanesine sevk edilir. Sevk edilen devlet hastanesince düzenlenen sağlık kurulu raporu ile önceki sağlık kuruluşunun sağlık kurulu raporu arasında farklılık var ise, ikinci raporun sonucu geçerli sayılır.

İtiraz sonucu, ikinci raporun birinci rapordan farklı olması durumunda, durum derhal her iki raporun örnekleri ile birlikte ilk başvuru yapılan ilin il sağlık müdürlüğüne bildirilir. İl sağlık müdürlüğünce valilik onayı ile her iki raporun düzenlenmesinde görev almamış söz konusu beş uzmanlık alanındaki uzmanlardan oluşan bir komisyon kurulur ve raporlar, gerektiğinde sürücü adayının muayenesi tekrarlanarak, incelenir. İnceleme sonucunda eksik veya gerçeğe uygun olmayan rapor veren sorumlu hekimler hakkında bağlı buldukları mevzuat hükümlerine göre soruşturma açılır. Eksik veya gerçeğe uygun olmayan rapor veren sorumlular hakkında Türk Ceza Kanununa göre işlem yapılır. Eksik veya gerçeğe uygun rapor vermediği tesbit edilen hekimlerin daha sonra düzenleyeceği raporlar geçersiz sayılacağı için, söz konusu hekimler bağlı buldukları il sağlık müdürlüğünce, il emniyet müdürlüğüne ve Sağlık Bakanlığınca bildirilir. Sağlık Bakanlığı, bu hekimleri belirli aralıklarla tüm il sağlık müdürlüklerine düzenleyeceği sirküler ile bildirir.

Devlet hastanesi sağlık kurulları dışındaki yetkilendirilmiş özel ve resmi sağlık kuruluşlarına ait sağlık kurulu raporlarının, il sağlık müdürlüğünce veya il sağlık müdürlüğünün ilçe düzeyinde yetkilendireceği bağlı sağlık kuruluşunca onaylanması esastır. Onay aşamasında, raporda yer alan hekimlerin raporun düzenlendiği kuruluştaki çalışıp çalışmadıkları ve imzaların kendilerine ait olup olmadıkları imza sirkülerinden kontrol edilir.

Bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara göre trafik zabıtasınca sürücülerin; "Sağlık durumlarında sürücülüğe engel bedensel bir değişikliğin görülmesi ve tesbiti halinde sağlık kuruluşlarınca muayenesi istenir ve Yönetmelikte belirtilen sağlık şartlarını kaybettiği sağlık kurulu raporu ile belgelendirilenlerin sürücü belgeleri geri alınır" hükmü yer almaktadır. Bu gibi durumlarda, ikinci raporun daha önceden düzenlenmiş sağlık kurulu raporundan farklı olması durumunda, yukarıda sağlık kurulu raporuna itiraz için tanımlanan işlemler uygulanır.

Yetkilendirilmiş özel ve resmi sağlık kuruluşlarına ait sağlık kurullarında görev yapan ve sürücü adayları için sağlık kurulu raporunu düzenleyen İç Hastalıkları, Ortopedi, Göz, Kulak-Burun-Boğaz ve Psikiyatri uzmanları sağlık kurulu raporunu ekte yer alan 3 sayılı Cetvel'de tanımlanan düzenlemeleri dikkate alarak düzenlemek zorundadırlar.

Psiko-teknik Değerlendirme ve Psikiyatri Uzmanı Muayenesi

Madde 79- Kanunun ilgili maddelerinde tanımlanan nitelikteki trafik suçlarını işleyen sürücüler, ekte yer alan 4 sayılı Cetvel'de tanımlanan usul ve esaslara uygun olarak, psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesine tabi tutulurlar. Muayene sonucu durumu uygun bulunan sürücülerin sürücü belgeleri Kanunun ilgili maddesinde belirtilen sürenin sonunda iade edilir.

Psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesine tabi tutulacak kişiye, önce psiko-teknik değerlendirme uygulanır. Kişi, düzenlenen psiko-teknik değerlendirme raporu ile birlikte psikiyatri uzmanına başvurur. Psikiyatri uzmanı, kişiye ait psiko-teknik değerlendirme raporunda belirtilen bulgular ile psikiyatrik muayenesi sonucu elde ettiği bulguları birlikte değerlendirerek, söz konusu kişinin sürücülük yapmasına engel bir durum olup olmadığını belirten bir raporu iki nüsha olarak düzenler. Raporun birinci nüshası (ekinde psiko-teknik değerlendirme raporunun bir nüshası yer alacak şekilde) ilgili makama iletmek üzere kişiye verilir. Raporun ikinci nüshası ise psiko-teknik değerlendirme raporu ile birlikte raporu düzenleyen psikiyatri uzmanı veya bağlı bulunduğu kurum yada kuruluş tarafından, yetkili makamlar tarafından talep edildiğinde ibraz edilmek üzere, saklanır.

Ekte yer alan 4 sayılı Cetvelde belirtilen usul ve esaslara göre yapılan psiko-teknik değerlendirme aynı Cetvelde tanımlanmış altyapı özelliklerine sahip, resmi ve özel kuruluşlar bünyesinde oluşturulan ve il sağlık müdürlüğü tarafından yetkilendirilmiş merkezlerde çalışan psikolog ünvanına sahip kişiler tarafından düzenlenir.

Bu kişi yada kuruluşlar tarafından 3 nüsha olarak düzenlenen raporun 2 nüshası, psikiyatri muayenesini yapacak uzmana iletilmek üzere, kişiye verilir. Raporun üçüncü nüshası ise, raporu düzenleyen yetkili kişinin çalıştığı kurum yada kuruluş tarafından, yetkili makamlar tarafından talep edildiğinde ibraz edilmek üzere, psiko-teknik değerlendirme test sonuçları (bilgisayar çıktıları) ile birlikte saklanır. Ekte yer alan 4 sayılı Cetvelde belirtilen usul ve esaslara göre yapılan psikiyatri muayenesi ise, kamu ve özel sektöre ait sağlık kuruluşlarında çalışan psikiyatri uzmanları tarafından düzenlenebilir. Kamuya ait sağlık kuruluşlarında çalışan psikiyatri uzmanlarının düzenlediği raporlar çalıştıkları sağlık kuruluşlarının amirleri tarafından, özel sağlık kuruluşlarında çalışan psikiyatri uzmanlarının düzenlediği raporlar ise bağlı buldukları il sağlık müdürlüğü veya il sağlık müdürlüğünün ilçe düzeyinde yetkilendireceği bağlı sağlık kuruluşunca onaylandıktan sonra geçerlidir. Onay aşamasında, raporu düzenleyen hekimin raporun düzenlediği kuruluşta çalışıp çalışmadığı ve imzanın kendisine ait olup olmadığı imza sirkülerinden kontrol edilir.

Psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayene raporları; il sağlık müdürlükleri tarafından söz konusu raporları düzenlemeye yetkilendirilmiş resmi ve özel kurum ve kuruluşlarda çalışan (psiko-teknik değerlendirme için) psikolog ünvanına sahip ve (psikiyatri uzmanı muayenesi için) psikiyatri uzmanları tarafından verilir. İl sağlık müdürlüğünce, söz konusu yetkilendirilmiş resmi ve özel kuruluşlara ve bu kuruluşlarda çalışan yetkili kişilere ait güncelleştirilmiş listeler Ocak ve Temmuz aylarında olmak üzere yılda iki kez il emniyet müdürlüğüne bildirilir.

Kişinin psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayene raporlarına itiraz hakkı vardır. Kişi itirazını, raporu düzenleyen kuruluşunun bağlı bulunduğu, il sağlık müdürlüğüne sürücü belgesi almak için başvurduğu Emniyet Teşkilatına ait kuruluş aracılığı ile yapar. İl sağlık müdürlüğü nihai karar için kişiyi, kendisine daha önce psiko-teknik değerlendirme yapılan kuruluşa gönderir. Ancak, kişiye yapılan psiko-teknik değerlendirme tekrarlanırken İl sağlık müdürlüğünden konu ile ilgili bir gözlemci bulundurulur. Kişinin psikiyatri uzmanı muayenesi yapılmak üzere, kişi il sağlık müdürlüğünce, bir önceki psikiyatri uzmanı muayenesini yapan kuruluş dikkate alınarak, referans niteliğinde olabilecek kuruluşa sevk edilir. İkinci psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayene sonucu ile bir önceki arasında farklılık var ise, ikinci raporun sonucu geçerli sayılır.

İtiraz sonucu, ikinci raporun birinci rapordan farklı olması durumunda, durum derhal her iki raporun örnekleri ile birlikte ilk başvuru yapılan ilin il sağlık müdürlüğüne bildirilir. İl sağlık müdürlüğünce valilik onayı ile her iki raporun düzenlenmesinde görev almamış ve sürücülere psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatrik muayene yapmaya yetkili tercihan kamu kurum ve kuruluşlarında görevli bir psikolog ve bir psikiyatri uzmanından oluşan bir komisyon kurulur ve raporlar, gerektiğinde sürücünün muayenesi tekrarlanarak, incelenir. İnceleme sonucunda eksik veya gerçeğe uygun olmayan rapor veren kişiler hakkında bağlı buldukları mevzuat hükümlerine göre soruşturma açılır. Eksik veya gerçeğe uygun olmayan rapor vermediği tesbit edilen kişilerin daha sonra düzenleyeceği raporların geçersiz sayılacağı için, söz konusu kişiler bağlı buldukları il sağlık müdürlüğünce, il emniyet müdürlüğüne ve Sağlık Bakanlığına bildirilir. Sağlık Bakanlığı, bu kişileri belirli aralıklarla tüm il sağlık müdürlüklerine düzenleyeceği sirküler ile bildirir.

Psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesinin, yukarıda tanımlanan yetkili kişiler tarafından, ekte yer alan 4 sayılı Cetvelde tanımlanan hükümlerin dikkate alınarak düzenlenmesi zorunludur.

Uluslararası Sürücü Belgesi

Madde 80- Uluslararası sürücü belgesi, sınıflarına uyan araçların sürülebilmesi için, ikili veya çok taraflı anlaşmalar uyarınca, uluslararası otomobil kurumları tarafından, 1 yıl süre ile verilen ve verildiği ülke dışındakiler için geçerli olan sürücü belgesidir.

Uluslararası sürücü belgeleri, ülkemizde "Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu" tarafından ve bu Kurumca tespit edilen esas ve usullere göre verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sürücü Belgelerinin Düzenlenmesi ve Verilmesi Esasları

Müracaatların Kabulü, Değerlendirilmesi ve Sürücü Belgelerinin Düzenlenmesi Esas ve Usulleri

Madde 81- Müracaatların kabulü, değerlendirilmesi, sürücü kurslarından alınan sertifikaların sürücü belgeleri ile değiştirilmesi ve verilmesinde aşağıdaki esas ve usuller uygulanır.

a) Müracaatların kabul ve değerlendirilmesi;

1) Sürücü belgesi talep edenler (Ek:18/A)'da belirtilmiş müracaat formu ile gerekli diğer belgeleri daktilo veya sabit kalemle doldurmak suretiyle tescil kuruluşuna müracaat ederler.

2) Müracaatlar, sertifika alınan kursun bulunduğu mahaldeki trafik tescil kuruluşuna, kurs mahallinde tescil kuruluşu bulunmaması halinde ise, o yerleşim biriminin bağlı bulunduğu il ve ilçe'deki trafik kuruluşuna yapılır.

3) Sürücü belgesi talep edenler belge almak istedikleri tescil kuruluşunun bulunduğu yerde geçici bir süre kalmaları halinde o yerdeki geçici adresi ile daha sonra kalacağı sabit iş ve ikametgah adreslerini müracaat formunda belirtmek zorundadırlar.

4) Yetkili memurca, formdaki fotoğrafı soğuk mühürle mühürlenir ve bu formun beyanlar ile ilgili bölümü sürücü belgesi talep edenler tarafından müracaat memurunun önünde imzalanır.

5) Sürücü belgesi talep edenler müracaat sırasında nüfus cüzdanının aslı ile birlikte sürücü kursuna müracaat ederken ibraz edilen öğrenim belgesi veya çalıştığı kamu kurum veya kuruluşlarından alınan öğrenim durumunu bildirir tasdikli belge, sağlık kurulu raporu, adli sicilden veya sertifika sahibinin nüfusa kayıtlı olduğu yerin cumhuriyet savcılığından alınan Karayolları Trafik Kanununun 41 inci maddesi (e) bendine göre hükümlü olmadıklarına dair belgelerin (Ek:22) sürücü kursları tarafından tasdik edilen suretleri ile sertifikanın aslını ibraz etmek zorundadırlar.

6) Yetkili memur müracaat formundaki bilgilerin doğruluğunu, ibraz edilen belgelerle karşılaştırarak kontrol eder ve müracaat formunun huzurunda imzalandığını ve beyanın doğruluğunun kontrol edildiğini belirterek, ilgili bölümü tarih koyup kaşe vurarak imzalar.

7) Daha sonra sürücü belgesi talep edene ait müracaat (Ek:19)'da esasları gösterilen müracaat kayıt defterine işlenir, sıra numarası ve kayıt tarihi müracaat formuna yazılır.

8) Sürücü belgesi talep edenler tarafından müracaat formunda beyan edilen bilgiler, aksi sabit oluncaya kadar doğru sayılır. Gerektiğinde bu bilgilerin doğruluğu tahkik edilebilir.

Yanlış beyanda buldukları tespit edilenler hakkında Karayolları Trafik Kanununun 42 nci maddesinin (b) bendi uyarınca işlem yapılır.

9) (Ek:02.11.2000-24218) Sürücü belgelerinin tanzimi esnasında; belgenin arka yüzünde bulunan doğum yeri/tarihi bölümünden sonraki boşluğa, sürücü kursu kod numarası yazılacaktır.

10) Zayiinden sürücü belgelerinin tanzimi esnasında; belge no hanesine sürücü sicil numarası yazıldıktan sonra, devamına kaçınıcı kez zayiinden belge verildiği sayı ile yazılacak ve bu kayıt sürücü dosyasına da konulacaktır.

b) Sürücü belgelerinin düzenlenmesi ve verilmesi esasları;

1) Belgede yer alan bütün bilgiler tam, okunaklı, silinti ve kazıntı yapılmadan yazılır.

Düzeltilme sırasında herhangi bir nedenle iptali gerekenler seri numarası belirtilerek bir tutanakla tespit edilir.

2) Sürücü belgesi sicil defterine (Ek:29) kaydedilerek sıra esasına göre sicil numarası verilir ve bu numara belgeye de yazılır.

3) Sürücü belgesi sicil kartı (Ek:30)'daki örneğine uygun olarak tanzim edilerek soyadı esasına göre tasnif edilir.

4) Ayrıca, sürücü belgesi ile ilgili gerekli bilgiler usulüne uygun olarak bilgisayar ortamına derhal aktarılır.

c) Emniyet Teşkilatı mensuplarında bu şartlar aranmaz.

“K” Sınıfı Sürücü Aday Belgesi

Madde 82- A1, A2, F ve G sınıfları hariç sürücü belgelerinden herhangi birini almak isteyen sürücü adaylarının karayollarında sürmeyi öğrenmek üzere araç kullanabilmeleri için ilgili sürücü kurslarından “Sürücü Aday Belgesi” (Ek:26) almaları mecburidir.

Bunun için;

1) Sürücü kurslarında trafik mevzuatı ve kuralları derslerinin tamamının alınmış olması,

2) Sürücü kurslarında görevli eğiticilerin (Sürücülüğü öğretecek kişinin) eğitim yaptıracığı araç sınıfına uyan ve sürme yetkisi veren sürücü belgesi sahibi olmaları,

3) Sürücü adaylarının sürmeyi öğrenecekleri karayolları ve bu yollardaki sürme saatleri trafik komisyonlarınca önceden tayin ve tespit edilerek sürücü kurslarına bildirilmesi,

Mecburidir.

a) Sürücü aday belgesine;

1) Sürücü kursunun adı,

2) Eğiticinin ve adayın kimlikleri,

3) Eğitimin yapılacağı alan ve karayolunun yeri, adı ve sınırı,

4) Saatli olarak eğitimin yapılacağı süre,

5) Eğiticinin sürücü belgesinin verildiği yer, tarih ve numarası,

Yazılıp, fotoğraflar yapıştırılarak belgeyi veren sürücü kursu tarafından tasdik edilir.

b) Eğiticiler, belirtilen yer ve zaman içinde, başlangıcından bitimine kadar, eğitimin güven içinde yürütülmesi bakımından gerekli tedbirleri almakla görevli ve sorumludurlar.

c) Verilen sürücü aday belgeleri sıra esasına göre (Ek:27/A) defterine kaydedilir.

Zayı Edilen Veya Yıpranan Sürücü Belgelerinin Değiştirilmesi

Madde 83- Zayı edilen ve yıpranmış olan sürücü belgeleri, sahibinin beyanı esas alınarak bir dilekçe ile müracaatı üzerine, yenisi verilerek değiştirilir.

Askeri Araç Sürücülerinin Sınavları ve Belgelerinin Verilmesi

Madde 84- Er ve erbaş sınıfından askeri araç sürücüsü olacakların sınavlarına ve belgelerinin verilmesine ait işlemler Milli Savunma Bakanlığınca yürütülür.

Sürücü adaylarının; sınavlarının yapılmasına, belgelerinin verilmesine, verilen belgelerle hangi cins araçların ve nerelerde sürüleceğine, ilgili kuruluşlarla yapılacak işbirliği ile askeri birliklerde oluşturulan sınav merkezlerinin işleyişine ait esaslar adı geçen Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikte gösterilir.

Verilen bu belgeler, sadece askeri araçlar için ve askerlik süresince geçerlidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sürücü Belgelerine Dair Esaslar

Araçların Sürülmesinde Yetki Durumu

Madde 85- Araçlar; cins veya grubu için geçerli olan sürücü belgeleri ile sürülür.

Ancak bunlardan; A1, F, G, ve H Sınıfı Sürücü Belgeleri ile yalnız kendi sınıflarındaki araçlar,

- A2 Sınıfı Sürücü Belgesi ile A1,

- B Sınıfı Sürücü Belgesi ile F,

- C Sınıfı Sürücü Belgesi ile B ve F,

- D Sınıfı Sürücü Belgesi ile C, B ve F ,

- E Sınıfı Sürücü Belgesi ile B, C, ve F

sınıfı sürücü belgeleri ile kullanılan araçlar da sürülebilir.

(Değişik:09.09.1997-23105) E Sınıfı Sürücü Belgesi sahipleri D Sınıfı Sürücü Belgesi ile sürülen çekici türündeki araçları kullanabilmeleri için sürücü kurslarında römorklu veya yarı römorklu araçlarla uygulamalı sınava tabi tutulurlar. Bu durum sürücü belgesine de işlenir.

(Ek:09.09.1997-23105) Ancak, E sınıfı sürücü belgesini 28.04.1997 tarihinden önce alanlar, D sınıfı sürücü belgesi ile sürülen çekici türündeki araçları kullanabilmeleri için ayrıca uygulamalı sınava tabi tutulmazlar. Bu durumda olanlar D sınıfı sürücü belgesi ile sürülen çekici türündeki araçları E sınıfı sürücü belgesi ile kullanabilirler.

Römork Takarak Araç Kullanma

Madde 86- B, C ve E Sınıfı Sürücü Belgesi sahipleri, araçlarına en çok yüklü ağırlığı 750 kg.'a kadar olan (750 kg. dahil) olan hafif römorklardan birini takıp kullanabilirler.

750 kg.'ı üstündeki römorkları araçlarına takıp kullanabilmeleri için uygulamalı sınavlardan geçirilmiş olmaları ve belgelerine işlenmiş bulunması mecburidir.

Uygulamalı sınavlar römorklu takılmış araçla yapılır.

Sürücü Belgelerinin Geçerlilik Süresi ve Değiştirilmesi

Madde 87- Sürücü belgelerinden (K) Sınıfı Sürücü Aday Belgesi 6 ay geçerlidir. Diğer sürücü belgelerinin İçişleri Bakanlığınca trafik güvenliği nedeniyle, gerekli görüldüğünde değiştirilmesi zorunludur.

Geçerli bir mazereti olmaksızın 6 ay içinde sürücü belgelerini değiştirmeyen sürücüler araç kullanmaktan men edilir. Değiştirme işlemleri İçişleri Bakanlığınca belirlenecek esas ve usullere göre yapılır.

Dış Ülkelerden Alınmış Olan Sürücü Belgeleri

Madde 88- Türk ve yabancı kişilerin dış ülkelerden aldıkları sürücü belgeleri ile ülkemizde araç kullanmalarına ve bunların değiştirilmesine ilişkin esaslar aşağıda gösterilmiştir.

A) Türk vatandaşları ile ilgili kanunlar ile ikili ve çok taraflı anlaşma hükümleri saklı kalmak üzere yabancı kişiler, dış ülkelerden alınmış, cinsi için geçerli sürücü belgeleri ile ülkemizde yabancı ve Türk plakalı araçları sürebilirler.

Ancak;

Turistler ve geçici bir süre için gelenler dışında herhangi bir iş, hizmet veya eğitim amacıyla ülkemizde bulunan yabancıların ise konsolosluk veya noter tarafından tercüme edilmiş tasdikli sürücü belgesi örneklerini sürücü belgesi ile birlikte yanlarında bulundurmaları mecburidir.

B) Yurda dönüşlerinde Türk vatandaşlarının,

İlgili Kanunlar ile ikili ve çok taraflı anlaşma hükümleri saklı kalmak üzere de istekleri halinde yabancıların, dış ülkelerden aldıkları sürücü belgeleri, eğitim ve sınav şartı aranmadan karşılığı veya dengi olan sürücü belgeleri ile değiştirilir.

Ancak, Türk vatandaşları yurda dönüşlerinde 1 yıl içinde sürücü belgelerini değiştirmedikleri takdirde, değiştirmeye kadar araç kullanamazlar.

Bu belgeler değiştirilirken;

a) Eğitim ve sınav şartı hariç, sürücü belgesi alacaklar için aranan yaş, sağlık ve Karayolları Trafik Kanununda belirtilen, Türk Ceza Kanunundaki belli suçlardan hükümlü olmama şartları aynen aranır.

Ancak ikili veya çok taraflı anlaşma hükümleri ile uygulamalar saklı kalmak üzere yabancıların diplomatik muafiyeti olanlar için hiçbir şart aranmadan beyanları ile yetinilir. Diğer yabancılar için belgeleri değiştirmekle birlikte gerektiğinde Dışişleri Bakanlığı aracılığı ile inceleme ve araştırma yapılabilir.

b) Müracaat sırasında gereken işlemler aynen yapılmakla birlikte;

1) Dış ülkelerden alınan sürücü belgesinin aslı ile noterden veya dış temsilciliklerimizden alınmış tasdikli tercümesi istenir. Yetkili memurca müracaat formuna kayıt konarak karşılaştırma yapıldıktan sonra aslı ilgiliye geri verilir.

2) Geçici olarak alınmış olan yabancı ülke sürücü belgeleri değiştirilmez.

3) Üzerinde kazıntı, silinti olanlar, açıkça şüphe doğuran iz ve belirtiler bulunanlar ile değiştirilmelerine esas olacak bilgi derlenmemiş olanlardan tereddüt edilenler için aslı ve tercümesi ile Emniyet Genel Müdürlüğünün görüşüne başvurulur, diğer sürücü belgeleri Emniyet Genel Müdürlüğünün tespit ettiği listeye göre değiştirilir.

C) Belgesini değiştirenler bir üst sınıf belge almak isterlerse değiştirme işlemi yapılmadan, uygulamalı sınavlara alınırlar.

Bunlardan; C, D ve E sınıfı belge almak isteyenlerden 22 yaşını bitirmiş olma şartı aranır. Ancak, üniversitelerin sürücü eğitimi veren yüksekokullarından mezun olanlarda bu şart aranmaz.

Adres Değişikliklerini Bildirme ve Sürücü Belgelerini Bulundurma Zorunluluğu

Madde 89- Sürücü belgesi sahipleri;

a) İkamet adresi değişikliklerini, değişiklik tarihinden itibaren 30 gün içinde belgeyi veren tescil kuruluşuna bildirmek,

b) Araç sürerken belgelerini yanlarında bulundurmak ve istendiğinde yetkililere göstermek Zorundadırlar.

İkametgah adresi değişikliğini bildirmeyenler hakkında; Karayolları Trafik Kanununun 44 üncü maddesi hükmü uygulanır.

Sürücü Belgelerinin Trafik Zabıtasınca Geri Alınması Halleri İle Şartları

Madde 90- Sürücü belgeleri, trafik zabıtasınca aşağıdaki hal ve şartlarda geri alınır.

a) Sürücünün sağlık durumunda, araç sürmesine engel teşkil edecek bedensel bir değişikliğin görülmesi ve bunun bir tutanakla tespiti halinde, sağlık muayenesi istenir. Sağlık raporu ile sürücülük yapmasında sakınca görülenlerin belgeleri geri alınır.

Bunlardan; sağlık kurulu raporu ile belgelendirmeleri şartıyla, kaybettikleri sağlık şartlarını yeniden kazananların sürücü belgeleri geri verilir.

b) Kanunun 48, 51, 118 inci maddeleri ile emrettiği diğer hükümlerinde belirtilen hallerde geri alınır.

c) Sürücü belgelerinden;

1) Sahte olduğu,

2) Hile ile alındığı,

3) Şartlarına uygun olmadan verildiği,

Tespit edilenler geri alınır ve ilgililer hakkında adli işlem yapılır.

d) Şartlarına uygun olmadan verilmiş olan sürücü belgelerinin geri alınabilmesi için sürücünün bilerek katıldığı bir suç veya kusurunun bulunması şarttır.

İşlemleri yürüten görevlilerden hatalı davranışları tespit edilenler hakkında duruma göre adli ve idari işlem yapılır.

Sürücü Belgelerinin Yetkililerce İncelenmek Üzere Geçici Olarak Alınması Halleri ve Şartları

Madde 91- Sürücü belgeleri aşağıdaki esas ve şartlara uyarak Karayolları Trafik Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle trafik denetimi için görevli kılınanlar ile genel zabıta tarafından incelenmek üzere her zaman geçici olarak alınabilir.

1) Durumu bir tutanakla tespit etmek ve ilgiliye alındığına dair bir belge vermek şartıyla, sahte olduğundan, hile ile alındığından veya şartlarına uygun olarak verilmediğinden şüphe edilen hallerde,

2) İşlem sonunda yerinde derhal geri verilmek şartıyla, geçerlilik durumunu inceleme, hüviyet tespiti, suç veya ceza tutanağı düzenleme ve benzeri işlemlerin yapıldığı denetlemeler sırasında,

3) Gerekli notların alınıp derhal geri verilmesinin mümkün olmadığı durumlarda, en kısa zamanda bitirilmesi şartıyla, belgedeki bilgilerin tutanağa veya rapora kaydı için trafik kazalarında.

Yukarıda sayılan durumlar dışında geçerli bir neden olmadan sürücü belgeleri ilgililerden geçici olarak da olsa alınamaz.

Belirli zamanlar için incelemeye alınmış olan belgelerin, sahipleri tarafından zamanında geri alınmaması halleri, bir tutanakla tespit edilir ve ilgililere duyurulur.

Sürücü belgesi sahiplerinin ölmeleri halinde;

1)Trafik kazası veya adli bir olay neticesinde öldükleri tespit edilenler, yetkili zabıtaca sürücü belgesinin verildiği tescil kuruluşuna,

2) Birinci bendin dışında herhangi bir nedenle öldükleri tespit edilenler ise, belediyeler ve köy muhtarları tarafından en yakın zabıtaya, zabıtaca da sürücü belgesinin verildiği tescil kuruluşuna,

Sürücü belgelerinin iptali için yazılı bilgi verilir ve sürücü belgelerinin verildiği tescil kuruluşuna da sürücü belgesi ve dosyası işleminden kaldırılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sürücü Belgelerine Ait Diğer Hükümler

Yabancı Kişilerin Türkiye’de Tescilli Araçları Kullanma Yetkisi

Madde 92- Türkiyede görevli olarak bulunan diplomatik muafiyete haiz kişiler, yabancı teknik ve idari personel ile ikamet tezkeresi ile ikamet eden yabancı uyruklular ve haymatlozların yabancı ülkelerden aldıkları sürücü belgeleri bu Yönetmeliğin 88 inci maddesindeki esaslara göre karşılığı olan sürücü belgesi ile

değiştirilmekle birlikte, bu kişiler Türkiyede tescil edilmiş taşıtları bir kazanç karşılığı veya ticari amaçla süremezler.

Sürücü Belgelerinin Şekil ve Muhteviyatı

Madde 93- Bu Yönetmelikte (Ek:28)'de gösterilen sürücü belgesinin şekil ve muhteviyatı gerekli ve mecbur görülmesi halinde İçişleri Bakanlığınca değiştirilebilir.

ALTINCI KISIM

Trafik Kuralları

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Kurallar

Karayollarında Trafiğin Akışı ve Karayolunun Kullanılması

Madde 94- Karayollarında trafik sağdan akar.

Aksine bir hüküm veya işaret bulunmadıkça karayollarında;

A) Araç sürücüleri;

a) Araçlarını durumun elverdiği oranda gidiş yönüne göre yolun en sağından, yol çok şeritli ise trafik durumuna göre hızının gerektirdiği şeritten sürmek,

b) Şerit değiştirmeden önce, gireceği şeritte sürülen araçların güvenle geçişlerini beklemek,

c) Trafiği aksatacak veya tehlikeye sokacak şekilde şerit değiştirmemek,

d) Gidişe ayrılan yol bölümünün en son şeridini sürekli işgal etmemek,

e) İki yönlü dört veya daha fazla şeritli yollarda, motosiklet, otomobil, kamyonet, minibüs ve otobüs dışındaki araçları sürenler, geçme ve dönme dışında en sağ şeridi izlemek,

Zorundadırlar.

Sürücülerin;

f) Geçme, dönme, duraklama, durma ve parketme gibi mecburi haller dışında şerit değiştirmeleri,

g) İki şeridi birden kullanmaları,

h) Kavşaklara yaklaşırken; yerleşim yerlerinde 30, yerleşim yerleri dışında 150 metre mesafe içinde ve kavşaklarda şerit değiştirmeleri,

i) Araçlarının cinsine ve hızına uygun olmayan şeritten gitmeleri,

j) İşaret vermeden şerit değiştirmeleri,

k) Bölünmüş yollarda karşı yöndeki trafik için ayrılan yol bölümüne girmeleri,

l) Dört veya daha fazla şeritli ve iki yönlü yollarda, karşı yöndeki trafik için ayrılan yol bölümüne girmeleri,

m) İki yönlü ve üç şeritli yollarda en sol şeride girmeleri,

Yasaktır.

B) Hayvan sürücüleri;

Bu Yönetmeliğin 95 inci maddesinde sayılan hal ve şartlara uygun olarak hayvanları ve hayvan sürülerini yolun en sağından, en az genişlik işgal ederek ve imkanlar ölçüsünde taşıt yolu dışından sürmek,

C) Yayaalar;

Bu Yönetmeliğin 95 inci maddesinde sayılan hal ve şartlar dışında;

a) (Değişik:09.09.1997-23105) Taşıt yolu bitişiğindeki ve yakınındaki yaya yolu, banket ve alanlarda yürümek, buralarda ve mecburi hallerde taşıt yolunda yürüme halinde bu Yönetmeliğin 138 ncı maddesindeki şartlara uymak,

b) Taşıt yolunun karşı tarafına; yaya ve okul geçitleri ile kavşak giriş ve çıkışlarından, bunların bulunmadığı yerlerde ise, şartlarına uyulmak suretiyle taşıt yolunun uygun kısımlarından geçmek,

c) Yaya ve okul geçitlerinden geçerken, geçidin sağ bölümünden yürümek,

Zorundadırlar.

Trafik İşaretlerine Uyma

Madde 95- Araç ve hayvan sürücüleri ile yayalar yolu kullanırken;

a) Trafiği düzenleme ve denetlemeye yetkili üniformalı veya özel işaret taşıyan görevlilerin uyarı ve işaretlerine,

b) Işıklı ve sesli trafik işaretlerine,

c) Trafik işaret levhaları, tertipleri ve yer işaretlemelerine,

d) Trafik güvenliği ve düzeni ile ilgili olarak Karayolları Trafik Kanununda ve Karayolları Trafik Yönetmeliğinde gösterilen diğer kural, yasak, zorunluluk ve yükümlülükler ,

Uymak zorundadırlar.

Bunlara uymadaki öncelik yukarıda yapılan sıralamaya göredir.

Trafiğin Yönetimi

Madde 96- Trafiğin yönetimine dair esas ve usuller aşağıda gösterilmiştir.

a) Görevli kişilerin trafiği yönetme hareketleri;

- 1) Görevli kişinin bir kolunu dik olarak yukarıya kaldırması; yeterli güvenlikte duramayacak sürücüler ile kavşağa yeni girmiş olan ve kavşak içinde bulunan sürücüler dışında, tüm karayolunu kullananlar için DUR emridir.
 - 2) Görevli kişinin kolunu veya kollarını yatay olarak yana uzatması; kol veya kolların belirttiği doğrultuyu kesen yönlerden (ön ve arka tarafından) gelenler için DUR emridir.
Bu hareket aynı zamanda; kol veya kolların uzatıldığı doğrultudan gelenlerin ilerleyebileceğini gösterir.
Görevli kişi işaretini yaptıktan sonra kollarını indirebilir. Kol veya kolların indirilmiş olması evvelce verilmiş olan emri değiştirmez.
 - 3) Görevli kişinin kırmızı ışığı sallaması, ışığı yönelttiği doğrultudaki karayolunu kullananlar için DUR emridir.
 - 4) Görevli kişinin trafiği yönetme hareketlerine yardımcı olmak üzere; kısa sesli tek veya fasıllı düdük çalması uyarma, uzun sesli tek veya fasıllı düdük çalması DUR emridir.
- b) Görevli kişiler;
 - 1) Mecburiyet olmadıkça, ışıklı işaretlerle yönetilmekte olan kavşaklarda yönetime müdahale etmemeye,
 - 2) Yeşil ışıkta, ilerlemekte olan veya kavşaklara girmek üzere bulunan araçları ani işaretlerle durdurmamaya,
 - 3) Kural, kısıtlama ve yasaklamalara aykırı uygulamalara imkan tanımamaya, özen göstermek zorundadırlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Uyuşturucu ve Keyif Verici Maddeler İle Alkollü İçkilerin Etkisiyle Araç Sürme Yasağı

Uyuşturucu ve Keyif Verici Maddeler İle Alkollü İçkilerin Etkisinde Araç Sürme Yasağı

Madde 97- Uyuşturucu, uyutucu ve keyif verici gibi özelliklere sahip doğal ve sentetik psikoaktif maddeleri almış olanlar ile alkollü içki almış olması nedeniyle güvenli sürme yeteneklerini kaybetmiş kişilerin karayolunda araç sürmeleri yasaktır.

Bunlardan uyuşturucu, uyutucu veya keyif verici gibi doğal veya sentetik psikoaktif madde almış olarak araç kullandığı tespit edilenler, almış oldukları maddelerin cins, miktar ve etki derecelerine bakılmaksızın araç kullanmaktan men edilirler ve haklarında Trafik Kanununun 48 inci maddesine ve ayrıca Türk Ceza Kanununun ilgili maddelerine göre işlem yapılır.

Uyuşturucu veya keyif verici maddeler ile alkollü içki almak suretiyle araç kullanan sürücülerin tespit veya teşhisinde aşağıdaki esas ve usuller uygulanır.

- a) Uyuşturucu veya keyif verici madde almış olanların tespiti esasları;
 - 1) Herhangi bir uyuşturucu, uyutucu veya keyif verici gibi özelliklere sahip psikoaktif madde almak suretiyle araç kullandığı şüphesi uyanan sürücülerin durumları tıbbi yönden incelenmek, kan veya idrar analizleri yapılmak üzere, adli tıp kuruluştaki yerlerde bu kuruluşa, olmayan yerlerde ise Sağlık Bakanlığına bağlı tahlil yapabilecek teknik ve tıbbi imkanlara sahip olan sağlık kuruluşlarına sevk edilir.
 - 2) Kan veya idrar tahlilinin yukarıdaki yerlerde yapılmaması veya yaptırılmaması halinde sürücünün yetkili bir sağlık kuruluşunda usulüne uygun olarak alınacak kan veya idrarı, tahlilleri yapabilecek teknik ve tıbbi imkanlara sahip, en yakın resmi sağlık kuruluşuna veya polis kriminal laboratuvarlarına gönderilerek durumu tespit ettirilir.
- b) Alkollü içki almış olarak kandaki alkol miktarına göre araç sürme yasağı;
 - 1) Taksi veya dolmuş otomobil, minibüs, otobüs, kamyon, çekici gibi araçlarla kamu hizmeti, yük ve yolcu taşımacılığı yapan sürücüler ile resmi araç sürücüleri alkollü içki kullanmış olarak bu araçları süremezler.
 - 2) Alkollü içki almış olarak araç kullandığı tespit edilen diğer araç sürücülerinden kanlarındaki alkol miktarı 0.50 promilün üstünde olanlar araç kullanamazlar.
- c) Alkollü içki almış sürücülerin ve kanlarındaki alkol miktarının tespiti esasları;
 - 1) Alkollü olarak araç kullanıldığından şüphelenen ve yalnızca hasarla sonuçlanan trafik kazalarında, sürücülerin alkol durumları kaza tespit tutanağını tanzim eden elemanlarca olay yerinde teknik cihazlarla tespit edilerek, kaza tespit tutanağına yazılır. Bu halde hasarlı kazaya karışanların alkol durumlarının tespiti için ayrıca adli tabibe veya resmi sağlık kuruluşlarına sevk yapılmaz.
 - 2) Cihazla yapılan tespit sonucunda alkollü içki aldığı belirlenen sürücülerin 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 48 inci maddesine göre, birinci defada 3 ay, ikinci defada da 1 yıl süreyle sürücü belgeleri ellerinden alınır. Üçüncü defa tekerrürü halinde ise, bu sürücüler, 1 aydan 2 aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar ve belgeleri 5 yıl süre ile geri alınır. Bu süre sonunda yapılacak psiko-tekniik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesi neticesinde belgesinin iadesinde sakınca bulunmayanlara sürücü belgesi iade edilir. Muayene sonucunda sürücü belgesinin iade edilmesinde sakınca bulunanlara ise sürücü belgesi verilmez.

Alkollü olarak ölümlü ya da yaralamalı trafik kazasına neden olunması halinde ağır kusurun varlığı kabul edilir.

3) Cihazla yapılan tespitte sürücünün itiraz etmesi halinde, kanındaki alkol miktarının belirlenmesi için, bu konuda eğitilmiş ve kan almaya yetkili kılınmış personel tarafından kanı alınarak, tahlil için polis kriminal laboratuvarına gönderilir.

4) Polis kriminal laboratuvarlarında tahlilin mümkün olmaması halinde, sürücü kanındaki alkol miktarının tespiti için adli tıp merkezlerine ve Sağlık Bakanlığına bağlı tahlil yapabilecek teknik ve tıbbi imkanlara sahip olan en yakın sağlık kuruluşlarına gönderilir.

5) Sürücülerin alkollü içki alıp almadığının tespitinin cihazlarla yapılması mümkün olmaması halinde (Ek:34)'deki form esaslarına göre test uygulanır. Test sonucunda alkollü içki aldığı kanaat getirilenlerden 0.50 promilinde üstünde alkollü içki alındığını kabul ve beyan edenler hakkında yapılacak kanuni işleme esas olmak üzere (Ek:34)'deki formun alkol test tutanağı bölümü düzenlenerek sürücü ve görevli tarafından imzalanır.

Test sonucuna itiraz eden sürücüler hakkında ise kanlarındaki alkol miktarının tespiti için 3 ve 4 üncü bentte belirtilen esas ve usuller uygulanır.

6) Kandaki alkol miktarının teknik cihazlarla ve kan alınarak laboratuvarında tespit imkanlarının bulunmadığı hallerde, alkollü olarak araç kullandığı tespit edilen sürücüler en yakın resmi sağlık kuruluşuna sevk edilerek, bu kurum hekimi tarafından rutin alkol muayenesinden geçirilirler.

Bu madde hükümlerine uymayanlara, Kanunun 48 inci maddesine göre işlem yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Araç Kullanma Sürelerine Uyma Mecburiyeti ve Denetleme Esasları

Araç Kullanma Sürelerine Uyma Mecburiyeti ve Denetleme Esasları

Madde 98- (Değişik:09.09.1997-23105) Araç kullanma sürelerine uyma mecburiyeti ve denetleme esaslarında uyulacak usuller aşağıda gösterilmiştir:

A) Ticari amaçla yük ve yolcu taşıyan motorlu araç sürücüleri ile bir yarar karşılığında sürücülük yapanların 24 saatlik herhangi bir süre içinde; toplam olarak 9 saatten ve devamlı olarak 5 saatten fazla araç sürmeleri yasaktır.

Bunların, 5 saatlik devamlı sürmeden sonra en az 30 dakika dinlenmeleri mecburidir.

Sürme süresi; sürücünün motor çalıştığı sürece direksiyonda geçirdiği zamandır. 30 dakikadan az olan durma ve dinlenmeler bu süreye dahildir.

- **Dinlenmelerin araç dışında yapılması mecburidir. Ancak yapılarında özel dinlenme yeri olan araçlar ile sürücünün rahat uyuyabileceği şekilde bölümleri bulunan araçlarda, sürücüler aracını park yerinde, garajda veya yerleşim yerleri dışındaki karayollarında platform dışında park edip gerekli tedbirler alarak dinlenebilirler.**

B)Kamu hizmeti yük ve yolcu taşımaya yapan araç işletenleri ile bu araçları sürenlerden;

a)Araç işletenlerinin;

1)Otobüs, kamyon ve çekici araçlarında takoğraf cihazı bulundurmaları ve bunların işler durumunda olmalarını sağlamaları,

2)Trafiğe çıkardıkları taşıtların cins ve plakalarını, sürücülerin kimler olduğunu, işe çıkış yer, gün ve saati ile gidilecek yeri kaydettikleri bir defter veya liste düzenleyerek kayıtlarını tutmaları,

3)Yük ve yolcu nakliyatı yapan kuruluş yetkililerinin sürücülerin çalışma sürelerini ve bu süre içerisindeki kural dışı hareketlerini izlemeleri ve kuralları ihlal etmeyi itiyat haline getiren sürücülerini eğitmeleri ve bu konuda önleyici tedbirler almaları,

4)Şehirlerarası yük ve yolcu nakliyatı yapan araçlarda bu Yönetmeliğin öngörmüş olduğu çalışma sürelerini gözönünde bulundurmak suretiyle, devamlı 5 ve zaman zaman dinlenerek 9 saat araç kullanma süreleri dolan sürücülerin gideceği yer ve güzergahları dikkate almaları ve buna göre uğrayacağı, il, ilçe veya durak yerlerinde yedek sürücülerini hazır bulundurmaları,

Mecburidir.

5)Ticari Taşıt Kullanma Belgesi ve Sürücü Çalışma Belgesi olmayanlara taşıt teslim etmeleri yasaktır.

b)Taşıt sürücülerinin;

1)Ticari Taşıt Kullanma Belgesi almadan araç sürmeleri,

2)Zorunlu olduğu halde takoğrafi bulunmayan veya takoğrafları işler durumda olmayan taşıtları trafiğe çıkarmaları,

Yasaktır.

Takoğraf Cihazı ile Sürücü Çalışma Belgesi Bulundurma ve Kullanma Zorunluluğu

Madde 99- (Değişik:02.11.2000-24218) Takoğraf cihazı ile sürücü çalışma belgelerinin hangi cins taşıtlarda bulundurulacağına ve kullanılacağına dair esaslar aşağıda gösterilmiştir.

a)Takoğraf cihazları

1)Takoğraf cihazları; nitelikleri, fonksiyonları ve teknik özellikleri İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak üzere Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanacak teknik şartnameye uygun, mekanik, elektronik veya elektro mekanik olarak imal veya ithal edilir.

2)Takoğraf cihazlarının, şehirlerarası yük veya yolcu nakliyatı yapan otobüs, kamyon ve çekicilerde kullanılır durumda bulundurulması ve kullanılması zorunludur.

3)Takoğraf cihazı takılan her taşıtın işleten ve sürücüsü, takıldığı tarihten itibaren bu cihazları kullanılır durumda bulundurmamak zorundadır.

4)Şehiriçi ve belediye mücavir alanı içerisinde yolcu ve yük nakliyatı yapan otobüs, kamyon ve çekici türündeki taşıtlarda takoğraf cihazı bulundurma mecburiyeti aranmaz.

5)1984 ve daha önceki yıllarda üretilen araçlarda takoğraf cihazı bulundurma ve kullanma mecburiyeti aranmaz. Ancak, bu araçların şehirlerarası yük ve yolcu taşımacılığında kullanılması halinde, takoğraf cihazının yerine sürücü çalışma belgesinin bulundurulması ve kullanılması zorunludur.

6)Takoğraf cihazı bulundurulması ve kullanılması zorunlu olan araçlardan, resmi taşıt olarak tescil edilmiş ve edilecek olanlarda takoğraf cihazı bulundurma ve kullanma zorunluluğu aranmaz.

b)Sürücü çalışma belgesi

Sürücü çalışma belgesi, ciltli, cebe sığacak büyüklükte ve 1 yıllık araç kullanma sürelerinin işlenebileceği hacimde olacak şekilde Maliye Bakanlığınca bastırılır. Bu belgelerin dağıtımını Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu tarafından gerçekleştirilir.

Sürücü çalışma belgeleri, isteklinin esnaf siciline veya ilgili esnaf kuruluşuna kayıtlı olduğunu ispat etmesi şartıyla, ikametgahının veya işyerinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunca verilir. Bu belgelerin zayı edilmesi halinde aynı yolla yenisi düzenlenir.

Ticari amaçla şehiriçi ve belediye mücavir alanı içerisinde yük ve yolcu nakliyatı yapan araç sürücülerinden, sürücü çalışma belgesi aranmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Hız Kuralları

Hız sınırları

Madde 100- Karayolları Trafik Kanununda ve Yönetmeliğinde yazılı kayıt ve şartlar dışında ve aksine bir işaret bulunmadıkça yerleşim yeri dışındaki devlet ve il yollarında 90 km/s, otoyollarda 120 km/s hızı geçmemek kayıt ve şartları ile şehiriçi ve şehirlerarası römorksuz taşıt cinsleri için saatteki en çok hız sınırları aşağıda gösterilmiştir.

ARAÇ CİNSİ	YERLEŞİM YERİ İÇİNDE		YERLEŞİM YERİ DIŞINDA		OTOYOLDA	
	50	80	90	100	120	Otobüs,
Otomobillerde,	50	80	90	100	120	Otobüs,
Minibüs, kamyon ve kamyonetlerde,	50	80	90	100	120	90
Arazi taşıtlarında ve motosikletlerde,	50	80	90	100	120	80
Tehlikeli madde taşıyan araçlar ve özel yük taşıma izin belgesi veya özel izin belgesi ile karayoluna çıkan araçlarda (Belgelerinde aksine bir hüküm yoksa),	30	80	90	100	120	60
Motorlu ve motorsuz bisikletlerde,	30	80	90	100	120	-
Lastik tekerlekli traktörler, arızalı bir aracı çeken araçlar ve iş makinelerinde,	20	80	90	100	120	-
Kilometredir.						

(Değişik:02.11.2000-24218) Zorunlu haller dışında şehirlerarası karayolunu kullanan motorlu araçlarda araç cinsi gözetilmeksizin asgari hız sınırı 15 km/s, otoyollarda ise 40 km/s'tir.

Tehlikeli madde taşımaya mahsus olup, boş olarak trafiğe çıkan araçlar yukarıda belirtilen kendi sınıfına giren araçlara ait hızla sürülebilirler.

Römorklu veya yarı römorklu araçlarda (Römork takmış LTT hariç) en çok hız sınırı aynı cins römorksuz araçlara ait en çok hız sınırından saatte 10 km. daha düşüktür.

Servis freni bozuk araçları çeken araçlar saatte 15 km.'nin üstünde bir hızla sürülemez.

İçişleri Bakanlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığının uygun görüşünü alarak otoyollarda otomobiller için hız sınırını 20 km/s artırmaya yetkilidir.

Hız Sınırlarına Uyuma ve Hızın Gerekli Şartlara Uygunluğunu Sağlama

Madde 101- Sürücüler aksine bir karar alınıp işaretlenmemişse bu Yönetmeliğin 100 üncü maddesinde belirtilen hız sınırlarını aşmamak zorundadırlar.

Araç sürülürken yapılan hız, radar ve benzeri teknik cihazlarla ölçülebileceği gibi kronometre veya değişik usullerle de ölçülerek tespit edilebilir.

Geçme sırasında, geçme kuralının mecbur kıldığı şartlar dolayısıyla, bu Yönetmeliğin aynı cins taşıtlar için tayin ettiği hız sınırlarını aşan taşıt sürücülerine Karayolları Trafik Kanununun 51 inci maddesine göre işlem yapılmaz.

Çeşitli araç cinslerine göre bu Yönetmeliğin öngörmüş olduğu azami hız sınırlarını, %10 nispetinde aştığı kontroller sırasında tespit edilen sürücülere, Karayolları Trafik Kanununun 51 inci maddesine göre işlem yapılmaz.

Yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruluşlar tarafından yol ve trafik durumu dikkate alınarak hız sınırlarının azami haddini belirten trafik işaret levhalarının bulunduğu yerlerde, tayin edilmiş olan hız sınırında seyreden taşıt sürücüleri hakkında da Karayolları Trafik Kanununun 51 inci maddesine göre işlem yapılmaz.

Hız tahdidini belirleyen aksine bir işaret bulunmayan yerleşim birimleri içinden veya civarından geçen şehirdışı karayollarının bu kesimlerinde, can ve mal güvenliği açısından, karşıdan karşıya geçişler bir fiziki engelle yasaklanmış veya alt ve üst geçitlerle belirlenmiş ise ve hız yapmak yaya ve taşıt trafiği açısından bir engel teşkil etmiyorsa, taşıt sürücüleri yol ve trafik durumunu dikkate alarak yönetmeliğin kendilerine tayin etmiş olduğu azami hız sınırları içerisinde seyredebilirler.

Hız sınırlarını ölçen cihazların yerini tesbit veya sürücüleri ikaz edici her türlü cihazın imal ve ithali ile araçlarda bulundurulması yasaktır.

Hızın Gerekli Şartlara Uygunluğunu Sağlama;

Sürücüler,

a) Kavşaklara yaklaşırken, dönemeçlere girerken, tepe üstlerine yaklaşırken, dönemeçli yollarda ilerlerken, yaya ve hemzemin geçitlerine, tünellere, dar köprü ve menfezlere yaklaşırken, yapım ve onarım alanlarına girerken, hızlarını azaltmak,

b) Hızlarını, kullandıkları aracın yük ve teknik özelliğine, görüş, yol, hava ve trafik durumunun getirdiği şartlara uydurmak,

c) Diğer bir aracı izlerken yukarıdaki fıkrada belirtilen durumları göz önünde tutarak güvenli bir mesafe bırakmak,

d) Kol ve grup halinde araç kullananlar önlerinde giden araçları, aracın cinsi itibarıyla bu Yönetmeliğin 100 üncü maddesinde tesbit edilen yapabilecekleri azami hızlarının yarısı kadar metreden az olmayacak mesafeden takip etmek,

Zorundadırlar.

Bu madde hükümlerine uymayanlara, Kanunun 51 inci maddesine göre işlem yapılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sürücülerin Uyacağı Diğer Kurallar

Dönüşler (Doğrultu Değişirme)

Madde 102- Aksine bir işaret yoksa dönüş yaparak doğrultu değiştirecek olan araç sürücüleri;

a) Sağa dönüşlerde;

1) Dönüş işareti vermeye,

2) Sağ şeride veya işaretlerle dönüş izni verilen şeride girmeye,

3) Hızını azaltmaya,

4) (Değişik:02.11.2000-24218) Dar bir kavisle dönmeye,

5) Dönüş sırasında varsa kurallara uygun olarak karşıya geçen yayalara ve bisiklet yolundaki bisikletlilere geçiş hakkı vermeye,

6) (Ek:02.11.2000-24218) Dönülen karayolunun gidiş şeridine veya gidişe ayrılmış en sağ şeridine girmeye,

b) Sola dönüşlerde;

1) Dönüş işareti vermeye,

2) Çok şeritli yollarda gidişe ayrılan şeritlerden en soldaki şeride, iki şeritli ve iki yönlü karayollarında sağ şeridin soluna yanaşmaya,

3) Hızını azaltmaya,

4) Kavşağa geldiğinde varsa kurallara uygun olarak karşıya geçen yayalara geçiş hakkını vermeye,

5) (Ek:02.11.2000-24218) Dönüşe başlamadan sağdan gelen taşıtlara ilk geçiş hakkını vermeye,

6) Döneceği yolun gidişe ayrılan kısmına girmek üzere, arkadan gelen ve sola dönecek diğer araçları engellemek için dönüşü geniş kavisle yapmaya,

7) Dönüş sırasında karşı yönden gelen ve emniyetle duramayacak kadar yaklaşmış olan araçların geçmesini beklemeye,

8) Döneceği yolun çok şeritli olması halinde en sağ şerit dışındaki uygun bir şeritten kavşağı terk etmeye,

9) Döndüğü yola girdikten sonra en kısa sürede trafiği tehlikeye düşürmeden sağ şeride veya hızının gerektirdiği şeride girmeye,

c) Dönel kavşaklardaki dönüşlerde;

Dönel kavşaklarda da sağa ve sola dönüş kurallarına aynen uymakla birlikte,

1) Sola veya geriye dönecek ise orta adaya bitişik şeritten kavşağa girmeye,

2) Dönel kavşakta geriye dönecek ise orta adaya bitişik şeritte dönüşe geçmeye,

3) Orta ada etrafında dönerken, kavşak çıkışında bulunan ve uygun mesafede olmayan bir karayoluna veya geçiş yoluna girmek istemesi hali dışında, şeridini muhafaza etmeye,

Mecburdurlar .

Dönüş sırasında araç sürücülere; yaya ve bisikletler için yeşil ışık yanmakta iken; yaya geçidinden ve bisiklet yolundan geçen yoksa veya yayalar uzakta iseler, yayaların ve bisikletlerin geçiş haklarını engellemek şartıyla, dönüşlerine devam edebilirler.

Gidişe ayrılan birden fazla şeridi bulunan yollarda; en sağ veya sol şeride bitişik şerit veya şeritlerden işaretlenmek suretiyle sağa veya sola dönüşlere izin verilebilir.

Geçme Kuralları

Madde 103- Geçmede aşağıdaki kurallar uygulanır.

a) Sürücüler önlerinde giden bir aracı geçmeleri için;
1) Arkasından gelen bir başka sürücünün kendisini geçmeye başlamamış olması,
2) Önünde giden sürücünün bir başka aracı geçme niyetini belirten uyarma işaretini vermemiş bulunması,

3) Gececeği aracın hızıyla geçme esnasındaki kendi hızını da dikkate alarak, iki yönlü yollarda karşıdan gelen trafik dahil, yolu kullananların tümü için tehlike veya engel yaratmadan geçmek için kullanacağı şeridin yeteri kadar ilerisinin görüşe açık ve boş olması,

4) Geçişin, geçilen araçlar için bir güçlük yaratmayacak şekilde ve araçlarının bu geçişe uygun durumda bulunması,

Mecburidir.

b) Geçme, geçilecek aracın solundaki şeritten yapılır.

Geçecek aracın sürücüsü;

1) Geçilecek araç sürücüsünü ses cihazı ile veya kısa ve uzun hüzmeli farlarını ardarda yakarak uyarmaya,

2) Sol dönüş lambası ile işaret vermeye,

3) Geçilecek araca takip mesafesi kadar önceden sol şeride yerleşmeye,

4) Geçilen araç, geriyi görme aynasından görülünceye kadar geçiş şeridinde ilerlemeye,

5) Sağa dönüş lambası ile işaret vererek sağ şeride girmekle geçişini tamamlamaya,

Mecburdur.

c) Araçların sağından veya banketten yararlanmak suretiyle geçmek yasaktır.

Ancak, herhangi bir araç sola dönüş işareti vererek yavaşlamakta veya trafik mecburiyeti nedeniyle beklemekte ise, bunların veya yolun ortasından giden tramvaylar ile görev icabı yolun solunda bulunan geçiş üstünlüğüne sahip araçların sağındaki şeritten geçilebilir.

Tramvay hatları müsait olmadığı takdirde, harekette olsun veya olmasın bir tramvayın sol yanından geçilemez ve bu yanda devamlı araç sürülemez.

d) Gidişe ayrılmış yol bölümlerinde, şerit değiştirmemek şartı ile bir şeritteki taşıtların diğer şeritteki taşıtlardan hızlı gitmesi geçme sayılmaz.

Geçmenin Yasak Olduğu Yerler

Madde 104- Sürücülerin;

a) Geçmenin herhangi bir trafik işareti ile yasaklandığı yerlerde,

b) Görüş yetersizliği olan tepe üstü ve dönemeçlerde,

c) Yaya ve okul geçitlerine yaklaşırken,

d) Kavşaklarda, demiryolu geçitlerinde ve buralara yaklaşırken,

e) Gidiş ve geliş için birer şeridi bulunan iki yönlü trafiğin kullanıldığı köprü ve tünellerde,

Önlerindeki bir aracı geçmeleri yasaktır.

Geçilen Araç Sürücüsünün Uyacağı Kurallar

Madde 105- Geçilen araç sürücülere;

a) Duyulur veya görülür bir geçiş işareti alınca trafiğin iki yönlü kullanıldığı karayollarında taşıt yolunun sağ kenarına yakın gitmek, dörtten fazla şeritli veya bölünmüş karayollarında bulunduğu şeridi izlemek ve hızını arttırmamak,

b) Dar taşıt yolları ile trafiğin yoğun olduğu karayollarında yavaş gitme nedeni ile kendilerini geçmek için izleyen araçların kolayca ve güvenli geçmelerini sağlamak için araçlarını elverdiği oranda sağ kenara almak, yavaşlamak, gerekiyorsa durmak,

c) Geçiş üstünlüğü bulunan bir aracın duyulur veya görülür işaretini alınca, bu araçların kolayca ilerlemelerini sağlamak için taşıt yolu üzerinde yer açmak, gerekiyorsa durmak, Zorundadırlar.

Kurallara uygun olarak, geçiş yapmak isteyenlere yol vermemek, geçilmekte olan bir başka aracı geçmeye veya sola dönmeye kalkışmak yasaktır.

Gelen Trafikle Karşılaşmada Geçiş Kolaylığı Sağlama

Madde 106- Araç Sürücülere;

a) İki yönlü trafiğin kullanıldığı yollarda; karşı yönden gelen araçların hareketini zorlaştıran bir durum varsa, geçişi kolaylaştırmak için yer ayırmak, aracını sağ kenara yanaştırmak, gerekli hallerde sağa yanaşarak durmak,

- b) Fazla eğimli yollarda karşılaşma hallerinde; çıkan araç için geçiş güç veya mümkün değilse, güvenli geçişi sağlamak üzere, inen araçlar, varsa önceden sığınma cebine girmek, sığınma cebi yoksa sağ kenara yanaşıp durmak, çıkan araç için manevra imkanı bulunmadığının açıkça anlaşılması hallerinde de geri gitmek,
- c) Taşıt yolunun dar olduğu yerlerde aksini gösteren bir trafik işareti yoksa;
- 1) Motorsuz araçları sürerler motorlu araçlara,
 - 2) Otomobil, minibüs, kamyonet, otobüs, kamyon, arazi taşıtı, lastik tekerlekli traktör, iş makinelerini sürerler yazılış sırasına göre kendisinden öncekilere,
- Geçiş hakkı vermek, suretiyle geçiş kolaylığı sağlamak zorundadırlar.
- Sürücülerin eğimli bir yolda, motorun çalışmasını durdurup, vitesi boşa alarak araç sürmeleri yasaktır. İniş eğimli yollar, çıkışta kullanılacak vitesle inilmelidir.

Araçlar Arasındaki Mesafe

Madde 107- Sürücüler, önlerinde giden araçları güvenli ve gerekli bir mesafeden takip etmek zorundadırlar.

Bu mesafe, kendi araçlarının kilometre cinsinden saatteki hızının en az yarısı kadar metredir.

Takip mesafesi, takip eden aracın 2 saniyede katedeceği yol uzunluğu kadar da olabilir.

Kol veya grup halinde (konvoy şeklinde) araç kullananlarda araçları arasında, kendilerini sollayıp geçmek isteyen araçların gerektiğinde güvenle girebilecekleri kadar açıklıklar bulundurmaları zorundadırlar. Bu açıklıklar, kol veya gruba dahil araçların azami hızlarına göre takip mesafesinden az olmayacaktır.

Tehlikeli madde taşıyan araç sürücüleri, yerleşim birimleri dışındaki karayollarında diğer araçları, en az 50 metre mesafeden takip etmek zorundadırlar.

Yavaş Sürme ve Yavaşlama

Madde 108- Araç sürücülerinin;

- a) Araçlarını zorunlu bir neden olmadıkça, diğer araçların ilerleyişine engel olacak şekilde yavaş sürmeleri,
 - b) Belirlenen hız sınırlarının çok altında ve trafiğin akışına engel olacak şekilde sürmeleri,
 - c) Güvenlik nedeni veya verilen herhangi bir talimata uyulması dışında, başkalarını rahatsız edecek veya tehlikeye sokacak şekilde gereksiz ve ani yavaşlamaları,
- Yasaktır.

Kavşaklarda Geçiş Hakkı

Madde 109- (Değişik:02.11.2000-24218) Kavşaklarda aşağıdaki kurallar uygulanır.

a) Kavşağa yaklaşan sürücüler, kavşaktaki şartlara uyacak şekilde yavaşlamak, dikkatli olmak, geçiş hakkı olan araçların önce geçmesine imkan vermek zorundadırlar.

b) Trafik zabıtası veya trafik işaret levhası veya ışıklı işaret cihazları bulunmayan kavşaklarda;

- 1) Bütün sürücüler geçiş üstünlüğüne sahip olan araçlara,
- 2) Bütün sürücüler doğru geçmekte olan tramvaylara,
- 3) Doğru geçen tramvay hattı bulunan karayoluna çıkan sürücüler bu yoldan gelen, geçen araçlara,

4) Bölünmüş yola çıkan sürücüler bu yoldan geçen araçlara,

5) Tali yoldan ana yola çıkan sürücüler, ana yoldan gelen araçlara,

6) Dönel kavşağa gelen sürücüler, dönel kavşak içindeki araçlara,

7) Bir iz veya mülkten çıkan sürücüler, karayolundan gelen araçlara,

8) Dönüş yapan sürücüler, doğru geçmekte olan araçlara,

c) Kavşak kollarının trafik yoğunluğu bakımından farklı oldukları işaretlerle belirlenmemiş ise;

- 1) Motorsuz araç sürücüleri, motorlu araçlara,
- 2) Lastik tekerlekli traktör ile iş makinesi sürücüleri, diğer motorlu araçlara,
- 3) Motorlu araçlardan soldaki, sağdan gelen araca,
- 4) Dönüş yapan sürücüler, kurallara uygun olarak geçiş yapan yayalara, varsa bisiklet yolundaki bisikletlilere,

d) Kavşağa gelen sürücüler kavşak giriş ve çıkışlarından kurallara uygun olarak karşıya geçen veya geçmek üzere olan yayalara,

Geçiş hakkını vermek zorundadırlar.

e) Işıklı trafik işaretleri izin verse bile trafik akımı, kendisini kavşak içinde durmaya zorlayacak veya diğer doğrultudaki trafiğin geçişine engel olacak ise, sürücülerin kavşağa girmeleri yasaktır.

f) Görevli kişi veya ışıklı trafik işareti ile yönetilen kavşaklarda, sürücüler kavşağı en kısa zamanda geçmek zorundadırlar. Sürücülerin gereksiz olarak yavaşlamaları, durmaları, araçtan inmeleri, yolcu indirmeleri ve bindirmeleri veya araçlarının motorlarını durdurmaları yasaktır.

g) Aksine bir trafik işareti olmadıkça, bütün kavşaklarda araçlar, ray üzerinde hareket eden taşıtlara geçiş hakkını vermek zorundadırlar.

İndirme, Bindirme ve Kapıların Açılması Kuralları

Madde 110- Aksine bir işaret bulunmadıkça;

- a) Araç sürücüleri araçlarını, gidiş yönlerine göre yolun en sağ kenarında durdurarak, yolcularını sağ taraftan indirmek ve bindirmek, yolcular da araçların sağ tarafından inmek ve binmek zorundadırlar.
- b) Karayolunu kullananlar için bir tehlike ve engel teşkil etmeyeceğinden emin olunmadıkça;
- 1) Araç durmadan kapı açmak,
 - 2) Kapıların kapanmasını beklemeden hareket etmek,
 - 3) Durakladıktan sonra aracın sağını kontrol etmeden kapı açmak ve kontrolsüz inip binmek,
 - 4) Taşıt yolu üzerinde araçların sol kapılarından yolcu indirip bindirmek, Yasaktır.

ALTINCI BÖLÜM

Durma, Duraklama ve Parketme Kuralları

Durma

Madde 111- Araçların;

Görevli kişilerce, verilen dur emrinde, sesli, işaretli dur emrinde veya kırmızı ışıklı, işaret levhalarına uyularak veya önündeki araçların durması ve arıza halleri gibi her türlü trafik mecburiyeti nedeni ile durdurulması halleri "Durma" dir.

Duraklama

Madde 112- Durma halleri dışında yolcu indirip bindirmek, yük yüklemek veya boşaltmak veya beklemek amacı ile araçların kısa süreler içinde durdurulması "Duraklama" dir.

Duraklama, bekleme amacı ile yapılırsa, bunun süresi en çok 5 dakikadır.

Bu sürenin geçirilmesi parketme sayılır.

Duraklamanın Yasak Olduğu Yerler

Madde 113- Taşıt yolu üzerinde;

- a) Duraklamanın yasaklandığının bir trafik işareti ile belirtilmiş olduğu yerlerde,
- b) Sol şeritte (raylı sistemin bulunduğu yollar hariç),
- c) Yaya ve okul geçitleri ile diğer geçitlerde,
- d) Kavşaklar, tüneller, köprüler ve bağlantı yollarında ve buralara, yerleşim birimleri içinde 5 metre ve yerleşim birimleri dışında 100 metre mesafede,
- e) Görüşün yeterli olmadığı tepe üstlerine yakın yerlerde ve dönemeçlerde,
- f) Otobüs, tramvay ve taksi duraklarında (duraklamaya izin verilen taşıtın dışındakiler için),
- g) Duraklayan veya parkedilen araçların yol tarafındaki yanında,
- h) İşaret levhalarına, yaklaşım yönünde ve park izni verilen yerler dışında; yerleşim birimi içinde 15 metre ve yerleşim birimi dışında 100 metre mesafede,
- i) Zorunlu haller dışında yerleşim yerleri dışındaki karayollarında, taşıt yolu üzerinde, Duraklamak yasaktır.

Parketme

Madde 114- Parketme araçların durma ve duraklama halleri dışında, genelde uzun süreli olarak bekletilmek üzere bırakılmasıdır.

Aracın çalışır durumda olması veya içinde insan bulunması parketme amacını değiştirmez.

Parketmenin Yasak Olduğu Yer ve Haller

Madde 115- Araçların, aşağıda gösterilen yerlerde ve hallerde taşıt yolu üzerinde park edilmesi yasaktır.

- A) Parketmenin yasak olduğu yerler,
 - 1) Duraklamanın yasak olduğu yerlerde,
 - 2) Parketmenin trafik işareti ile yasaklandığı yerlerde,
 - 3) Geçiş yolları önünde ve üzerinde,
 - 4) Belirlenmiş yangın musluklarına her iki yönden 5 metrelik mesafe içinde,
 - 5) Kamu hizmeti yapan yolcu taşıtlarının duraklarını belirten levhalara her iki yönden 15 metre mesafe içinde,
 - 6) Üç veya daha fazla taşıt yolu olan karayolunda ortadaki taşıt yolunda ve üç veya daha fazla şeritli yollarda, aksine bir işaret bulunmadıkça gidiş yönüne ayrılmış en sağ şerit dışındaki şeritlerde,
 - 7) Kurallara uygun olarak parketmiş araçların çıkışına engel olacak şekil ve yerlerde,
 - 8) Geçiş üstünlüğü olan araçların gidiş ve çıkışlarının yapıldığı yerleri belirten işaret levhalarına 15 metrelik mesafe içinde,
 - 9) Kamunun faydalandığı;
 - a) Herkesin araçları ile girip çıkabildiği park, bahçe, garaj, sinema ve benzeri her çeşit tesisin,
 - b) Fabrika, atölye, iş hanı ve benzeri işyerlerinin,
 - c) Okul, hastane ve benzerlerinin,
- Giriş çıkış kapılarının her iki yönünden 5 metrelik mesafe içinde,

10) Park için yer ayrılmamış veya trafik işaretleri ile belirlenmemiş alt ve üst geçitler ile köprüler üzerinde veya bunlara 10 metrelik mesafe içinde,

11) Belirli kişi, kurum ve kuruluşlara ait araçlara trafik komisyonları kararları ile ayrılmış ve bir işaretle belirlenmiş bulunan park yerlerinde (izin verilen araçlar hariç),

12) Yayaların geçişine engel olmayacak şekilde ayrılmış, işaretlerle belirlenmiş ve il ve ilçe trafik komisyonunca karara bağlanmış olmak şartıyla, geniş ve uygun durumdaki yaya yollarında bulunan park yerleri dışındaki yaya yollarında,

13) Mecburi haller dışında yerleşim yerleri dışındaki karayollarında, taşıt yolu üzerinde,

B) Parketmenin yasak olduğu haller;

1) İşaret levhalarında gösterilen parketme süresi veya zamanı dışında,

2) Parketme için ayrılmış olan yerlerde belirlenmiş şekle aykırı olarak veya süre dışında,

3) Belirli süreler için ücret ödenerek parketme izni verilen ve bu amaçla özel cihaz bulunduran yerlerde ücret ödemediği takdirde parketme halinde veya süresi dışında.

Yerleşim Birimleri Dışında, Arıza Hallerde Durma ve Parketmede Alınacak Tedbirler

Madde 116- Teknik arıza, kayma, yolda ani olarak meydana gelen bir bozukluk veya heyelan, yükün kayması ve düşmesi ve benzeri gibi mecburi hallerin yerleşim birimleri dışındaki karayolunda taşıt yolu üzerinde meydana geldiği takdirde, araç sürücüleri, bütün imkanları elverdiği ölçüde kullanarak hareket ettirme, itme ve benzeri şekil ve surette, araçlarını karayolu dışına, bu mümkün olmaz ise, bankette, bu da mümkün değilse taşıt yolunun en sağına almak ve her durumda yol, hava ve trafik şartları ile gece ve gündüz olmasına göre, gerekli güvenlik ve uyarı tedbirlerini derhal alıp uygulamakla yükümlüdürler.

Duraklamada Alınacak Önlemler

Madde 117- Duraklamalarda;

a) Duraklama için en uygun yerin seçilmesi, bulunulan şeritte en az yer işgal edilmesi, varsa banketlerden yararlanılması,

b) Duraklama amacı uzun süre beklemeyi gerektiriyorsa, motorun durdurulması, uygun vitese takılması, el freni ile tespit edilmesi, gerekli hallerde park ışıklarının yakılması, yolun eğimi gerektiriyorsa, uygun tekerleklerle uygun yönde takoz konulması,

c) Diğer araçların geçişini ve yayaların yürümesini zorlaştırmayacak, yüklerin boşaltılması veya yüklenmesi sırasında başkalarına zarar vermeyecek, karayolu yapısını bozmayacak ve kirletmeyecek şekilde tedbirler alınması,

Mecburidir.

Parketmede Alınacak Tedbirler

Madde 118- Araçların park edilmesinde aşağıdaki esaslar uygulanır;

a) El freni ile tespit edilir.

b) Motor durdurulur, eğimli yollarda inişte geri, yokuşta birinci vitese takılır ve ön tekerlekler sağa çevrilir.

c) Eğimli yoldaki araç; kamyon, çekici veya otobüs ise, her iki arka tekerleğinin, ayrıca römorkların ve birden fazla ise, her bir römorkun arka tekerleklerinin inişte ön, çıkışta arka taraflarına niteliklere uygun takoz konulur.

d) Aracın terk edilmesi halinde; camlar kapatılarak, kapılar kilitletir.

Parketme Yasaklarına Uymayan Araçlardan Hangilerinin Kaldırılacağı ve Kaldırmaya Yetkililer

Madde 119- Yasaklanmış yerlerde ve hallerde park edilen araçlardan aşağıda sayılan yerlerde parketmiş olanlar esas ve usullerine uyularak yetkililerce kaldırılır.

a) Duraklamanın yasak olduğu yerlerde,

b) Geçiş yolları önünde ve üzerinde,

c) Belirlenmiş yangın musluklarına her iki yönden 5 metrelik mesafe içinde,

d) (Değişik:09.09.1997-23105) Kamu hizmeti yapan yolcu taşıtlarının duraklarını belirten işaret levhalarına 15 metrelik mesafe içinde,

e) Üç veya daha fazla ayrı taşıt yolu olan karayolunda ortadaki taşıt yolunda ve üç veya daha fazla şeritli yollarda aksine bir düzenleme veya işaretleme yapılmadıkça sağ şerit dışındaki şeritlerde,

f) (Değişik:02.11.2000-24218) Kurallara uygun şekilde park etmiş araçların çıkmasına engel olacak yerlerde,

g) (Ek:09.09.1997-23105) Geçiş üstünlüğü olan araçların giriş ve çıkışının yapıldığının belirlendiği işaret levhasından 15 metrelik mesafe içinde,

h) Kamunun faydalandığı yerlerin giriş çıkış kapılarının önünde ve her iki yönünde 5 metrelik mesafe içinde,

i) Belirli kişilerin ve tatil günleri dışında, kurum ve kuruluşların araçları için ayrılmış ve bir işaretle belirlenmiş park yerlerinde,

Parkedilmiş araçlar ile yukarıda sayılan yerler dışında kalan fakat belirgin şekilde trafik düzenini ve trafik güvenliğini etkilediği görülen ve sahibi bulunmayan ve yasak yerde olması bile genel güvenlik bakımından

tehlike yarattığı anlaşılan araçlar trafik zabitasınca, trafik zabitasının görev almadığı veya bulunmadığı yerlerde genel zabita tarafından kaldırılır.

Yerleşim birimleri dışındaki karayollarında taşıt yolu üzerinde mecburi haller dışında ve gerekli önlemleri almadan parketmiş araçları yolun yapım ve bakımından sorumlu olan kuruluşlar da kaldırmaya yetkilidir.

Araçların Kaldırılması Esas ve Usulleri

Madde 120- Yasak yerlere park edilmiş araçlar özel tertibatlı bir araçla (kurtarıcı veya çekici) çekilerek belli bir yerde muhafaza altına alınır.

Kurtarıcılarla çekmede, gerekli durumlarda lift kullanılır.

Araçları Kaldıran ve Çekenler ile Araç Sahiplerinin Sorumluluğu

Madde 121- Araçların kaldırılması ve çekilmesi sırasında;

a) Görevlilerin sorumluluğu,

1) Kaldırma ve çekme işlemini yürüten görevliler, araçların herhangi bir şekilde zarar görmemesi için gereken dikkat ve titizliği göstermek zorundadır.

2) Geçiş üstünlüğü olan araçların buldukları yerlerden çıkışına veya yangın musluklarının kullanılmasına engel olacak şekilde parketmiş olan araçlarla diğer araç ve yayaların giriş ve çıkışına mani olan araçlar en az zarar görecektir şekilde alınarak kaldırılır.

3) Kapıları açık bırakılmış olan araçlar en yakın ve uygun bir yere kaldırılır. Sahibi araştırılıp bulunarak teslimi sağlanır. Aksi halde durum bir tutanakla tespit edilerek araç muhafaza altına alınır.

4) Araçların kaldırılıp götürülmesi sırasında yapılan masraflar ödettirilmeden, araçlar sahiplerine teslim edilemez.

b) Araç sahiplerinin sorumluluğu;

1) Yasak yerlerde ve hallerde parketmiş araç sahipleri, görevlilerin kusurundan meydana gelmemiş olan zararları, araçlarının kaldırma ve çekmeye uygun olmayan yapılarından dolayı kabullenmiş sayılırlar.

2) Araç sahipleri, araçlarının kaldırılıp götürülmesi sebebiyle yapılmış olan bütün masrafları ödemek zorundadırlar.

Araçların Çekilmesine ve Masrafların Tespitine Ait Esaslar

Madde 122-Yasak yer ve hallerde park edilen araçların çekilmesi ve muhafaza altına alınmasında öncelikle resmi kuruluşlara ait araç ve park yerlerinden yararlanılır.

Özel kişi ve kuruluşlarca bu hizmetin yerine getirilebilmesi, aşağıdaki esas ve usullere göre il veya ilçe trafik komisyonlarınca karar alınması suretiyle olur.

Bu amaçla trafik komisyonlarınca;

a) Hizmetin devamlılığını sağlayacak şekilde gece ve gündüz istendiğinde özel tertibatlı araç bulundurabilecek kişi veya kuruluşlar,

b) Kaldırılan araçların muhafaza altına alınacağı yerler,

c) Belirlenen yerlere hangi bölgelerdeki araçların götürülebileceği,

d) Yöredeki fiyat uygulamaları da dikkate alınarak çekme ücreti ile muhafaza altına alınacak yer için park veya bekleme ücretinin miktarı,

e) İl veya ilçenin özelliklerine göre diğer hususlar,

Tespit edilerek karara bağlanır.

Yasak Yerlerde ve Hallerde Park Edilmiş Araçların Tescil Plakalarının Sökülemeyeceği

Madde 123- Yasak yerlerde ve hallerde park edilmiş araçların tescil plakaları; geri alınma şartları mevcut olmadıkça, park edildikleri yerlerde, çekilerek götürülürken veya muhafaza altına alındıkları yerlerde yetkililerce sökülüp alınamaz.

Yerleşim Birimleri İçindeki Karayollarında Parkedemeyecek Araçlar

Madde 124 - Bir trafik işareti ile izin verilmiş olması, duraklama ve arızalanma halleri dışında, yerleşim birimleri içindeki karayollarında; kamyon, çekici, otobüs veya bunların römorkları, lastik tekerlekli traktörler ile her türlü iş makinelerinin bulundurulmaları ve park edilmeleri yasaktır. Bu yasağa rağmen, yerleşim birimleri içindeki karayollarında park edilmiş bu tür araçlar yetkililerce kaldırılır.

Köy, kasaba gibi küçük yerleşim birimleri bu hükmün dışındadır.

Trafikten Men ve Alıkonma İşleminin Uygulanması

Madde 125- Karayolları Trafik Kanunu ve Yönetmeliğinin ilgili madde hükümlerine aykırı hareketinden dolayı trafikten men edilen ve alıkonması gereken araçlar ile araç sürmekten men edilecek sürücülerle ilgili olarak aşağıda gösterilen esas ve usuller uygulanır.

A) Trafikten men ve alıkonma şekli;

1) Kanun ve yönetmelik maddelerinde sayılan hallerde araçlar, muhafaza edilebilecekleri yer varsa, o yerde sahiplerine ve sahiplerinin huzurunda bir park yeri, otopark, garaj ve benzeri yerlerdeki sorumlulara teslim edilir. Gerekli hallerde tutanak düzenlenir.

Yerleşim yerleri dışında araçların en yakın yerleşim birimine götürülmesi sağlanarak men işlemi uygulanır.

Trafikten men edilen araçlar hiçbir durumda korunamayacak yerlere bırakılamaz.

2) Sürücülerinin, araç sürmeden men edildikleri hallerde araçlar; araç sahibinin veya sürücüsünün uygun görmesi ile araç cinsi için geçerli belgesi olan bir başka sürücüye teslim edilir. Aksi halde araç ilgili kişi teslim alıncaya kadar birinci bentte belirtilen şekilde muhafaza altına alınır.

B) Trafikten men edilen araçlar için ayrıca;

1) Trafik Kanununun 20, 21, 25 ve 28 inci maddelerine göre men edilenler için gerekli şartları yerine getirmeleri, uygunluğu sağlamaları bakımından bir süre verilir.

Bunlardan;

a) Satış veya devirle el değiştirildiğinden belgeleri geri alınanların süre sonunda tescili yaptırılmadan trafiğe çıkarılmaları halinde tescil plakaları da geri alınır.

b) Süresi geçirildiğinden veya başka araca takıldığından geri alınan geçici belge ve plakalar iptal edilir. Bu belge ve plakaların bir başka araçta kullanıldığına tespiti halinde araçlar sahiplerine teslim edilmeyerek halin icabına göre trafik zabıtasınca gerekli işlem yapıp sonuçlandırılınca kadar, uygun bir yerde muhafaza altına alınır.

2) Trafik Kanununun 30 uncu maddesi uygulanırken;

a) Maddenin (a) bendine göre araçlar, trafikten men edilerek, belgeleri geçici olarak geri alınır ve eksiklikleri giderilinceye kadar geçerli olmak üzere, araç sahibine (Ek:33)'deki izin belgesi verilir.

b) Maddenin (b) bendine göre de noksanların tamamlanması için trafik belgelerine işaret konulup makul bir süre verilerek ıhtarda bulunulur.

Verilen süre sonunda noksanlarını gidermeyenlerin araçları da trafikten men edilir.

3) Trafik Kanununun 31 inci maddesi uygulanırken;

Sadece, zorunlu kılındığı halde takoğraf ve taksimetresi olmayan veya bunların kullanılır ve işler durumunda bulundurulmadığı tespit edilen araç sürücüleri hakkında işlem yapılır ve eksiklik veya arızası giderilinceye kadar makul bir süre verilir.

Trafik güvenliğinin etkilendiği karlı ve buzlu havalarda zincir takmayan araçların sürülmesine izin verilmemesi hali trafikten men sayılmaz.

4) Trafik Kanununun 32 nci maddesi uygulanırken;

Üzerinde teknik değişiklik yapılan araçlar, değişiklik belgelenip sicillerine ve belgelerine işleninceye kadar trafikten men edilir.

Bu araçlar, yerleşim yerleri dışında ve yüklü iseler, makul bir süre verilerek sahiplerine teslim edilebilir. Ancak süre sonunda işleme başlanmaması halinde tescil plakası da geri alınır.

5) Trafik Kanununun 65 inci maddesi uygulanırken;

a) Aracın azami toplam ağırlığından en çok % 2 den fazla aşacak şekilde yük alan araçlar ile yolcu taşınması dışında kalan ve maddenin diğer bentleri hükümlerine aykırı şekilde yüklenen araçlar trafikten men edilir.

Bunlardan eksiklik ve aksaklıklarını yerinde giderenlerin trafikten men işlemine son verilir. Diğerlerinin durumları trafik güvenliğini ve karayolu yapısını fazlasıyla etkilemiyorsa en yakın yerleşim biriminde gerekli şartları yerine getirmeleri sağlanabilir.

6) Trafik Kanununun 91 inci maddesi uygulanırken;

Bu maddeye göre sigortasız sayılan araçlar, sigortalı olduğu ispat edilinceye kadar trafikten men edilir.

Otobüs Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası ve Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası yaptırmayan araçların trafiğe çıkmalarına izin verilemez.

YEDİNCİ BÖLÜM

Araçların Işıklandırılması ve Kullanılması Esasları

Araçların Işıklandırılması

Madde 126- Karayollarında trafiğe çıkan bütün araçların 1 ve 2 sayılı Cetvellerde ve Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte gösterildiği şekilde ışık donanımı bulundurmaları ve bunları geceleri veya sis, kar, şiddetli yağmur ve yeterli derecede aydınlatılmamış tünel gibi görüşün yetersiz olduğu yer, zaman ve hallerde yakmaları mecburidir.

1 ve 2 sayılı Cetvellerde ve Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte gösterilenler dışında, ışık ve yansıtıcı bulundurulması ve kullanılması yasaktır.

Araç Işıklarının Kullanılması

Madde 127- Araçların sürülmesi sırasında ışıklarının kullanılması bakımından mecburiyet ve yasaklar aşağıya çıkarılmıştır.

a) Uzağı gösteren ışıklar (uzun hüzmeli farlar);

1) Yerleşim birimleri dışındaki karayollarında geceleri seyrederken, yeterince aydınlatılmamış tünellerde girerken, benzeri yer ve hallerde uzağı gösteren ışıkların yakılması mecburidir.

Ancak, sürücünün yeterli mesafeyi açık olarak görebildiği ve kendi aracının da yeterli uzaklıktan görülebileceği hallerde, uzağı gösteren ışıklar yerine yakını gösteren ışıklar kullanılabilir.

- 2) Karşı yönden gelen araç sürücülerinin ve karayolunu kullanan diğer kişilerin gözlerini kamaştırarak bütün hallerde, uzağı gösteren ışıkların yakılması yasaktır.
- b) Yakını gösteren ışıklar (kısa hüzmeli farlar);
- 1) Karşılaşmalarda,
 - 2) Aydınlatmanın yeterli olduğu kesimlerde,
 - 3) Öndeki araç yakından izlenirken,
 - 4) Uzağı gösteren ışıkların uyarma için kullanılması hali dışında, yanyana gelinceye kadar bir aracı geçerken,
 - 5) Gündüzleri görüşü azaltan sisli, yağışlı ve benzeri havalarda.
- c) Kuyruk ışıklarının, (arka park lambası) seyir sırasında, uzağı veya yakını gösteren ışıklar veya sis ışıkları ile birlikte,
- Kullanılması mecburidir.
- d) Işıkların kullanılmasına ilişkin diğer esaslar;
- 1) Dönüş ışıklarının "geç" anlamında kullanılması,
 - 2) Sadece park veya sis ışıkları yakılarak araç sürülmesi,
 - 3) Karşılaşmalarda ışıkların söndürülmesi,
 - 4) 1 ve 2 sayılı Cetvellerde ve Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte gösterilen esaslara aykırı ışık takılması ve kullanılması,
 - 5) Sis ışıklarının; sis, kar, şiddetli yağmur sebebiyle görüşün yetersiz olduğu haller dışında ve geceleri yakını ve uzağı gösteren ışıklarla aynı zamanda kullanılması,
 - 6) 1 ve 2 sayılı Cetvellerde ve Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelik esaslarına uygun olarak takılan ışıkların da amaç dışında ve gereksiz kullanılması,
- Yasaktır.
- Geçme sırasında ışıkla uyarma; uzağı ve yakını gösteren ışıkların çok kısa süre içinde sıra ile veya ikisinin birlikte aynı zamanda yakılmasıdır.
- Sürücüler, geceleri, yakın ilerisi görülmeyen kavşak, dönemeç ve tepe üstlerine yaklaşırken, yakın ve uzağı gösteren ışıkları ardarda ve sıra ile yakarak gelişlerini haber vermek zorundadırlar.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Araçların Boyutları, Ölçü ve Ağırlıkları İle Yüklenmesi Esasları

Araçların Boyutları ve Ağırlıkları

Madde 128- (Değişik:09.09.1997-23105) Karayollarında trafiğe çıkarılacak araçlarda yüklü ve yüksüz olarak uyulacak boyutlar ve karayolu yapısına zarar vermeden güvenle seyredebilecek ağırlıklar şunlardır;

a) Azami Genişlik
Frigorifik taşıtların yalnız frigorifik yapılarında

2.55 metre
2.60metre

b) Azami yükseklik	4.00 metre
c)Azami uzunluklar	
-İki ve daha çok dingilli motorlu araçlarda	12.00 metre
-Üç dingilli tek katlı otobüslerde	12.60 metre
-Üç ve dört dingilli tek veya çift katlı otobüslerde (Tip Onayı Yönetmeliği'ndeki şartlarla)	15.00 metre
-Yarı römorklu araçlarda	16.00 metre
-Yarı römorklu araçlarda (Tip Onayı Yönetmeliği'ndeki şartlarla)	16.50 metre
-Mafsallı (Körüklü) otobüslerde	18.00 metre
-Bir römorklu katarlarda	18.75 metre
-İki römorklu katarlarda	22.00 metre

d) Azami ağırlıklar

1) Dingil ve dingil grubu ağırlıkları

Dingil ağırlığı en çok

-Tahriksiz tek dingilde	10 ton
-Tahrikli tek dingilde	11.5 ton

İki dingilli bir aks grubu için en çok

Motorlu araçlarda aks grubu;

-Dingiller arası mesafe (d) 1 m'den az ise	11.5 ton
-Dingiller arası mesafe (d) 1 m ile 1.3 m. arası ise	16 ton
-Dingiller arası mesafe (d) 1.3 m. ile 1.8 m arası ise (*Tip Onayı Yönetmeliği'ndeki şartlarla)	18 (19*) ton

Römork ve yarı römorklarda aks grubu;

-Dingiller arası mesafe (d), 1 m'den az ise	11 ton
-Dingiller arası mesafe (d) 1 m ile 1.3 m. arası ise	16 ton
-Dingiller arası mesafe (d) 1.3 m. ile 1.8 m arası ise	18 ton
-Dingiller arası mesafe (d) 1.8 m'den büyük ise	20 ton
Üç dingilli bir aks grubu için en çok;	
-Dingilleri arası mesafe 1.3 m. veya daha az ise	21 ton
-Dingilleri arası mesafe 1.3 m. ile 1.4 m. arası ise	24 ton

2) (Değişik:02.11.2000-24218) Toplam ağırlıklar

İki dingilli motorlu araçlar ve römorklarda	18 ton
Üç dingilli motorlu araçlarda (*Tip Onayı Yönetmeliğindeki şartlarla)	25 (26*) ton
Üç dingilli yarı römorklu araçlarla mafsallı otobüslerde	28 ton
Dört dingilli motorlu araçlarda	32 ton
Dört dingilli römorklu ve yarı römorklu araçlarda	36 ton
Dört dingilli yarı römorklu araçlarda yarı römork dingil grubu ağırlığı 20 ton olan araçlarda	38 ton
Beş veya daha çok dingilli yarı römorklu veya römorklu katarlarda	40 ton
Konteyner taşıyan yarı römorklu araçlarda	44 ton

Karayollarında yapılacak sabit veya seyyar ağırlık kontrolü esnasında, aracın azami toplam ağırlığının en çok % 2'si kadar tartı toleransı tanınır. Ancak, ocaklardan çıkarılan ve ocak sahasının içinde tartılamayan madenlerin, paketlenmemiş veya herhangi bir şekilde seçilecek stok sahaslarına depolanması, zirai ürünlerin üretildiği arazi parçasından stoklama alanlarına yapılacak seri taşıma amaçlı depolamalar sırasında, her türlü karayolu üzerinde 1 kilometreye kadar yakın mesafeli taşımalarda, taşıtların hızı 60 km/s'i geçmemek kaydı ile istiaab hadlerini % 15 oranında aşabilmeleri mümkündür.

Araçların imal tarihine bakılmaksızın yukarıda belirtilen boyutlar ve ağırlıklar uygulanır.

3) Azami ağırlıkların tetkikinde, araçların imal ve monte edilmiş oldukları fabrikaca verilen orijinal teknik kapasite değerleri esas alınır. Bu maddede belirtilen istisnalar hariç azami ağırlık sınırlarının üzerinde kapasiteye sahip araçlar için karayolu uygunluk belgesi verilemez ve bu gibi araçlar tescil edilemez.

4) Çekici araçlarda dingil kapasiteleri, azami dingil ağırlıklarından en çok % 20 (dahil) daha fazla, kurtarıcı, seyyar tamir ve bakım, beton karıştırma ve pompalama makine ve aksamlarının monte edilmiş olduğu araçlar ile benzeri özel amaçlı ve özel teçhizatlı araçlarda dingil kapasiteleri, azami dingil ağırlıklarından en çok % 50 (dahil) daha fazla olabilir.

Ancak, bu araçlar karayolunda seyredirken azami dingil ağırlıkları ile azami toplam ağırlık değerleri aşılamaz.

Bu araçların; tescillerinden sonra yapılacak herhangi bir tadilat ile toleransa neden olan nitelikleri değiştirildiğinde, bu hüküm kapsamı dışında kalacağından daha önce verilmiş olan karayolu uygunluk belgesi geçersiz sayılır, tescil işlemi iptal edilerek ilgili diğer hükümler uygulanır.

Bu hususlar verilecek karayolu uygunluk belgesine işlenir. Çekici araçlar için bu maddenin (j) bendi hükümleri saklıdır.

e) Yukarıdaki (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen ölçü ve ağırlıklara uygun olan araçlar, bu Yönetmelik ve ilgili yönetmeliklerle belirtilen diğer şartlara da uygun olması halinde, normal tescil işlemine tabi tutulur ve bu sınırlar dahilinde yüklü veya yüksüz olarak karayoluna çıkarılabilir.

Ancak belediyelere ait trolleybüslerin genişliği azami 2.65 metre olabilir ve normal tescil işlemine tabi tutularak bu sınırlar dahilinde yüklü veya yüksüz olarak karayoluna çıkarılabilir.

f) Özellikle tarım işlerinde kullanılmak için imal edilmiş araçlar ile yol bakım araçları, kurtarıcı araçlar ve itfaiye araçlarında azami genişlik 3.05 metre olabilir. Bu araçların 2.55 metreden fazla genişlikte olanlarına karayolu uygunluk belgesi verilemez ve trafik tescil kuruluşlarında tescil işlemine tabi tutulamaz. Bu araçların tescilleri ilgili kuruluşlarınca yapılır.

Ancak tarım işlerinde kullanılmak üzere imal edilmiş ve genişliği 2.55 metre ile 3.05 metre arasında olan araçlar günün kararmasından itibaren gün aydınlanıncaya kadar karayolunda trafiğe çıkarılmaz.

g) Karayolundan başka bir ulaşım imkanının olmadığı, zorunlu ve istisnai hallerde; bölünemeyen özel yüklerin taşınması aşağıdaki şartlarla mümkündür.

Yükü taşıyacak aracın seçiminde, bu maddenin (a), (b), (c) ve (d) bendi hükümlerine uygunluğunun sağlanması imkanı aranır. Bu imkanın bulunup bulunmadığı Karayolları Genel Müdürlüğüne takdir olunur.

Bu imkan bulunmadığı takdirde ağırlık veya boyutları bakımından bu maddenin (a), (b), (c) ve (d) bentlerinden en az birine uymayan bölünemeyen özel yüklerin taşınması, yol ve köprülerin durumu göz önünde tutulmak, trafik güvenliğini tehlikeye düşürmemek ve gösterilecek güzergah üzerinde, istenecek gerekli güvenlik tedbirlerini almak kaydıyla mümkündür.

Ancak bunun için Karayolları Genel Müdürlüğünden,

1) Karayollarında trafiğe çıkışın devamlı olarak yapılmasının gerekli görülmesi halinde, bu işe ayrılacak her bir araç, yarı römorklu araç veya katar için güzergah ve taşıma sınırları ile süre belirtilerek süreli,

2) Karayollarında trafiğe çıkışın münferit olarak yapılması halinde, bu işe ayrılacak araç, yarı römorklu araç veya katar için güzergah ve taşıma şartları ile taşıma zamanı belirtilerek, her çıkış için ayrı,

bir Özel Yük Taşıma İzin Belgesi alınması mecburidir.

h) Tescilli veya tescilsiz olup, bu maddenin (a), (b), (c) ve (d) bentlerinden en az birine uymayan araç, yarı römorklu araç, katar, iş makineleri ve benzerlerinin yüksüz olarak karayollarında trafiğe çıkışı için Karayolları Genel Müdürlüğünden, bu maddenin (g) bendinde belirtilen esaslara göre özel izin belgesi alınması mecburidir. Bu maddenin (e) ve (f) bentleri bu hükmün dışındadır.

ı) (Mülga:02.11.2000-24218)

i) Askeri maksatlarla kullanılan Türk Silahlı Kuvvetlerine ait araçlar için bu maddenin (g) ve (h) bentlerine göre Karayolları Genel Müdürlüğünden izin alınması gerekli değildir.

Ancak bunlar hakkında aynı nitelikteki tedbirlerin askeri makamlarca alınması mecburidir.

j) Bu maddenin (a), (b), (c) ve (d) bendi hükümlerinden en az birine uymayan ancak bu maddenin (g) bendine göre özel yük taşıma izin belgesi alarak taşıma yapabilecek araç, yarı römork ve römorkların tescillerinden, bunların yüklü veya yüksüz olarak trafiğe her çıkışlarında Karayolları Genel Müdürlüğünden özel yük taşıma izin belgesi veya özel izin belgesi alınması mecburiyeti karayolu uygunluk belgesine ve trafik belgesine işlenir.

k) Özel izin belgesi veya özel yük taşıma izin belgesi ile trafiğe çıkacak araçlar üzerinde, izin belgelerinde gösterilen özel işaretlerin sürekli olarak bulundurulması ve özel şartların sağlanması mecburidir.

Özel izin belgesi veya özel yük taşıma izin belgesi alınması gereken araçlar, izin alınmadan veya izin şartlarına uymadan karayoluna çıkarıldığında trafikten men edilir.

l) (Ek:09.09.1997-23105) Karayoluyla Uluslararası Eşya ve Yolcu Taşıma Esasları” hükümleri saklıdır.

m) (Ek:09.09.1997-23105) Karayolu güzergahları üzerinde kış hizmetleri amacı ile seyreden, yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruma ait araçlara; hizmetin gereği beraber veya ayrı ayrı çalıştırdıkları tuz serici, ön-yan kar bıçağı, kar rotatifi ve benzeri ataşmanlarla birlikte saatte 60 km/s hızı geçmemeleri kaydıyla azami toplam ağırlıklarının üzerinde yüklemeye yapılabılır.

Karayollarında Trafiğe Çıkarılacak Yüklü ve Yüksüz Araçlarda Uyulacak Ölçü ve Boyutlar

Madde 129- Karayolunda trafiğe çıkarılacak yüklü ve yüksüz araçların Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte belirtilen ölçü veya boyutlara uygun olarak imal edilmiş olması ve yük ve yolcu taşımalarında bu ölçü ve boyutlara uyan taşıtlarla yapılması mecburidir.

Araçların çamurluk, basamak, karoser kenarı, sürücü mahallinin veya aracın üstü, bagaj merdiveni gibi dış kısımlarında insan taşınmaz.

Kamyon, Kamyonet ve Römorklarla Yolcu Taşınabilmesi Esasları

Madde 130- Kamyon, kamyonet, römork ve yarı römorklarda yük üzerinde insan taşınması yasaktır.

Gerekli hallerde, kamyon, kamyonet, römork ve yarı römorklarla;

a) Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte belirtilen ölçülere uygun oturma yerleri yapılması,

b) Kasa kenarlarının düşmeyi önleyecek şekilde kapalı ve üzerinin örtülü olması,

Şartıyla taşıma sınırının her tonu için 2 yolcu taşınabilir.

c) Kısa mesafelerde işçi taşınmasında kullanılacaklar için, kasanın yanı ve arka kapaklarının 90 cm. yükseklikte ve sağlam şekilde kapalı olması, karoser zemininden itibaren en az 120 santimetre yüksekliğinde elle tutulacak sağlam bir korkuluğunun bulunması şartı ile taşıma sınırının her tonu için ayakta 2 yolcu (işçi) taşınabilir. Bu amaçla kullanılan araçların üzeri açık olabilir.

d) Yükle birlikte yolcu ve hizmetlilerin taşınmasında aşağıdaki esaslara uyulması mecburidir.

1) Yüklere sağlam olarak yerleştirilmiş ve bağlanmış olması,

2) Kasanın yan ve arka kapaklarının kapalı olması,

3) Yolcuların kasa içinde ayrılacak bir yerde oturtulması,

4) Yüklere üzerine hiçbir şekilde yolcu bindirilmemesi,

Şartıyla yükle birlikte yolcu taşınabilir.

Lastik Tekerlekli Tarım Traktörlerinin Karayolunu Kullanmaları ve Yük ve İnsan Taşınması Esasları

Madde 131- Lastik tekerlekli traktörlerle ve römork takarak ticari amaçla yük taşımak yasaktır.

Bu araçlar ticari araç olarak tescil edilemez.

Ancak, il trafik komisyonları kararı ile şehiriçi taşımaları hariç, belli bir konudaki taşımaların yük taşıyıcı araçlarla yapılamayacağından anlaşılması veya mecburi ve geçerli nedenlerle gerek görülmesi hallerinde, taşımaların süresi, zamanı ve güzergahı belirtilmek şartıyla geçici olarak ticari amaçla yük taşımalarına izin verilebilir.

Tarım ürünlerinin toplanması, yüklenmesi veya boşaltılması amacıyla tarla veya işyerine götürülüp getirmek üzere lastik tekerlekli traktörlerin römork veya yarı römorklarına, oturmaları şartıyla, taşıma sınırının beher tonu için en çok 3 kişi bindirilebilir. Yük üzerinde insan taşınmaz.

Ancak yük ve insanın beraber taşınmasını mecburi kılan hallerde, aracın her türlü hareketi ve durması sırasında insanların bulunduğu sahaya tecavüz etmeyecek şekilde yükün sağlamca tespiti ve römork kapaklarının düşmeyi önleyecek şekilde kapalı olması mecburidir.

Tehlikeli Maddelerin Taşınması

Madde 132- Bu Yönetmeliğe göre, fiziksel ve kimyasal yapı ve nitelikleri bakımından patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı, kendi kendine veya kolayca ateş alıcı, zehirli ve radyoaktif maddeler ile bunların benzerleri tehlikeli madde sayılır.

Tehlikeli maddelerin; yüklenmesi, boşaltılması ve taşınmaları sırasında ilgili mevzuat hükümlerinin yerine getirilmesi yanında, trafik güvenliğini sağlamak üzere bunları taşıyan ve taşıyanların aşağıdaki esas, usul ve şartlara uymaları zorunludur.

a) Niteliklerine göre tehlikesizce taşınması için gerekli şekilde ambalajlanmış olacaktır.

b) Ambalajların bozulmaması, patlayıcı madde bulunan kapların sarsılmaması, yüksekten düşürülmemesi, yuvarlanmaması, kaymaması ve sürüklenmemesi için gerekli tedbirler alınacaktır.

c) Tehlike yaratacak derecede ambalajı bozulan ve zedelenenler yüklenmeyecek, bu durum taşıma sırasında meydana gelecek olursa, ayıklama yapılarak gerekli tedbirler alınmadan yola devam edilmeyecektir.

d) Patlayıcı, yanıcı ve yakıcı olanlarla kolayca ve kendi kendine ateş alan maddelerin yüklenmesi ve boşaltılması sırasında buldukları yere 30 metre mesafe içinde sigara ve benzerleri içilmeyecek, kibrit, çakmak, aydınlatma cihazı ve benzerleri gibi alev ve kıvılcım çıkaran şeyler kullanılmayacak, araçların içine 6 voltu geçmeyen pilli fener dışındaki aydınlatma cihazları ile girilmeyecektir.

e) Tehlikeli madde taşıyan araçlarla ilgili olarak;

1) Elektrik donanımları kısa devre, kontak yapmayacak ve kıvılcım meydana getirmeyecek şekilde düzenlenmiş ve izole edilmiş olacaktır.

2) Ön ve arka yanlarına kırmızı renkte zemin üzerine boyu yirmi ve çizgi kalınlığı ikibuçuk santimetreden az olmayan beyaz renkte "TEHLİKELİ MADDE" yazısı yazılacak ve ayrıca ön ve arka taraflarına kolayca görülebilen 30x30 santimetreden küçük olmayan kırmızı renkte birer bez asılacaktır.

Akaryakıt taşıyan araçların sarnıçları üzerine taşınan maddenin adı da yazılacaktır.

3) Sürücünün kolayca kullanabileceği yerde ve her an kullanılabilir durumda belirlenen nitelikte 2 yangın söndürme cihazı bulundurulacaktır.

4) Araca başka bir yük alınmayacak, mal sahibi veya hizmetliden başkası bindirilmeyecektir.

5) Parketme veya duraklama halinde., araç sürücüsü, hizmetli veya bir bekçinin gözetiminde bulundurulacaktır.

f) Bu araçların sürücüleri; yerleşim birimleri dışındaki karayollarında diğer araçlara en az 50 metre mesafe bırakarak izlemek ve duraklama halinde aralarında 20 metrelik mesafe bulundurmak zorundadır.

g) Yükleme ve boşaltma sırasında kalabalık olmayan yer ve uygun zaman seçilecek, motor çalışır durumda bulunmayacak, gerekli güvenlik tedbirleri alınmış olacaktır.

Hayvanla çekilen araçlarda geceleri tehlikeli maddeler taşınmaz.

Araçların çalıştırılması amacıyla depolarında sabit tanklarında bulundurulan veya soğutma cihazları gibi cihazların çalıştırılmasında kullanılan akaryakıtlar hakkında Karayolları Trafik Kanunu ve bu Yönetmelikteki hükümler uygulanmaz.

Radyoaktif maddelerin yüklenmesi, boşaltılması ve taşınabilmesi için ayrıca Atom Enerjisi Komisyonundan izin alınması mecburidir.

Tehlikeli maddelerin; cins, nitelik ve özellikleri, aktarılması ve depolanmaları, yükleme, boşaltma ve taşınmalarına ilişkin diğer esas, usul ve şartlar Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğüne çıkarılan "Tehlikeli Maddelerin Karayolu İle Taşınması Hakkında Yönetmelik" te gösterilmiştir.

(Ek:09.09.1997-23105) Tehlikeli atık taşıyan araçların üzerinde aşağıdaki belirtilen belge, işaret ve malzemelerden;

1)Tehlikeli atık taşıyan araçlara ve bağlı buldukları firmaya ait ilgili valilikçe onaylanmış "Lisans Belgesi",

2)Tehlikeli atıkların yurtiçinde taşınması durumunda Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği Ek:9-B'de verilen ve ilgili onayların yer aldığı atık taşıma formları, uluslararası taşımacılıkta ise aynı Yönetmelik Ek:9-A'da verilen ve ilgili onayların yer aldığı uluslararası taşımacılık formları,

3)Tehlikeli atık taşımacılığı yapan taşıt sürücüsünün uluslararası eğitim sertifikası,

4)Araçların, kaza halinde müdahale ve ilk yardım amacıyla gerekli malzemeler,

5)Taşınacak atığın fiziksel ve kimyasal özelliği, kaza anında insan ve çevre sağlığına olabilecek olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi için alınacak tedbirlerin yer aldığı Türkçe bilgi formları ve gerekli malzemeler,

6)Taşıdığı atığın tehlikelilik özelliğine göre tehlike etiket ve işaretleri, bulundurulması zorunludur.

Çeken ve Çekilen Araçlar

Madde 133- Herhangi bir nedenle çekilerek götürülmesi gereken araçlar, kurtarıcı olarak adlandırılan "Özel Amaçlı Taşıt" larla çekilir.

Ancak, bir arızadan dolayı sürülemeyen veya ışık ve fren donanımları bozulan araçlar, diğer bir araç ile en yakın bakım ve onarım yerine kadar, aşağıdaki şartlara uyulmak kaydıyla çekilebilirler.

a) Çekilen aracın;

1) Ağırlığının, çeken aracın taşıma sınırından fazla olmaması,

2) Sürücünün yönetiminde bulunması,

3) Işık donanımı bozursa arkasına gündüz kırmızı yansıtıcı veya 20x20 ebadında kırmızı bez, gece ise kırmızı ışık veya kırmızı yansıtıcı konulması,

b) Her iki aracın boş olması ve gerekli ise sürücüsünden başka birer hizmetli dışında yolcu bulunmaması,

c) Her iki araç için;

1) Bağlantı yerinden çıkmayacak, kopmayacak şekilde çelik çubuk, çelik halat veya zincirle birbirine bağlanmış olması,

2) Birbirine bağlanan iki araç arasındaki açıklığın 5 metreyi geçmemesi,

3) Açıklık iki buçuk metreden fazla ise, bağlantının orta kısmına gündüz kırmızı yansıtıcı veya 20x20 cm. ebadında kırmızı bez, gece kırmızı ışık veya kırmızı yansıtıcı konulması,

4) Çekilen aracın freni bozuk ise, çeken araç ile arasındaki açıklığın 1 metreden fazla olmaması, bağlantının iki aracın birbirine yaklaşmalarını önleyecek şekilde (çeki demiri) olması, bu halde saatte 15, diğer hallerde 20 kilometreden fazla hızla sürülmemesi,

d) Kendi kendine hareket gücü olmayan römork ve benzeri arızalı araçlar ile çekici tarafından çekilemeyecek durumda olan arızalı yarı römorkların yalnız kurtarıcı araçlar ile çekilmesi,

Mecburidir.

Araçların Yüklenebilir Kuralları

Madde 134- Araçların yüklenebilirinde belirlenmiş ölçü ve esaslara aykırı olarak;

a) Yükün cinsi, şekli, yeri, nitelik ve özellikleri bakımından , trafik güvenliğini ve yol kapasitesini azaltacak, karayolu yapısına ve karayolunu kullananlara, mülklere zarar verecek tarzda yüklenebilir,

b) Taşıma sınırı üstünde yük ve yolcu taşınması, taşıma sınırı aşılmassa da dingil ağırlığını aşacak şekilde yüklenebilir,

c) Tehlikeli ve zararlı maddelerin şartlarına uyulmadan, gerekli izin ve önlemler alınmadan taşınması,

d) Ağırlık ve boyutları bakımından taşınması özel izne bağlı yüklerin izin alınmadan taşınması,

e) Gabari dışı yük yüklenebilir, yük üzerinde veya araç dışında yolcu veya hizmetli taşınması,

f) Yükün;

1) Karayoluna degecek, düşecek, dökülecek, saçılacak, akacak veya kayacak, gürültü çıkaracak,

2) Her çeşit yolda dengeyi bozacak, bir şeye takılacak veya sivri çıkıntılar oluşturacak,

3) Sürücülerin görüşüne engel olacak veya sürme güvenliğini bozacak,

4) Tescil plakaları, ayırım işaretleri, dönüş ve dur ışıkları ile yansıtıcıları örtecek,

5) Aracın boyunu önden 1 metre, arkadan 2 metre aşacak,

6) Kasanın sağ ve sol yanından taşacak,

Şekilde yüklenebilir,

7) Çeken ve çekilen araçlarla ilgili şartlar yerine getirilmeden araçların çekilmesi,

Yasaktır.

Yukarıda sayılan yasaklara uymayan araç sürücüleri hakkında cezai işlem yapılmakla birlikte, bütün sorumluluk ve giderler araç işletenine ait olmak üzere fazla yolcular en yakın yerleşim biriminde indirilir. Bu Yönetmeliğin 126 ncı maddesine aykırı olan ve yukarıdaki diğer yasaklara uymadığı tesbit edilen araçlar ise, gerekli şartlar sağlanıncaya kadar araç trafikten men edilir. Bunlardan trafik güvenliğine ve karayolu yapısına tehlike yaratmayacak durumda olanlara en yakın yerleşim birimlerinde gerekli önlemleri almaları için izin verilir.

(Değişik:09.09.1997-23105) Uluslararası yük taşımacılığına ilişkin konularda ikili ve/veya çok taraflı anlaşma hükümleri saklıdır.

Sürekli veya süreksiz olarak yük naklettiren kamu kurum ve kuruluşları ve gerçek ve tüzel kişilere ait işletmeler, yük nakli yaptırdıkları araçların azami toplam ağırlıklarını dikkate alarak yükleme yapmak zorundadırlar.

Bu hükme aykırı hareket edenler hakkında Karayolları Trafik Kanununun 65 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Karayolunda Bozulup Kalan Araçlar

Madde 135- Herhangi bir arıza veya trafik kazası nedeniyle karayolunda sürülemez araçlar için aşağıdaki esas ve usuller uygulanır.

a) Durumlarına göre bozulan araçlar için parketme ve duraklamada alınacak önlemlerden gerekli olanlar uygulanmakla birlikte;

1) Yol, hava ve trafik durumu ile gece ve gündüz oluşuna göre nizami park ve kuyruk ışıkları yakılmadığı, yakılmadığı veya yakılması halinde dahi 150 metre mesafeden diğer araç sürücüleri tarafından açıkça görülemediği takdirde, bozulan aracın ön ve arkasına uygun yerlere diğer araç

sürücülerinin 150 metre mesafeden açıkça görebilecekleri şekilde birer kırmızı yansıtıcı veya kırmızı ışıklı cihaz konulması,

2) Dönemeç veya tepe üstü gibi yerlerde, kırmızı ışık cihazı veya kırmızı renkteki yansıtıcının aracın ön ve arkasında en az 30'ar metre mesafede olacak ve diğer araç sürücülerini tarafından en az 150 metreden açıkça görülebilecek şekilde yerleştirilmesi,

3) Otobüs, kamyon ve çekicilerin karayolu üzerinde arıza ve uzun süreli bırakılması halinde, normal hava şartlarında en az 150 metreden net olarak görülebilecek şekilde 150x25 cm. ebadında Avrupa Topluluğu Direktifleri ve Avrupa Ekonomik Komisyonu Regülasyonlarından ECE 70' deki teknik şartlara uygun engel işaretinin konulması, Mecburidir.

b) Bozulan araç, tehlikeli madde taşıyorsa her durumda kırmızı ışıklı cihaz kullanacak ve devamlı şekilde başında beklenmek suretiyle gözetim altında bulundurulacaktır.

Yukarıda belirtilen tedbirlerin alınması tamamlanıncaya kadar araçta acil uyarı (dörtlü ikaz) lambaları varsa bu lambaları veya dönüş lambaları birlikte yakılabiliyorsa bunların yakılması mecburidir.

Bisiklet, Motorlu bisiklet, Motosiklet ve Sürücülerini İlgili Kurallar

Madde 136- Bisiklet, motorlu bisiklet ve motosiklet sürücülerinin uyacakları kurallar aşağıda gösterilmiştir.

a) Bisiklet, motorlu bisiklet ve motosikletlerin;

1) Yaya yollarında sürülmesi,

2) Ayrı bir bisiklet yolu olduğu halde, bisiklet ve motorlu bisikletlerin taşıt yollarında sürülmesi,

3) İki den fazlasının taşıt yolunun bir şeridinden yan yana sürülmesi,

4) Bunlara, sürücü arkasında yeterli bir oturma yeri olmadıkça başka kişilerin bindirilmesi,

5) Sürücü arkasında yeterli oturma yeri olsa bile bir kişiden fazlasının taşınması,

6) Bu araçlarla, diğer araçlar izlenirken, geçilirken, manevra yapılırken; karayolunu kullananların hareketini zorlaştırıcı, tehlike doğurucu davranışlarda bulunulması,

7) İzin alınarak yapılan gösteriler dışında, bu araçlar üzerinde akrobatik hareketler yapılması,

8) Bunların, başka bir araca bağlanarak, asılıp tutunarak sürülmesi,

9) Sürülmeleri sırasında; elde bagaj, paket ve benzerlerinin taşınması, bu Yönetmeliğin 134 üncü maddesindeki kurallara aykırı yük yüklenmesi,

10) Üç tekerlekli ve özel şekilde imal edilmiş motosikletler hariç, bu araçlar üzerine kasa, sandık ve benzerleri yaptırılarak ve karayollarında sürülerek ticari amaçlı yük taşımalarında kullanılması,

Yasaktır.

b) Özel şekilde imal edilmiş 3 tekerlekli motosikletlerle sadece yük taşınabilir. Bunlar hiç bir şekilde yolcu taşımak üzere imal ve tadil edilemezler. Aynı zamanda yük taşımak için yapılmış olan kasa kısmı sürücünün ön tarafında bulunacak şekilde imal edilemez.

c) Bisiklet sürenlerin en az bir elleri, motorlu bisiklet sürenlerin manevra için işaret verme halleri dışında iki elleri ve motosiklet sürenlerin devamlı iki elleri ile taşıtlarını sürmeleri zorunludur.

Bunlarla, sürücünün yanında ve karoserlerinde eşya ile birlikte yolcu taşınmaz.

Araçların Manevralarına Dair Kurallar

Madde 137- Araç sürücülerinin; parketmiş araçlar arasından çıkarken, taşıt yolunun sağına veya soluna yanaşırken, şerit değiştirirken, sağa, sola, geriye dönerken, geri giderken ve bunlara benzer hallerde; karayolunu kullananlar için tehlike ve engel yaratmamaları ve manevraları sırasında aşağıdaki esas ve usullere uymaları mecburidir.

A) Araç sürücülerinin işaret verme usul ve esasları;

1) Dönüşlerde, gidilen veya durulan şeridi değiştirmelerde niyetlerini önceden ve uygun bir zamanda ve mesafede dönüş ışıklarını yakarak veya kol işareti ile açık ve yeterli bir şekilde belirterek işaret vermeleri işaretlerini manevra süresince devam ettirmeleri ve manevra biter bitmez sona erdirmeleri mecburidir.

2) İşaret verildiği anda aniden şerit değiştirmek yasaktır.

3) İşaret verilmeden önce, iç ve dış aynalardan ve gerekli hallerde sürücünün başını çevirip bakması suretiyle ön, arka ve yanlarda trafik durumu kontrol edilir.

B) Araç sürücülerinin geri gitme, geri dönüş, duraklanan veya park edilen yerlerden çıkış manevraları,

1) Geri gitme ve geri dönüşlerde;

a) Bağlantı yollarında geri gitmeleri, tek yönlü duraklama veya park manevrası dışında geri gitmeleri, iki aracın emniyetle geçemeyeceği kadar dar olan iki yönlü yol kesimlerinde karşılaşma ve

geçiş kolaylığı sağlama dışında geri gitmeleri, daha geniş yollarda geriye giderken manevra dışında şerit değiştirmeleri,

b) Trafik yoğun olan yollarda geriye dönmeleri,
Yasaktır.

Uygun durumdaki yollarda geri dönüşleri diğer araçların gelişleri engellenmeden ve yolu kullananlar için tehlike yaratmayacak şekilde en az manevra ile dönülerek yapılır.

Ancak, kamyon, otobüs, çekici, römork veya yarı römorklu bir aracın geri manevrası, sürücünün görüşüne açık alanda emniyetle sağlanamıyor ise, tehlikesizce geriye hareket edebilmeleri ve uyarılmaları için bir gözcü bulundurmaları mecburidir.

2) Duraklanan ve park edilen yerden çıkılırken;

a) Araçlarını ve araçların etrafını kontrol etmeleri,

b) Sakıncalı bir durum olmadığını gördükten sonra araçlarını çalıştırmaları,

c) Işıklı veya kolla, gerekli hallerde her ikisi ile aynı zamanda çıkış işareti vermeleri,

d) Görüş alanları dışında kalan yerler varsa veya araçları kamyon, çekici, otobüs veya römork takılı bir araç ise, tehlikesizce hareket edebilmeleri ve uyarılmaları için bir gözcü bulundurmaları,

e) Yoldan geçen araçlara geçiş kolaylığı sağlayıp, güvenli durumun oluştuğuna emin olduktan sonra manevraya başlamaları ve manevra bitinceye kadar gerekli önlemleri devam ettirmeleri,
Mecburidir.

C) Kamu hizmeti yolcu taşıtlarının hareketlerinin kolaylaştırılması;

Kamu hizmeti yolcu taşıtlarının duraklara giriş ve çıkışlarını kolaylaştırmak üzere, gerekli hallerde ilerleyen ve buldukları yerden çıkarak veya şerit değiştirecek olan araç sürücüleri manevralarını geciktirmek zorundadırlar.

Bu zorunluluk, kamu hizmeti yolcu taşıtı sürücülerinin işaret vermiş olmaları şartıyla, duraklara yanaşmalarının veya duraklardan çıkışlarının tamamlanabileceği süreler için uygulanır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Yayalar-Hayvanla Çekilen veya Elle Sürülen Araçlar-Hayvan Sürücüleri ve Yarışlar Hakkında Kurallar

Yayalar

Madde 138- Yayaların uyacakları kurallar aşağıda belirtilmiştir.

a) Yayalar taşıt yolu bitişiğinde veya yakınında yaya yolu, banket veya alan varsa buralardan yürümek, her iki tarafında banket bulunan ve kullanılabilir durumda olan yollarda kendi gidiş yönüne göre sol bankette yürümek zorundadırlar.

Ancak;

1) Diğer yayalar için ciddi rahatsızlık ve tehlike verecek boyut veya biçimde eşya iten veya taşıyan kişiler, taşıt yolunun en sağ şeridinde mümkün olan en az kısmı işgal etmek, araçların ilerlemelerine engel olmamak, çarpmayı önleyici ve uyarıcı tedbirleri almak şartıyla taşıt yolu üzerinde yürüyebilirler.

2) Bir yetkili veya görevli yönetiminde düzenli şekilde yürüyen yaya kabileleri taşıt yolunun en sağ şeridinden fazla kısmını işgal etmemek, gece ve gündüz görüşün az olduğu hallerde imkan oranında tek sıra halinde yürümek, araçların hareketlerini engellemek ve güçleştirmemek, çarpmayı önleyici ve uyarıcı tedbirleri almak şartıyla taşıt yolu üzerinde yürüyebilirler.

3) Yayaların yürümesine ayrılmış kısımların kullanılmasının mümkün olmaması veya mevcut bulunmaması halinde, bisiklet yolu varsa bisiklet trafiğine engel olmamak şartıyla bisiklet yolunda, bisiklet yolu yoksa imkan oranında taşıt yolu kenarına yakın olmak şartıyla taşıt yolu üzerinde yürüyebilirler.

4) Her iki tarafında yaya yolu ve banket bulunmayan veya kullanılabilir durumda olmayan iki yönlü yollarda yaya kabileleri taşıt yolunun sağ kenarında diğer yayalar gidişlerine göre taşıt yolunun sol kenarında yürümek zorundadırlar.

b) Karşıdan karşıya geçişler;

Taşıt yolunun karşı tarafına geçmek isteyen yayalar, taşıt yolunu yaya ve okul geçidiyle kavşak giriş ve çıkışlarından geçmek zorundadırlar.

1) Yaya ve okul geçitlerinin bulunduğu yerlerde yayalar için ışıklı işaret varsa bu işaretlere uymak,

2) Geçitte yayalar için ışıklı işaret yoksa ve geçit sadece taşıt trafiği ışıklı işareti veya yetkili kişi tarafından yönetiliyorsa, geçecekleri doğrultu açıldıktan sonra taşıt yoluna girmek,

3) Işıklı işaret veya yetkili kişilerin bulunmadığı geçitlerde veya kavşaklarda güvenlikleri açısından yaklaşan araçların uzaklık ve hızını göz önüne alarak uygun zamanda geçmek,
Zorundadırlar.

Ancak, 100 metre kadar mesafede yaya geçidi, okul geçidi veya kavşak bulunmayan yerlerde yayalar, taşıt trafiği için bir zorluk veya engel yaratmamak şartıyla ve yoldan gelen taşıtların uzaklık ve hızını kontrol ederek kendi güvenliklerini sağladıktan sonra en kısa doğrultuda ve en kısa zamanda taşıt yolunu geçebilirler.

Yollarda güvenli geçiş, önce sola sonra sağa bakılarak sakınca yoksa taşıt yoluna girmek, geçiş sırasında sola ve sağa bakılarak yürüyüşe devam etmek, taşıt yoluna girmeden güvenle duramayacak kadar yaklaşmış taşıtlar varsa ilk geçiş hakkını onlara verip geçişlerini beklemek suretiyle yapılır.

Yayalar için özel olarak yapılmış alt veya üst geçit, yaya köprüsü veya yaya tüneli gibi tesisler varsa yayalar buralardan yararlanmak zorundadırlar.

c) Yaya yolu bulunmayan yollarda yürümek zorunda kalan yayalar, araç sürücülerine karşı görünürlüklerini sağlamak, can güvenliklerini daha olumlu yönde artırmaları için alaca karanlık ve gece karanlığında üzerlerinde reflektif aksesuar bulundurmaları, uyarıcı açık renk elbise giymek veya ışık taşımak gibi tedbirleri almak zorundadırlar.

d) Yaya yollarında, geçitlerde veya mecburi hallerde taşıt yolu üzerinde bulunan yayaların, trafiği engelleyecek, tehlikeye düşürecek davranışlarda bulunmaları, dikkatsiz hareket etmeleri, oynamaları veya bu yerleri saygısızca kullanmaları yasaktır.

Hayvanla Çekilen ve Elle Sürülen Araçları Sürenler ile Hayvan Sürücülerini

Madde 139- Hayvanla çekilen ve elle sürülen araçları sürenler ile hayvan sürücülerini hakkında aşağıdaki kurallar uygulanır.

a) Yasaklar;

1) Yerleşim birimleri dışındaki karayollarında taşıt yolu üzerinde mecburi haller dışında hayvan bulundurmaları,

2) Karayollarının bunlara yasaklanmamış olan kesimlerinde hayvanla çekilen ve elle sürülen araçları, hayvanları, hayvan sürücüleri ve binek hayvanlarını trafik kurallarına uymadan sürmek,

3) Bunları sürme yeteneğinden yoksun kimselerin yönetimine vermek veya başıboş bırakmak,

4) Sürü veya kümeleri; gerekli tedbirleri almadan tünellerden geçirmek,

5) İşaretleme ile girmelerinin yasaklandığı açıkça belirtilen yol kesimlerine girmek,

Yasaktır.

b) Taşıt yolunu kullanmak mecburiyetinde kalan hayvan sürücüsü ve kümelerini sevk ve idare edenler;

1) Sürü veya kümelerin boyunu 30 metreden kısa tutmak,

2) Boyu 30 metreyi aşan sürü veya kümeleri kısımlara ayırmak ve ayrılan kısımlar arasında en az 30 metre uzunlukta açıklıklar bırakmak,

3) Sürü ve kümelerin, tünellerden geçirilmesinde; gece ve gündüz oluşuna göre her iki taraftan 150 metre mesafedeki kırmızı ışık veya kırmızı bezle, bunların olmaması halinde beyaz bezle işaret verilip, tünele yaklaşan araçların durdurulmasını sağlamak ve bu işaretleri geçiş tamamlanıncaya kadar devam ettirmek,

4) Taşıt yolunun en sağ şeridinde bulunmak ve bu şeridin mümkün olan en az genişlikte bir kısmını işgal etmek,
Zorundadırlar.

Yarış ve Koşular

Madde 140- Karayollarında yapılacak yarış ve koşularda trafik güvenliği bakımından aşağıdaki esas ve usullere uyulur.

a) İl sınırları içindeki yarış ve koşular için, o ilin valiliğinden, iller arası veya uluslararası yarış ve koşular için İçişleri Bakanlığından izin alınması,

b) İzin için en az otuz gün önceden başvurulması,

c) Yarışa katılacaklar için Karayolları Trafik Kanununun 105 inci maddesi gereğince sigorta yaptırılmış olması,

d) İzin belgesinde gösterilen şartlara uyulması,

Mecburidir.

İçişleri Bakanlığınca izin verilirken Karayolları Genel Müdürlüğünün uygun görüşü alınır.

İl sınırları içinde veya iller arası yarış ve koşularda trafik güvenliği bakımından gerekli tedbirler, yarış veya koşunun kapsam, nitelik ve özelliğine göre İçişleri Bakanlığınca verilecek talimata uygun olarak valiliklerce alınır.

İzinsiz yapılan yarış ve koşular, görevlilerce derhal durdurularak, düzenleyicileri hakkında yasal işlem yapılır.

ONUNCU BÖLÜM Çeşitli Kurallar

Geçiş Üstünlüğüne Sahip Araçlar

Madde 141- Geçiş üstünlüğüne sahip araçlar ile bunların sürülmesi hakkında uygulanacak esas, usul ve kurallar aşağıda gösterilmiştir.

a) Geçiş üstünlüğüne sahip araçlar;

1) Yaralı veya acil hastaların taşınması ve bunlara ilk ve acil yardımın yapılması için kullanılan cankurtaran ve özel amaçlı taşıtlarla, yaralı ve acil hasta taşıyan diğer araçlar,

2) İtfaiye araçları ile benzeri acil müdahale araçları,

3) Sanık veya suçluları takip eden veya genel güvenlik ve asayiş için olay yerine giden zabıta araçları,

4) Trafik güvenliğini koruma veya trafik kazasına el koyma amacıyla olay veya kaza yerine giden trafik hizmetlerine ait araçlar,

5) Yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruluşa ait kar ve buz mücadelesi çalışmalarında görevli araçlar,

6) Sadece alarm sırasında olmak üzere sivil savunma hizmetlerine ait araçlar,

7) Hizmetin devamı süresince koruma araçları ile korunan araçlar,

b) Sürülmelerine İlişkin esas ve kurallar;

1) Bu araçlar, görev halinde iken geçiş üstünlüğü hakkına sahiptir.

Bu hak, halkın can ve mal güvenliğini tehlikeye sokmamak, ışıklı ve sesli uyarı işaretlerini bir arada vermek şartı ile kullanılır.

2) Bu araçlar, hizmetin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla uygun olması şartıyla, Karayolları Trafik Kanunu ve bu Yönetmelikte gösterilen trafik kısıtlamalarına ve yasaklarına bağlı değildir.

3) Bu araçların birbirleri ile karşılaşmalarında; geçiş üstünlüğü ile kavşaklarda ilk geçiş hakkı, bu maddenin (a) bendinde belirtilen öncelik sırası esas alınarak kullanılır.

4) Bu araçların görev hali dışında geçiş üstünlüğü işaret ve hakkını kullanmaları yasaktır.

c) Geçiş üstünlüğü hakkının kullanılması esasları;

Özel amaçlı taşıtlardan cankurtaran ve itfaiye araçları ile emniyet ve asayiş hizmetlerinde kullanılan, boyama şekilleri ve ayırım işaretleriyle tanınan geçiş üstünlüğüne sahip oldukları açıkça belli olan araçlar dışındaki ayırım işareti bulunmayan ancak, geçiş üstünlüğüne sahip olan diğer araçlardan,

1) Geçiş üstünlüğü hakkını kullanması gereken güvenlik ve asayiş hizmetlerinde kullanılanlar gerektiğinde derhal söktürülüp takılabilen ışıklı ihbar işareti ve devamlı olarak da görülmeyen kısımlarda sesli ihbar işareti bulundurmamak zorundadır.

2) Cankurtaran dışında, yaralı ve acil hasta taşıyan ve geçiş üstünlüğüne sahip oldukları ayırım işaretiyle belirlenmemiş olan araçlar geçiş üstünlüğü hakkını, gereksiz olmamak şartı ile kendilerine taşıt yolu üzerinde yer açılmasını sağlamak üzere yeterli şekilde ses cihazlarını ve ışıklı işaretlerini kullanarak, gerektiğinde el ve kol işareti yaparak, karayolunu kullananları uyarmak suretiyle kullanılır.

Bu hakkı gereksiz yere kullananlar hakkında Karayolları Trafik Kanununa göre işlem yapılmakla birlikte Türk Ceza Kanunu hükümleri de uygulanır.

d) Geçiş üstünlüğü olan araçların uyarı işaretleri;

1) Işıklı uyarı işareti,

Cankurtaran araçlarında, trafik ve genel zabıtaya ait araçlarda mavi-kırmızı veya mavi, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün sadece trafik hizmetlerine tahsis edilen araçlarında mavi, itfaiye ve sivil savunma araçlarında kırmızı renk ve ışık veren ve normal hava şartlarında 150 metreden görülebilen, dönerli veya aralıklı yanıp sönen lambalı cihazlardır.

2) Sesli uyarı işareti,

Araçların üzerinde veya görülmeyen kısımlarında bulunan canavar düdüğü, siren veya çan gibi en az 150 metreden duyulabilecek şekilde ses çıkaran cihazlardır.

Sesler, sivil savunma araçlarında devamlı aynı notadan, diğerlerinde değişik notaların seslendirilmesi şeklindedir.

3) Cankurtaran dışında, yaralı ve acil hasta taşıyan araçların bu amaçla kullanılacak ses ve ışık cihazları hakkında bu maddenin (c) bendinin ikinci alt bendi hükümleri uygulanır.

Geçiş Üstünlüğü Bulunan Araçların İşaretini Alan Araç Sürücülerinin Uyacağı Kurallar

Madde 142- Geçiş üstünlüğü bulunan bir aracın duyulur veya görülür bir işaretini alan ve araç sürücülere bu araçların kolayca ilerlemelerini sağlamak için taşıt yolu üzerinde yer açmak, gerekiyorsa durmak ve bu araçlar tarafından tamamen geçilinceye kadar beklemek mecburiyetindedirler.

Bir kavşakta iken böyle bir işaret alan araç sürücülere derhal kavşağı boşaltmak ve gerekiyorsa emniyetli bir mesafe uzaklaştıktan sonra geçişi engellemeyecek şekilde durmak ve geçiş üstünlüğüne haiz araçlar tamamen geçinceye kadar beklemek mecburiyetindedirler.

Gördükleri Hizmet Bakımından Özel Hükümler Uygulanacak Araçlar

Madde 143- Karayolu yapısı ile kentsel yapının yapım, onarım, bakım ve işletilmesi ve karayolunun temizlenmesi işlerinde kullanılan araçlar, kurtarıcı araçlar, ağırlık ve boyutları bakımından özel izinle karayoluna çıkan ve bunlara eskortluk eden araçlar hakkında aşağıda gösterilen hükümler uygulanır.

a) Bu araçların üstlerinde sarı renkli uyarı işareti bulunur. Bu işaret geçiş üstünlüğü hakkı vermez.

Sarı renkli ışıklı uyarı işareti sadece bu araçların kendilerini belli etmeleri, tehlikesizce sürülmeleri ve karayolunu kullananların uyarılması amacı ile kullanılır.

b) Bu araçların, kesin bir mecburiyet olmadıkça trafik akımının az olduğu yer, süre ve zamanları içinde çalıştırılmasına özen gösterilir.

Ses, Müzik, Görüntü ve Haberleşme Cihazları

Madde 144- Araçlarda ses, müzik, görüntü ve haberleşme cihazları hakkında aşağıdaki esaslar uygulanır.

a) Bunların; bu Yönetmeliğin 1 ve 2 sayılı Cetveli ile "Araçların Muayeneleri ile Muayene İstasyonlarının Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik" şartlarına ve ilgili kanun hükümlerine uygun olarak bulundurulması ve kullanılması ve gerekli görülenler için izin ve ruhsat alınması mecburidir.

b) Uyarı işareti olarak kullanılan ses cihazlarının;

1) Yakın ilerisi görülmeyen, kavşak, dönemeç ve tepe üstü gibi yerlere yaklaşırken gelişini haber verme, yol ve trafik durumunun icabına göre, karayolunu kullananları uyarma ve geçme halleri dışında kullanılması,

2) Kamunun rahat ve huzurunu bozacak şekilde gereksiz veya gereğinden uzun ve ayarsız olarak seslendirilmesi ile şehir içinde havalı klakson kullanılması,

3) Geçiş üstünlüğüne sahip araçlarda bulundurulması gerekenlerin, diğer araçlara takılarak kullanılması,

Yasaktır.

İzin ve ruhsat alınmadan, araçlarda bulundurulmuş veya kullanılan bu cihazlar söktürülür.

Tedbirsiz ve Saygısız Araç Sürme

Madde 145- Karayollarında, kamunun rahat ve huzurunu bozacak veya kişilere zarar verecek şekilde;

a) Su, çamur ve benzerlerini sıçratmak, atmak, dökmek,

b) Korkutmak veya şaşırtmak,

c) Sigara külü ve izmaritlerini veya başka şeyleri yola atıp dökmek,

d) Seyir halinde iken sürücülerin, cep ve araç telefonu ile benzeri haberleşme cihazlarını kullanmak,

e) Özel amaçlarla keyfi veya kasıtlı davranışlarda bulunmak suretiyle yaya veya araç trafiğinin seyir emniyetini ihlal etmek veya tehlikeye düşürmek,

Suretiyle tedbirsiz ve saygısız davranışlarda bulunmaları ve araç sürmeleri yasaktır.

Taşıtlara monte edilecek özel setlerle cep veya araç telefonları ele alınmadan kullanım imkanı sağlandığında, sürücü zorunlu hallerde telefon konuşması yapabilecektir.

Yaya ve Okul Geçitleri

Madde 146- Yaya ve okul geçitlerinde aşağıdaki kurallar uygulanır.

Görevli kişi veya ışıklı trafik işareti bulunmayan, ancak başka bir trafik işareti ile belirlenmiş olan yaya ve okul geçitlerine yaklaşan bütün sürücülerin araçlarını yavaşlatmaları, bu geçitlerden geçen veya geçmek üzere bulunun yayalara ilk geçiş hakkını vermeleri ve varsa okul geçidi görevlilerinin verecekleri işaret ve talimata uymaları mecburidir.

Okul Taşıtları

Madde 147- Okul Taşıtlarının DUR ışıklı işaretinin kullanılması ve bu taşıtların çalıştırılması esas ve kuralları aşağıda gösterilmiştir.

a) DUR ışıklı işaretinin kullanılması;

1) Öğrencilerin inmeleri ve binmeleri sırasında yakılması ve inip binmeleri tamamlanıncaya kadar yanar durumda bulundurulması,

2) DUR ışıklı işareti yakıldığında arkadan gelen bütün araçların durması, mecburidir.

DUR ışıklı işaretinin frene basıldığında yanan ışıklarla birlikte yanmayacak şekilde bağlanması ve öğrenci indirme bindirme halleri dışında kullanılmaması zorunludur.

b) Okul taşıtlarının çalıştırılması esasları,

1) Şartlarına uygun gerekli ayırım işaretlerinin bulunması,

2) Taşıma sınırını aşmayacak sayıda öğrenci bindirilmesi,

3) Okula giriş geliş saatlerine ve okula belirlenen taşıma programına uyularak sürülmesi,

4) Araç içi düzenini sağlamak ve araca iniş ve binişlerinde öğrencilere yardımcı olmak üzere rehber öğretmen veya kişi bulundurulması,

5) Öğrencilerin kolayca yetişebileceği camların ve pencerelerin sabit olması, Mecburidir.

Bu araçların çalıştırılmasına ilişkin diğer esas ve usuller Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğinde belirlenir.

Demiryolu Geçitleri

Madde 148- Demiryolu geçitlerinde aşağıdaki kurallar uygulanır.

a) Sürücülerin kontrollü demiryolu geçitlerini;

1) Işıklı veya sesli talimatın vereceği "DUR" emrine uymamaları,

2) Geçidin durumuna uygun bir hızla geçmemeleri,

3) Taşıt yolu üzerine indirilmiş veya indirilmekte olan tam ve yarım bariyerler varken geçide girmeleri,

Yasaktır.

b) Sürücülerin, ışıklı işaret ve bariyerlerle donatılmamış (kontROLSÜZ) demiryolu geçitlerinde;

1) Geçmeden önce makul bir mesafede durmaları,

2) Herhangi bir demiryolu aracının yaklaşmadığına emin olduktan sonra geçmeleri,

Mecburidir.

Çocuk, Özürlü, Hasta ve Sakat Taşıtları, Gözleri Görmeyen Yayalar, Yürüyüş Kolları

Madde 149- Karayolları Trafik Kanunu ve bu Yönetmelik açısından;

a) Çocuk ve özürlülerin motorsuz taşıtlarının sürücüleri hakkında, yayalarla ilgili hükümler uygulanır.

b) Gözleri görmeyenlerden;

1) Beyaz baston taşıyan,

2) Kollarında 3 siyah yuvarlaklı sarı bant bulunan,

3) Bir yayanın veya bir köpeğin yardımı ile yürüyen,

kişilerin taşıt yolu üzerinde bulunmaları halinde, bütün sürücülerin yavaşlamaları, gerektiğinde durmaları ve yardımcı olmaları mecburidir.

c) Yetkili veya görevli kişilerin yönetimindeki yürüyüş kolları arasından geçmek yasaktır.

Sürücülerin ve Yolcuların Koruyucu Tertibat Kullanma Mecburiyeti

Madde 150- (Değişik:25.06.1998-23383) Belirli sürücülerin ve yolcuların, araçların sürülmesi sırasında koruyucu tertibat kullanmaları mecburidir.

Sürücü ve yolcular için, nicelik ve nitelikleri bu Yönetmeliğin 1 sayılı Cetvelinde ve Karayolları Trafik Kanununa göre çıkarılan diğer yönetmeliklerde gösterilen koruyucu tertibatlardan;

a) Üç tekerlekli yük motosikletleri hariç, motorlu bisiklet ve motosikletlerde sürücülerin koruma başlığı ve koruma gözlüğü, yolcuların ise koruma başlığı,

b) Otomobil ve tescil bakımından otomobil gibi işlem gören arazi taşıtlarında sürücüsü ile ön ve arka koltuklarda, minibüslerde ise sürücüsü ile yanında oturan yolcuların; kamyon, kamyonet ve çekicilerde sürücü ve sürücü yanındaki koltuklarda; şehirlerarası otobüslerde (Sınıf III) arka koltuklar hariç olmak üzere, sürücüsü dahil en ön ve önünde boşluk olan arka koltuklarda, önünde boşluk olan kapı önü koltuklarında; iki katlı şehirlerarası otobüslerde merdiven önü, en ön ve önünde boşluk olan en arka koltuklarda, masa etrafında bulunan koltuklardan aracın gidiş yönüne doğru olanlarda oturan yolcular için emniyet kemeri,

Bulundurulması ve kullanılması mecburidir.

c) Bu Yönetmelik hükümlerine göre 1995 yılı itibariyle ülkemizde imali yapılan veya yurt dışından ithaline izin verilen araçların arka koltuklarında emniyet kemeri bulundurulması ve kullanılması mecburidir. Bunların dışında kalan ve halen trafikte kullanılmakta olan diğer taşıt sahipleri isteğe bağlı olarak 1 sayılı Cetvelde yer alan "Emniyet Kemeri"ni numunesine uygun olarak taktırabilirler. Minibüslerin arka koltuklarında, kamyon, kamyonet, çekici ve şehirlerarası otobüslerde emniyet kemeri ile ilgili hükümler 1/8/1998 tarihinden sonra üretilen araçlarda uygulanır.

Bu araçlar yerleşim yeri içinde sürülürken gerekli görülenler için emniyet kemeri kullanma mecburiyeti, İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak genelgeler doğrultusunda aranmayabilir.

d) (b) bendinde sayılan taşıtlarda sürücü yanındaki ön koltukta 10 yaşından küçük çocukların taşınması yasaktır.

Karayolu Üzeri Park Yerlerinden Ücret Almaya Yetkililer

Madde 151- Karayolu üzeri park yerlerindeki araçlar için sadece karayolunun yapım ve bakımından sorumlu olan kuruluş birimlerince ücret alınabilir.

Bunlar dışında, hiçbir gerçek veya tüzelkişi herhangi bir şekilde para alamaz. Bu park yerleri hiçbir şekilde kiralanamaz. Bu madde hükmüne uymayanlara Kanununun 79 uncu maddesi uygulanır.

Karayolu üzeri park yerleri; yerleşim birimleri içinde taşıt yolu bitişiğinde uygun durumdaki yaya yolu bölümlerinden yararlanarak açılan ceplerde, yerleşim birimleri dışında ise, banket dışındaki uygun yerlerde tesis edilir.

Ancak il ve ilçe trafik komisyonlarından karar alınarak, yayaların geçişine engel olmayacak şekilde ayrılmış, işaretlerle belirlenmiş geniş ve uygun durumdaki yaya yollarında da park izni verilebilir.

Her durumda taksi duraklarının cep açılan yerlerde bulunması mecburidir.

Cep açılmayan, yeterli durumda olan taşıt yolu kenarında işaretlenmek suretiyle park ve durak izni verilebilir.

Ancak, park veya durak yerlerini sınırlamak veya belirlemek amacıyla, taşıt yolu üzerine beton kütleli, taş, seyyar veya sabit direk, kazık, zincir, levha, ışık ve benzeri standart yol malzemeleri dışında herhangi bir fiziki engel konamaz. Bu yerler yol çizgi boyları ile belirlenebilir. Yukarıda sayılan engelleri taşıt yolu üzerine konması halinde Karayolları Trafik Kanununun 14 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

YEDİNCİ KISIM

Trafik Kazaları

Trafik Kazalarına karışanlar

Madde 152- Bir trafik kazasında olaya karışanlardan yararlanmamış olan veya hafif yaralı olanlar;

a) Araç sürücüsü iseler, trafik için ek bir tehlike yaratmayacak şekilde hemen durmak, trafik güvenliği için ışıklı işaret veya yansıtıcı cihazları koymak ve gereken tedbirleri almak,

b) Trafiği, can ve mal güvenliğini etkilemeyen, ölümlü, yaralanmalı veya hasarlı kazalarda, sorumluluğun belirlenmesine yarayacak iz ve deliller dahil, kaza yerindeki durumu değiştirmemek,

c) Olayda taraf olanlar, istendiğinde diğer tarafa kimlik ve adreslerini bildirmek, sürücü ve trafik belgeleri ile sigorta poliçelerini göstermek, bunlara ait gerekli bilgilerle tarih ve sayılarını vermek,

d) Yaralılara ilk yardım ve acil müdahale yaptırmak maksadıyla kaza mahallinden ayrılma hali hariç, olayı; yetkili ve görevlilere bildirmek ve bunlar gelinceye kadar veya bunların iznini almadan kaza yerinden ayrılmamak,

e) Başında sahibi veya sorumlusu bulunmayan motorlu araçlar, taşınabilen veya taşınamayan mallar ile mülklere zarar veren sürücüler;

1) Aracın, malın veya mülkün ilgisini bulmak,

2) Bulunmadığı takdirde araçların ve zarar verilen diğer şeylerin görünebilen ve uygun yerlerine düşmeyecek, kaybolmayacak şekilde yazılı bilgi bırakmak,

3) En kısa sürede yetkililere haber vermek,

Zorundadırlar.

Ancak; maddi hasarla sonuçlanan kazalarda;

Kazaya karışan kişilerin tümü, yetkililerin gelmesine gerek görmez ve anlaşılırsa, durumu aralarında yazılı olarak tespit etmek suretiyle olay yerinden ayrılabilirler.

Bu şekilde bir anlaşma ile olay yerinden ayrılmış olan taraflar, meydana gelen zararın kendilerince doğrudan veya sigortaları tarafından karşılanacağını kabul etmiş sayılırlar.

Ayrıca, yazılı tespit yapmış olsun veya olmasınlar sonradan yetkililerden kaza tespit tutanağı düzenlenmesini isteyemezler.

Trafik Kazalarında Yükümlülük

Madde 153- Karayollarında meydana gelen trafik kazaları ile ilgili olarak;

- a) Kazaya karışan veya olay yerinden geçmekte olanlar;
 - 1) Kaza yerinde usulüne uygun ilk yardım tedbirlerini almak,
 - 2) Olayı en yakın zabıta veya sağlık kuruluşuna bildirmek,
 - 3) Yetkililerin isteği halinde yaralıları en yakın sağlık kuruluşuna götürmek,
- b) Yerleşim birimleri dışındaki akaryakıt istasyonlarını işletenler;

Bu tesisler hakkında çıkarılmış olan Yönetmelikteki standartlara uygun ve her an kullanılabilir durumda sağlık malzemesi bulundurmak,

c) Araç bakım, onarım, servis istasyonu, garaj ve otopark sahip veya sorumluları;

1) Tesislerine; bakım, onarım için muhafaza veya parkedilmek üzere bırakılan motorlu araçlardan, bir kaza geçirdiği belli olan veya üzerinde suç belirtisi bulunanları gecikmeden zabıtaya bildirmek,

- 2) Bunları bir deftere (Ek:38) işlemek,
Zorundadırlar.

Trafik Kazalarına El Konulması

Madde 154- Trafik kazalarına el konulmasında aşağıda gösterilen esas ve usuller uygulanır.

a) Trafik kazalarına;

1) Adli yönden gereği yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca,

2) Kaza nedenlerini, iz ve delillerini belirleyecek "Kaza Tespit Tutanağı" düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca (polis veya jandarma),

El konulur.

Trafik zabıtasının görev alanı dışında kalan yerler ile el koyamadığı durumlarda, trafik kaza tespit tutanağı, örneğine uygun olarak mahalli zabıta tarafından düzenlenir ve bir örneği o yerin trafik zabıtasına gönderilir.

b) Trafik kazalarında yolun trafiğe kapandığı hallerde;

Trafik zabıtası ve genel zabıta; iz ve delilleri bozmayacak şekilde belirleyip işaretledikten ve gerekli tespitleri yaptıktan sonra, karayolunu trafiğe açmaya yetkilidir.

Karayolunun trafiğe kapanmasına ölümlü veya ölümlü sonuçlanabilecek şekilde yaralanmalı bir kazaya neden olmuş ve bu kaza can, mal ve trafik güvenliğini etkiliyor ve başka bir yoldan geçit verilemiyor ise; cumhuriyet savcısının gecikeceğinin anlaşılması halinde, gerekli işaretleme ve tespitler yapılarak durum bir tutanakla tespit edildikten sonra yol trafiğe açılır.

Trafik Kazalarına El Koyanların Görev ve Yetkileri

Madde 155- Trafik kazalarına el koyan mahalli zabıta veya doğrudan el koymuşsa trafik zabıtası personeli, can, mal ve trafik güvenliği bakımından;

a) Karayolunu kullananlar için ek bir tehlikenin oluşmasını önlemek üzere gerekli tedbirlerin alınması ve aldırılması,

b) Varsa, yaralıların ilk yardımın yapılmasının ve yetkililerin uygun görmesi halinde bunların en yakın sağlık kuruluşuna gönderilmesinin sağlanması

c) Yolun trafiğe kapandığı hallerde gerekli işaretleme ve tespitleri yaparak bu Yönetmeliğin 154 üncü maddesindeki esaslara göre yolun trafiğe açılması,

d) Mal güvenliği açısından;

1) Araçların hasara uğratılmaması, araçlardaki eşya veya yükün alınmaması, kaybolmaması,

2) Sahiplerinin veya yakınlarının izni olmadan, zorunlu hallerde bir tutanak düzenlenmeden araçların karıştırıp kurcalanmaması, içlerinin aranmaması,

3) Araç, eşya veya yük sahipleri ölmüş veya bunlarla ilgilenemeyecek derecede yaralı ve rahatsız iseler, araç, eşya ve yüklerin yerinde veya başka bir yere götürülerek muhafaza altına alınması için bunların nicelik ve nitelikleri ile korunacak yer ve koruyacak olanlar da belirtmek suretiyle durumun bir tutanakla belgelendirilmesi,

d) Örneğine uygun kaza tespit tutanağı düzenlenmesi,

Konularında görevli ve yetkilidir.

Trafik Kazalarına İlişkin İşlemler

Madde 156- Trafik Kazaları ile ilgili olarak yapılacak işlemlerde aşağıdaki esas ve usuller uygulanır.

a) Kaza tespit tutanağının düzenlenmesi;

1) Örneğine uygun olarak; kaza yerinin durumu, iz ve deliller, kazaya karışan sürücüler, varsa ölü veya yaralılar, hasar veya zarar, gün ve saat ile gerekli görülen diğer hususlar belirtilmek üzere düzenlenir ve olay yerinin durumu bir krokide gösterilir.

Tutanaklar; soruşturma evrakına eklenmek, dosyasında saklamak ve sayısına göre taraflara verilmek üzere yeter sayıda düzenlenir.

2)Trafik kazası tespit tutanağı düzenlemeye bu Yönetmeliğin 154 üncü maddesinin (a) bendi gereğince trafik zabıtası ve genel zabitanın görevli personeli yetkilidir.

Tutanaklar en az iki görevli tarafından düzenlenir. Hafif yaralanmalı veya hasarlı kazalarda tek görevli tarafından rapor şeklinde de düzenlenebilir.

Ancak Türk Silahlı Kuvvetlerine ait araçların karıştığı trafik kazalarında bir askeri temsilcinin bulundurulması mecburidir.

3) Tutanak düzenleyenler, taraflar için kusur oranı belirtirler.

4) Hasarla neticelenen önceden meydana gelmiş ve yerinden kaldırılmış araçlar için trafik zabıtası ve genel zabıtaca hasar tespitine dair kazaya karışanlara verilmek üzere tutanak veya rapor düzenlenmez.

Bu durumlarda hasar tespitleri ilgililerin sigortalarına veya yetkili mahkemelere başvurmaları suretiyle yapılır.

b) Kaza istatistikleri;

1) Nedenleri incelenip araştırılarak gerekli tedbirlerin alınması bakımından meydana gelen her kaza için örneğine uygun istatistik formu düzenlenir.

2) İstatistik formlarının kaza tespit tutanağını düzenleyenler tarafından olay mahallinde doldurulması mecburidir.

Bunlar her ilde şehiriçi trafik denetleme şubelerinde toplanarak il çapında ön değerlendirmesi yapıldıktan sonra Emniyet Genel Müdürlüğüne gönderilir.

Emniyet Genel Müdürlüğünde, ülke çapında değerlendirmeye alınan istatistik formlarının bir örneği istenmesi halinde genel değerlendirme için Devlet İstatistik Enstitüsüne, diğer örneği özel istatistiklerin derlenmesi için Karayolları Genel Müdürlüğüne geri alınmak üzere verilebilir.

Trafik Kazalarında Asli Kusur Sayılan Haller ve Sürücü Kusurlarının Tespiti

Madde 157- Araç sürücülerinin trafik kazalarında asli kusurlu sayılacakları haller ile kusur durumlarının tespitine dair esas ve usuller aşağıda gösterilmiştir.

a) Asli kusur sayılan haller;

1) Kırmızı ışıklı trafik işaretinde veya yetkili memurun dur işaretinde geçme,

2) Taşıt giremez trafik işareti bulunan karayoluna veya bölünmüş karayolunda karşı yönden gelen trafiğin kullanıldığı şerit, rampa ve bağlantı yollarına girme,

3) İkidenden fazla şeritli taşıt yollarında karşı yönden gelen trafiğin kullandığı şerit veya yol bölümüne girme,

4) Arkadan çarpma,

5) Geçme yasağı olan yerlerden geçme,

6) Doğrultu değiştirme manevralarını yanlış yapma,

7) Şeride tecavüz etme,

8) Kavşaklarda geçiş önceliğine uymama,

9) Kaplamanın dar olduğu yerlerde geçiş önceliğine uymama,

10) Manevraları düzenlenen genel şartlara uymama,

11) Yerleşim birimleri dışındaki karayolunun taşıt yolu üzerinde, zorunlu haller dışında parketme ve duraklama ve her durumda gerekli tedbirleri almama,

12) Park için ayrılmış yerlerde veya taşıt yolu dışında kurallara uygun olarak park edilmiş araçlara çarpma.

Yukarıda sayılan hal ve hareketlerde bulunan sürücüler asli (esas) kusurlu sayılırlar.

b) Sürücü kusurlarının tesbiti;

(Değişik:25.06.1998-23383) Adli mevzuat ve yargılama hükümleri saklı kalmak üzere, trafik kazalarına karışan sürücülerin kusur oranları; olay bir bütün kabul edilip, yüz veya sekiz sayısı tam kötü puan esas alınarak değerlendirmek suretiyle hesaplanır.

Tam kötü puan; tek başlarına asli kusurlu hareketi yaptıkları tespit edilenler ile diğer trafik kural, kısıtlama, yasaklama ve talimatlarına uymayanlardan tam kusurlu sayılanlar dışında, taraflar arasında kusur durumlarına göre paylaşılır.

Asli kusurlu hareketin birden fazla sürücü tarafından yapıldığı hallerde de kusurun paylaşılması usulü uygulanır.

Ancak, Trafik Kanununun belirttiği temel kurallara, yasalara, kısıtlamalara veya talimatlarına rağmen,

Sürücünün veya yayaların kural dışı hareketleri veya taşıtların teknik arızaları, bir başka sürücüyü tehlikeye düşürme hallerinde sürücü, doğması muhtemel bir kazayı önlemek, can ve mal güvenliğini korumak amacı ile trafik zaruretleri, Karayolları Trafik Kanununun öngördüğü temel kurallardan birini ihlal etmeyi mecbur kılmış ve bu davranış bütün tedbirlere rağmen bir kazaya sebebiyet vermiş ise bu araç sürücüsü asli kusurlu sayılamaz.

Asli kusurlu hareketleri yapanların, bu hareketi yapmalarına, zorlayıcı bir başka hareket veya durumun varlığı açıkça tespit edilmedikçe kusur oranları düşürülemez.

c) Trafik kazalarına karışan ve sürücüler dışında kalan kişilerin kusur durumları trafik kurallarına, kısıtlama, yasaklama ve talimatlara uymamadaki tutum ve davranışlara göre belirlenir.

Kaza mahallinde yapılan incelemeler sonunda tespit edilen iz ve delillere ilave olarak kazaya karışanların olay hakkındaki ifadeleri ile varsa şahit ifadeleri, kusur tayininde dikkate alınır.

Kaza İnceleme (Tahkik) Görevlileri ve Bilirkişiler

Madde 158- Adli mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere, trafik kazalarında "Kaza Tespit Tutanağı" düzenleyenler ile bilirkişilik yapacak olanlar hakkında aşağıdaki hükümler uygulanır.

a) Kaza inceleme "Tahkik" görevlileri;

Trafik kazalarında olayı inceleyip gerekli tespitleri yaparak "Trafik Kaza Tespit Tutanağı" düzenlemek üzere trafik zabıtası veya genel zabitanın trafik eğitimi görmüş bütün personeli yetkilidir.

Jandarma Genel Komutanlığınca da kaza inceleme kursları açılır.

b) Bilirkişilik;

Trafik zabıtası veya genel zabitanın trafik birimlerinde görevli personeli usul Kanunlarına göre görevlendirilmeleri veya yetkililerce seçilmeleri halinde, trafik kazalarında bilirkişilik yapar.

SEKİZİNCİ KISIM

Hukuki Sorumluluk ve Sigorta

İşleten ve Araç İşleticisinin Bağlı Olduğu Teşebbüs Sahibinin Hukuki Sorumluluğu ve Sigorta

Madde 159- İşleten ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin hukuki sorumluluğu ve araçların sigorta ettirilmesi bakımından, Karayolları Trafik Kanununun 85-111 inci maddelerindeki hükümleri ve Zorunlu Mali Mesuliyet Sigortası ile ilgili "Karayolları Trafik Garanti Fonu Yönetmeliği" hükümleri uygulanır.

Karayolları Trafik Kanununun 104 üncü maddesi hükümlerine göre, motorlu araçları mesleki veya ticari amaçlar için elinde bulunduran teşebbüs sahiplerinin tutanakları defter örneği (Ek:39)'da gösterilmiştir.

Araçlar trafiğe çıkarıldığında, geçerli teminat tutarları üzerinden yaptırılmış olan zorunlu mali mesuliyet sigorta poliçesinin araçta bulundurulması ve yetkililerin her isteyişinde gösterilmesi veya verilmesi mecburidir.

DOKUZUNCU KISIM

Adli Kovuşturma ve Cezaların Uygulanması

BİRİNCİ BÖLÜM

Adli Kovuşturma

Trafik Suçlarına Bakacak Mahkemeler

Madde 160- Karayolları Trafik Kanununun ilgili maddelerinde gösterilen;

a) Hafif para cezasını,

- b) Hafif para cezası ile birlikte;
- 1) Hafif hapis cezasını,
- 2) Belgelerin geri alınması ve iptali cezasını,
- 3) İşyerlerinin kapatılması cezasını,

Gerektiren trafik suçlarına ilişkin davalara, aynı Kanunun 112 nci maddesindeki hükümler çerçevesinde trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetkili bulunan sulh ceza mahkemelerinde bakılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Cezaların Uygulanması

Suç veya Ceza (Alındı veya İhbarname) Tutanağı Düzenlenmesi

Madde 161- Karayolları Trafik Kanununda yazılı trafik suçlarını işleyenler hakkında;

a) Emniyet Genel Müdürlüğünün;

1) Trafik zabıtası personeli,

2) Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesindeki esaslara uygun olarak diğer birimlerdeki emniyet hizmetleri sınıfı personeli,

b) Jandarma Genel Komutanlığının bu Yönetmeliğin 8 inci maddesi esaslarına göre yetkili kıldığı personeli,

Tarafından suç veya ceza tutanağı düzenlenir.

c) Karayolları Genel Müdürlüğünün yetkili kıldığı personeli tarafından Karayolları Trafik Kanununun 13, 14, 16, 17, 18, 35,47/a ve 65 inci maddelerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlenir. 47 nci maddesinin (b), (c) ve (d) bendlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti hallerinde, durum bir yazı ile gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna bildirilir.

Tutanaklar, mahkemelik olanlar için suç, para cezaları için ceza tutanağı olmak üzere iki şekilde olur.

Tutanakların düzenlenmesine ve yapılacak diğer işlemlere ait uygulamalar "Trafik Para Cezalarının Tahsilinde ve Takibinde Uygulanacak Esas ve Usuller İle Kullanılacak Belgeler Hakkında Yönetmelik" esaslarına göre yapılır.

Tutanak Düzenleyenlerin Yükümlülüğü

Madde 162- Tutanak düzenleyenler;

a) Tutanaklarla ilgili olarak;

1) Tutanaklara bağlı olduğu birimin adı bulunan kaşe damgayı basmak, bastırmak ve birimin adını yazmak,

2) Adını, soyadını, görev ünvanını ve sicil numarasını yazarak veya bu bilgiler bulunan kaşe damgayı her nüshasına basarak imza etmek,

3) Tutanaklar, tebliğ yerine geçmek üzere, hakkında işlem yapılana imza ettirmek ve bir nüshasını vermek,

4) Tutanakları imza etmekten kaçınanlar için imza etmedi,

5) Tescil plakasına göre işlem için Kanunun 116 nci maddesi,

6) Zorunlu hallerde resmi ve özel kurum veya kuruluşların sorumluları için "gıyabında" yazarak kayıt koymak,

7) Suça el koymaların birden fazla olması halinde mahkemelik suç tutanağını en az 2 görevli tarafından imzalamak,

8) Yalnızca alındıların her sayfasını, bağlı olduğu kuruluşun resmi mührü ile mühürlemek, İle yükümlüdürler.

b) Tutanaklar hakkında yapılacak işlemler;

1) Mahkemelik suç tutanaklarının bir örneği 7 iş günü içinde yetkili mahkemeye, tutanakların kaydedildiği listeler örneğine uygun olarak tanzim edilir ve bilgisayar ortamına aktarılır.

2) Trafik para cezası tutanakları, takip ve tahsil için 7 iş günü içinde ilgili mal sandığına gönderilir.

3) Tutanakların birer örneği değerlendirme için ilgili birimde saklanır.

4) Ceza puanlamasına esas olmak üzere Jandarma Genel Komutanlığı ve Karayolları Genel Müdürlüğü yetkililerince düzenlenen tutanakların kaydedildiği listeler ilgili trafik zabıtası denetleme birimine gönderilir.

Alındılarla (makbuz) tahsil edilen paralar, alındıların bitip bitmediğine bakılmaksızın her yedi günde bir saymanlık veznesine yatırılır.

Diplomatik Muafiyeti Olanlar Hakkında Suç veya Ceza Tutanağı Düzenlemesi

Madde 163- Uluslararası ikili veya çok taraflı anlaşmalar uyarınca diplomatik muafiyeti olan yabancı kişiler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlenmesini gerektiren durumlar ile çeşitli ülkelerdeki değişik uygulamalar dikkate alınarak trafik görevlilerince yapılacak işlemlerin yürütülmesi ve uygulanması esasları İçişleri Bakanlığınca valiliklere bildirilir.

Para Cezalarının Ödeme Şekli

Madde 164- Yetkililer tarafından para cezalarını hemen ödemeyenler için, "Trafik Ceza Tutanağı" düzenlenir.

Bu ceza tutanaklarında yazılı trafik cezaları Maliye Bakanlığının sayman mutemetlerine veya mal sandıklarına ve Trafik Kanununun 114 üncü maddesine göre yetkili kılınmış görevlilere ödenebileceği gibi, Posta İşletmesi idaresine veya bu Bakanlığın yetkili kıldığı bankalara ödenebilir.

Banka veya posta ile yapılan ödemelerde paranın bankaya yatırılma veya postaya verilmiş tarihi ödeme tarihi sayılır.

Para Cezalarının Ödeme Süresi

Madde 165- Alındı karşılığı tahsilat derhal yapılmadığı takdirde, düzenlenen ceza tutanağının bir örneğinin ilgiliye verildiği veya tebliğ edildiği tarihten itibaren 10 gün içinde ödenmesi gerekir.

10 gün içinde ödenmeyen para cezaları 2 katına çıkar ve ödeme süresi 10 gün daha uzar, bu süre içinde de ödenmeyen para cezaları 3 katına çıkar.

Uzama süresi içerisinde de ödenmeyen para cezaları 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre 3 kat olarak takip ve tahsil edilir.

Tescil Plakalarına Göre Tutanak Düzenlenmesi

Madde 166- 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun yetki verdiği trafik zabıtası, trafik zabıtasının bulunmadığı veya yeterli olmadığı yerlerde polis, polisin ve trafik teşkilatının görev alanı dışında kalan yerlerde de jandarma; trafik eğitimi almış subay, astsubay ve uzman jandarmalar tarafından;

a) Trafiği tehlikeye düşürecek, engel olacak şekilde veya yasaklanmış yerlerde park edilen araçlara,

b) Trafik kural ve yasaklarına aykırı davranışları belirlenmiş bulunan, sürücüsü tespit edilemeyen araçlara,

c) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 26/1-2, 31/b, 36/son ve 49 uncu maddeleri hükümlerine uymayan araçları kullanan sürücüler, aynı zamanda araç sahibi değilse, araç sahiplerine aynı miktar kadar,

Tescil plakasına göre tutanak düzenlenir.

Karayolları Genel Müdürlüğünün yetkili personeli tarafından, Kanunun 13, 14, 16, 17, 18, 35, 47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlenir, 47 nci maddesinin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durum bir yazı ile gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna bildirilir.

Tescil plakasına göre tanzim edilen tutanaklar "Trafik Para Cezalarının Tahsilinde ve Takibinde Uygulanacak Esas ve Usuller İle Kullanılacak Belgeler Hakkında Yönetmeliği"nin 10, 11 ve 12 nci maddelerinde belirtilen esas ve usullere göre takip ve tahsil edilir.

Ceza Puanı Uygulaması ve Sürücü Belgelerinin Geçici Olarak Geri Alınması

Madde 167- Karayolları Trafik Kanununun suç saydığı fiilden dolayı haklarında ceza uygulanan sürücülere, aldıkları her ceza için (Ek:35)'deki "Ceza Puanı Cetveli"nde belirlenen ceza puanları verilir.

a) Uygulama esasları;

(Değişik:25.06.1998-23383) Trafik suçunun işlendiği tarihten geriye doğru bir yıl içinde toplam 100 ceza puanını aştığı Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Merkezince tespit edilen sürücülerin, sürücü belgeleri 2 ay süre ile geri alınır. Bu süre sonunda kanunda öngörülen eğitimi gördüklerini belgeleyen sürücülerin sürücü belgeleri iade edilir.

b) Ceza puanlarının hesaplanması, belgelerin geri alınması ile ilgili yapılacak işlemler ,

1) Sürücülerin işlediği trafik suçu için, işlenmiş olan suçun özelliğine göre birden 15'e kadar ceza puanı verilir ve sicillerine kaydedilir.

2) Karayolları Trafik Kanununun ilgili hükümlerine göre cezai işlem yapılan sürücüler hakkında "Ceza Puanları Bildirim Listesi" tanzim edilerek, bilgisayar ortamına aktarılacak ve sürücü sicillerine kaydedilmek üzere ilgili trafik zabıtasına bildirilir.

Suç işleyen sürücülerin almış oldukları ceza puanları, uygulamaya başlama tarihi esas olmak şartıyla ve son suç tarihinden başlamak üzere geriye doğru 1 yıl içindeki ceza puanları toplanır.

Ceza puanları toplamı 100 sayısını (100 dahil) aşan sürücüler tespit edilerek haklarında işlem yapılmak üzere bilgisayar kayıtları esas alınarak hazırlanan "Ceza Puanı Çizelgeleri"ne istinaden 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 118 inci maddesine göre birinci defada 2 ay süre ile geri alınır ve Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu Yönetmeliğine göre eğitime tabi tutulur.

Aynı yıl içinde ikinci defa 100 ceza puanı dolduran sürücülerin sürücü belgeleri 4 ay süre ile geri alınarak, psiko-teknik değerlendirmeye ve psikiyatri uzmanının muayenesine tabi tutulurlar. Muayene sonucunda sürücülük yapmasına engel hali bulunmayanların belgeleri, süresi sonunda iade edilir.

1 yıl içinde 3 defa 100 ceza puanını dolduran sürücülerin sürücü belgeleri süresiz olarak iptal edilir.

Ölümlü sonuçlanan trafik kazalarına asli kusurlu olarak sebebiyet veren sürücülerin sürücü belgeleri ise 1 yıl süre ile geri alınır.

Geri alma işlemleri sürücü belgesinin verildiği, belge sahibinin ikamet ettiği veya işyerinin bulunduğu yerdeki mahalli zabıta ile trafik zabıtası tarafından yürütülür.

Geri alınacak olan sürücü belgeleri, geri alınırken ve süresi sonunda geri verilirken durum bir tutanakla tespit edilir.

3) 100 ceza puanına ulaştığı tarihte bu puanın üstünde tespit edilen ceza puanı sayıları daha sonraki ceza puanı hesaplamasında dikkate alınmaz.

4) 100 ceza puanını doldurduğu tarih ile sürücü belgesinin geri alınma işleminin başlatıldığı tarihler arasında araç kullanarak ceza puanı alan sürücülerin, almış oldukları bu ceza puanları, daha sonraki ceza puanı hesaplamasında da değerlendirmeye alınır.

Geri alınma süresi içinde araç kullandığı tesbit edilenlere Kanunun 118 inci maddesi hükümleri uygulanır.

c) (Ek:02.11.2000-24218) Alkollü içkilerin etkisi altında araç kullanmak suçunun birinci ve ikinci defasında işlenmesi durumunda, bir yıl içerisinde hız sınırının 5 kez ihlal edilmesi halinde ve bir yıl içerisinde 100 ceza puanını birinci ve ikinci defa doldurulması halinde, sürücülerin sürücü belgeleri, trafik polisi veya jandarmanın trafik eğitimi görmüş personeli tarafından Kanunda yazılı süreler kadar re'sen geçici olarak geri alınır.

Belgelerin geçici olarak geri alınması işlemlerinde;

1) Belgelerin geri alınması ve süresi sonunda ilgisine teslimi mutlaka tutanakla yapılacaktır.

2) Geri alma işlemleri anında bilgisayar ortamına aktarılacaktır.

3) Geri alma işlemlerinin defter kaydı, belgelerin muhafazası ve bilgisayar ortamına aktarılması işlemleri, belgelerin alındığı yerdeki trafik kuruluşunca yürütülecektir.

4) Geçici sürenin sonunda belgelerin iadesi işlemleri; belgeyi alan trafik kuruluşu tarafından yerine getirilecektir. Ancak, belge sahibinin bir başka ilde ikamet etmesi sebebiyle müracaatını bulunduğu yere yapması durumunda, ilgilinin sürücü belgesi müracaat edilen trafik kuruluşuna gönderilecek, sahibine tutanakla teslim edilecek ve teslim tutanağının bir sureti belgeyi alan kuruluşu gönderilecektir.

5) Yabancı ülkede ikamet eden Türk vatandaşlarımız ile yabancıların sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması halinde, bu belgeler geri alma süresi bitiminde bir yazı ekinde doğrudan Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk Hukuk ve Emlak Genel Müdürlüğüne gönderilecektir. Dışişleri Bakanlığı bu şekilde kendilerine intikal eden sürücü belgelerini, sahiplerine teslim edilmek üzere ilgili ülke resmi makamlarına göndereceklerdir.

Sürücü Belgesi Alındıktan Sonra Çeşitli Suçlardan Mahkum Olanların Sürücü Belgelerinin Geri Alınması Esasları

Madde 168- Sürücü belgesi alındıktan sonra çeşitli suçlardan mahkum olanların sürücü belgelerinin geri alınması esasları ile yapılacak işlemler aşağıda gösterilmiştir.

a) Sürücü belgeleri mahkeme kararı ile geri alma işlemleri;

1) Belge sahibinin; Türk Ceza Kanununun 403, 404 üncü maddeleri ile 572/2-3 maddelerinden ikiden fazla ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun 28 ve 29 uncu maddeleri, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin 3 üncü ve takip eden fıkralarındaki suçlardan mahkumiyeti halinde süresiz olarak geri alınır.

2) Diğer suçlardan mahkumiyet halinde ise, ceza süresini geçmemek üzere geçici olarak geri alınabilir.

Mahkeme kararındaki geçici geri alma hükmünün uygulanması hürriyeti bağlayıcı ceza hükümlerinin infazından sonra yerine getirilir.

b) Geri alınma işlemlerinin yürütülmesi;

1) Geri alma işlemleri; belgenin verildiği ve belge sahibinin ikametgah ve işyerinin bulunduğu yerdeki mahalli zabıta ile trafik zabıtası tarafından işbirliği halinde yürütülür.

2) Mahkeme kararını alan mahalli zabıta, karar örneğini veya özel bir bilgiyi trafik zabıtasına verir, trafik zabıtası da bu bilgiyi kayıtlarına alır, ilgililere duyurur ve bilgi işlem merkezine aktarır.

3) Geçici olarak geri alınacak sürücü belgeleri, geri alınırken ve süresi sonunda geri verilirken gerekli tutanakların trafik zabıtasınca düzenlenmesi zorunludur.

ONUNCU KISIM

Trafik Eğitimi-Sürücü Kursları-Çocuk Trafik Eğitim Parkları

BİRİNCİ BÖLÜM

Trafik Eğitimi ve Denetimi

Trafik Eğitimi ve Denetiminde Genel Esaslar

Madde 169- Öğretim kurumları dışında, gerçek ve tüzel kişilerin karayolunu kullananların eğitimi ile ilgili çalışmaları, konu ve kapsam yönünden tesbiti ve uygulama yönünden denetlemeye, Emniyet Genel Müdürlüğünün koordinatörlüğünde, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Karayolları Genel Müdürlüğü yetkilidir.

Karayolu Trafik Günü ve Haftası

Madde 170- Trafik düzeni ve güvenliği bakımından karayolunu kullananların eğitimindeki önemi vurgulamak, çeşitli kurum ve kuruluşların trafik eğitimine olan katkılarını artırmak amacı ile;

a) Her yıl Mayıs ayının ilk Cumartesi günü "Uluslararası Karayolu Trafik Güvenliği Günü",

b) Bu günü takip eden hafta ise "Karayolu Trafik Haftası",

Olarak değerlendirilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Sürücü Kursları ve Çocuk Trafik Eğitim Parkları

Sürücü Kursları

Madde 171- Motorlu taşıt sürücüsü yetiştirmek, yetişmiş olanlara sınav sonucu sertifika vermek, trafik ile ilgili öğretim ve eğitim yaptırmaya ilişkin esas ve usuller Milli Eğitim Bakanlığınca çıkarılan Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Yönetmeliği ile belirlenir.

Çocuk Trafik Eğitim Parkları

Madde 172- Okul öncesi çocuklara ve ilköğretim öğrencilerine trafik bilgisi vermek ve kurallara uyma alışkanlığı kazandırmak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak "Çocuk Trafik Eğitim Parkları Yönetmeliği" esaslarına göre il özel idareleri ve belediyeler ücretsiz çocuk eğitim parkları yapar.

Belediyeler, gerçek ve tüzel kişilerin çocuk trafik eğitim parkı yapmasına da izin verir.

ONBİRİNCİ KISIM

Çeşitli Hükümler

Olağanüstü Hallerde ve Savaşta Karayolu Trafikinin Düzenlenmesi ve Denetimi

Madde 173- Olağanüstü hal ve savaşta hazırlanmış planlara veya mevcut duruma göre, askeri trafik için kullanılacak karayolları Genelkurmay Başkanlığınca belirlenir.

Olağanüstü Hal ve Savaşta;

a) Askeri trafiğe ayrılan karayollarında trafiğin yönetimi, düzenlenmesi ve denetimi askeri kişilerce yerine getirilir.

b) Askeri ve sivil trafiğin kullandığı karayollarının kesiştiği, aktarma ve geçitlerin yapıldığı bölümlerde, görevli trafik zabıtası ve yetkili genel zabıta personeline, askeri görevlilerin isteklerine uyulur.

c) Askeri yönetimde olan karayolunda; karayolunu kullanan sivil kişiler asker görevlilerin, sivil yönetiminde olan karayolunda da asker kişiler, trafik görevlilerin talimatlarına uymak zorundadırlar.

Olağanüstü hallerde ve savaşta uygulamak üzere hazırlanan planlarla ilgili olarak; yapılacak manevra ve tatbikatlarda, düzenleme ve yönetimi denemek üzere Genelkurmay Başkanlığınca uygulamalar yapılabilir.

Bu uygulamalar sırasında, personel ve araç seferberliği, yedek parça ve malzeme stoku, yapıların kullanılması ve komuta kademeleri konularındaki faaliyetler de değerlendirilebilir.

Terkedilen, Hasara Uğrayan veya Uzun Süre Parkedilen Araçlar

Madde 174- Karayolunu kullananları uzun süre etkileyecek şekilde park edilmiş, terk edilmiş veya hasara uğramış araçları, durumu bir tutanakla tespit ederek kaldırıp götürmeye trafik zabıtası yetkilidir.

Yabancı plakalı araçların kaldırılması halinde gerekli olanlar için gümrük mevzuatına göre işlem yapılır.

Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu

Madde 175- Trafik hizmetlerinin geliştirilmesi amacıyla kurulan fon, "Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu Hakkındaki Yönetmelik" esaslarına uygun olarak işletilir.

Basılı Kağıt ve Tescil Plakalarının Basım ve Dağıtım

Madde 176- Karayolları Trafik Kanununun 131 inci maddesi hükmü uyarınca;

a) Trafik şube veya bürolarında ve Milli Eğitim Bakanlığınca açılma izni verilmiş motorlu taşıt sürücülere kurslarında iş sahipleri ve kursiyerler tarafından verilmesi ve kullanılması gereken basılı kağıt ve tescil plakalarının;

1) Cins ve çeşitleri; İçişleri, Milli Eğitim, Bayındırlık ve İskan Bakanlıklarınca,

2) Satış bedelleri; İçişleri, Bayındırlık ve İskan Bakanlıklarıyla Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunca belirlenir.

b) Bunların cins, çeşit ve satış bedellerinin tespitinde, basım ve dağıtımında aşağıdaki esas ve usuller uygulanır.

1) Cins ve çeşitleri; bu Yönetmelikte ve diğer yönetmeliklerde gösterilenlerden gerekli görülerek seçilen yazışma, form, çizelge, cetvel ve benzeri kağıtlardan oluşur.

2) Satış bedelleri; maliyetleri ve dağıtım masrafları dikkate alınarak her biri için satış fiyatı belirlenir ve kağıtlar üzerinde gösterilir.

3) Basılı kağıtların ve tescil plakalarının basımı ve dağıtımını Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu tarafından yapılır.

c) Bunların belirlenen esaslara uygun şekilde bastırılmasından her an hizmete hazır şekilde bulundurulmak üzere dağıtımından Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu sorumludur.

d) Basılı kağıt ve tescil plakalarının basım ve dağıtımında uygulanacak diğer esas ve usuller ile ayrıntılar Emniyet Genel Müdürlüğü ile Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunca bir protokolle düzenlenir.

e) Bunlardan kıymetli kağıt durumunda olan tescil belgesi, trafik belgesi ile sürücü çalışma belgesi, Maliye Bakanlığınca bastırılarak iş sahiplerine verilmek üzere dağıtımını sağlar.

Sürücü belgeleri ise Emniyet Genel Müdürlüğüne bastırılarak dağıtılır.

Araçların Trafiğe Çıkarılmalarında Kısıtlama ve Yasaklamalar

Madde 177- Trafiğin ve karayolu yapısının büyük ölçüde etkilendiği karayollarında İçişleri Bakanlığınca;

a) İkili veya çok taraflı anlaşma hükümleri ile karayoluyla uluslararası yolcu ve eşya taşıma esaslarına ait mevzuat hükümleri saklı tutulmak,

b) İlgili kuruluşların da katkısı ile inceleme, araştırma, etüt ve sayımlar yapılarak teşkil edilmek,

c) Zamanı, süresi, yeri, gün ve saatleri belirlemek,

d) (Değişik:02.11.2000-24218) Bayındırlık ve İskan ve Ulaştırma Bakanlıkları ile Gümrük Müsteşarlığının görüşü alınmak,

e) Yabancı ülke araçları için ilgili ülkelere duyurulmak üzere Dışişleri Bakanlığı, yurtiçi taşıma yapan araçlar içinde TRT ve basın-yayın organları aracılığı ile ilan edilmek,

Şartıyla uluslararası ve yurtiçi taşımalar kısıtlanabilir veya yasaklanabilir.

Okul Geçidi Görevlisi

Madde 178- İlk ve orta dereceli okul öğrencilerinin okul önlerinde ve geçitlerinde güvenli şekilde okula giriş ve çıkışlarını sağlamak amacıyla, trafik zabıtasınca verilmiş belgesi bulunan ve özel

kıyafet ve işaret taşıyan görevliler görevleri sırasında bu yerde sevk ve idare etmeye görevli ve yetkilidirler.

Okul geçidi görevlisinin seçimi, eğitimi, görev ve yetki ve sorumlulukları aşağıda gösterilmiştir.

a) Okul geçidi görevlisi olma şartları ve seçilme esasları;

1) İlk ve orta dereceli okullarda istekli öğretmenler, veliler ile 11 yaşını bitirmiş öğrenciler okul geçidi görevlisi olabilirler.

2) Okul geçidi görevlisi olma şartlarına haiz olan öğretmenler ile öğrenciler bu isteklerini mensup olduğu okul müdürlüklerine, veliler ise, il emniyet müdürlüklerine yazılı olarak bildirirler.

3) Okul müdürlerince tespit edilen araçların müracaatları bağlı oldukları il milli eğitim, müdürlükleri kanalıyla il emniyet müdürlüğüne bildirilir.

4) Müracaatta bulunan adaylar, il emniyet müdürlüğünün koordinatörlüğünde şehiriçi trafik denetleme şube müdürü, bölge trafik şube müdürü ile milli eğitim müdürlüğünün tayin edeceği iki eğitim uzmanından oluşan komisyonca seçilirler.

Seçim sırasında, adayların trafik hizmetlerine olan yakınlığı ile yetenek ve kabiliyetlerine bilhassa özen gösterilir.

5) Okul geçidi görevlisi olması uygun görülen adaylar, her iki kuruluşun uygun göreceği yer ve zamanda trafik zabitasınca pratik ve uygulamalı eğitimden geçirilirler.

Eğitim sırasında trafik kuralları, trafik işaret, levha ve cihazları, trafiğin sevk ve idaresinde dikkat edilecek esas ve usuller, taşıtların durdurulması ve yönlendirilmesi sırasında can ve mal güvenliği açısından dikkat edilecek emniyet tedbirleri ile yayaların taşıtlara, taşıtların ise yayalara karşı geçiş önceliği hakkının nasıl ve ne şartlar altında kullanılabileceği konuları öğretilir.

Uygulamalı eğitim sırasında geçit görevlisinin vereceği işaret ve yön tayini esasları, görevlinin okul önlerinde veya geçitlerde kendi can güvenliğinin korunması amacıyla bulunabileceği yer ve noktalar yetkili bir memurun gözetiminde uygulamalı olarak yaptırılır.

6) Pratik ve uygulamalı eğitim sonucunda başarılı görülen ve müstakilen bu geçitlerde görev yapabileceği anlaşılan adaylara, eğitim görevlilerince, bir eğitim çizelgesi düzenlemek suretiyle bilgi ve yetenekleri dikkate alınarak, başarı durumları orta, iyi veya pekiyi olarak bildirilir ve imza edilir. Başarı belgeleri trafik şube müdürlüklerinde muhafaza altına alınır.

7) Başarılı olan adaylara Emniyet Genel Müdürlüğü adına il emniyet müdürü tarafından imzalanan ve esasları (Ek:36)'da belirtilen "Okul Geçidi Trafik Görevlisi" belgesi verilir.

b) Okul geçidi görevlilerinin çalışma usul ve esasları;

1) Okul geçidi görevlileri ikamet etmiş olduğu il hudutları içerisinde, ikamet veya işyerine yakın olan okul önü veya geçitlerinde görev almaları esastır. Bunlardan, öğretmenler veya öğrenciler bulunduğu okul önlerinde görevlendirilirler. Kimlerin hangi okul önü veya geçitlerinde ve hangi saatlerde görev alacağı, öğrencilerin giriş ve çıkış saatleri dikkate alınarak okul müdürlükleri tarafından tespit edilmek suretiyle, trafik şube müdürlüklerine bildirilir.

Okul geçidi görevlilerinin görev yeri ve zamanı il trafik denetleme şube müdürlükleri ile okul müdürlükleri tarafından defter kayıtlarına geçirilir.

2) Okul geçidi görevlileri kendilerine tayin edilen bu görev yerleri dışında görev yapamazlar.

3) Okul geçidi görevlileri, görevli olduğu geçit veya okul önlerinde, öğrencilerin güvenli şekilde karşıdan karşıya geçişlerini veya okul giriş ve çıkışlarını sağlamak amacıyla taşıt trafiğini gerektiğinde durdurma yetkilerine sahiptirler.

Taşıt sürücüleri de görevlinin vereceği işaret ve talimata uymak zorundadırlar.

Verilen talimat veya işarete uymayan sürücülerin kullandığı taşıtların plakaları tespit edilmek suretiyle trafik zabitası, suçun işlendiği yer, zaman ve işlenen suçun niteliğine göre işlem yapmak zorundadır.

Trafik zabitası yapılan bu duyuru üzerine sürücünün eylemine uyan madde hükmüne göre işlem yapmak zorundadır.

4) Okul geçidi görevi fahri bir görev olup, bu hizmetin karşılığında ücret talep edilmez.

5) Görevliler önemli bir mazeretleri bulunmadığı sürece görev yerlerine zamanında gelmek zorundadırlar. Ancak, sağlık veya diğer mazeretleri sebebiyle geçici bir süre görev alamayacak olanlar bu mazeretlerini il trafik şube müdürlüklerine ve okul müdürlüklerine bildirirler.

6) Okuldan mezun olan öğrenciler veya zorunlu nedenlerle yer değiştiren öğretmenler ve öğrenci velileri, bu durumu ilgili trafik şube müdürlüklerine bildirmek zorundadırlar.

7) Tayin veya zorunlu nedenlerle başka il veya ilçelere ikametini nakleden görevliler istekleri halinde kendilerine verilen okul geçidi trafik görevlisi kartı ile bulunduğu il trafik denetleme şube müdürlüklerine müracaat etmek suretiyle görev alabilirler. Bu halde trafik şube müdürlükleri bu talebi yerine getirmek zorunda olup, bu Yönetmeliğin öngördüğü hükümler doğrultusunda işlem yaparlar.

8) Okul geçidi görevlilerinin görevleri sırasında karşılaşılabileceği güçlükler dikkate alınarak mahalli trafik zabitasınca denetlenir ve gerektiğinde yardım edilir.

Görevlerini ifada yetersiz kalan veya görevine gelmemeyi itiyat haline getirenlere trafik zabıtasınca ihtar edilir, bu tutum ve davranışlarını devam ettirenlerin görevlerine il emniyet müdürünün onayı ile son verilir ve kendilerine verilir, Okul Geçidi Görevli Belgesi iptal edilir ve ilgili okul müdürlüğüne bilgi verilir.

c) Okul geçidi görevlilerinin kıyafetleri ve taşıyacağı işaretler aşağıda gösterilmiştir.

1) Okul geçidi görevlileri görevleri sırasında beyaz reflektif bantlı yelek ve şapka giyerler.

Reflektif yeleğin önünde ve arkasında trafik branşı işareti ve şapka alt kenarında kırmızı bezden üzerinde beyaz harflerle "TRAFİK" yazılı reflektif birer bant bulunur.

Okul geçidi görevlileri kışın, (mevsim şartları dikkate alınarak) palto veya pardüsü ile üzerine reflektif bant giyerek görev yapabilirler.

2) Okul geçidi görevlileri; görevleri sırasında taşıt ve yaya trafiğini sevk ve idarede kullanmak üzere bir tarafı yeşil, diğer tarafı kırmızı renkte olan işaret çubuğu taşırlar.

İşaret çubuğunun yeşil zeminli olan tarafına büyük harflerle "GEÇ", kırmızı renkte olan tarafına "DUR" kelimeleri yazılır. "GEÇ" ve "DUR" kelimeleri beyaz harflerden oluşur.

İşaret çubuğunun her iki zemini yansıtıcı özelliğe sahip olabileceği gibi, ışıklı da olabilir.

İşaret çubuğunun "DUR" ve "GEÇ" kelimelerinin yazıldığı kısımları asgari 20 cm. çapında daire, elle tutulacak kısmı ise 30 cm. uzunluğunda ve beyaz renkte olur.

Okul geçidi görevlilerinin özel giysileri ile kullanacakları araç ve gereçler, görevi veren okul idaresi tarafından temin ve tevzi edilir.

ONİKİNCİ KISIM

Kaldırılan ve Son Hükümler

Ekler

Madde 179- Bu Yönetmelik ekinde yer alan ekler; Yönetmeliğe dahildir.

Kaldırılan Hükümler

Madde 180- 18.06.1985 tarihinde yürürlüğe giren Karayolları Trafik Yönetmeliği ile bu Yönetmelikteki ek ve değişiklikler yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Maddeler

Geçici Madde 1- 2918 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce edinilmiş ve çeşitli sebeplerle tescili yapılmamış olan tarımda kullanılan lastik tekerlekli traktörler ile varsa bunlara ait römork ve yarı römorklar ile motorlu bisiklet ve motosikletlerin tescil işlemleri, bu Kanunda değişiklik yapan 4199 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde tamamlanır. Bu süre gerektiğinde İçişleri Bakanlığınca 1 yıla kadar uzatılabilir.

Geçici Madde 2- 2918 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce satışı yapılmış olan araçların trafikte ve vergi kaydında malik olarak görülen eski sahiplerinin, bu Kanunda değişiklik yapan 4199 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde noterlikçe düzenlenen satış belgesi ile trafik şube veya bürolarına müracaatları halinde, önceki malik adına olan kayıt ve tescil işlemi silinerek son malik adına kayıt ve tescil işlemi yapılır. Ayrıca bu işlem, ilgili vergi dairesine bildirilir.

Geçici Madde 3- 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 41 inci maddesinin 4199 sayılı Kanunla değişik (b) bendinde öngörülen A1, A2, B, C, D, E sınıfı sürücü belgesi alacak olanlarda aranan en az orta okul veya sekiz yıllık temel eğitimi bitirmiş bulunmaları şartı 31.12.1999 tarihine kadar aranmaz. İlkokul mezunu olmaları yeterli sayılır.

Yürürlük

Madde 181- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 182- Bu Yönetmelik hükümlerini İçişleri, Bayındırlık ve İskan ve Ulaştırma Bakanları yürütür.

1 SAYILI CETVEL

Araçlarda Bulundurulması Gereken Techizat ile Bunların Niteliklerini Gösteren Cetvel

A) MOTORSUZ TAŞITLAR

Taşıt	Techizat	Durum ve Nitelikleri
El arabaları (karayollarına çıkan)	Gövde	Göze çirkin görünmeyecek, taşınan maddeler yere dökülmeyecek veya akmayacak şekilde imal edilmiş olacak.
	Fren	Zincir şeklinde olacak, arabayı tespit edebilecek.
	Ön ışık veya reflektör	Sol yanı belirtecek şekilde, 1 adet beyaz renkte olacak.
	Arka ışık veya reflektör	Sol yanı belirtecek şekilde, 1 adet kırmızı renkte olacak.
Hayvanla çekilen arabalar	Koşum techizatı	Koşumlar, ayar ve tanzim edilebilir şekilde, dizgin sağlam olacak; ısırma ihtimali bulunan hayvanlarda ağızlık bulunacak; nallar kışın buz çivileriyle mücehhez olacak veya şehir içlerinde, kaymayı önleyecek şekilde, lastik, çuval gibi malzeme ile sarılacak.
	Ön ışık	Sol dış yanda, bir veya her iki yanda birer adet lamba bulunacak, beyaz renkte ışık verecek.
	Arka ışık veya reflektör	Sol dış yanda, bir veya her iki yanda birer adet kırmızı ışık veren lamba veya sağda ve solda birer adet kırmızı reflektör bulunacak.
	Fren	Tekerleklerden birine veya bir kaçına tatbik edilecek arabanın kontrolünü sağlayacak ve yerinde tespit edebilecek; tekerleğin yolu bozmasına sebebiyet vermeyecek ve devamlı olarak yere sürtmeyecek.
Bisiklet ve motorlu bisiklet	Dingil uçları	Tekerlek poyralarından dışarı taşmayacak.
	Far	Beyaz ışık verecek ve 20 metre önü aydınlatabilecek evsafta, önde, 1 adet lamba olacak.
	Kuyruk lambası veya reflektör	Arkada, 1 adet, kırmızı renkte ışık veren lamba veya kırmızı reflektör olacak.
	Fren	Emniyetle durmayı sağlayabilecek; ön ve arka tekerleklere kumanda edecek, birbirinden ayrı 2 adet olacak.
	İhbar aleti	Normal olarak 30 metreden duyulabilecek ses çıkarabilen zil, korna veya benzeri ses aleti olacak.
Sandık taşıyanlarda bulunan)	(yük	Sürücünün rahat ve emniyetle görüşüne ve kullanmasına engel teşkil etmeyecek, genişliği, 2 tekerleklielerde 80 cm, 3 tekerleklielerde 160 cm.'yi geçmeyecektir.

B) MOTORLU TAŞITLAR

Motorlu taşıtlarda bulundurulması zorunlu techizat ile bunların özellikleri "Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelik" ile "Araçların Muayeneleri ile Muayene İstasyonlarının Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik" te gösterilmiştir.

Araçların bu yönetmeliklerde belirlenmiş niteliklere uygun olması mecburidir.

C) HUSUSİYETLERİNE GÖRE ARAÇLARDA BULUNDURULACAK TECHİZAT

Taşıt	Techizat	Durum ve Nitelikleri
Ücretle yolcu taşıyan motorlu taşıtlarda	İç lamba	Taşıtın içini aydınlatacak, sürücünün gözünü almayacak, beyaz ışıklı olacak.
Taksi otomobillerinde	Taksimetre	Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca tespit edilen özelliklere sahip olarak imal edilmiş olacak, yolcu tarafından görülebilecek şekilde araç içerisinde monte edilmiş ve her zaman kullanılabilir durumda bulunacaktır.
Otobüs, kamyon ve çekicilerde	Takoğraf	Sürücünün araç kullanma, dinlenme süreleri ile araç kullanırken yaptığı hızı belirleyecek, nitelikleri fonksiyonları ve teknik özellikleri bakımından Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanan takograf teknik şartnamesine uygun olacaktır.
1- Taksi otomobilleri	Ayırıcı işaretler	<p>Kenarları 105x320 mm. ebadında, ışık geçiren 3 mm. kalınlığında, krom sarısı renginde, pleksiglastan imal edilmiş her iki yüzünde "TAKSİ" yazılı bulunan, çelik veya eloksalli alüminyumdan imal edilmiş bağlantı ayağı ile aracın üzerine monte edilmiş olacaktır.</p> <p>Ayrıca TAKSİ kelimesinden başka hiçbir yazı bulunmayacak, geceleri boş iken yakılacak, yolcu alındığında içeriden söndürülebilecek şekilde imal edilmiş olacaktır.</p>
2- Dolmuş otomobilleri		<p>Taşıtı, ön cam hariç olmak üzere camların hemen altından çevreleyen, numunesine uygun zıt renkte ve 10 santimetre genişliğinde düz bir kuşak bulunacaktır.</p> <p>Ayrıca, taşıtın tavanının üst ön kısmında çalıştığı hattı gösteren numunesine uygun bir levha bulunacaktır.</p>
3- Okul Taşıtları		Taşıtın arkasında "OKUL TAŞITI" yazısını havi numunesine uygun renk, ebat ve şekilli bir kuşak ile ayrıca öğrenci indirilip bildirilmesi sırasında kullanılacak en az 30 santimetre çapında olup, üzerinde siyah "DUR" yazılı kırmızı ışıklı bir lamba bulunacaktır.
4- Sürücü adayı belgesi ile kullanılacak araçlar		Taşıtın ön ve arkasından, kullananın aday olduğunu gösterecek şekilde numunesine uygun levha bulunacaktır.

Taşıt	Techizat	Durum ve Nitelikleri
5- (Değişik: 09.09.1997-23105) Genişliği 255 santimetreyi geçen ve münhasıran tarım işlerinde kullanılmak üzere imal edilmiş araçlar, yol ba-	Ayırıcı işaretler	Bu araçların trafiğe çıkışlarında, ön ve arkalarına en az 150 metreden görülebilecek ve en az 50 metreden rahatça okunabilecek şekilde yansıtıcı malzeme ile kırmızı zemin üzerine beyaz harflerle yazılacak ve en az 180x24 santimetre ebadında (Geniş Araç), (Geniş Yük), (Uzun Araç), (Uzun Yük), (Geniş ve Uzun Yük) ve (Geniş ve Uzun Araç) ibareleri yazılı birer levha bulunacaktır.

kım araçları, iş makineleri, kurtarıcı araçlar, bunları taşıyan özel taşıyıcı araçlar, tarım ürünleri taşıyan ve lastik tekerlekli traktörle çekilen römorklar ve hayvanla çekilen arabalar ve Karayolları Genel Müdürlüğünden izin alınarak trafiğe çıkacak araçlar

(Ek: 09.09.1997-23105) Kamyonet ve kamyon ile bunların römorkları

Arkadan çarpmaya karşı koruma çerçevesi

Arka uzunluk ölçüsü 100 cm.'den fazla ve yüksüz durumda iken üst yapı alt kısmı yerden 70 cm.'den yüksek olan motorlu araçlar (Kamyonet ve Kamyon) ile bunların römorkları arkadan çarpmaya karşı bir çerçeve ile donatılmalıdır. Araçların İmal Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmeliğin 112 nci maddesinde belirtilen bu çerçeve, arkadan çarpan aracın, öndeki araç altına girmesini önlemelidir.

Traktör römorkları, kamyon ve çekiciler

Arka işaret levhası

Traktör römorkları, kamyon ve çekicilerin arka kısımlarına, Avrupa Topluluğu Direktifleri ve Avrupa Ekonomik Komisyonu Regülasyonları ECE 69 ve ECE 70'e uygun iki adet işaret levhası takılır.

Otomobil, minibüs, kamyonet, otobüs, kamyon, çekici ve tehlike-li madde taşıyan bütün araçlar

Yangın söndürme cihazı

Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte gösterilen adet ve nitelikte olacaktır.

Taşıt

Techizat

Durum ve Nitelikleri

Otomobil, minibüs, otobüs, kamyonet, kamyon, çekici araçlar, lastik tekerlekli traktör

Yedek malzeme ve takımlar

Kriko, bijon anahtarı, dış ışık donanımı için birer adet yedek ampul, pense, tornavida, seyyar lamba veya el feneri, karlı ve buzlu günler için bir çift patinaj zinciri, çekme halatı.

Bütün motorlu araçlar (Motosiklet ve motorlu bisiklet hariç)

Reflektör

Normal hava şartlarında en az 150 metreden net olarak görülebilecek kırmızı ışık yansıtan veya veren, numunesine uygun en az 2 adet gereç bulunacaktır.

Otobüs, kamyon ve çekiciler

Engel İşareti

Karayolu üzerinde arıza veya uzun süreli bırakılması halinde, normal hava şartlarında en az 150 metreden net olarak görülebilecek, 150x25 cm ebadında ve Avrupa Topluluğu Direktifleri ve Avrupa Ekonomik Komisyonu Regülasyonlarından ECE 70'deki teknik şartlara uygun bir adet engel işareti bulunacaktır.

Şehirlerarasında yolcu taşıyan (motosiklet ve lastik tekerlekli traktör hariç) bütün motorlu araçlar	Stepne	Daima kullanılabilir durumda bulundurulacaktır.
Otobüslerde ve azami yüklü ağırlığı 3.5 tondan fazla motorlu araçlarda (paletli araçlar hariç) ve azami yüklü ağırlığı 750 kg.dan fazla iki dingilli römork-lar (yarı römork-lar hariç)	Tekerlek takozu	1 adet bulunacaktır. Bunlar gereği kadar tesirli ve kolay kullanılabilir olacaktır.
Üç veya daha fazla dingilli motorlu taşıtlarda, yarı römorklarda ve azami yüklü ağırlığı 750 kg.dan fazla olan tek dingilli römorklar	Tekerlek takozu	2 adet bulunacaktır. Bunlar gereği kadar tesirli ve kolay kullanılabilir olacaktır.

Taşıt	Techizat	Durum ve Nitelikleri
Azami sürati saatte 10 kilometreden az olan araçlarda kullanılabilir	Lastiksiz tekerlek	Yola temas eden kısmının 1 santimetre genişliğine düşen statik yük 125 kilogramı geçmeyecek; çivi gibi yola zarar verecek şekilde bulunmayacak, kenarları yuvarlatılmış olacaktır.
(Değişik: 25.06.1998-23383) Otomobil, kamyon, kamyonet, çekici ve her çeşit arazi taşıtları, şehirlerarası otobüsler ve minibüsler	Emniyet kemeri	TS-199 sayılı Türk Standardı veya EEC-77/541 sayılı AT Direktifi veya ECE-R-16 sayılı AEK Regülasyonuna uygun nitelikte olacaktır.
Motorlu bisiklet ve motosiklet (Yük motosikleti hariç)	Koruma başlığı	Sürücü ve taşınması halinde yolcular için; yanmayacak ve başı, ısı, çarpma ve dış tesirlere karşı koruyacak, görme ve işitmeye engel olmayacak, kolay takılıp çıkarılacak
Motosiklet ve motorlu bisiklet (Yük motosikleti hariç)	Koruma gözlüğü	Sürücüler için; gözü dış tesirlere karşı koruyacak, görüşe engel olmayacak, normal görüşü bozmayacak renkli veya rensiz (başlığın gözlüğü varsa ayrıca gözlük istemez.)

Bisiklet, motorlu bisiklet ve motosiklet	Reflektif işaret	Sürücüler, gece seyahatlerinde görünürlüklerini sağlayacak şekilde giyinecekler veya giysilerine reflektif işaret takacaklardır.
Otomobil	Sağır ve dilsizlerin araçlarını belirten işaret	Örneğine uygun şekilde, aracın arkasında sağ ve sol tarafta 2 adet.
Otomobil	Sağır ve dilsizlerin geriyi görme aynaları	En az içte 1, dışta sağda ve solda 2 adet bulunacak ve sürücünün ön görüş sahası dışındaki, kendisini ilgilendiren bütün trafik hareketlerini açıkça görmesini sağlayacak şekilde ve boyutlarda yapılmış ve yerleştirilmiş olacaktır.
Yük taşıyan her türlü şehirçi, şehirdışı nakliyat yapan kamyon ve kamyonetler	Yüklü ve yüksüz ağırlıkları belirleyen işaretler	Kasanın arka kapak ortasında, 24x24 cm. ebadında ve yüklü yüksüz ağırlıkları gösteren 1 adet madeni levha bulunacaktır.

Taşıt

Techizat

Durum ve Nitelikleri

86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamına giren ve trafik komisyonları kararı ile plaka tahdidi uygulanan il ve ilçelerde ticari amaçla çalışan taksi otomobilleri	Telsiz veya haberleşme cihazı	Şehir içerisinde ticari amaçla çalışan taksi otomobillerini belli bir merkez aracılığı ile müşteri adreslerine sevk etmeye yarayan telsiz cihazı veya benzeri haberleşme cihazıdır.
Ticari taksi otomobilleriyle kamyon, çekici ve tehlikeli madde taşıyan araçlar	Oto koruma sistemi	Dışarıdan görülebilecek şekilde araçların en az 2 ön farı ile ön camına ve 2 yan camına ve araç sahipleri tarafından istenildiği takdirde aracın madeni parçaları üzerine "Oyum-yazım" metoduyla o aracın tescil plakasının yazılması suretiyle elde edilen, numunesine uygun oto koruma sistemidir. Üzerinde tescil edildiği trafik kuruluşunun tescil plaka sıra numarası yazılı koruma sistemi olan bir aracın, başka bir il veya ilçe trafik kuruluşuna nakil suretiyle tescil edilmesi halinde; "Oyum-yazım" metoduyla yazılan yazılar sildirilerek, o il veya ilçe trafik kuruluşunca verilen tescil plakası yeni şekliyle yazdırılır.

2 SAYILI CETVEL

Araçlarda Bulundurulması İhtiyari Techizat ile Bunların Niteliklerini Gösteren Cetvel

Techizat	Nitelikleri
Radyo, görüntü cihazı, telsiz, telefon veya telgraf ve benzeri cihazlar	Gerekiyorsa ruhsatname almaları mecburidir. Görüntü cihazlarının kamu hizmeti yolcu taşımacılığı yapan araçlara takılması ve kullanılması yasaktır.
Bayrak gönderi	Eğilip bükülmeyen bir şekilde yapılmış ve üzerinde herhangi bir ışık tertibatı bulunmamak şartıyla, bisiklet ve motosikletlerde ön tekerlek hizasında, diğer araçlarda, milli bayrak için gidiş yönüne göre sağ ön tarafta, diğer flama ve forslar için sol tarafta bulunabilir.
Özel levhalar	Karoser üzerine takılacak; aracın cins veya ticari şeklini gösterecek, ışıklı veya ışiksiz olabilecektir.
Hoparlörler	Trafik intizamını bozmayacak ve yoldan faydalananları rahatsız edici şekilde ses çıkarmayacak (Tescil şube veya bürolarından müsaade almak mecburidir).
Pikap, teyp ve benzeri cihazlar	Dolmuş otomobilleri ile kamu hizmeti taşıması yapan minibüslerde bulunmayacaktır. Otobüslerde sürücünün kullanamayacağı bir uzaklıkta bulunabilecektir.
Özel yazı, şekil ve semboller	Araç işleticisinin ticari ad ve ünvanı ile işletmeci kuruluşun tanıtımına yönelik reklam mahiyetindeki yazı ve resimleri aracın yan karoseri üzerinde bulunabilir. Otobüs ve minibüslerin arkalarına sadece işleticinin ticari ad ve ünvanı yazılabilir.
Geri aydınlatma lambası, sis lambası, dörtlü acil uyarı lambası, cam içi stop lambası, rüzgarlık	Motorlu araçlarda bulunduğu takdirde, Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte belirtilen niteliklere uygun olacaktır.
Projektör	Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte belirtilen niteliklere uygun olacaktır, sürücü mahalinden ayarlanacak, takılabilmesi için trafik tescil kuruluşlarından izin alınacaktır. (Özel amaçlı taşıtlar hariç)
Oto koruma sistemi	Ticari taksi otomobilleriyle, kamyon, çekici ve tehlikeli madde taşıyan araçların dışında kalan diğer taşıtların sahipleri tarafından istenildiği takdirde 1 sayılı Cetvelde yer alan oto koruma sistemi (Oyum-yazım) numunesine uygun olarak yazdırılabilir.

3 SAYILI CETVEL

SAĞLIK KURULLARINCA VERİLECEK SÜRÜCÜ OLUR RAPORLARIN DÜZENLENMESİNE ESAS OLAN SAĞLIK MUAYENESİNDE SÜRÜCÜ ADAYLARINDA ARANILACAK SAĞLIK ŞARTLARI İLE MUAYENELERİNE İLİŞKİN ESASLAR

GÖZ MUAYENESİ

1) Göz muayenesi açısından sürücü belgeleri aşağıda belirtildiği şekilde iki guruba ayrılır;
Birinci grup: A1, A2, B, F, H
İkinci grup : C, D, E, G

2) Görme Derecesi

a) Birinci grup sürücülerde düzeltmeli veya düzeltmesiz olarak bir gözün görmesi 2/10 dan aşağı olmamak şartıyla her iki gözün görme toplamı 12/20 olmalıdır.

ÖRNEK:	<u>1 nci göz</u>	<u>2 nci göz</u>
	2/10	10/10
	3/10	9/10
	4/10	8/10
	5/10	7/10
	6/10	6/10

b) İkinci grup sürücülerde düzeltmeli veya düzeltmesiz olarak bir gözün görmesi 6/10 dan aşağı olmamak şartıyla her iki gözün görme toplamı 16/20 olmalıdır.

3) Görme Düzeltmesi

a) Gözlükle düzeltme kabul edilir. Ancak araç kullanırken sürücü gözlüğünü takmak zorundadır.

b) Kontakt lens ile düzeltme kabul edilir. Ancak araç kullanırken kontakt lenslerin takılması zorunludur.

4) Görme Alanı

a) Santral skotom olmamalıdır.

b) Her iki gözün periferik görme alanları toplamı 140 derece olmalıdır.

5) Derinlik Duyusu

Normal olmalıdır.

6) Renk Duyusu

Renk duyusu ölçme muayeneleri, renkli yün yumaklar veya renkli fener testleri ile yapılır. Bu teslerde renkleri ayırt edemeyenler mutlak renk körü kabul edilir. Renk körlüğü olan kişilere sürücü belgesi verilmez.

7) Görme derecesi ne olursa olsun bir gözü olmayanlara sürücü belgesi verilmez.

8) Görme derecesi ne olursa olsun gece körlüğü olanlara sürücü belgesi verilmez.

9) Ptozis- Hemiptozis

a) Görme derecesi ne olursa olsun bir veya iki gözünde tam ptozisi olanlara sürücü belgesi verilmez.

b) Ameliyatla düzeltilmiş veya ameliyatsız olarak hemiptozisi olanlarda; üst kapak kenarı primer pozisyonda iken pupillanın üst kenarına kadar iniyor, fakat pupilla alanını engellemiyorsa ve görme dereceleri ikinci maddeye uygun ise sürücü belgesi verilir.

10) Diplopi ve paralitık şaşılığı olanlara görme dereceleri ne olursa olsun sürücü belgesi verilmez.

11) Şaşılığı mevcut olup da binoküler görmesi olan ve görme dereceleri göz muayenesinin 2 nci bölümündeki şartlara uygun olanlara sürücü belgesi verilebilir.

12) Afaki

a) Tek veya iki taraflı afak olanlara ikinci grup sürücü belgesi verilmez.

b) Tek veya iki taraflı afak olanlar ameliyattan 6 ay sonra göz muayenesinin 2/a bölümündeki görme şartlarına sahip iseler birinci grup sürücü belgesi verilir.

c) Psödoafaklar, görme dereceleri göz muayenesinin 2 nci bölümündeki şartlara uygun ise ehliyet alabilirler.

13) Progresif Hastalıklar

Görmeyi zamanla azaltabilecek (katarakt, makula dejenerasyonu, retinopatiler gibi) hastalıklarda görme durumu göz muayenesinin 2 nci bölümündeki şartlara uysa dahi, bu sürücülerin muayeneleri yılda 1 kez tekrarlanmalıdır.

İÇ

HASTALIKLARI

MUAYENESİ

1) DİABETES MELLİTUS

a) Ağır diabetes mellitus vakalarına (diabetik kronik komplikasyonları örneğin; retinopati, nefropati, nöropati gibi gelişmiş olanlara) sürücü belgesi verilmez.

b) Kontrollü diabetlilere, belirli aralıklarla muayene ve tetkik edilmek üzere sürücü belgesi verilebilir.

2) GÖĞÜS-KALP ve DAMAR HASTALIKLARI

a) Ağır koroner yetmezliği olanlara sürücü belgesi verilmez.

b) Daha önce miyokard enfarktüsü geçirenlere C, D, E, ve G Sınıfı Sürücü Belgesi verilmez. B Sınıfı Sürücü Belgesi alanların da ticari araç kullanamayacağı belgesine işlenir. Miyokard enfarktüsü geçirenlere, diğer sınıf sürücü belgeleri ise, belirli aralıklarla kontrol edilmek şartıyla verilebilir.

c) Kan basıncı maksiması 250 mmHg ve daha yüksek olanlar ile malign hipertansiyonlulara ve kalp atım sayısı çok düşük (dakikada 40'ın altında), atrioventriküler bloku bulunan ve Hasta Sinus Sendromu bulunan ve kalıcı "pacemaker" takılmamış olanlara sürücü belgesi verilmez.

3) ORGAN YETMEZLİKLERİ

a) Hayati öneme haiz organlarında dekompanse yetmezliği olanlara sürücü belgesi verilmez.

b) Büyük organ nakli geçirmiş olanlara veya kronik böbrek yetmezliği olup diyaliz tedavisi görenlere, ilgili uzmanının görüşü alınmak suretiyle sürücü belgesi verilir.

4) LABORATUAR TESTLERİ

Sürücü adaylarında yapılacak laboratuvar testleri doktorun takdirine bağlıdır.

KULAK- BURUN -BOĞAZ MUAYENESİ

1) İşitme normal olmalıdır. Normal bir kulak, fısıltıyı en az 5 metreden duyar. Bir kulak normal işitiyorsa, diğer kulak fısıltıyı en az 2,5 metreden duymalıdır. (Odyometri ile ölçüm yapılması durumunda, normal kulak hava yolu eşliği 20 dB'den iyi işitmek üzere, diğer kulaktaki kayıp en fazla 40 dB olmalıdır.)

2) Bir kulağı normal olup, diğer kulağı işitme cihazından istifade edenler, B ve F Sınıfı Sürücü Belgesi alabilirler. Bu durumda fısıltı en az 1 metreden duyulmalıdır.

3) İşitme cihazı kullananlar, A1, A2, C, D, E, G Sınıfı Sürücü Belgesi alamazlar. İşitme cihazı kullandıkları halde, B Sınıfı Sürücü Belgesi alanların ticari araç kullanamayacakları belgelerine işlenir.

4) Labirent fonksiyonunu bozacak kulak-burun-boğaz hastalığı bulunanlara, sürücü belgesi verilmez. Bu tip hastalıklara yakalanan veya kalıcı tipte işitme kaybı tesbit edilen sürücülerin, sürücü belgesi iptal edilir.

5) B Sınıfı Sürücü Belgesi alıp da ticari araç kullanacaklarda, C, D, E, G Sınıfı Sürücü Belgesi alacak olanlarda işitme tam olmalı, ileri derecede ses kısıklığı, solunum bozukluğu ve ileri derecede konuşma bozukluğu olmamalıdır.

6) Hiçbir sınıf sürücüde habis ur bulunmamalıdır.

7) E Sınıfı Sürücü Belgesi alacak olanlar ile B Sınıfı Sürücü Belgesi alacaklardan ticari taşıt kullanacak olanlarda, doğuştan veya sonradan meydana gelen ileri derecede şekil bozukluğu ve harabiyet olmamalıdır. B Sınıfı Sürücü Belgesi alıp da bu durumda olanların ticari araç kullanamayacakları belgelerine işlenir.

8) Rudimental auricula ve dış kulak yolu atresizi olmamalı, eğer 2 ve tek taraflı rudimental auricula ve dış kulak yolu atrezisi bulunanlarda iletim tipi işitme kaybı varsa, ikinci madde ile değerlendirilir.

9) Bedenen ve ruhen sağlam, görme derecesi sürücü belgesi almaya elverişli olan sağır ve dilsizlere sadece otomobil kullanmak üzere H Sınıfı Sürücü Belgesi verilebilir. Bunların kullanacağı araçlara, sağır ve dilsiz olduklarını belirleyen özel işaretler konulması ve yeterince dikiz aynaları ile araçların donatılması gereklidir.

10) Hastalık tesbit edilenlerin durumu hastalık iyileşinceye kadar ertelenir. Ostetik ve Kolesteatonlu akıntısı olanlarda durum tedaviden sonra değerlendirilir.

HARİCİYE MUAYENESİ

1) Eklem Hareketleri

a) Vertebra (boyun ve bel) hareketleri: Kişinin baş ve boynunu arkaya döndürmesini ve bakmasını % 50'den fazla engelleyen boyun vertebra ve boyun bölgesi hastalıklarında sürücü belgesi verilmez. Lumbal vertebra eğilme ve dönme hareketlerini % 75'den fazla engelleyen durumlarda da sürücü belgesi verilmez.

b) Diğer eklem hareketleri: Her iki omuz, dirsek, kalça ve diz artrodezinde veya fonksiyonel olmayan ankilozlarında sürücü belgesi verilmez. Ancak simetrik büyük eklemlerin ve aynı taraf diz, kalça, omuz, dirsek eklemlerinin fonksiyonel ankiloz ve artrodezlerinde, ortopedi uzmanının kanaati ile H Sınıfı Sürücü Belgesi verilebilir.

c) El eklemleri: Her iki elin baş ve işaret parmaklarının hareketlerinin % 75'ten fazla kaybında Ortopedi uzmanı kanaatı ile F ve H Sınıfı Sürücü Belgesi verilebilir. Bundan daha az hareket sınırlılığı yapan el parmaklarında fonksiyonel durumdaki ankiloz ve artrodezlerde ortopedi uzmanı kanaatı ile A1, A2, B, F ve H Sınıfı Sürücü Belgesi verilebilir.

Bir eldeki baş ve işaret parmağı dışındaki iki parmaktaki ankilozlarda C, D, E, G sınıfı dışında sürücü belgesi verilebilir.

2) Ekstremitelerdeki noksanlığı

a) Bir elin başparmak veya başparmak dışında iki parmak noksanlığı veya noksan sayılacak şekilde fonksiyon kaybı olanlarda, Ortopedi uzmanının kanaatı uyarınca A, B ve H sınıfı, her iki el başparmak noksanlığı veya ileri derecede fonksiyon kaybı olanlara F Sınıfı Sürücü Belgesi verilir.

b) Üst ekstremitenin dışında ekstremitelerdeki noksanlığı (doğuştan veya sonradan) halinde Ortopedi uzmanının kanaatı uyarınca H Sınıfı Sürücü Belgesi verilir. Ancak, üst ekstremitenin tek taraflı noksanlığında da Ortopedi uzmanının kanaatıyla, H Sınıfı Sürücü Belgesi verilebilir.

c) Alt ekstremitelerde diz altı amputasyonlarında protezle fonksiyon kazananlara B, F, G sınıfı, protezle fonksiyon uyumu iyi olmadığı, Ortopedi veya Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon uzmanı tarafından özel tertibatlı araç kullanabilecek durumda olduğu bildirilenlere, H Sınıfı Sürücü Belgesi verilir.

Bunun dışındaki alt ekstremitelerdeki noksanlık veya amputasyonlarında, Ortopedi uzmanı kanaatı uyarınca H Sınıfı Sürücü Belgesi verilir.

3) Kas, Tendon ve Bağ Lezyonları

Kas, tendon ve bağ lezyonları kalça, diz, omuz, diz ve ayak bileği eklemlerini veya bu eklemleri oluşturan kemik hareketlerini % 50'den az bozduğu Ortopedi veya Nöroloji uzmanınca belirlenenlere F ve H Sınıfı Sürücü Belgesi, daha fazla bozukluklarda H Sınıfı Sürücü Belgesi verilir.

a) Bu maddelere uymayan durumlar için, Ortopedi veya Nöroloji uzmanının vereceği rapora göre işlem yapılır.

b) Her özür için kullanılacak özel tertibatlı araç, Ortopedi ile Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon uzmanının bulunduğu heyetçe tanımlanır.

RUH ve SİNİR HASTALIKLARI MUAYENESİ

A) Sinir Hastalıkları

1) Santral Sinir Sistemi Hastalıkları

Santral Sinir Sistemi ile ilgili geçirilmiş hastalıklara bağlı olarak ortaya çıkan uzuvların parezi ve paralizileri (kontrol, koordinasyon ve denge açısından), araç kullanmasını ve trafik güvenliğini engelleyecek şekilde ileri derecede bozuk olanlara, sürücü belgesi verilmez. Hafif derecede bozukluğu mevcut olanlara, Nöroloji uzmanının kanaatine göre sürücü belgesi verilebilir.

2) Periferik Sinir Sistemi Hastalıkları

Periferik Sinir Sisteminin etkilenmesi sonucu ortaya çıkan uzuvlarda parezi ve paraliziler araç kullanmayı ve trafik güvenliğini engelleyecek şekilde ileri derecede ise sürücü belgesi verilmez. Hafif derecede güçsüzlüğü varsa, Nöroloji uzmanının kanaatine göre sürücü belgesi verilebilir.

İki ayağı felçli (parapleji), diğer vücut fonksiyonları normal olan şahıslara H Sınıfı Sürücü Belgesi verilebilir.

3) Epilepsi tesbitinde sürücü belgesi verilmez. Şüpheli durumlarda klinik gözlem ve EEG tetkiki dikkate alınır.

B) Kas Hastalıkları

Myopati ve progresif muskuler distrofisi olan şahıslara sürücü belgesi verilmez. Nöroloji uzmanının kanaatine göre hafif vakalara yılda 1 kez muayene olmak kaydıyla A1, A2, B, F ve H Sınıfı Sürücü Belgesi verilebilir.

C) Ruh Hastalıkları

1) Mental Retardasyon tanısı olanlara sürücü belgesi verilmez.

2) Her türlü demansı (bunaması) olanlara sürücü belgesi verilmez.

3) Halen akut yada kronik her türlü psikotik bozukluğu olanlara sürücü belgesi verilmez.

4) Halen aktif olarak bağımlılık düzeyinde alkol kullananlarla uyuşturucu madde kullananlara sürücü belgesi verilmez.

5) Ağır derecede davranış bozuklukları yada dürtü kontrol bozukluğu olan her türlü nevrotik yada kişilik bozukluğu olanlara sürücü belgesi verilmez.

KONTROL MUAYENESİ

Bu Cetvelin sağlık muayenesinde sürücü adaylarında aranılacak sağlık şartları ile ilgili hükümlerinde belirtilen sürelerde kontrol muayenesinin yanısıra, ilgili uzman sürücü adayının sağlık durumunu dikkate alarak sıklığı 2 ila 10 yıl arasında olma ve aşağıda belirtilen yaşa özel genel kontrol muayenesinden uzun olmamak üzere ek kontrol muayenesi yükümlülüğü getirebilir. Bu durum, sağlık kurulu raporunda gerekçesi ile birlikte belirtilir.

Sürücü adayının sağlık durumundan kaynaklanan ve yukarıda belirtilen kontrol muayenelerinin yanısıra, sağlık durumu kontrol muayenesi gerektirmeyen sürücülerin;

- a) Sürücü belgesi alınan yaştan 50 yaşa kadar 10 yılda bir,
 - b) 50 yaştan 65 yaşa kadar 5 yılda bir,
 - c) 65 yaştan sonra her 3 yılda bir,
- genel kontrol muayenesi yaptırmaları gerekir.

Kontrol muayenesinde sürücü belgesi almaya engel bir hastalık veya durum tesbit edildiğinde sürücü belgesi iptal edilir.

ARAÇLARDA BULUNMASI GEREKEN İLK YARDIM MALZEMESİ

CİNSİ	MİKTARI (*)
1) Büyük sargı bezi (10 cm x 3-5 m.)	2 adet
2) Hidrofil gaz steril (10x10 cm 50'lik kutu)	1 kutu
3) Üçgen sargı	1 adet
4) Hidrofil pamuk (70 gr.)	1 paket
5) Flaster (2 cm x 5 m)	1 adet
6) Çengelli iğne	10 adet
7) Küçük makas (paslanmaz çelik)	1 adet
8) Esmark bandajı	1 adet
9) Turnike (en az 50 cm. örgülü tekstil malzemedem)	1 adet
10) Yara bandı	10 adet
11) Plastik örtü (150 cm x 200 cm)	1 adet
12) İçindekilerin listesi	1 adet

(*) Araçlarda bulunan her 10 koltuk için 1 çanta içi malzeme ilave edilir.

4 SAYILI CETVEL

PSİKO-TEKNİK DEĞERLENDİRME VE PSİKİYATRİ UZMANI MUAYENESİNDE SÜRÜCÜLERDE ARANILACAK ŞARTLAR İLE DEĞERLENDİRME VE MUAYENEYE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

Amaç

Psiko-teknik değerlendirmenin amacı, sürücülerin sahip oldukları güvenli araç kullanmalarını sağlayan zihinsel ve psikomotor yetenek düzeylerini objektif yöntemlerle ölçmek ve değerlendirmektir.

Tanım ve Kapsam

Psiko-teknik değerlendirme; sürücülerin sahip oldukları güvenli araç kullanmalarını sağlayan zihinsel ve psikomotor yetenek düzeylerinin; bu yetenek alanlarında tanımlanan bilgisayar destekli testler aracılığı ile ölçülmesidir.

Psiko-teknik Değerlendirme Yapmaya Yetkili Kuruluş ve Kişiler

Psiko-teknik değerlendirme, bu Cetvelde belirtilen usul ve esaslara göre ve yine bu Cetvelde tanımlanmış altyapı özelliklerine sahip, resmi ve özel kuruluşlar bünyesinde oluşturulan ve il sağlık müdürlüğü tarafından yetkilendirilmiş merkezlerde çalışan psikolog ünvanına sahip kişiler tarafından yapılır.

Psiko-teknik Değerlendirme Merkezinin Taşınması Gereken Nitelikleri

Merkezin genel özellikleri;

a)Psiko-teknik değerlendirme için gereken bilgisayar destekli test gereçleri ile teçhizatlandırılmış olması,

b) Bu hizmeti verebilecek uygun çalışma mekanına sahip olması (psikolog için çalışma odası, sürücüler için bekleme bölümü, tuvalet ve benzerleri),

c) Psiko-teknik değerlendirmeleri yapmak üzere psikolog istihdam edilmiş olması,

d) Genel çalışma mekanından ayrı ve aşağıdaki özelliklere sahip, sürücülere psiko-teknik değerlendirme uygulaması için ayrılmış oda veya odaların bulunması;

1) Sessiz,

2) Genel çalışma ortamından etkilenmeyen,

3) Uygulama esnasında giriş çıkışlara kapalı,

4) En az 3 metre kare büyüklüğünde,

5) Havalandırma olanağına sahip,

6) İyi ışıklandırılmış,

7) Duvarları açık renkle boyalı,

8) Dikkati dağıtacak çok fazla materyal olmamalı (duvarlarda resimler, müzik, saat ve benzeri),

9) Teste katılan kişinin oturacağı ergonomik, tekerlekli ve kolsuz en az bir büro koltuğu olmalı,

10) Birden fazla sisteme sahip merkezlerde grup uygulaması yapmak üzere, sistemler aynı odaya yerleştirilebilir. Ancak, oda yeterince büyük olmalı ve sistemler oda içinde adayların birbirini izlemesini engelleyecek şekilde, birbirinde paravanla ayrılarak, konumlandırılmalı,

11) Maksimum performans sergilemeye uygun olacak şekilde ısı ayarlanmış olmalı.

İl Sağlık Müdürlüğünce Yürütülecek Yetkilendirme İşlemi

Psiko-teknik değerlendirme merkezi açmak isteyen kişi aşağıda belirtilen belgeler ile işyeri açmak istediği ilin il sağlık müdürlüğüne başvurur.

a) Başvuru sahibinin psiko-teknik değerlendirme merkezi açmak istediğine dair dilekçe,

b)Merkezde çalışacak kişinin psikolog ünvanını (Üniversitelerin Fen-Edebiyat ve Edebiyat Fakültelerinin 4 yıllık Psikoloji Bölümü mezunları) taşıdığını belgeleyen diplomanın noter tasdikli örneği (Merkezde çalışacak psikologların birden çok olması durumunda herbiri için ayrı belge istenir),

c) Psiko-teknik değerlendirme merkezinin onaylı krokisi,

d) Merkezde, psiko-teknik değerlendirme için kullanılacak ve bu Cetvelde genel esas ve usulleri belirtilen trafik alanda geliştirilmiş bilgisayar destekli testlerin Türkiye toplumu özelliklerine göre hazırlanmış norm çalışmasına sahip olduğunu gösterir belge örneği,

e) Merkezde kullanılacak bilgisayar destekli testleri kullanabilmek için yetkilendirilmek istenen psikoloğun bu Cetvelde tanımlanan özellikleri içeren eğitimi aldığına dair belge (Merkezde çalışacak psikologların birden çok olması durumunda herbiri için ayrı belge istenir).

Belgeleri tam ve geçerli olan başvuru sahibine ait merkez, il sağlık müdürlüğü elemanlarınca, başvuru tarihinden itibaren en geç 1 ay içerisinde bu Yönetmelikte tanımlanan usul ve esaslara uygun

olup olmadığı yönünden yerinde denetlenir. Uygun bulunduğu takdirde işyerine (örnekleri bu Cetvelde yeralan) Psiko-teknik Değerlendirme Merkezi Çalışma Uygunluk Belgesi ve başvuruda beyan edilen psikoloğa (ya da psikologlara ayrı ayrı olmak üzere) Psiko-teknik Değerlendirme Uygulama Yetki Belgesi düzenlenir.

Bilgisayar Destekli Psiko-teknik Değerlendirme Testlerin Türkiye Toplumuna Özelliklerine Göre Hazırlanmış Norm Çalışmasına Sahip Olduğunun Belgelenmesi

Bu Cetvelde tanımlanan yetenek alanları için geliştirilmiş bilgisayar destekli psiko-teknik değerlendirme testlerinin merkezlerde sürücülere uygulanmadan önce Türkiye toplumu özelliklerine göre hazırlanmış norm çalışmasına sahip olması esastır. Norm çalışması, söz konusu psiko-teknik değerlendirme amaçlı test sistemlerini geliştiren kuruluş tarafından gerçekleştirilir. Ancak, söz konusu norm çalışmasının özelliklerinin alan ile ilgili meslek kuruluşunca oluşturulacak bilimsel kurul tarafından onaylanmış olması gereklidir. Onay belgesine sahip olmayan test sistemleri Türkiye'de kullanılamaz.

Psiko-teknik Değerlendirme Uygulama Eğitiminin Özellikleri

Bilgisayar destekli psiko-teknik değerlendirme uygulama eğitimleri, psiko-teknik değerlendirme amaçlı kullanılan test sistemlerini geliştiren kuruluş tarafından gerçekleştirilir. Ancak, aşağıda temel özellikleri belirtilen eğitim programına ait müfredat ve eğitim yapısının alan ile ilgili meslek kuruluşunca onaylanmış olması gereklidir.

a) Sürücünün bu Cetvelde sayılan her bir yeteneğini ölçmeye yönelik geliştirilen bilgisayar destekli test sistemlerinin kullanılması ve uygulanması,

b) Her bir test sonucu elde edilen bulguların belirlenmiş normalara göre değerlendirilmesi.

Psiko-teknik Değerlendirme Merkezlerinde Tutulması Gereken Kayıtlar

Merkezlerde test süreçlerinin takibi, arşivleme ve denetleme amaçları ile aşağıdaki kayıtların ve belgelerin bulundurulması zorunludur.

a) Psiko-teknik Kayıt Defteri: Psiko-teknik değerlendirme yaptırmak üzere merkeze başvuran sürücülerin kimlik bilgilerini ve raporun bir örneğini aldıklarına dair imzalarını içeren defterdir (Defteri İl Sağlık Müdürlüğüne onaylandıktan sonra kullanılır).

b) Psiko-teknik Değerlendirme Raporları Dosyası: Sürücülere uygulanan psiko-teknik değerlendirmeye ait bilgisayar çıktılarının ve rapor örneklerinin saklandığı dosyadır.

c) Denetim Defteri: İl Sağlık Müdürlüğü elemanlarının (ve var ise ilgili meslek kuruluşunun görevlendirdiği elemanlar ile işbirliği halinde) en az yılda 1 kez olmak üzere yapacağı denetim sonuçlarının kaydedildiği defterdir (Defter İl Sağlık Müdürlüğüne onaylandıktan sonra kullanılır).

Psiko-teknik Değerlendirmede İncelenecek Sürücü Özellikleri

Psikoteknik değerlendirmede sürücü özelliklerinden aşağıda belirtilen yetenekler bu amaçla geliştirilmiş bilgisayar destekli testler aracılığı ile ölçülür;

1) Zihinsel Yetenek ve Beceriler

A) Dikkat: Dikkat; algılama sürecinin testin içeriğini oluşturan çeşitli uyaranlar arasından, sadece test kapsamında kritik uyaran olarak belirlenmiş olanlar üzerine yönlendirilmesi, sık aralıklarla ve sürekli olarak gelen bu kritik uyaranların seçici algılama ile fark edilmesi sürecinde incelenmelidir. Dikkat düzeyini ölçmek üzere geliştirilmiş testler aşağıdaki özellikleri taşımalıdır:

1) Dikkat, "performans hızı", "performans kalitesi" ve "performanstaki tutarlılık" değişkenleriyle değerlendirilmeli ve dikkat düzeyi, bu üç değişkenin bileşkesi dikkate alınarak sayısal olarak ifade edilmelidir.

Kullanılacak dikkat testinde veri elde edilmesi gereken kriterlerden, performans kalitesi, görevin ne kadar hatasız yerine getirildiğini göstermelidir ve sunulan kritik uyaranlardan kaç tanesine doğru tepki verildiği ile ölçülmelidir. Dikkatin yoğunlaştığı ortamlarda fark edilen uyaranlara dört farklı tepki verilebilir. Bunlardan, atlanan uyaranların ve yanlış alarm tepkilerinin fazla olması dikkat düzeyindeki düşüklüğü göstermesi nedeniyle, ayrıca sayısal olarak ifade edilmelidir.

TEPKİ	Evet	Hayır
Kritik uyaranın VAR OLDUĞU koşul	Doğru	Atlanan
Kritik uyaranın VAR OLMADIĞI koşul	Yanlış Alarm	Negatif Doğru

2) Performans hızı, test kapsamında kritik uyarıların kaç saniye içinde fark edildiği üzerine kurulu olmalıdır. Kritik uyarıların tümüne verilen tepkilerin hızının öncelikle medyan değeri veya aritmetik ortalaması açısından değeri verilmelidir.

3) Performans hızı ve kalitesi hakkındaki iki bulgu ilişkilendirilerek norm grubu ile karşılaştırılmalıdır. Bu karşılaştırmanın "Performans hızı/ Performans Kalitesi Diagramı" olarak grafiksel özeti, bilgisayar tarafından yorumlamada kolaylık sağlamak için hazırlanmalıdır. "Kontrollü ve tepkisel çalışma tarzı", yavaş ve hatasız performans ile tanımlanmalı; "düşünmeden hareket edilen tarz" ise, hızlı ama hatalı tepkiler ile karakterize edilmelidir.

4) Bir dikkat testinden geçerli ve güvenli bir sonuç alabilmek için test en az 10 dakika sürecek şekilde yapılandırılmış olmalıdır. Performanstaki tutarlılık, dikkat düzeyinin bu süre içinde ne düzeyde değişim gösterdiği üzerine kurulmalıdır ve tepkilerin zaman içindeki dağılımı grafiksel olarak ifade edilmelidir.

5) Görüş alanı açısından dikkat düzeyini yorumlayabilmek için, testte verilen uyarılardan seçilmesi gereken uyarılar bilgisayar ekranı üzerinde dört görüş alanı üzerinde dağılmalı ve atlanan veya yanlış tepki verilen uyarıların nerede yoğunlaştığı incelenmelidir.

B) Anlama ve Değerlendirme (Muhakeme) Yeteneği: Anlama ve değerlendirme yeteneği, analitik düşünce becerisinin kullanıldığı, olgulara ilişkin ipuçlarından anlamlı sonuçlar çıkarma ve olgular arasındaki bağıntıları sağlayan prensipleri anlayabilme süreci üzerine kurulu bir test ile ölçülmelidir.

1) Sözel olmayan testler ile ölçülmelidir.

2) Farklı yaş, eğitim düzeyleri için norm grupları oluşturularak bilgisayar tarafından otomatik karşılaştırması yapılabilir.

3) Sorular muhakeme yeteneğini ölçebilecek kadar istatistiki açıdan yeterli sayıya sahip olmalıdır. Sorular zorluk derecelerine göre gruplanmış olmalı ve bunların dağılımı, test geneline rastgele ancak eşit sayıda olmalıdır. Böylece, kişinin aynı test içinde muhakeme yeteneği açısından çıkabileceği en yüksek düzey gözlenebilir.

4) Aynı testin, daha yüksek eğitim düzeyleri için ya da standart testte en yüksek performansı göstermiş kişilere gerektiğinde uygulanmak üzere gelişmiş versiyonlarının bulunması gereklidir.

C) Hız ve Mesafe Algılama: Hareket halindeki objelerin hareket hızlarının ve hedefe olan uzaklıklarının tahmin edilebilmesi üzerine kurulu bir test ile ölçülmelidir.

1) Testte, hareket hızı ve hedefe uzaklığı değişken olan bir obje olmalı ve bu özellikleri kişinin ne kadar iyi gözlemleyebildiği incelenmelidir.

2) Yetenek hakkında kesin bir yargıya varabilmek için, testi oluşturan soru/deneme sayısı yeterli olmalı (en az 20, en fazla 30 deneme) ve her denemede gösterilen performans birbiriyle tutarlı olmalıdır.

3) Kişinin tahminlerinde kendisini ne kadar riske attığı, hız ve mesafe algılamasının operasyonel tanımı olarak alınmalı ve grafiksel olarak ifade edilebilir. Sürücülerin tehlikeden uzak kalacak şekilde temkinli davranışlarını gösteren bir performans sergilemesi esastır.

D) Geniş Görüş Alanı İçinde Uyarı Fark Etme: Geniş görüş alanı içinde uyarı fark etme becerisi, 140 derecelik görüş alanı içinde, kişinin uyarıları en uzak hangi noktada fark ettiği ve fark ettiği anda doğru tepkiler verip vermediği üzerine kurulu bir test ile ölçülmelidir.

1) Her iki göz için, geniş görüş alanı içinde uyarı fark etme becerisini ölçmek üzere özel olarak geliştirilmiş bir test enstrümanı ile, başın sağ ve sol ekstrem yanlardan gelen ışıklı uyarıların hangi açısal değerlerde fark edildiği ölçülmelidir.

2) Bu beceriyi ölçen testlerin yapısı gereği, kullanılacak testte, kişinin dikkatini sadece görüş alanı dışındaki uyarılara yoğunlaştırmasını engellemek üzere, görüş alanı içinde bir başka görev ile ilgilenmesi sağlanmalıdır. Böylece, görüş alanı içinde yoğunlaşma noktası olarak adlandırılacak yerde bir iş ile uğraşırken, sağ ve soldan gelen farklı uyarıların ne hızla fark edildiği ve iki farklı görevin kişi tarafından karıştırılarak tepkilerini olumsuz yönde etkileyip etkilemediği ölçülmelidir.

E) Şekil Algılamada Görsel Süreklilik: Şekil algılamada görsel süreklilik, şekil algılamasında seçici davranmayı sağlayan kriterleri sürekli takip etme becerisini ve bu kapsamda verilen tepkilerin hızını dikkate alan bir test ile ölçülmelidir.

1) Şekil algılama testi trafik ortamına doğrudan ilişki sağlamak açısından trafik işaretlerinden oluşmalıdır.

2) Trafik işaretlerini belirli bir prensibe göre takip etme ve seçme süreci yaratılmalıdır. Bu seçici kriter bir trafik işareti ile bir rakam arasındaki bağıntının kurulması şeklinde yapılandırılmalıdır.

- 3) Görsel sürekliliği değerlendirmek için, test 30 ila 40 denemeden oluşmalıdır.
- 4) Testin toplam kaç dakikada bitirildiği, belirli bir işaretin kaç saniyede fark edilerek tepki verildiği ölçülmelidir.
- 5) Toplam zamanın kısa ya da uzun olması, algılama hızı ile basit ve somut olguların ne kadar kolay kavranabildiğini göstermelidir.

2) Psikomotor Yetenek ve Beceriler

A) Tepki Hızı: Uyarının fark edilmesi ile tepkinin ortaya konulması arasında geçen zaman tepki hızı olarak değerlendirilmelidir.

1) Tepkiye karar verilmesi (karar verme hızı) ile tepkinin gösterildiği (motor tepki hızı) zaman ayrı ayrı incelenebilmelidir.

2) Tepkilerin ne kadar hızlı olduğu kadar, ne kadar doğru olduğu da incelenmelidir. Bu amaçla farklı görsel ve akustik uyarılar sunulmalı, tepkiler eller ve ayaklarla verilmelidir. Hangi uyarana hangi tepkiyi vereceği belirlenerek bu kapsamda performans kalitesi incelenmelidir. Sunulan uyarılara verilen tepkiler, tepki matrisi şeklinde sunulurken, hatalı tepkilerin yoğunlaştığı uyarılar gözlenmelidir.

3) Uyarıların sunum hızı, yavaştan daha hızlıya doğru farklı alttestler halinde düzenlenmeli ve uyarı sunum hızındaki değişikliklere kişinin ne düzeyde uyum sağlayabildiği incelenmelidir.

4) Uyarılara verilen doğru tepkiler, yanlış tepkiler, atlanan uyarılar ve geç tepkiler grafiksel olarak ifade edilmelidir.

B) Koordinasyon Düzeyi: Koordinasyon, bir görev yerine getirilirken doğru tepkilerin verilebilmesi için, aynı anda farklı uzuvların hareketlerinin uyumlandırılma düzeyi ile ölçülmelidir.

1) Küçük bir alan içerisinde kişinin el ve parmak hareketlerinde gösterdiği koordinasyon, sürat ve doğruluk incelenmelidir. Performans kalitesi, testte kullanılacak kontrol kolunun, döndürülmesi ya da direksiyonun iki elin eşgüdümüyle hareketiyle kontrol edilmesi, bir hedefe yönelik olarak konumun tutulabilmesi ve kişinin çevresel uyarılara da dikkate alarak konumunu koruyabilmesi ölçülmelidir. Performans kalitesi, hedeften sapma düzeyi (hata yüzdesi) olarak ifade edilmelidir.

2) Görsel bir uyarının büyüklüğü, biçimi, hızı ve yönüne ilişkin görsel bilgilerin doğru motor faaliyete çevrilebilme düzeyi incelenmelidir. Ayakların ve ellerin doğru yerlerde kullanılması gerekir.

3) Testin ileri aşamalarında, dikkat dağıtıcı uyarılara karşı dahi koordinasyonun korunup korunmadığı incelenmelidir. Dikkat dağıtıcı uyarılara bağlı hedeften sapma düzeyi ölçülebilmelidir.

4) Performansta tutarlılık, test sürecinde, her denemede performansta iyileşme kaydedilip edilmediği açısından belirlenmelidir. Deneyimden yararlanarak, belirli prensiplere bağlı olarak vücut fonksiyonlarını kontrol altında tutmayı öğrenebilmek sürücülük için esastır. Bu gelişim grafik gösterge olarak ifade edilmelidir.

5) Her denemenin ne kadar sürede tamamlandığı, performans hızını belirleyecek şekilde ölçülmelidir.

Psikoteknik Değerlendirmede Kullanılan Test Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Kullanılan test sonuçlarının değerlendirilmesinde her test başlığı altında aşağıda belirtilen ölçütler dikkate alınır;

Dikkat

1) Türkiye normuna göre, 40'inci yüzdelerlik dilimden daha düşük puan alanların dikkat düzeyi düşük kabul edilir.

2) Yanlış alarm ve atlanan uyarılar, test sunum alanı içinde belirli bir bölgeye (sağ ve sol ekstrem noktalar gibi) yoğunlaşmış olmamalıdır. Sağ ve sol ekstremde yoğunlaşma gözlemlendiğinde, geniş görüş alanı içinde uyarı fark etme testi sonuçları ile birlikte yorum yapmak gerekir.

3) Seçici dikkate bağlı tepki hızı 1.50 saniyeden daha fazla zaman almamalıdır.

4) Performansın tutarlılığını gösteren grafik bulguda, tepki hızları arasındaki standart sapma puanı çok yüksek olmamalı, uyarıların bulunduğu sunum alanına göre tepki hızları çok fazla değişkenlik göstermemelidir.

5) Performans hızı ile kalitesi arasındaki ilişkiyi özetleyen grafikte, kişinin yer alacağı karşılaştırmalı grup "hızlı ve hatasız" ya da "yavaş ve hatasız" kategorilerinde olmalıdır. "Hızlı ve hatalı" kategorisindeki kişiler risk teşkil eder.

Anlama ve Değerlendirme (Muhakeme) Yeteneği

1) Muhakeme düzeyi orta öğrenim düzeyindeki kişiler için %35'in altında olmamalıdır.

2) Muhakeme düzeyi, yüksek öğrenim düzeyindeki kişiler için %85'in altında olmamalıdır. %85 ve üzeri düzeyde performans gösteren kişileri testin "gelişmiş" versiyonu uygulanır. Bu versiyondaki başarı düzeyi ise % 50'nin altında olmamalıdır.

Hız ve Mesafe Algılama

1) Hız ve mesafenin algılanması, verilen kritik seviyeden en fazla % 30 sapma göstermelidir. Daha yüksek sapmalar risk teşkil eder.

2) Algılamada erken tepki verilmesi esastır. Sürücülerin tehlikeden uzak kalacak şekilde temkinli davrandıklarını gösteren bir performans sergilemesi gerekir.

3) Tepkilerin her denemede bir tutarlılık göstermesi, hız ve mesafe algılama yeteneğinin yorumlanması için temel teşkil eder. Tahminler arası standart sapma yüksek olmamalı ve yoğunlaşma erken tahmin ya da geç tahmin yönünde olmalıdır.

Geniş Görüş Alanı İçinde Uyarı Fark Etme

1) 140 derecelik görüş alanı içinde, görsel alan ile yoğunlaşılacak nokta arasındaki uzaklık milimetre cinsinden ve açısal değer olarak ölçülmelidir.

2) Görsel alan dışından gelen uyarılara verilen tepkilerin hızı 2.00 saniyeden yüksek olmamalıdır.

3) Yoğunlaşma noktasında sunulan, yanıltıcı uyarılara tepki verilememelidir. Yanıltıcı uyarılara verilen tepkiler hatalı tepki olarak değerlendirilir; bunların sunulan kritik uyarılara oranı %40'dan yüksek olmamalıdır.

Şekil Algılamada Görsel Süreklilik

1) Testin tamamlanma süresi norm ortalamasının altında olmamalıdır.

2) Her işarete ortalama 90 saniyede tepki verilmelidir. 1 dakikanın üzerindeki bir sürede algılamının gerçekleşmesi, kişinin şekle en az 5 kez baktığını ancak algılamının gerçekleşmediğini gösterir.

3) Test genelinde bu sürenin tutarlı akışı, sürekli dikkatin göstergesidir.

4) Trafik işaretiyle aynı olmayan bir düğmeye basılarak tepki verilmesi hatalı cevap olarak değerlendirilmelidir. Hatalı tepkilerin test genelindeki uyarılara oranı %20'yi geçmemelidir.

Tepki Hızı

1) Ölçümlerde 1.50 saniyeden daha uzun sürede verilen tepkiler geç tepki kabul edilir ve sürücünün tepki hızının düşük olduğunu gösterir.

2) Doğru tepkilerin, fark edilmesi gereken kritik uyarılara oranı ortalama olarak %50'nin altına düşmemelidir.

3) Sunum aralıkları dar olan testlerde atlanan uyarıların oranı, hatalı tepkilerin oranından daha yüksek olmamalıdır. Performans kalitesi, geç olsa da doğru tepki verilmesi, yetişilemeyen yerde uyarının atlanması ile belirlenir.

Koordinasyon Düzeyi

1) Dikkat dağıtıcı olarak verilen uyarıların kişinin tepkisel tutarlılığını bozmaması gerekir. Yanıltıcı uyarılara verilen tepkiler yanlış tepki olarak kabul edilir ve kabul edilebilirlik sınırı %40'dır.

2) Hedeften sapma düzeyi (hata yüzdesi) %40'ı geçmemelidir.

3) Koordinasyon faktör puanı norm grubunun %50'lik diliminde yer almalıdır.

4) Grafikselleştirilmede, her denemede testi tamamlama süresi giderek daha kısalmalı ya da aynı kalmalıdır. Performans kalitesi tutarlı şekilde iyileşme göstermelidir.

Psiko-teknik Değerlendirmede Kullanılacak Testlerin Genel Özellikleri

Psikoteknik değerlendirme sürecinde, uluslararası psikometrik standartlara sahip testler kullanılmalıdır. Bu standartlar aşağıda şunlardır;

a) Nesnellik: Test maddelerine verilecek yanıtların belirli olması ve puanlamada belirli ölçütlerin kullanılması, bu özelliğe göre, hazırlanacak bir soruya verilmesi gereken yanıtların son derece belirgin olması, sorunun cevabının tartışmalı olmaması.

b) Puanlama: Puanlama yönteminin standart olması, objektif sonuçlar elde edilebilmesi için, kişisel yorumu en aza indirgemiş olması.

c) Geçerliliğin yüksek olması: Ölçüm aracının ölçmek istediği şeyi hiç şaşmadan doğru olarak ölçmesi, testin kullanım amacına uygun olması, doğru seçilmiş bir test olması.

- d) Güvenilirliğinin yüksek olması: Testin ölçtüğü nesne ya da özelliği her uygulamasında aynı duyarlılıkla ölçmesi, tutarlı ve kararlı olması.
- e) Kapsamlı olması: Testin ölçülen konunun genelini iyi bir şekilde kapsamaması.
- f) Ayırt edici olması: Bir özelliğe sahip olan kişi ile olmayana, yeteneği çok yüksek olan ile olmayana birbirinden ayırt edebilmesi.
- g) Kullanışlı olması: Kolay uygulanabilir, kolay anlaşılabilir ve puanlanabilir olması.
- h) Uyarılama: Türkiye toplumuna uyarlamasının yapılmış olması.
- i) Standardizasyon: Farklı norm grupları için standardizasyonunun yapılmış olması. Testlerin kullanım amaçlarına göre, yorumlarda kullanılmak üzere, cinsiyet, yaş, eğitim, meslek, fiziksel ve psikolojik rahatsızlığa sahip kişileri içeren gruplara testlerin uygulanarak, ortalama puanların ve puan dağılımlarının belirlenmesi.
- j) Bilgisayar Destekli Testler olması: Testlerin sunumu, puanlaması, yorumlanmasının bilgisayar aracılığıyla yapılması.

Bilgisayar Destekli Test Sistemlerinin Özellikleri

Bilgisayar destekli test sistemleri aşağıdaki özelliklere sahip olmalıdır;

- a) Psikolojik yetenek, beceri ve kişilik testlerinin, teste katılanlara, bilgisayar ekranında veya bilgisayara bağlı yan gereçler ve paneller aracılığıyla sunulması,
- b) Teste katılan kişiye ait tüm veri ve bulguların otomatik olarak bilgisayara kaydedilmesi,
- c) Uygulamada standardizasyon sağlanması,
- d) Test yönergelerinin standart olması,
- e) Deneme aşamalarının standart sürede, adayın testi çok iyi anlamasını sağlayacak uzunlukta olması,
- f) Test sorularının sunumunu eksiksiz sağlanması,
- g) Uygulayıcıya en az ihtiyaç olmasını sağlayacak düzeyde bir otomasyona sahip olması,
- h) Test sonuçlarının standart formata sahip raporlar halinde, bilgisayardan otomatik olarak alınması,
- i) Test bulguları ile oynanmasını engelleyen bir denetim mekanizmasına sahip olması (bulguların olumlu ya da olumsuz yönde değiştirilmesi ihtimaline karşı bir koruma sağlanması),
- j) Testlerin kullanım amacına göre çeşitli versiyonlarının yaratılmasına imkan vermesi (yaş, ehliyet tipi, eğitim gibi çeşitli sürücü gruplarına özel testlerin kullanılmasına imkan vererek, adil bir sistem yaratılması),

Psiko-teknik Değerlendirme Test Sonuçları

Psikoteknik değerlendirme uygulamasını takiben test sonuçlarını içeren standart formattaki bilgisayar çıktısı alınır. Bu formatta aşağıdaki bilgiler yer almalıdır;

- a) Testlerde yer alan her soruya ya da her uyarana verilen cevap ve tepkiler tek tek ve test bütününde değerlendirilmelidir.
- b) Ölçümü yapılan yeteneğe ilişkin performansın kalitesi, tutarlılığı ve hızı ayrı ayrı belirtilmelidir.
- c) Her yeteneğe ilişkin rapor ayrı olmalıdır.
- d) Yorum yapma gereğini en aza indirmek üzere, testte elde edilen puanın norm grubu ile otomatik olarak karşılaştırmasını yapmalıdır. Norm grubu ise, Türkiye genelinden elde edilmiş tek bir norm grubu olmalı ve ifadesi Persentil ve T değeri üzerinden olmalıdır.
- e) Raporlarda elde edilen verilerin grafik ifadesi de raporlarda yer almalıdır.

Psiko-teknik Değerlendirme Raporu

Test sonuçlarını içeren standart formattaki bilgisayar çıktısından kişiye uygulanan her bir test sonucundan elde edilen bulguların bir arada özetlendiği aşağıda özellikleri tanımlanan Psiko-teknik Değerlendirme Raporu düzenlenir.

Psikiyatri uzmanına iletilmek üzere, sekiz bölümden oluşan Psiko-teknik Değerlendirme Raporu düzenlenir. Bu raporun ilk 7 bölümünde sırasıyla bu Cetvelin "Psiko-teknik Değerlendirmede İncelenecek Sürücü Özellikleri" bölümünde yer alan her bir özelliğe yönelik uygulanan testlere ilişkin bulgu ve değerlendirmeler tanımlanır. Her bir özellik için; kullanılan test, bu test sonucu elde edilen değerler, değerlerin testin norm çalışması ile karşılaştırıldığında değerlendirme açısından ne ifade ettiği ve kişinin söz konusu yetenek düzeyi ile sürücülüğe devam etmesinde risk olup olmadığı belirtilir.

Raporun sekizinci ve son bölümünde ise; kişinin yedi alandaki yeteneğini ölçen testlerin bütünü sürücülük açısından değerlendirilerek, kişinin tüm yetenek alanlarındaki düzeyleri ile sürücülüğe devam etmesinde risk olup olmadığı belirtilir.

Psiko-teknik Değerlendirme Süresi

Sürücülere uygulanacak psiko-teknik değerlendirmenin asgari süresi 1 saattir.

Psiko-teknik Değerlendirme Ücreti

Özel ve resmi kuruluşlarda sürücüler için uygulanmakta olan psiko-teknik değerlendirme asgari ücreti, değerlendirmenin uygulandığı ilin il sağlık müdürlüğü tarafından, o ildeki uygulayıcıların ve ilgili meslek kuruluşunun görüşü alınarak, il umumi hıfzıssıhha kurulu kararı ile belirlenebilir. Asgari ücret belirlenmesindeki amaç haksız rekabet oluşmasının engellenmesi ve hizmet kalitesi standardının korunmasıdır.

Psiko-teknik Değerlendirme Merkezlerinin Denetimi

Psiko-teknik değerlendirme merkezlerinin bu Yönetmelikte tanımlanan usul ve esaslara uygun olarak hizmet sunmalarının sağlanması amacıyla, diğer kurum ve kuruluşların denetim hakları saklı kalmak kaydıyla, il sağlık müdürlüğü elemanlarınca yılda en az 1 kez denetlenmesi esastır. Denetimler, asli sorumluluk il sağlık müdürlüğünde olmak üzere, ilgili meslek kuruluşunun işbirliği halinde yürütülür.

Psikiyatri Uzmanı Muayenesi

Psikiyatri uzmanı muayenesinde, öncelikle 3 sayılı Cetvelin "Ruh ve Sinir Hastalıkları Muayenesi" bölümünde "Ruh Hastalıkları" başlığı altında tanımlanan sağlık şartlarındaki esaslara ek olarak, psiko-teknik değerlendirme raporunda yer alan bulguları dikkate alarak, kişinin; algılama, muhakeme etme, karar verme ve tepki verme ile ilgili bilişsel özelliklerinden araç kullanmasını engelleyecek ya da tehlikeli araç kullanmasına yol açabilecek özelliklerinin olup olmadığını araştırır.

Muayene sonucunda, psikiyatri uzmanı; psiko-teknik değerlendirme raporu ve psikiyatri muayenesinden elde ettiği bulguları birlikte değerlendirerek kişinin sürücü belgesinin geri verilmesinde sağlık şartları açısından sakınca olup olmadığını düzenleyeceği raporda belirtir.

T.C.

..... VALİLİĞİ
SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ

**PSİKO-TEKNİK DEĞERLENDİRME MERKEZİ
ÇALIŞMA UYGUNLUK BELGESİ**

İŞYERİNİN

Adı :
Adresi :

İŞYERİ SAHİBİNİN

Adı ve Soyadı :
Ünvanı :

UYGUNLUK BELGESİ

Tarih :
Numarası :

Yukarıda adı ve adresi belirtilen Psiko-teknik Değerlendirme Merkezinin, Psiko-teknik Değerlendirme Uygulama Yetki Belgesine sahip kişi yada kişilerin sorumluluğunda faaliyet göstermesi il sağlık müdürlüğünce uygun görülmüştür. Bu belge Karayolları Trafik Yönetmeliğine istinaden düzenlenmiştir.

imza ve mühür

T.C.

..... VALİLİĞİ
SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ

**PSİKO-TEKNİK DEĞERLENDİRME
UYGULAMA YETKİ BELGESİ**

İŞYERİNİN

Adı :
Adresi :

PSİKOLOĞUN

Adı ve Soyadı :
Baba Adı :
Doğum Yeri ve Yılı :
Ünvanı :
Mezun Olduğu Okul :
Diploma Tarih ve Numarası :

YETKİ BELGESİ

Tarih :
Numarası :

Yukarıda açık kimliği belirtilen Psikoloğun, belirtilen Psiko-teknik Değerlendirme Merkezinde, Psiko-teknik Değerlendirme Uygulamaları yapması il sağlık müdürlüğünce uygun görülmüştür. Bu belge Karayolları Trafik Yönetmeliğine istinaden düzenlenmiştir